

תקציב המדינה

הצעה לשנת

הכספים

2026

עיקרי התקציב

ותכנית התקציב הרב-שנתית

ירושלים – טבת התשפ"ו - ינואר 2026

תוכן העניינים

5	תקציר
	חלק א
	מסמכי התקציב
11	הצעת התקציב לשנת הכספים 2026
15	הצעת תקציב המפעלים העסקיים לשנת הכספים 2026
16	תחזית התקבולים והמלוות לשנת הכספים 2026
	חלק ב
	סקירה כללית
21	המדיניות הכלכלית ומדיניות התקציב לשנת הכספים 2026
24	עיקרי מדיניות התקציב והתוכנית הכלכלית
38	הצעת התקציב לשנת הכספים 2026
40	הקצאת התקציב מהקרן לאזרחי ישראל
46	תוכנית התקציב הרב-שנתית לשנים 2027 עד 2029
60	הגירעון ומימונו לשנת הכספים 2026
	חלק ג
	סקירת עיקרי ההוצאות והפעולות של משרדי הממשלה
65	הביטחון והסדר
66	משרד הביטחון הציבורי
78	המשרד לביטחון הפנים
80	משרדי המטה
81	משרד ראש הממשלה
83	משרד האוצר
85	משרד המשפטים
87	משרד החוץ
88	משרד הפנים והרשויות המקומיות
90	רשות האוכלוסין וההגירה ומעברי הגבול
92	מימון מפלגות ותקציב הבחירות
94	השירותים החברתיים
97	המוסד לביטוח לאומי
98	משרד החינוך
100	ההשכלה הגבוהה
102	משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים
105	משרד הבריאות

107	משרד העלייה והקליטה	השירותים החברתיים
108	הרשות לזכויות ניצולי השואה	
109	משרד המדע הטכנולוגיה והחלל	
111	משרד התרבות והספורט	

113		ענפי המשק
119	משרד הכלכלה והתעשייה	
126	משרד התיירות	
128	משרד החקלאות ופיתוח הכפר	
131	משרד התקשורת	
134	המשרד להגנת הסביבה	

136		תשתיות
138	משרד האנרגיה	
143	משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	
147	משרד הבינוי והשיכון	
149	משק המים	
152	רשות מקרקעי ישראל	

		החזרי חוב
154	תשלום החובות	

		הוצאות אחרות
157	תקציב הגמלאות והפיצויים	

		חלק ד
165	תחזית ההתפתחויות המקרו-כלכליות והכנסות המדינה בשנת הכספים 2026	הכנסות המדינה
187	תחזית הטבות המס לשנת הכספים 2026	ממסים

		חלק ה
		נספחים
213	עקרונות חוק התקציב	
216	מסמכי חוק התקציב	
218	הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 2026, התש"פ-2020	
221	מחירי התקציב לוחות התקציב:	
222	סך תקני כוח האדם לשנת הכספים 2026	
224	תקציב ההוצאות ברוטו לשנות הכספים 2024-2026	
228	תקציב ההוצאות נטו לשנות הכספים 2024-2026	
232	תשלום חובות קרן לשנות הכספים 2024-2026	
233	תשלום חובות ריבית (ברוטו) לשנות הכספים 2024-2026	
234	תחזית התקבולים והמלוות לשנות הכספים 2024-2026	

חוק התקציב השנתי מוגש בהתאם להוראות "חוק יסוד: משק המדינה", שלפיהן ייקבע תקציב המדינה בחוק והוא יכול את ההוצאות הצפויות והמתוכננות של הממשלה.

לצד הצעת חוק התקציב השנתי לשנת הכספים 2026 הממשלה מגישה לאישור הכנסת את הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2026) הכוללת את שינויי המדיניות בתקציב המדינה הדורשים שינויי חקיקה, לרבות צעדי התאמה פיסקליים בהוצאה ובהכנסה, וכן את הצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2026) הכוללת את שינויי החקיקה הנדרשים ליישום הרפורמות הכלכליות המרכזיות של הממשלה לשנת 2026.

הצעת התקציב ודברי ההסבר המפורטים הנלווים לה כוללים שורת צעדים, במטרה לאפשר את הגברת מעורבות הציבור בישראל בהליכי גיבוש ואישור תקציב המדינה: חלוקה של תחומי הוצאה העיקריים של הממשלה לאשכולות, כך שהם ישקפו באופן ברור ואחיד יותר את התפלגות הוצאות הממשלה; ביאורים לגבי ניהול הסיכונים הקיים בתקציב המדינה; ניתוח מגדרי של הצעת התקציב; פירוט של עיקרי השינויים בהצעת התקציב ביחס לתקציב הקודם; וניתוח מפורט של ההנחות ושל ניהול הסיכונים הקשורים לבניית תחזיות הצמיחה, הכנסות המדינה וכן מסגרת תקציב המשרדים.

לנוחיות הקוראים, באתר האינטרנט של משרד האוצר ניתן למצוא את דשבורד "תקציב המדינה" המאפשר ניתוח התקציב בחתכים שונים ולאורך השנים.

חוברת עיקרי התקציב, המובאת בזאת בפני הכנסת ובפני הציבור, מרכזת את חומר הרקע המשמש בסיס לגיבושו של התקציב, מציגה בפני הקורא את תמצית הניתוחים והנתונים הרלוונטיים לתקציב המדינה לשנת הכספים 2026. מידע נוסף ניתן למצוא בחוברות דברי ההסבר המפורטות של הצעת תקציב זו.

להלן עיקרי החוברת:

חלק א – מסמכי התקציב

- **הצעת התקציב לשנת הכספים 2026:** פרק זה מציג את סכומי ההוצאה, ההוצאה המותנית בהכנסה, ההרשאה להתחייב ושיא כוח האדם שהממשלה תהיה רשאית להוציא בשנת הכספים 2026 תוך חלוקה לסעיפי התקציב השונים. סך ההוצאה הממשלתית נטו לשנת הכספים 2026 עומדת על כ-811.7 מיליארד ש"ח וההוצאה לחישוב מגבלת ההוצאה עומדת על כ-659.9 מיליארד ש"ח.
- **הצעת תקציב המפעלים העסקיים לשנת הכספים 2026:** פרק זה מציג את סכומי ההוצאה, ההוצאה המותנית בהכנסה, ההרשאה להתחייב ושיא כוח האדם שהממשלה תהיה רשאית להוציא בשנת הכספים 2026 במסגרת תקציב המפעלים העסקיים. סך תקציב המפעלים העסקיים לשנת הכספים 2026 עומד על כ-52.3 מיליארד ש"ח.
- **תחזית התקבולים והמלוות לשנת הכספים 2026:** פרק זה מציג בפני הקורא את צפי הכנסות המדינה לשנת הכספים 2026. סך ההכנסות לחשבון הגירעון צפוי לעמוד בשנת הכספים 2026 על כ-575.3 מיליארד ש"ח.

חלק ב – סקירה כללית

- המדיניות הכלכלית ומדיניות התקציב לשנת הכספים 2026:** פרק זה מציג את הרקע הכלכלי להצעת תקציב המדינה לשנת הכספים 2026. בפרק מתוארים בתמצית צעדי התוכנית הכלכלית שמטרתם לייצב ולהוריד בשנים הבאות את יחס החוב לתוצר של הממשלה. הפרק מציג גם את עיקרי המדיניות הפיסקלית תוך התייחסות להתפתחויות הפיסקליות העיקריות בעשור האחרון, התפתחות רכיבי התקציב וההוצאה הציבורית בהשוואה רב-שנתית ולפי תחומי הוצאה, תיאור הכללים הפיסקליים והשינויים הצפויים בהם וכן תיאור של תוכנית ההתכנסות הצפויה להתבצע בתקציב, המכנסת את התקציב למגבלת ההוצאה הקבועה בחוק ולגירעון תקציבי שאינו חורג משיעור של 3.9 אחוזי תוצר.
- הצעת התקציב לשנת הכספים 2026:** פרק זה מציג את מסגרת ההוצאה ברוטו (כולל ההוצאה המותנית בהכנסה) לשנת הכספים 2026, אשר מסתכמת בכ-889.0 מיליארד ש"ח. בנוסף, הפרק מציג את עיקרי השינויים בתקציב המדינה לשנת הכספים 2026 לעומת תקציב המדינה לשנת הכספים 2025.
- תוכנית התקציב הרב-שנתית לשנים 2027 עד 2029:** פרק זה מציג את תחזית הוצאות הממשלה לשנים 2027-2029 תוך חלוקה למספר תחומי הוצאה עיקריים ופירוט ההנחות שבבסיס התחזית. בנוסף מוצגים בפרק זה היקף ההתאמות הנדרשות בשנים האמורות לצורך התכנסות למסגרות הפיסקליות הקבועות בחוק, זאת בהסתמך על ההערכות ועל הנתונים הידועים כיום.
- הגירעון ומימונו לשנת הכספים 2026:** פרק זה מציג את הגירעון התקציבי לשנת הכספים 2026, אשר צפוי לעמוד על 84.0 מיליארד ש"ח. הגירעון למימון צפוי לעמוד בשנת 2026 על 83.6 מיליארד ש"ח. בנוסף, הפרק מציג את אופן מימון הגירעון הצפוי.

חלק ג – סקירת עיקרי הוצאות והפעולות של משרדי הממשלה

חלק זה מציג את עיקרי הפעולות של משרדי הממשלה לשנת הכספים 2026, והוא מחולק לתחומי הוצאה האלה: הביטחון והסדר הציבורי, משרדי המטה, השירותים החברתיים, ענפי המשק, התשתיות, תשלום חובות והוצאות אחרות.

חלק ד – הכנסות המדינה

- תחזית ההתפתחויות המקרו כלכליות והכנסות המדינה ממיסים, מאגרות ומהכנסות אחרות בשנת 2026:** חלק זה מפרט את המשתנים המקרו כלכליים המשמשים בסיס לתחזית הכנסות המדינה ממיסים, כגון: תחזיות צמיחת התוצר, שוק העבודה והשינוי במחירים ובעקבותיהם את תחזית הכנסות המדינה ממיסים והכנסות האחרות. תחזית הצמיחה לשנת הכספים 2026 עומדת על 5.2 אחוזי תוצר.
- תחזית הכנסות המדינה ממיסים ומאגרות לשנת הכספים 2026:** עומדת על 550.8 מיליארד ש"ח ותחזית הכנסות אחרות עומדת על 24.5 מיליארד ש"ח.
- תחזית הטבות המס לשנת הכספים 2026:** פרק זה מציג פירוט של הטבות המס הקיימות בישראל. על-פי התחזית הנוכחית, בשנת הכספים 2026 צפויות לעמוד הטבות המס על כ-107.1 מיליארד ש"ח.

חלק ה – נספחים

- עקרונות חוק התקציב, מסמכי חוק התקציב, מחירי התקציב, חוק התקציב לשנת הכספים 2026:** פרקים אלו מפרטים את התשתית החוקית המשמשת לצורך בניית התקציב וכך את תחזיות המחירים אשר שימשו לצורך בניית התקציב במחירים שוטפים.

- **סך תקני כוח האדם לשנת הכספים 2026** : פרק זה מציג את סך תקני כוח האדם שהממשלה רשאית להעסיק בשנת הכספים 2026 תוך חלוקה לסעיפי התקציב השונים. בשנת הכספים 2026 תוכל הממשלה להעסיק 141,059 שיאי כוח אדם (כולל עבודה בלתי צמיתה).
- **תקציב ההוצאות ברוטו לשנת הכספים 2025 עד 2026** : פרק זה מציג השוואה רב-שנתית של הוצאות ברוטו (הוצאה נטו בתוספת הוצאה מותנית בהכנסה) תוך חלוקה לסעיפי התקציב השונים.
- **תקציב ההוצאות נטו לשנות הכספים 2025 עד 2026** : פרק זה מציג השוואה רב-שנתית של ההוצאות נטו תוך חלוקה לסעיפי התקציב השונים.
- **תשלום חובות קרן ותשלום חובות הריבית לשנות הכספים 2025 עד 2026** : פרקים אלו מציגים השוואה רב-שנתית של הוצאות הממשלה המשמשות לתשלום חובות קרן ולתשלום חובות הריבית.
- **תחזית התקבולים והמלוות לשנות הכספים 2025 עד 2026** : פרק זה מציג השוואה רב-שנתית של התקבולים והמלוות.

מסמכי התקציב

הצעת התקציב לשנת הכספים 2026

הצעת תקציב המפעלים העסקיים לשנת כספים 2026

תחזית התקבולים והמלוות לשנת הכספים 2026

תחזית הטבות המס לשנת הכספים 2026

הצעת התקציב לשנת הכספים 2026
(באלפי ש"ח)

שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	ריכוז התוספת הראשונה
97,404	193,348,178	77,221,387	811,749,928	סך-הכול כללי
			659,939,928	התקציב לחישוב מגבלת ההוצאה *
			151,810,000	תשלום חובות למעט תשלום חובות לביטוח הלאומי
97,404	125,006,494	65,714,824	580,755,458	חלק א': תקציב רגיל
	68,341,684	11,506,563	230,994,470	חלק ב': תקציב הפיתוח וחשבון הון
97,404	125,006,494	65,714,824	580,755,458	חלק א': תקציב רגיל
24,682.5	3,886,595	25,026,300	30,246,972	משרדי המטה
78.5		1,829	89,174	נשיא המדינה ולשכתו 01
962	90,000	2,500	1,100,264	הכנסת ** 02
1,999	1,547,735	113,570	6,006,217	משרד ראש הממשלה 04
7,129.5		23,280,985	4,147,196	משרד האוצר 05
709.5	10,033		413,153	משרד הפנים 06
9,324.5	533,932	1,250,811	5,033,615	משרד המשפטים 08
966.5	1,000,000	69,184	3,342,125	משרד החוץ 09
82			63,996	המטה לביטחון לאומי 10
604			460,800	מבקר המדינה *** 11
47		25,150	727,106	בחירות ומימון מפלגות 14
	414,895		6,980,040	הרשויות המקומיות 18
491	40,000	13,535	887,292	המשרד לשירותי דת 22

שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	ריכוז התוספת הראשונה	
2,289	250,000	268,736	995,994	רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבולות	68
52,221	91,936,135	23,436,483	167,732,781	הביטחון והסדר הציבורי	
====	=====	=====	=====	=====	
49,353.5	1,667,099	846,341	29,274,143	המשרד לביטחון לאומי	07
2,436.5	82,200,000	22,000,000	112,333,716	משרד הביטחון	15
36	830,000	1,000	707,909	הוצאות חירום אזרחיות	16
329		311,142	144,900	תיאום הפעולות בשטחים	17
66	7,239,036	278,000	21,904,048	הוצאות ביטחוניות שונות	31
			147,927	הוועדה לאנרגיה אטומית	35
			3,220,138	חוק חיילים משוחררים	46
13,786	8,509,258	13,330,228	267,077,046	השירותים החברתיים	
====	=====	=====	=====	=====	
281.5	667,584	55,500	2,878,113	משרד המדע החדשנות והטכנולוגיה, משרד התרבות	19
2,784.5	1,889,099	4,530,992	96,893,085	משרד החינוך	20
			14,983,727	ההשכלה הגבוהה	21
3,673	231,854	3,733,757	13,965,088	משרד הרווחה והשירותים החברתיים	23
5,137.5	4,122,800	4,880,256	63,336,167	משרד הבריאות	24
99		85,432	5,093,232	הרשות לזכויות ניצולי השואה	25
			63,669,963	הביטוח הלאומי	27
461.5	420,000	6,000	1,506,335	המשרד לקליטת העלייה	30
1,349	1,177,921	38,291	4,751,336	תעסוקה	36
2,193.5	355,737	369,255	5,596,249	תשתיות	
====	=====	=====	=====	=====	
517.5	12	39,493	337,359	משרד הבינוי	29
333	255,000	48,383	543,442	משרד האנרגיה והמים	34
942.5	90,086	265,379	659,873	משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	40
197.5			102,962	הרשות הממשלתית למים וביוב	41
			3,843,862	מענקי בינוי ושיכון	42

שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	ריכוז התוספת הראשונה	
203	10,639	16,000	108,751	המרכז למיפוי ישראל	43
2,792	4,489,743	2,025,690	7,017,923	ענפי משק	
=====	=====	=====	=====	=====	
598	918,603	1,015,000	534,664	המשרד להגנת הסביבה	26
1,290.5	452,661	269,588	1,733,415	משרד החקלאות ובטחון המזון	33
179	8,451	4,282	188,783	משרד התיירות	37
571	3,103,828	604,551	4,475,149	כלכלה ותעשייה	38
153.5	6,200	132,269	85,912	משרד התקשורת	39
1,729	15,829,026	1,526,868	38,504,487	הוצאות אחרות	
=====	=====	=====	=====	=====	
		828,982	26,752,316	גמלאות ופיצויים	12
		600,000	5,868,900	הוצאות שונות	13
577	10,000,000			זרבה כללית	47
1,152	5,829,026	97,886	5,883,271	רשויות הפיקוח	54
			64,580,000	החזרי חוב	
			=====	=====	
			64,580,000	תשלום ריבית ועמלות	45
	68,341,684	11,506,563	230,994,470	חלק ב: תקציב הפיתוח וחשבון ההון	
	-----	-----	-----	-----	
	68,341,684	11,506,563	59,584,470	תקציב הפיתוח	
	4,888,190	2,242,634	2,556,250	משרדי המטה	
	=====	=====	=====	=====	
	4,888,190	2,242,634	2,556,250	הדיר הממשלתי	51
	168,351	20,000	1,267,372	הביטחון והסדר הציבורי	
	=====	=====	=====	=====	
	168,351	20,000	1,267,372	המשטרה ובתי הסוהר	52
	5,304,116	1,327,738	3,033,167	השירותים החברתיים	

שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	ריכוז התוספת הראשונה	
	4,193,038	1,178,870	2,015,149	חינוך	60
	1,111,078	148,868	1,018,018	בריאות	67
	53,377,215	7,064,861	48,036,687	תשתיות	
	7,167,922	3,667,767	2,398,112	שיכון	70
	742,888	36,000	737,603	מפעלי מים	73
	45,466,405	3,361,094	44,900,972	פיתוח התחבורה	79
	729,790	251,130	691,223	ענפי משק	
	368,987	150,268	280,714	תעשייה	76
	360,803	100,862	410,509	פיתוח התיירות	78
	3,874,022	600,200	3,999,771	הוצאות אחרות	
	3,874,022	600,200	3,999,771	הוצאות פיתוח אחרות	83
			171,410,000	החזר החובת	
			171,410,000	תשלום חובות	84
			19,600,000	מזה : תשלום חובות לביטוח הלאומי	

* התקציב נטו (811,749,928) בניכוי תשלום חובות (171,410,000) למעט תשלום החובות לביטוח הלאומי (19,600,000).

** הצעת התקציב השנתי של הכנסות מוגשת לאישור ועדת הכנסת על ידי יו"ר הכנסת, ומהווה חלק מחוק התקציב.

*** תקציב משרד מבקר המדינה נקבע בידי ועדת הכספים של הכנסת ומהווה חלק מחוק התקציב. פירוט של תקציב זה מתפרסם בנפרד לפי חוק יסוד : מבקר המדינה.

הצעת המפעלים העסקיים תקציב לשנת הכספים 2026

(באלפי ש"ח)

שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הכנסה/הוצאה	ריכוז התוספת השנייה
		52,283,172	סך-הכול הכנסות
		=====	=====
		1,142,321	מפעלי משרד רה"מ והאוצר* 89
		872,383	בתי חולים גריאטריים 92
		1,719,541	בתי חולים לבריאות הנפש 93
		12,701,615	בתי חולים ממשלתיים 94
		24,994	נמל חדרה 95
		35,822,318	רשות מקרקעי ישראל 98
39,400	20,763,526	52,283,172	סך-הכול הוצאות
=====	=====	=====	=====
100		1,142,321	מפעלי משרד רה"מ והאוצר 89
2,127		872,383	בתי חולים גריאטריים 92
4,837		1,719,541	בתי חולים לבריאות הנפש 93
31,498		12,701,615	בתי חולים ממשלתיים 94
7		24,994	נמל חדרה 95
831	20,763,526	35,822,318	רשות מקרקעי ישראל 98

* לשכת הפרסום הממשלתית והמדפיס הממשלתי

תחזית התקבולים והמלוות לשנת הכספים 2026

(באלפי ש"ח)

הצעת התקציב לשנת 2026

811,749,928	סך-הכול כללי
=====	=====
575,308,000	הכנסות לחשבון הגירעון
550,800,000	הכנסות ממיסים
24,508,000	הכנסות אחרות
236,441,928	הכנסות למימון
580,755,458	חלק א : תקבולים שוטפים
230,994,470	חלק ב : תקבולים ממלוות וחשבון הון

חלק א: תקבולים שוטפים

580,755,458	חלק א: תקבולים שוטפים	
-----	=====	
553,673,000	מיסים ותשלומי חובה	
-----	-----	
316,810,000	מיסי הכנסה ורכוש	
-----	-----	
281,855,000	מס הכנסה	001
20,595,000	מע"מ על מלכ"רים ומוסדות פיננסיים	002
6,830,000	מס שבח	003
7,500,000	מס רכישה	004
30,000	מס מכירה ומס רכוש	005
	מס מעסיקים	007
236,863,000	מיסי הוצאה	
-----	-----	
1,862,000	מכס והיטל על הייבוא	011
167,182,000	מע"מ, כולל מע"מ על ייבוא בטחוני	012
28,134,000	מס קנייה	013
500,000	בלו טבק	015
27,685,000	בלו דלק	018
8,050,000	אגרות כלי רכב	024
3,450,000	אגרות ורשיונות אחרים	025

הצעת התקציב לשנת 2026

3,698,000	ריבית ורווחים	
-----	-----	
1,767,000	ריבית במט"ח	034
1,931,000	ריבית בשקלים	035
4,020,000	תמלוגים	
-----	-----	
164,000	תמלוגים ממפעלים עסקיים	042
2,736,000	תמלוגים מאוצרות טבע	043
220,000	תמלוגים מחברות ממשלתיות	044
900,000	דיבידנדים מחברות ממשלתיות	045
3,519,000	תקבולים שונים	
-----	-----	
	החזר על חשבון תקציב שנים קודמות	046
2,334,000	הכנסות משירותים שונים	047
760,000	דמי שימוש בנכסים ממשלתיים	050
425,000	הכנסה מיועדת מעל האומדן	048
	רווחי בנק ישראל שמומשו	049
15,845,458	העברה מחלק ב	
-----	-----	

חלק ב: תקבולים ממלוות וחשבון הון 230,994,470

=====	=====	
2,218,055	החזר השקעות והלוואות הממשלה	
-----	-----	
1,018,055	גביית קרן בשקלים	051
	גביית קרן במט"ח	053
1,200,000	הכנסות ממכירת קרקעות המדינה	076
	הפרשות לפנסיה ולפיצויים	
-----	-----	
	הפרשות יחידות משקיות	071
	הפרשות מפעלים עסקיים	072
	הפרשות לפנסיה-חברות	073

הצעת התקציב לשנת 2026

6,810,921	הכנסות הון	
-----	-----	
6,810,921	הפרטה	075
211,590,952	מלוות בארץ	
-----	-----	
9,198,000	מלווה מהמוסד לביטוח לאומי	081
202,392,952	הכנסה מאמיסיות והפקדות	082
26,220,000	מלוות ומענקים מחו"ל	
-----	-----	
7,260,000	מלווה עצמאות ופיתוח	900
	בניכוי: הוצאות הפצה מלוונות ומענקים מארה"ב:	901
	- ביטחון	902
	- סיוע אזרחי	904
	- מלוות אחרים	907
18,960,000	הלוואות בנקאיות	908
-15,845,458	העברה לחלק א	

סקירה כללית

המדיניות הכלכלית ומדיניות התקציב לשנת הכספים 2026

התוכנית הכלכלית: השינויים המבניים

הצעת התקציב לשנת הכספים 2026

תוכנית התקציב הרב שנתית לשנים 2027 - 2029

הגירעון ומימונו לשנת הכספים 2026

המדיניות הכלכלית ומדיניות התקציב לשנת הכספים 2026

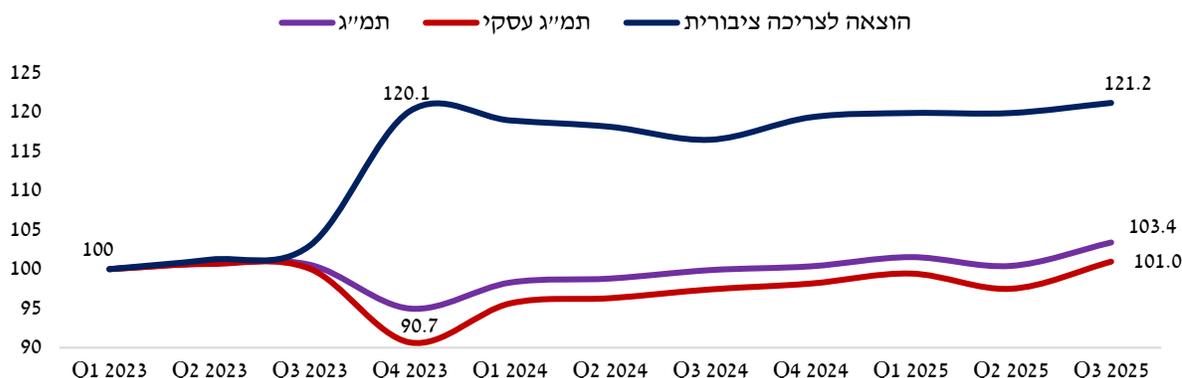
במהלך שני העשורים הקודמים הצליחה מדינת ישראל לצמצם את יחס החוב לתוצר שלה באופן הדרגתי ולאורך זמן לכ-60%. יחס חוב תוצר זה, ובפרט יכולתה של הממשלה לייצר בו מגמה מתמשכת של קיטון, אותתו לשווקים על חוסנה הפיסקלי של ישראל ועל הגישה האחראית בה נוקטת הממשלה. גישה אחראית זו הייתה אחד הגורמים אשר איפשרו את גיוס החוב המהיר שמימן את מלחמת "חרבות ברזל" וההוצאות האזרחיות הנלוות אליה. צמצום החוב התרחש באמצעות שתי תנועות מנוגדות – מצד אחד צמיחה גבוהה אשר הגדילה את התוצר, ומנגד – מדיניות פיסקלית אחראית שבאה לידי ביטוי בגרעונות נמוכים. תנועת מלקחיים זו שהייתה עקבית לאורך כמעט שני עשורים היוותה כרית פיסקלית עליה יכלה להישען הממשלה גם בתקופת הקורונה ואף יותר מכך בתקופת המלחמה.

שני הרכיבים הללו היו תוצאה ישירה של מדיניות ממשלתית שאיפשרה אותם ותמכה בהם. הצמיחה מבוססת במידה רבה על השוק הפרטי המשגשג בארץ, ובפרט תעשיית ההייטק המהווה קטר הצמיחה של המשק זה זמן מה. אך בד בבד מבוססת על מדיניות ממשלתית לשילוב אוכלוסיות בשוק העבודה, להגברת התחרות במשק דרך רגולציה או הסרתה, וכן השקעה בחינוך ובתשתיות. מצד הגרעונות, דרך קבע מופעלים לחצים כבירים להגדלת ההוצאה הממשלתית, וממשלות ישראל בזו אחר זו הצליחו למתן את הגידולים ולא למתוח את המסגרות הפיסקליות לרמות אשר היו מערערות את אמון השווקים. הגרעונות הנמוכים איפשרו בתורם את הורדת נטל המס שהיוותה אחד ממנועי הצמיחה המשמעותיים בעשרים השנים האחרונות.

טרם מלחמת חרבות ברזל הגרעונות החזויים לשנים 2024-2025 עמדו על 0.8% מהתוצר לשנים הללו. התוצר לנפש עלה לכ-43 אלף דולר, שיעור האבטלה עמד על 4.1% – נמוך בהשוואה היסטורית ובין-לאומית. הוצאות הריבית והביטחון ירדו לכ-8.7% מהתוצר בשנת 2022 ביחס לכ-12.3% בשנת 2000, ונטל המס בישראל עמד על כ-30.2% מהתוצר – נמוך מממוצע מדינות ה-OECD, וכן מנטל המס בישראל בשנת 2000, שעמד על 34.8% (גבוה באותה העת מממוצע ה-OECD).

כתוצאה מהמלחמה, השנים 2023-2024 התאפיינו בהרעה חדה במצבם הפיסקלי של הממשלה והמשק. הגירעון הממשלתי זינק לרמות גבוהות בהשוואה היסטורית כאשר עמד על 4.1% ב-2023 ו-6.8% ב-2024, תוך גידול מהיר במלאי החוב הציבורי ושינוי מגמה ביחס החוב לתוצר – ממגמת ירידה רבשנתית לעלייה חדה. במקביל, חל שינוי מהותי בהרכב הצמיחה: הפגיעה בפעילות העסקית ובפריון כוסתה במידה רבה באמצעות גידול חד בצריכה הציבורית ובפרט בהוצאות הביטחון, באופן שאינו בר-קיימא בטווח הבינוני.

תרשים 1: תוצר רבעוני (רבעון 1 2023 = 100)

ההרעה ביסודות המקרו-פיסקליים לוותה בעלייה בפרמיית הסיכון של ישראל ובהורדות דירוג אשראי מצד סוכנויות הדירוג הבינלאומיות, אשר תרמו להתייקרות משמעותית של עלות גיוס החוב.

2025		2022		חברת דירוג
תחזית	דירוג	תחזית	דירוג	
יציבה	A	יציבה	AA-	S&P
שלילית	Baa1	יציבה	A1	Moody's
שלילית	A	יציבה	A+	Fitch

תקציב 2025 עוצב על רקע הצורך לבלום את ההידרדרות הפיסקלית ולייצב את יחס החוב לתוצר לקראת הורדה הדרגתית שלו בשנים הבאות. זאת, תחת הנחות שלא התממשו אודות סיום הלחימה בגזרות השונות. במהלך השנה חזרה והסלימה המציאות הביטחונית שכללה את המבצעים מרכבות גדעון ועם כלביא, אשר לא נלקחו בחשבון במסגרת תקציב 2025, וחייבו את פתיחת המסגרות הפיסקליות על מנת לתת מענה תקציבי לצרכי הביטחון והצרכים האזרחיים הנלווים. מצב זה הכתיב המשך רמת הוצאה ביטחונית גבוהה ביחס לשנים שקדמו למלחמה ואף היה עשוי להוביל לעליה משמעותית ביחס החוב לתוצר. אולם הכנסות גבוהות מהצפוי לקופת המדינה איזנו את הגידול בהוצאות.

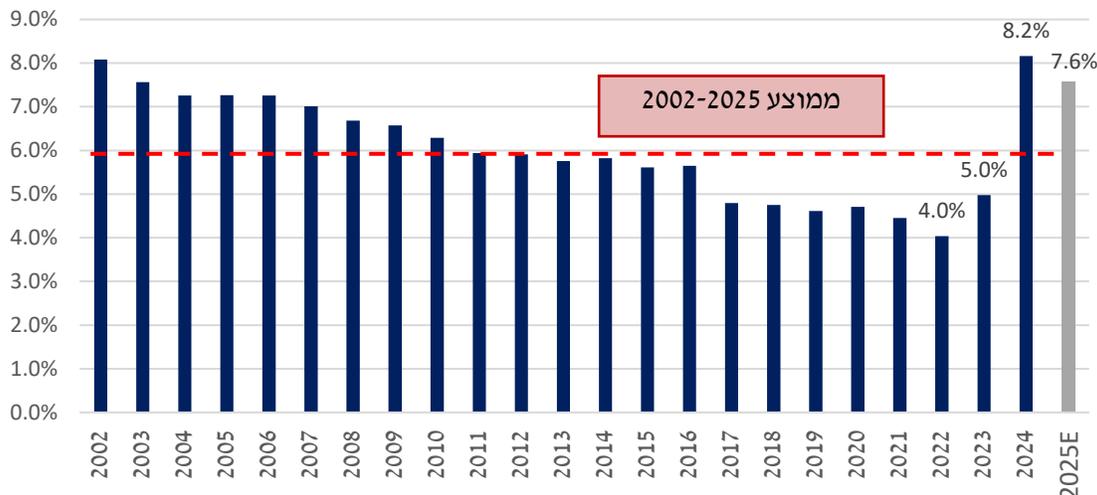
לצד הגידול בהוצאות הביטחון, נרשמו הכנסות מדינה גבוהות מהתחזיות שהונחו עת הכנת תקציב 2025 בכ-21 מיליארדי ש"ח ואיזנו חלק מהגידולים בהוצאה. בסוף השנה, ההכרזה על הפסקת האש תרמה לירידה מסוימת באי הוודאות, וכן בצפי הוצאות הביטחון לשנת 2026 אך לא הביאה לחזרה לתוואי הפיסקלי שקדם למלחמה.

בשנת 2026, היעד המרכזי של המדיניות הפיסקלית הוא הפחתת יחס החוב לתוצר, במטרה לחזק את אמון השווקים ולייצר מרווח פיסקלי שיאפשר התמודדות עם משבר עתידי. בצד ההכנסות, מרחב הפעולה מוגבל, בין היתר בשל צעדי המיסוי שנקטו במסגרת תקציב 2025, והקושי להטיל נטל נוסף על משקי הבית והפעילות העסקית מבלי לפגוע בצמיחה. גם בצד ההוצאה קיימת קשיחות גבוהה: הוצאות הביטחון נותרות ברמה גבוהה, והיכולת לקצץ בהוצאות אזרחיות מוגבלת לנוכח צרכים חברתיים, שיקומיים ותשתיתיים שהצטברו בתקופת המלחמה.

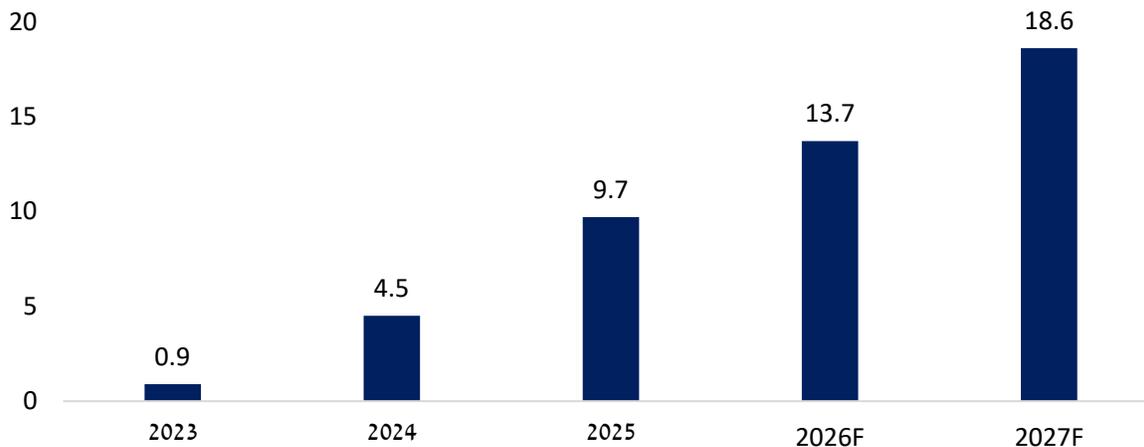
בשנים הקרובות, המתח בין צרכי הביטחון לבין ההוצאה האזרחית צפוי להיות חריף במיוחד, וליצור דילמות מדיניות מורכבות. לאחר שנתיים של גידולים דרמטיים בהוצאות הביטחון ובהוצאות האזרחיות שהיו תגובה ישירה למלחמה, תוואי תקציב הביטחון לשנים הבאות נותר גבוה משמעותית משהיה טרום המלחמה. רכיב משמעותי נוסף, גם לאחר היפסקות הלחימה ולשנים הבאות, הינו הוצאות הריבית הגבוהות – תוצאה של רמת חוב גבוהה, פרמיית סיכון מוגברת והשינויים שחלו בסביבת הריבית העולמית בשנים האחרונות. כיוון שהגירעונות הגבוהים של שלוש

השנים האחרונות אינם ברי קיימא, הצורך במענה לצרכי הביטחון, השיקום והריבית לצד ההכרח לכנס את הגרעון לסביבה ברת קיימא מפעילים לחץ על ההוצאות האזרחיות השוטפות אשר עתיד ללוות את המשק הישראלי שנים קדימה.

תרשים 2: הוצאות הביטחון כאחוז מהתוצר, 2002-2025

תרשים 3: גידול בתשלומי הריבית ביחס לתחזית ערב המלחמה

לצד תרחיש הבסיס, קיימים סיכונים מהותיים לשני הכיוונים: מחד, חידוש הסלמה ביטחונית באחת או יותר מהגזרות עשוי להשפיע דרמטית על תקציב הביטחון, הגרעון ופרמיית הסיכון של ישראל. כמו כן, האטה עולמית או פגיעה נוספת באמון המשקיעים עלולים להוביל להחמרה במצב הפיסקלי דרך עליה בעלות גיוס החוב.

מאידך, התאוששות מהירה של הפעילות הכלכלית ושיפור בסנטימנט הבינלאומי עשויים לתמוך בירידה הדרגתית ביחס החוב לתוצר, ירידה בפרמיית הסיכון ועלות גיוס החוב, זרימת השקעות זרות לתוך ישראל וחזרה לצמיחה ברמות של הצמיחה הפוטנציאלית של המשק.

עיקרי מדיניות התקציב והתכנית הכלכלית

המדיניות הפיסקלית

בדומה למרבית המדינות מפותחות התנהלותה התקציבית של הממשלה מונהגת בהתאם לכללים פיסקליים מעוגנים בחוק. חלוקת התקציב לרכיבי השונים נעשית על פי סדר העדיפויות הממשלתי ובהתחשב בהתחייבויות על-פי חוק ובצרכים המשתנים. במסגרת קביעת סדר העדיפויות הממשלתי מוקצה תקציב נוסף לפעילויות שונות, ובהתאם – נדרשים צעדים שמטרתם לכנס את הגידול בהוצאה התקציבית למגבלת ההוצאה ואת ההפרש שבין ההוצאה הצפויה לתחזית ההכנסות לתקרת הגירעון.

רקע

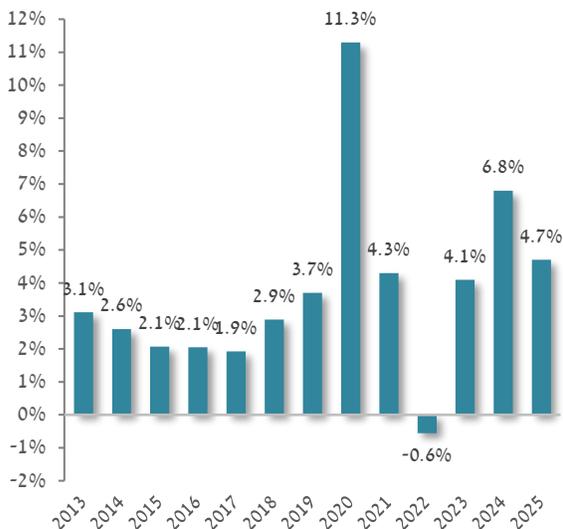
בשני העשורים האחרונים נרשם שיפור ניכר ביציבותה הפיסקלית של הממשלה אשר התבטא בירידה עקבית ביחס החוב לתוצר. יציבות זו נבעה בעיקר ממדיניות כלכלית אחראית שהונהגה החל מהשנים הראשונות של שנות האלפיים, של תקציב מאוזן לצד שחיקת הוצאות הביטחון והריבית כאחוז מהתוצר, שהובילו להפחתת יחס החוב לתוצר. הודות למדיניות זו ולצמיחת המשק, מצבה הפיסקלי של הממשלה היה טוב ואיפשר התמודדות עם משברים כלכליים. כך, כאשר בשנת 2020 פרצה מגפת הקורונה בישראל ובעולם, וגרמה למשבר כלכלי עולמי, יכלה הממשלה להנהיג מדיניות פיסקלית מרחיבה, שהעלתה את יחס החוב לתוצר מכ-59% לכ-71% תוצר מבלי להיקלע למשבר כלכלי עמוק וארוך. עליה זו נמחקה ברובה כבר בסוף שנת 2022, כאשר יחס החוב לתוצר חזר לרמה של כ-60.5%.

מלחמת חרבות ברזל, שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 שחקה רבים מההישגים הפיסקליים של הממשלה. השפעתה הכלכלית של המלחמה נחלקת לשני מישורים – ההשפעה הפיסקלית בטווח המיידי והקצר, וההשפעה הפיסקלית לטווח הבינוני-ארוך. ההשפעה המיידית והקצרה כוללת עליה בגרעון הממשלה בשנים 2023-2025 של כ-277 מיליארד ש"ח, הוצאות מקרן מס רכוש בהיקף של כ-26 מיליארד ש"ח, וכן פגיעה בצמיחה בהיקף מוערך של כ-4% תוצר ביחס לרמה אליה היה מגיע התוצר אילו הצמיחה הייתה ממשיכה בקצב הצמיחה הפוטנציאלית מאז הרבעון האחרון של 2023. כל אלו הובילו לזינוק ביחס החוב לתוצר. בטווח הבינוני והארוך, צרכי הביטחון של הממשלה יגברו באופן משמעותי, הן בהיבט הפיסקלי, אשר ישפיעו על ההוצאה הממשלתית ועל נטל המס, והן בהיבט הנטל ביטחוני על האזרחים, אשר יפגע בצמיחה. נוכח הגידול החד בהוצאות בטווח הקצר והארוך, הוצאות הריבית של הממשלה יעלו באופן מתמשך, הן בשל הגידול בהיקף החוב והן בשל התייקרותו נוכח ירידת אמון המשקיעים. לצד השפעות אלו, תיתכן גם פגיעה קבועה בצמיחה, ובהכנסות המדינה, נוכח המצב הגיאוגרפי בישראל. כלומר, בטווח הבינוני-ארוך, צפויים גידולים משמעותיים וקבועים בהוצאות הריבית והביטחון, וכן פגיעה בצמיחה.

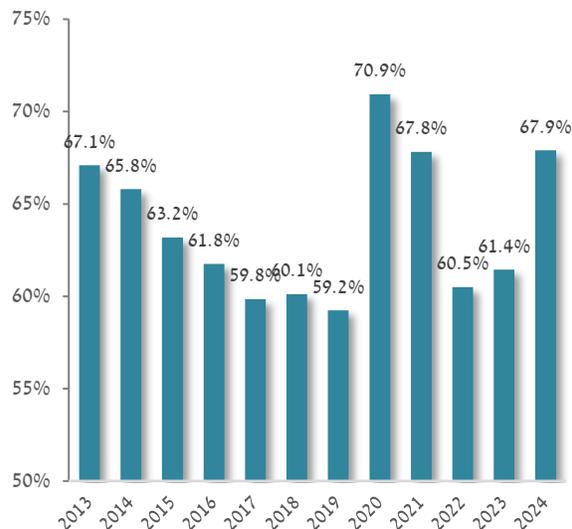
לאור הסיכונים והאתגרים האמורים, התקציב הנוכחי מממש את מדיניות הממשלה להחזיר את יחס החוב לתוצר לתוואי יורד. ככל ותרחיש העבודה יישמר, תקציב הביטחון יחל במגמה הדרגתית של קיטון ביחס לתוצר ובהתאם גם יחס החוב לתוצר צפוי לרדת.

נתונים פיסקליים עיקריים

תרשים 5: הגירעון התקציבי בפועל (כשיעור

תרשים 4: החוב הציבורי (כשיעור מהתוצר) (מהתוצר)

מקור: משרד האוצר, הלמ"ס.

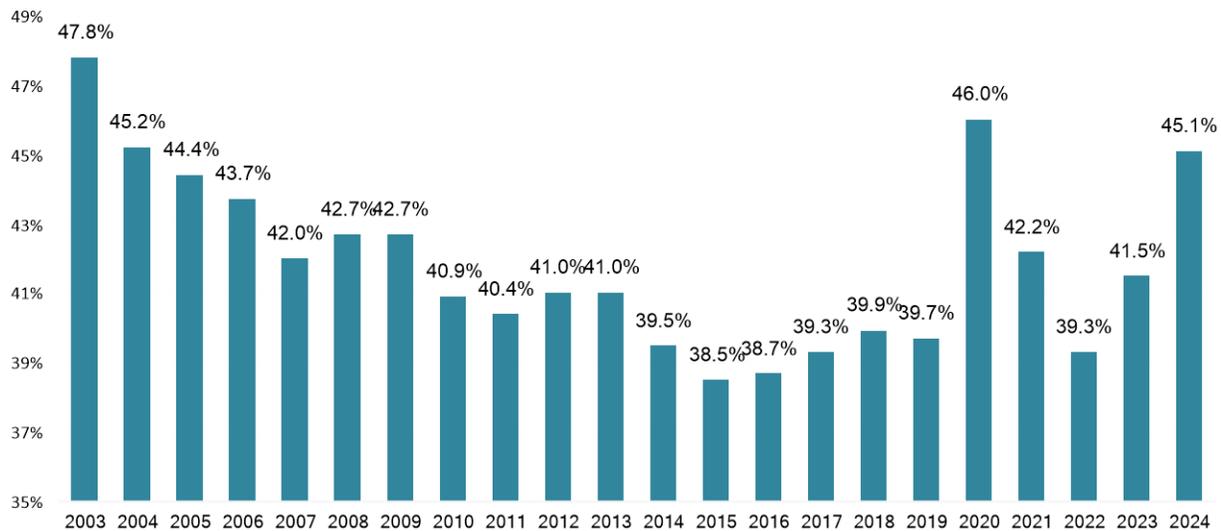
מגמות המדיניות התקציבית

בשני העשורים הראשונים לשנות האלפיים ירדה באופן משמעותי ההוצאה הציבורית כאחוז מהתוצר, זאת כתוצאה מהצמיחה המואצת לאחר שנות האינתיפאדה ומשבר הדוט-קום, ובשל אימוץ מדיניות פיסקלית אחראית אשר הפחיתה את היקף ההוצאה הציבורית. בעוד שבשנת 2001 עמדה ההוצאה הציבורית על רמה של כ-47 אחוזים מהתוצר, בשנת 2019, ערב פרץ מגפת הקורונה, עמדה ההוצאה הציבורית על כ-40 אחוזים. באותה התקופה, עמדה הצמיחה הממוצעת בישראל על כ-3.5 אחוזים.

בשנת 2020 חל גידול משמעותי, אך חד פעמי בטבעו, בהיקפי ההוצאה הציבורית בשל צרכי המשק והממשלה שנבעו מההתמודדות עם מגפת הקורונה. ההוצאה הציבורית בשנה זו הגיעה לכ-46 אחוזי תוצר. ואולם, ההוצאה הציבורית ירדה בשנים 2021-2022, וכבר בשנת 2022 היא עמדה על כ-39 אחוזי תוצר, בין היתר בשל צמיחה מואצת בשנה זו.

בשנת 2023 ההוצאה הציבורית גדלה בצורה משמעותית נוכח פרוץ מלחמת חרבות ברזל והגיעה לכ-42 אחוזי תוצר, ושינוי כיוון זה נמשך גם בשנת 2024, נוכח התארכות הלחימה עת הגיעה ההוצאה הציבורית לכ-45 אחוזים מהתוצר. שנת 2025 צפויה להציג ירידה מרמת השיא של 2024, אך עדיין רמה גבוהה בהסתכלות היסטורית.

תרשים 6: הוצאה הציבורית כאחוז מהתוצר

מקור: משרד האוצר, הלמ"ס.

לצד ירידת יחס החוב לתוצר, אחד ההישגים הפיסקליים המשמעותיים של הממשלה בעשורים אלו היה שחיקת הוצאות הריבית והביטחון כאחוז מתקציב המדינה. בשנת 2000 היוו הוצאות הביטחון כ-22.8% מתקציב המדינה, ועד שנת 2022 הן נשחקו לרמה של כ-15.5% מהתקציב. הוצאות הריבית כאחוז מהתקציב עמדו על כ-15.9% בשנת 2000, ועד שנת 2022 הן נשחקו לרמה של 9.2%.

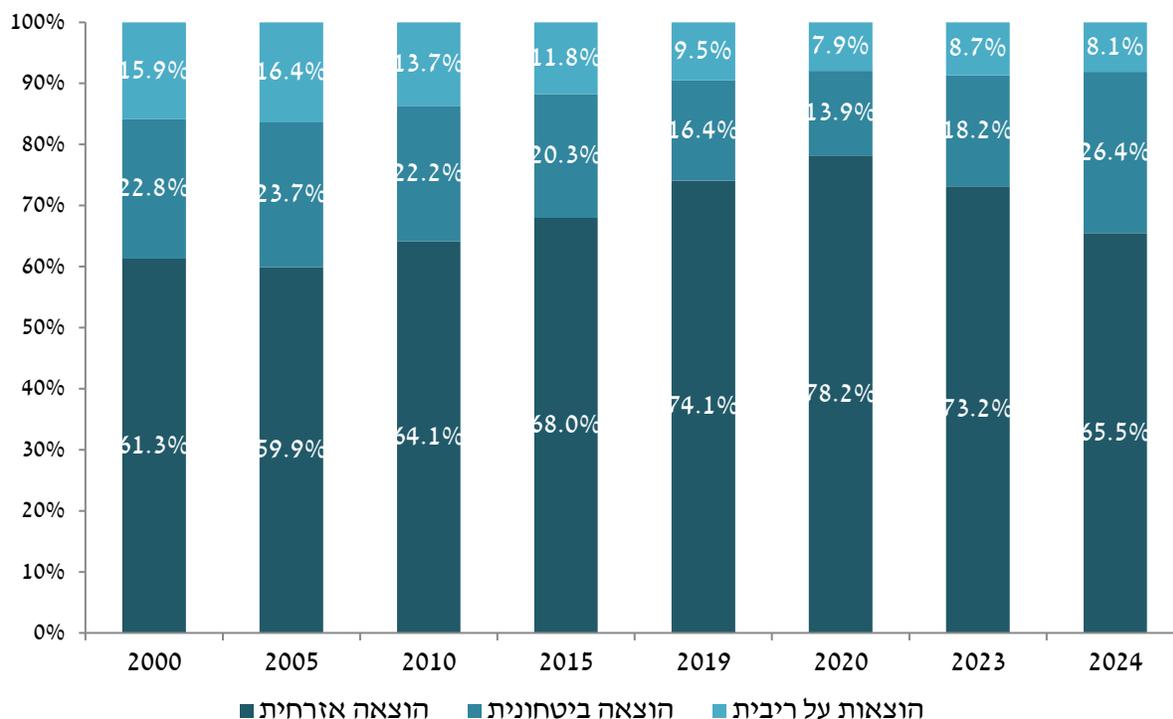
שחיקת הוצאות הריבית נתמכה על ידי שני פרמטרים עיקריים – ירידה בסביבת הריבית העולמית וירידה ביחס החוב לתוצר של ישראל. הריביות הנמוכות בעולם אפשרו את הוזלת עלויות גיוס החוב של המדינה והקטינו את תשלומי הריבית. לצד זאת, האחריות והמשמעת הפיסקלית שהורידו את יחס החוב לתוצר תרמו לשחיקת הוצאות הריבית בשני אופנים. בזכות הקטנת היקף החוב שעליו נדרשת הממשלה לשלם ריבית, ובזכות חיזוק אמון המשקיעים בכלכלה הישראלית שהוריד את פרמיית הסיכון על החוב הישראלי ביחס לעולם. השחיקה בהוצאות הביטחון כאחוז מהתקציב התאפשרה הודות להתייצבות המצב הביטחוני בעשור האחרון באופן יחסי. מגמת שחיקת תקציב ההוצאות הביטחוניות כאחוז מהתוצר נמשכה גם לאחר שנת 2019, וזאת על רקע הצמיחה הגבוהה ועל אף הגידולים המשמעותיים בתקציבי הביטחון.

בשנת 2023, נוכח מלחמת חרבות ברזל זינק שיעור ההוצאה הביטחונית מתקציב המדינה לכ-18.2 אחוזים. גם הוצאות הריבית עלו באופן ניכר, אך נוכח העליה החדה בהוצאות הביטחון, שיעורן מהתקציב ירד במעט ועמד על כ-8.7 אחוזים. גידול זה נובע הן מהגדלת התקציב עבור צרכי המלחמה ותשלומי הריבית, והן מהפניית תקציבים אזוריים לטובת מימון צרכי המלחמה. לגבי הוצאות הריבית, יש לציין שפרט לעליה הנובעת מהגידול בחוב הממשלתי, חלק מהעליה נובע מעליית פרמיית הסיכון של אגרות החוב הממשלתיות, וחלק נוסף נובע מעליית סביבת הריבית העולמית.

שינוי זה בהרכב הוצאות הממשלה נמשך גם בשנים 2024 ו-2025 עקב רמתה הגבוהה של ההוצאה הביטחונית. כמו כן השינוי צפוי להישאר גם בטווח הבינוני, נוכח שינוי הסביבה הביטחונית בצורה פרמנטית והעליה ביחס החוב לתוצר של הממשלה. האתגר המרכזי של הממשלה בשנים הקרובות יהיה להפחית את יחס החוב לתוצר, אשר בתורו יאפשר גם הפחתה של הוצאות הריבית.

תרשים 7: השינוי בתמהיל ההוצאה הממשלתית

(כשיעור ממגבלת ההוצאה)

מקור: משרד האוצר

ביאור: הנתונים מתייחסים לביצוע בפועל

התפתחות רכיבי התקציב וההוצאה הציבורית לאורך זמן

הירידה היחסית בתשלומי הריבית ובהוצאות הביטחון בשני העשורים הקודמים הביאה לפינוי מקורות משימושים שאינם מעודדי צמיחה לשימושים שתורמים לרווחת התושבים בתוך מסגרת התקציב, לצורך הרחבת שירותים ציבוריים חיוניים ומעודדי צמיחה.

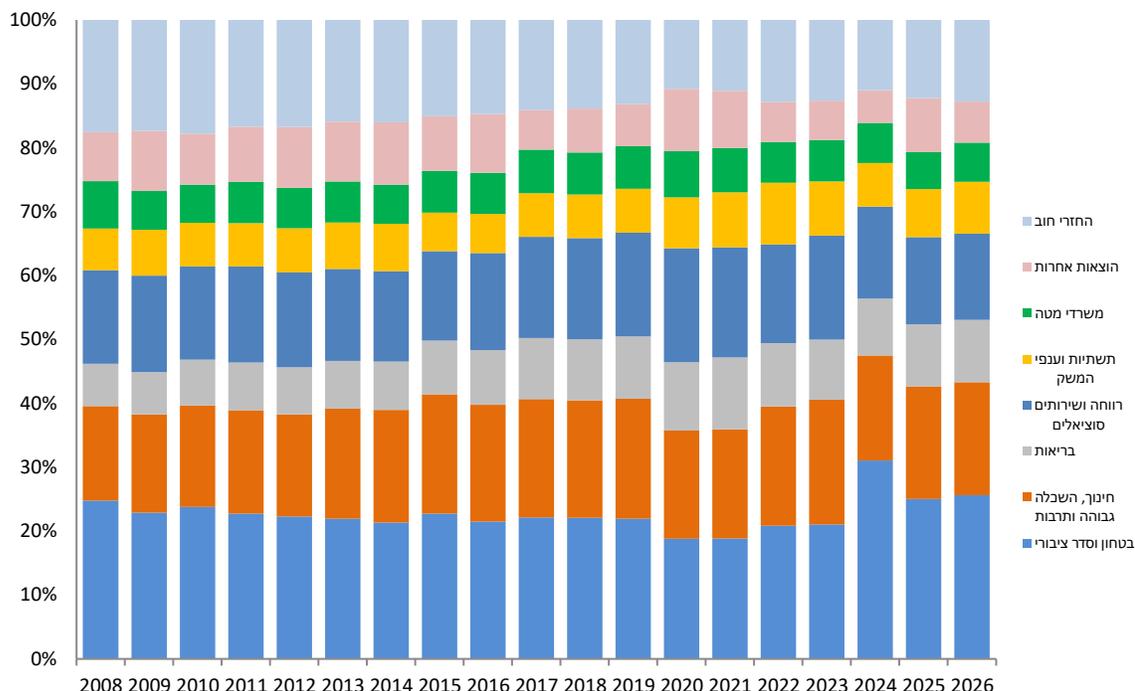
השינויים המרכזיים ביותר היו בשיעור ההוצאה עבור האשכולות בריאות, חינוך השכלה גבוהה ותרבות, ואשכול תשתיות וענפי משק. ביחס לשנת 2005, גדלו שיעורי ההוצאה עבור אשכולות אלו מההוצאה הממשלתית באופן משמעותי. בשנת 2022 שיעור ההוצאה הממשלתית של חינוך השכלה גבוהה ותרבות עמד על 19% לעומת 15% ב-2005, ההוצאה על בריאות עלתה ל-10% מ-7% באותן שנים וההוצאה על תשתיות ועל ענפי המשק גדלה מ-8% ל-10% באותה תקופה.

נוכח הגידול החד בהוצאות הריבית והביטחון, צפוי להצטמצם חלקן של ההוצאות האזוריות מההוצאה הממשלתית. בשנת 2025 ירד שיעור ההוצאה עבור חינוך השכלה גבוהה ותרבות בנקודת אחוז לעומת 2022 לכ-18%, ההוצאה על רווחה ועל שירותים סוציאליים ירדה אף היא בנקודת אחוז לכ-14%, וההוצאה על תשתיות וענפי משק צפויה לרדת

בכשתי נקודות אחוז ביחס ל-2022 לכ-8%. בשנת 2026, שיעור ההוצאה על הרווחה והשירותים הסוציאליים צפויה להמשיך לרדת בנקודת אחוז לכ-13% מההוצאה הממשלתית.

תרשים 8: התפלגות תחומי ההוצאה המרכזיים מסך ההוצאה התקציבית, 2005–2026

(תקציב מקורי, מיליארדי ש"ח, מחירים שוטפים)

מקור: משרד האוצר.

עקרונות המדיניות התקציבית

מסגרות התקציב נקבעות בהתאם לכללים הכלליים הקבועים בחוק. שני הכללים הקבועים בחוק הם: מגבלת הגידול בהוצאה הקובעת את סך ההוצאה התקציבית בכל שנה וכלל תקרת הגירעון הקובע מהו הגירעון התקציבי המירבי כאחוז מהתוצר המשמש לתכנון התקציב השנתי.

בעקבות קשיים בעמידה בשני הכללים הקבועים בחוק, תוקן חוק יסודות התקציב כך שהחל משנת 2016 הוחל מנגנון חדש, ה"נומרטור", אשר מסייע לממשלה בטווח הבינוני בשמירה על הכללים. זהו מנגנון רב-שנתי המגביל את יכולתה של הממשלה לקבל החלטות תקציביות חדשות מחוץ לתהליך אישור התקציב ללא מציאת מקור מתאים. מנגנון ה"נומרטור" מחזק את השקיפות ואת יכולת השליטה בהתחייבויות לשנים עתידיות, וכפועל יוצא – את עמידות המסגרות התקציביות ואת היעדים הפיסקליים בטווח הבינוני.

כלל מגבלת הגידול בהוצאה – לאחר כחמש שנים שבהן הוחל כלל שקבע גידול ריאלי קבוע בהוצאה, לקראת תקציב המדינה לשנת 2009 נקבע כי מגבלת הגידול בהוצאה תתבסס על נוסחה המשקללת את ממוצע הצמיחה לאורך עשור

ביחס שבין יחס החוב לתוצר בפועל לבין היעד של יחס החוב לתוצר לטווח הבינוני. לקראת תקציב 2015–2016 תוקן כלל מגבלת ההוצאה ונקבע כי הגידול המותר בהוצאה התקציבית יעמוד על ממוצע קצב גידול האוכלוסייה בשלוש השנים האחרונות בתוספת היחס שבין יעד החוב לתוצר לטווח הארוך של 50 אחוזים לבין יחס החוב לתוצר בפועל. כלל הוצאה זה הביא לכך שקצב הגידול הריאלי בהוצאה תוכנן לעמוד על כ-2.7 אחוזים בשנה. בפועל, בשל הצטברות התחייבויות נוצר צורך להגדיל, אגב אישור תקציב המדינה לשנים 2017 ו-2018, את בסיס ההוצאה החל משנת 2017 ב-2 אחוזים מעבר לכלל, בשנת 2018 ב-0.4 אחוז ובשנת 2019 ב-2 אחוזים נוספים. בשנת 2019, נוכח רצון הממשלה להגדיל אף יותר את מסגרת ההוצאה, על מנת לממן הגדלה של הוצאות אזרחיות שונות, בדגש על הוצאות חברתיות, הוחלט להגדיל בצורה פרמנטית את היקף ההוצאה בכ-1 אחוז נוסף. בתכנון התקציב לשנים 2021 ו-2022, על מנת להתאים את הגידול בהוצאה לקצב האינפלציה שהיה צפוי לשנות התקציב במקום לקצב בשנים הקודמות, ובשל חוסר הוודאות בנוגע לקצב האינפלציה בהתאוששות מהמשבר, הוחלט כהוראת שעה להצמיד את הרכיב הנומינלי למרכז יעד האינפלציה של בנק ישראל - 2 אחוזים. בתכנון התקציב לשנים 2023 ו-2024 נדרש תיקון נוסף בכלל הגבלת ההוצאה, זאת משום שעל פי הכלל שנת 2022, שאופיינה באינפלציה גבוהה, לא נלקחה בחשבון לצורך חישוב מקדם המחירים של מגבלת ההוצאה. מתוך הצורך להתאים את גובה הוצאות הממשלה לסביבת המחירים החדשה, הוחלט לקדם את ההוצאה המותרת לשנת 2023 בממוצע שיעורי האינפלציה השנתיים של שנת 2022, שעמד על 4.4 אחוזים. ההוצאה המותרת לשנת 2024 קודמה בממוצע שיעורי האינפלציה השנתיים הממוצעים של השנים 2021 ו-2022.

נוכח פרוץ מלחמת חרבות ברזל, שהצריכה הגדלה של ההוצאות הממשלתיות שלא נלקחו בחשבון בעת תכנון התקציב לשנים 2023 ו-2024, תוקנו מגבלות ההוצאה לשנים אלו. בשנת 2023 הוגדלה מגבלת ההוצאה בשיעור של 3.75% ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2022, עבור מימון ההוצאות הדרושות לצרכים צבאיים בשל הפעולות הצבאיות המשמעותיות, ולמטרה זו בלבד, וכן בשיעור של 1.95% ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2022 עבור מימון ההוצאות הדרושות לצרכים אזרחיים הנובעים במישרין מהפעולות הצבאיות המשמעותיות, ולמטרה זו בלבד. בשנת 2024 הוגדלה מגבלת ההוצאה בשיעור של 17.8% ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2023, עבור מימון ההוצאות הדרושות לצרכים צבאיים בשל הפעולות הצבאיות המשמעותיות, ולמטרה זו בלבד, וכן בשיעור של 4.3% ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2023 עבור מימון ההוצאות הדרושות לצרכים אזרחיים הנובעים במישרין מהפעולות הצבאיות המשמעותיות, ולמטרה זו בלבד. כל זאת בהתאם להצעת חוק התקציב הנוסף לשנת 2024 אשר הוגש לכנסת במקביל להצעת חוק התקציב לשנת 2025.

בתכנון התקציב לשנת 2025 נדרש תיקון נוסף בכלל הגבלת ההוצאה, נוכח הימשכות והתעצמות מלחמת חרבות ברזל, וכן בשל כך שחלק ניכר מהעליה בהוצאות נוכח המלחמה הוא קבוע, למשל הוצאות ריבית ורכיבים מסוימים בהוצאות הביטחון כגון בניין כוח, שיקום ועוד. בהתאם הוחלט לתקן את מגבלת ההוצאה כך שהיא תגדל בשיעור של 13.6% ביחס להוצאה הממשלתית המותרת לשנת 2024 (לפני תיקון המגבלה נוכח המלחמה), וכן בשיעור נוסף של 0.8% המשמשים כרזרבה מותנית עבור שימושים צבאיים בלבד. מתוך סך הגידולים האמורים, שיעור של 9.2% הינו קבוע והיתרה לא תשפיע על סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לשנים 2026 ואילך. נוכח המבצעים עם כלביא ומרכבות גדעון, שהצריכו הגדלה משמעותית של ההוצאות הממשלתיות, שלא נלקחו בחשבון בעת הכנת תקציב 2025, תוקנה מגבלת ההוצאה לשנה זו. המגבלה הוגדלה ב-5.6% מסך ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2024 לשם מימון ההוצאות הדרושות לצרכים ביטחוניים, וב-0.4% מסך ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2024 לשם מימון ההוצאות הדרושות לצרכים האזרחיים. שני התיקונים הללו היו חד-פעמיים לשנת 2025 בלבד.

בתכנון התקציב לשנת 2026 נדרש תיקון נוסף בכלל מגבלת ההוצאה, נוכח השינויים הפרמננטיים בגובה תקציב הביטחון, בתקציב הריבית ובשל עלייה קבועה בהוצאה האזרחית. בהתאם הוחלט לתקן את מגבלת ההוצאה כך שהיא תגדל בשיעור נוסף של 4.4% ביחס להוצאה הממשלתית המותרת לשנת 2025.

כלל תקרת הגירעון – בתכנון התקציב לשנים 2021 ו-2022, לאחר הגירעון החריג של שנת 2020, נבנה מתווה התכנסות ליעד גירעון ארוך טווח. על מנת שההתכנסות לא תיעשה באופן מהיר מדי שעשוי להעיב על התאוששות המשק מהמשבר הכלכלי, נקבע מתווה התכנסות הדרגתי של הגרעון ליעד ארוך טווח של 1.5 אחוזי תוצר, שאליו יועד הגרעון להגיע בשנת 2026. הגירעונות שנקבעו לשנים 2023 ו-2024 עמדו על 0.9% ו-0.7% בהתאמה, נמוכים מהיעד ארוך הטווח. עם זאת, בשל פרוץ מלחמת חרבות ברזל בשנת 2023, תוקנו מגבלות אלו כך שתקרת הגרעון תעמוד בשנים אלו על 3.7% ועל 7.7% בהתאמה. הגירעון שנקבע לשנת התקציב 2025 עמד על 4.7% (4.9% לרבות רזרבה להתרחבות הלחימה), אך תוקן במהלך השנה בעקבות המבצעים עם כלביא ומרכבות גדעון כך שבסופו של דבר עמדה תקרת הגרעון לשנה זו על 5.2%. תקרת הגירעון שנקבעה לשנת התקציב 2026 היא 3.9% בהתאם לתיקון המוצע במגבלת הגרעון, המוגש יחד עם הצעת התקציב.

ההתכנסות למסגרות הפיסקליות

ההוצאה התקציבית לשנת הכספים 2026 לחישוב מגבלת ההוצאה עומדת על כ-659.9 מיליארד ש"ח. הגידול הנומינלי בהוצאה התקציבית לשנת 2026 עומד על כ-6.5% אחוזים ביחס לתקציב 2025. זאת, לפני עדכון תקציב שנת 2025 באמצעות חוק התקציב הנוסף לשנה זו, אשר נדרש בשל המבצעים מרכבות גדעון ועם כלביא.

גידול זה בסך של כ-40.4 מיליארד ש"ח בהתאם לכלל ההוצאה, מורכב מתוספת הנובעת מנוסחת מגבלת ההוצאה הקבועה בסעיף 6 לחוק הפחתת הגרעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשמ"ה-1985, לרבות ביטול מנגנון "שיעור ההקדמה", ומהגדלה נוספת במגבלת ההוצאה אשר נועדה להתאים את ההוצאה המותרת לתוספת ההוצאות הנובעות ממדיניות הממשלה וממלחמת חרבות ברזל. הגידול בהוצאה הנובע מנוסחת מגבלת ההוצאה מורכב מתוספת בסך של 17.1 מיליארד ש"ח כתוצאה מהרכיב הריאלי המושפע מגידול האוכלוסייה ומהפער בין יעד יחס החוב לתוצר בגובה 50 אחוזים לבין יחס החוב לתוצר כפי שפורסם רשמית עבור שנת 2024, בגובה 67.9 אחוזים, ומתוספת בסך של 23.5 מיליארד ש"ח, הנובעת מהצמדת מחירים בשיעור של 2.2 אחוזים, בהתאם לממוצע שיעורי השינוי במדד המחירים לצרכן השנתיים בשנים 2022 עד 2024. גובה הגידול בהוצאה הנובע מהגדלה נוספת במגבלת ההוצאה הוא 26.3 מיליארד ש"ח.

תקרת הגירעון לשנת הכספים 2026 תעמוד על כ-3.9 אחוזי תוצר. זאת, בהנחת צמיחה ריאלית של 5.2 אחוזים בשנת 2026 (התוצר הנומינלי החזוי לשנת 2026 הוא כ-2,253 מיליארד ש"ח).

כחלק מהצעת התקציב, הממשלה ביצעה בשנת הכספים 2026 התאמות בצד ההכנסה, בהיקף של כ-2.5 מיליארד ש"ח, זאת, לצד צעדים קודמים שהממשלה קידמה במסגרת תכניות ההתייעלות בשנים האחרונות.

צעדי ההתכנסות המרכזיים המוצעים בצד ההכנסה הם: מיסוי רווחי יתר של בנקים, מס רכוש וחבילת צעדים בתחום ההון השחור.

על מנת לעמוד בסיכונים הפיסקליים הכרוכים בהגדלת ההוצאה, הממשלה קבעה כי הפרשה לרזרבה לצורך התייקרויות תעמוד בשנת 2026 על 4 אחוזים מבסיס תקציבי משרדי הממשלה.

התוכנית הכלכלית: השינויים המבניים

הקדמה

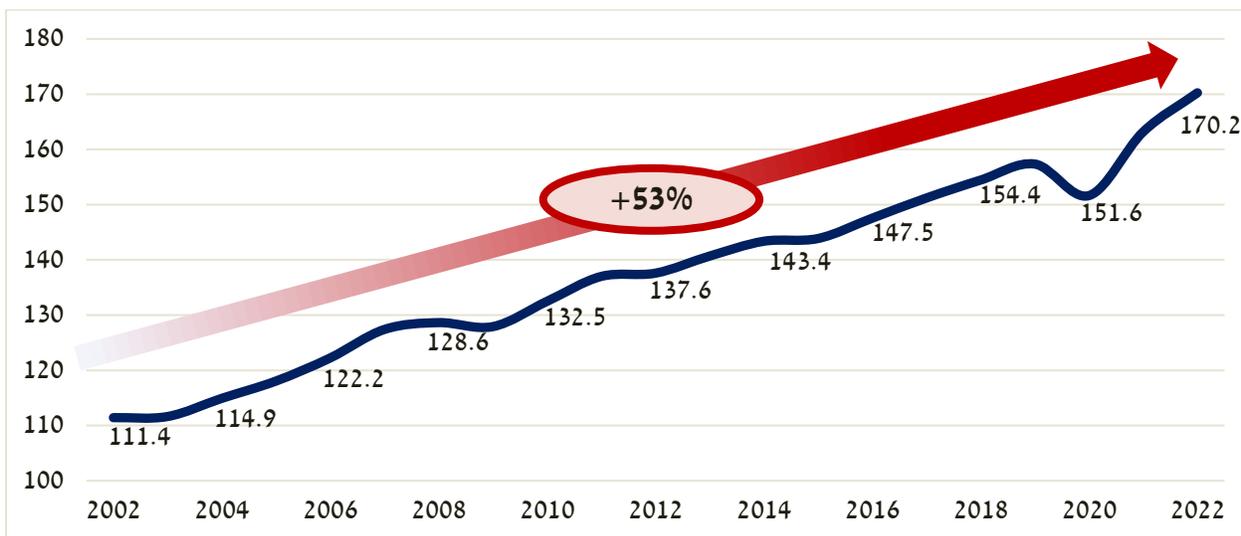
בקביעת המדיניות הכלכלית ישנה חשיבות רבה לראיה רחבה וכוללת ובהתאם לכך להפעלת כלי מדיניות מגוונים בעת ובעונה אחת כך שישלימו זה את זה ויתנו מענה שלם למורכבות המובנית הקיימת בעיצוב סביבה כלכלית רצויה. התוכנית הכלכלית לשנת 2026, המוגשת לצד חוק התקציב, מהווה בידי הממשלה כלי מדיניות משלים להתוויה ויישום של מדיניות כלכלית מיטבית. פרק זה נועד להביא בפני הקורא את הרקע לתוכנית הכלכלית לשנת 2026, להציג בפניו את האתגרים הכלכליים שמדגישים את החשיבות הרבה שבקידום התוכנית בעת הזו, ולסקור את עיקריה.

רקע

לאורך העשורים שקדמו למלחמת "חרבות ברזל" הצליחה ממשלת ישראל להתוות מדיניות כלכלית ופיסקלית תומכת צמיחה ואחראית. כך, לצד הישגים פיסקליים שבראשם הפחתה עקבית ביחס החוב לתוצר ושחיקת הוצאות הביטחון והריבית כשיעור מההוצאה הציבורית, אפשרה מדיניות הממשלה התפתחות של מנועי צמיחה משקיים שהביאו את הצמיחה הריאלית לשיעור שנתי ממוצע של 3.7% בין השנים 2002 ל-2019, גבוה מממוצע מדינות ה-OECD. מנועי הצמיחה העיקריים היו עלייה בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה והרחבת התעסוקה, במיוחד בקרב נשים חרדיות וגברים ערבים, לצד צמיחת מגזר ההייטק שהפך לסקטור יצוא משמעותי ויציב בכלכלה הישראלית. שיעורי צמיחה גבוהים אלו אפשרו עליה עקבית ומתמשכת ברמת החיים של אזרחי ישראל.

תרשים 9: רמת התוצר לנפש בישראל

(2002 – 2022, מחירים קבועים (2020), אלפי ש"ח)

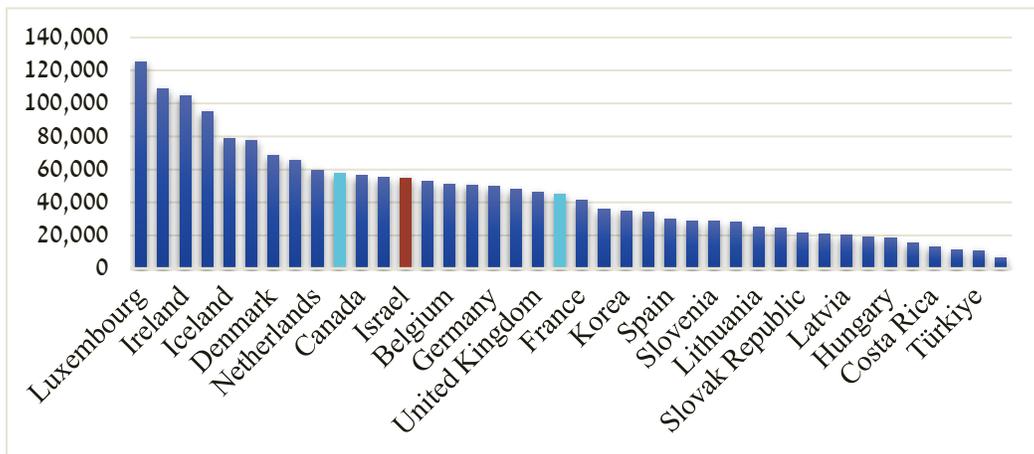

מקור: למ"ס, עיבוד: אגף תקציבים.

אולם לצד הצמיחה הכלכלית וההישגים האמורים, גם ערב המלחמה ניצב המשק הישראלי בפני אתגרים מבניים שהיו צפויים להקשות על היכולת להמשיך ולצמוח בקצב הרצוי של 20 השנים הקודמות; בשל שיעור צמיחת האוכלוסייה הגבוה יחסית בישראל, התוצר לנפש בישראל נותר נמוך ממדינות ה-G7 והפער בינה לבין מדינות ה-OECD נשאר יציב במשך עשור. בשוק התעסוקה הישראלי נותרו אוכלוסיות ששיעור ההשתתפות שלהן נמוך, ובפרט גברים חרדים ונשים ערביות, בשילוב עם המגמות הדמוגרפיות של גידול האוכלוסייה המהיר יחסית במגזרים אלו. נוסף על כך, אתגרים משקיים בדמות חסמים רגולטוריים, פער תשתיות בהשוואה למדינות המפותחות, תחרות מוגבלת, יוקר מחיה, ורמות פריון עבודה נמוכות יחסית הוסיפו להכביד על צמיחת המשק. כך, ערב המלחמה עמדה רמת התוצר לנפש בישראל בתקנון לכוח הקניה במקום ה-22 מתוך 38 המדינות המפותחות. לאחר פרוץ המלחמה, הידרדרה מדינת ישראל בשנת 2024 למקום ה-24 תחת אותם כלי השוואה.

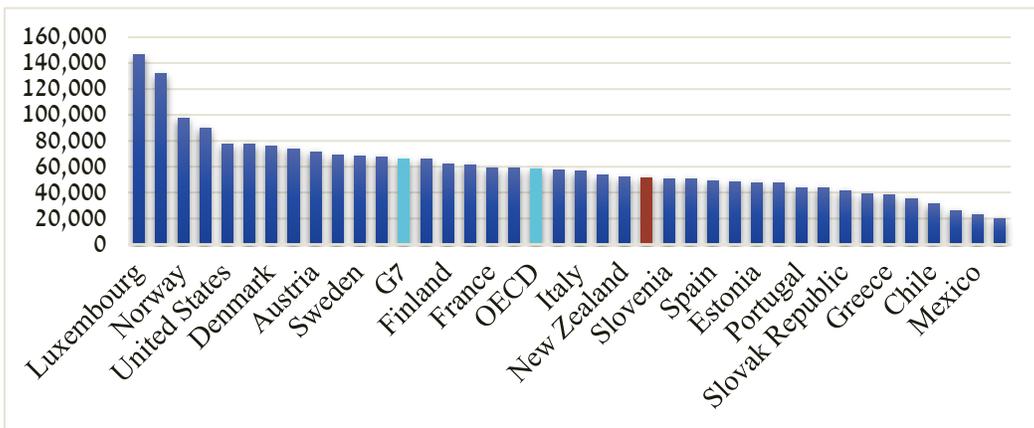
תרשים 10: התוצר לנפש בהשוואה למדינות ה-OECD במונחים נומינליים

(מחירים שוטפים, דולרים, 2022)

תרשים 11: התוצר לנפש בהשוואה למדינות ה-OECD במונחי שווי כוח קניה (PPP)

(מחירים שוטפים, 2022)

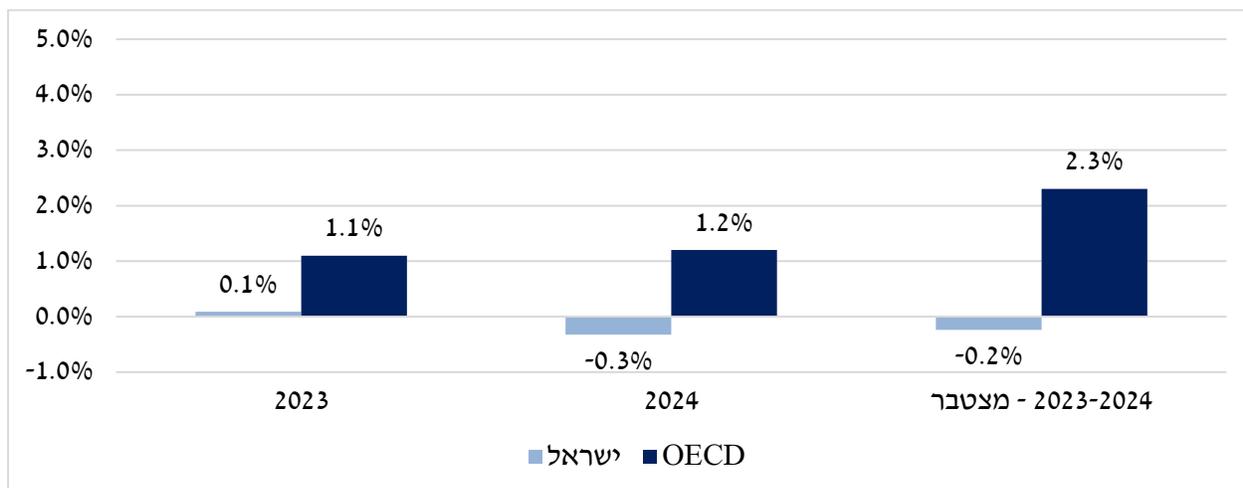
מקור: IMF, עיבוד: אגף תקציבים.

המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 ונמשכה בעצימות משתנה ובזירות מגוונות גם במהלך השנים 2024 ו-2025 הוסיפה אתגרים על בעיות השורש הקיימות ובמקרים מסוימים אף העמיקה אותן. אולם, בשל הגידול החד, המייד והמתמשך בהוצאות הממשלה מיד עם פרוץ המלחמה, בין היתר על מנת לתמוך בצרכי מערכת הביטחון, לתת מענה לצרכים האזרחיים ולשלם את הוצאות הריבית והחוב, לצד הפגיעה בהכנסות המדינה, התמקדה הממשלה בשנים אלה בהתמודדות עם הסיכונים הפיסקליים. כך, הסוגיות המרכזיות שנדונו בממשלה אגב עדכוני חוקי התקציב לשנים 2023 ו-2024 ואישור חוק התקציב לשנת 2025 נגעו בעיקר לתוכניות התכנסות פיסקליות בצד ההוצאה ובצד ההכנסה, קרי ייעול הוצאות הממשלה והכבדת נטל המס, וזאת על מנת לאפשר לממשלה לממן את צרכי המלחמה מבלי להיקלע למשבר חוב שיוביל לסחרור פיסקלי וכלכלי. על מנת לבלום את עליית יחס החוב לתוצר ולייצב את רמתו, ביצעה הממשלה בשנים 2024 ו-2025 צעדי התכנסות בהיקף של כ-3 אחוזי תוצר.

אולם אתגרי הצמיחה הוסיפו להתקיים ברקע עיסוקה של הממשלה בהתכנסות הפיסקלית, והמשקולות המבניות המעיבות על תפקודו היעיל של המשק נותרו בעינן ואולי אף הכבידו. בשנים 2023 ו-2024 חל קיטון ברמת התוצר הריאלי לנפש בישראל בשיעור מצטבר של 0.2%. נתונים אלה שליליים בפני עצמם וחומרם מקבלת משנה תוקף תחת השוואה בינלאומית עבור שנים אלה, כאשר שיעור צמיחת התוצר לנפש המצטבר ב-OECD היה חיובי ועמד על 2.3%.

תרשים 12: שיעור השינוי בתוצר לנפש

(ישראל בהשוואה ל-OECD, 2023 – 2024)

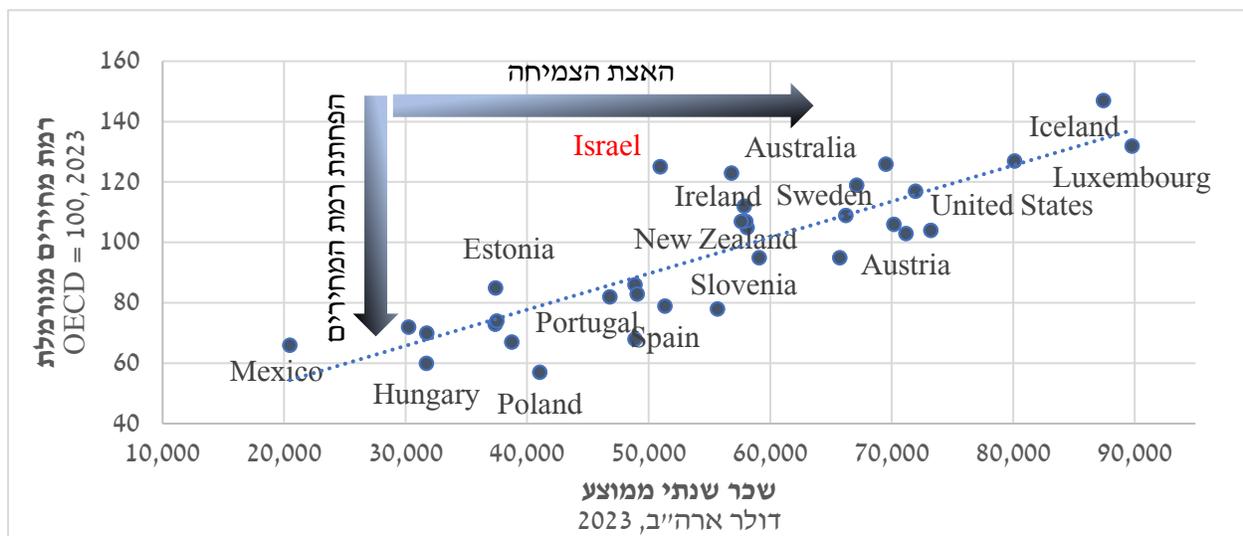
מקור: למ"ס, World Bank, עיבוד: אגף התקציבים.

בבסיסה של הצעת חוק התקציב לשנת 2026 עומדת ההנחה כי לא תתפתח לחימה עצימה באחת או יותר מן הזירות. כך, על אף שמבנה ההוצאה השתנה באופן פרמננטי, למשל בשל התוספת הקבועה במספר ימי המילואים ביחס למצב ערב המלחמה, בשל הגידול הקבוע בהוצאות הריבית או בשל ההוצאה בטווח הבינוני על שיקום חבלי הצפון והדרום, נראה כי בשנת 2026 יכולה הממשלה לשוב ולעסוק בהסרת המשקולות המעיבות על צמיחת המשק הישראלי ולהתמקד בבעיות השורש לאחר שלוש שנים שבהן הסבה את תשומת לבה בעיקר לאתגרים הפיסקליים.

מטרתה המרכזית של התוכנית הכלכלית לשנת 2026, ובאופן רחב יותר מטרתו של משרד האוצר בהתווייתו את המדיניות הכלכלית במשק, היא העלאת רמת החיים של אזרחי ישראל. כאשר בוחנים את רמות המחירים ביחס לשכר במדינת ישראל ביחס למדינות ה-OECD ניכר כי מצבה של ישראל משקף רמת מחירים גבוהה במיוחד לצד רמת שכר שאינה תואמת וגבוהה באופן יחסי, דבר חריג בהשוואה ליתר המדינות. כלומר, כוח הקניה של אזרחי ישראל מצוי ברמה נמוכה מהפוטנציאל, ומכאן שגם רמת החיים. על מנת לשפר את מצב הדברים האמור פועלת הממשלה במסגרת התוכנית הכלכלית לשנת 2026 בשני כיוונים במקביל, האחד הוא האצת הצמיחה והשני הפחתת רמת המחירים.

תרשים 13: פערי מחירים ביחס לשכר במדינות ה-OECD

(ישראל בהשוואה ל-OECD)

מקור: OECD, עיבוד: אגף התקציבים.

רכיבי התוכנית הכלכלית

התוכנית הכלכלית לשנת 2026 שואפת להתמודד עם החסמים להאצת הצמיחה ולהורדת רמת המחירים במשק באמצעות שינויים מבניים ותיקוני חקיקה בתחומים הבאים:

הפחתת יוקר המחיה, הגברת תחרות וחיזוק המגזר העסקי – הפחתת יוקר המחיה והגברת התחרות הינם שני נושאים שזורים התומכים יחד ולחוד בצמיחת המשק ובהעלאת רמת החיים של אזרחי המדינה. חלק זה של התוכנית מציע צעדים להגברת התחרות בשווקים מסוימים וכן לטיפול ישיר ביוקר המחיה במוצרים ספציפיים.

העלאת הפריון והגברת השתתפות בשוק העבודה – אחת מאבני הריחיים המכבידות על צמיחת המשק היא שיעורי השתתפות נמוכים בקרב קבוצות אוכלוסייה מסוימות וכן פריון עבודה נמוך בהשוואה למדינות המפותחות. חלק זה של התוכנית נוגע לטיפול בחלק מחסמים אלה, בין היתר באמצעות שיפור תשתיות המידע על שוק התעסוקה.

הרחבת היצע הדיור ותשתיות תומכות צמיחה – צמצום פער התשתיות והגדלת היצע הדיור הינם מנושאי הליבה שעשויים לתמוך בהמשך צמיחת המשק בטווח הבינוני והארוך. בחלק זה של התוכנית הכלכלית מוצעים צעדים להסרת חסמים תכנוניים ורגולטוריים המביאים לעיכובים בהקמת תשתיות ובבניה לדיור במדינת ישראל.

שיפור וייעול המגזר הציבורי – המגזר הציבורי בישראל מתמודד עם קשיי גיוס ושימור הון אנושי איכותי, אימוץ איטי של טכנולוגיות חדשניות וקשיים נוספים המעיבים על יכולתה של הממשלה לממש את הוצאותיה בצורה מיטבית. חלק זה של התוכנית מציע צעדי ייעול ושיפור השירות הניתן לאזרחי המדינה על ידי הגופים הציבוריים.

צמצום ההון השחור וייעול מערכת המס – ההון השחור מהווה אבן נגף למדיניות הכלכלית, בין בהיבטי בסיס המס ובין בהיבטי תמריצים לצמיחה. ככלל, ככל שתופעת ההון השחור מצומצמת יותר כך עולה ההשתתפות הנמדדת בפעילות הכלכלית, מתרחב בסיס המס ומצטמצמות תופעות שליליות אחרות. חלק זה של התוכנית מציע מספר צעדים למלחמה בהון השחור וכן צעדים נוספים לייעול מערכת המס בישראל.

תוכניות מרכזיות

קידום התחרות בשוק הבנקאות – עידוד הקמת בנקים חדשים – קיימת בעיית תחרות בענף הבנקאות, כאשר משקי הבית והעסקים הקטנים והבינוניים משלמים את המחיר הכבד ביותר על היעדר התחרות. אחד החסמים המרכזיים להתפתחות של תחרות מחוץ למערכת הבנקאית נוגעת לעלויות הבנקים בעלות מקורות מתן האשראי הניתנים מתוך הפקדונות שברשותם, בשונה מנותני אשראי חוץ לבנקאים שנדרשים למקורות חיצוניים על מנת להעמיד אשראי. במטרה לקדם את התחרות בשוק הבנקאות, ובהתאם להמלצות הצוות הבין-משרדי להגברת התחרות בשוק הבנקאות הקמעונאית, מוצע לקדם תיקוני חקיקה אשר יאפשרו רגולציה מותאמת לבנקים קטנים, אשר תהיה מותאמת לרמת הסיכון המערכתית שבנקים אלו מייצרים ולמאפיינים התחרותיים שלהם. בנוסף, מוצע לתקן את חוק הבנקאות (רישוי) כך שחברת החזקות פיננסית אשר בבעלותה גוף מוסדי, תוכל לשלוט בבנק קטן.

רפורמה בשוק האשראי לעסקים קטנים ובינוניים וטיוב מאגר נתוני אשראי – במטרה לקדם את התחרות בשוק האשראי לעסקים קטנים ובינוניים ולמשקי בית, ולשפר את נגישותם לאשראי מוצע לתקן את חוק נתוני אשראי כך שמקורות המידע ידווחו למאגר נתוני האשראי גם נתונים אודות עסקים בישראל, ולא רק נתונים אודות אנשים פרטיים. במקביל לתיקון זה, מוצע לקדם גם תיקוני חקיקה על החוק הצרכני הקיים, לאור לקחים רבים שעלו במסגרת הפעלת המאגר בשנים האחרונות.

רפורמה מבנית במשק החלב – מטרתה של הרפורמה במשק היא להוזיל את יוקר המחיה בישראל באמצעות טיפול שורשי במחירי מוצרי החלב ובהבטחת רציפות האספקה לשווקים, וזאת נוכח מחירים הגבוהים בעשרות אחוזים ממדינות ה-OECD ומקרים תכופים של מחסור במוצרים בסיסיים. ההצעה מגשימה מטרה זו באמצעות התערבות ממוקדת בשני גורמי הכשל המרכזיים בענף – הריכוזיות במקטע המחלבות וחוסר היעילות של חלק ניכר מהרפתות – המובילים ישירות לרמות מחיר גבוהות ולליקויי אספקה. לשם כך כוללת הרפורמה חבילת צעדים מקיפה, ובהם ביטול מגבלת הייצור במקטע הרפתות והסרת פיקוח המחירים על חלב גולמי, תוך מעבר למודל של רשת ביטחון המבטיחה לרפתנים שימשיכו לייצר רמת מחיר וכמות מוגנת. לצד זאת, מציעה ההחלטה תוכנית פדיון מכסות משמעותית לרפתות שיבקשו לפרוש מן הענף, במטרה לייעל את מבנה הייצור, וכן ביטול מקיף של כלל המכסים בענף החלב לשם הגברת התחרות במקטע המחלבות והרחבת מגוון המוצרים לצרכן.

באמצעות צעדים משולבים אלה, ההצעה מטפלת בדרישות העלות לאורך כל שרשרת הערך, מגבירה את התחרות, מצמצמת ריכוזיות, מוזילה את יוקר המחיה במוצרי צריכה בסיסיים ומחזקת את אמינות האספקה.

האצת מיזמי תשתית לאומיים – הרפורמה נועדה להסיר חסמים רגולטוריים, לייעל הליכי תכנון וביצוע, ולאפשר גמישות בקידום תוכניות, במטרה להבטיח קידום מהיר של פרויקטי תשתית החיוניים לצמיחת המשק ולחיזוק החוסן הכלכלי. במסגרת התוכנית נקבעו בין היתר מנגנונים לקיצור הליכים תכנוניים וביצועיים, לרבות שיפור הגמישות בשינוי תוכניות וייעול הליכי הסדרי תנועה. צעדים אלה נועדו ליצור סביבת עבודה רגולטורית יעילה שתאפשר קידום מואץ של תשתיות לאומיות.

תוכניות נוספות

הפחתת יוקר המחיה, הגברת תחרות וחיזוק המגזר העסקי

- ייעול וקידום התחרות במשק הדלק ;
- קידום התחרות בשוק מתן הערבויות.

העלאת הפריון והגברת ההשתתפות בשוק העבודה

- איסוף נתוני תעסוקה מנהליים לצורך גיבוש ויישום מדיניות כלכלית מיטבית בישראל.

הרחבת היצע הדיור ותשתיות תומכות צמיחה

- צעדים לקידום ענף הנדל"ן וייעול הליכי התכנון והבנייה ;
- קידום פתרונות למשבר התעופה הצפוי ;
- מוכנות משק החשמל לגידול בצרכי הבינה המלאכותית והאנרגיות המתחדשות ;
- קידום תשתיות ביוב לצורך מתן פתרונות לדיור.

שיפור וייעול המגזר הציבורי

- שמירה על זכויות מבוטחים בסיעוד ;
- הקלת הרגולציה על חברות ממשלתיות ביטחוניות תחרותיות ;
- גיוון שיטות ההעסקה במשטרה ;
- טיוב הרגולציה בתחום בטיחות אש ;
- ייעול וקיצור הליכי הניהול של נכסים עזובים והעברתם לקניין המדינה ;
- האצת הדיגיטציה : שיפור השירות לאזרח והאצת העברות מידע בין גופים ציבוריים ;
- הגדלת ההכנסות העצמיות של הרשויות המקומיות.

צמצום ההון השחור וייעול מערכת המס

- חובת דיווח של דירות Airbnb ;
- ניכיון שיק מותר עד 6,000 ש"ח בלבד ;
- חובת הצהרה של נש"פים כי לא בוצעו פעולות במעל 50,000 ש"ח ;
- עידוד עליה לישראל באמצעות תמריצי מיסוי ;
- אימוץ רפורמת המיסוי הבינלאומית.

הצעת התקציב לשנת הכספים 2026

מסגרות הוצאה

הצעת תקציב המדינה ברוטו לשנת הכספים 2026, הכוללת את ההוצאה המותנית בהכנסה, מסתכמת בכ-889.0 מיליארד ש"ח.

ההוצאה התקציבית לחישוב מגבלת ההוצאה בשנת הכספים 2026 עומדת על כ-659.9 מיליארד ש"ח.

ההוצאה התקציבית לשנת הכספים 2026, כהגדרתה לחישוב מגבלת ההוצאה, גבוהה במונחים נומינליים בכ-6.5 אחוזים ממגבלת ההוצאה לחוק התקציב השנתי לשנת 2025, לפני עדכון התקציב באמצעות חוק התקציב הנוסף אשר נדרש בשל מבצעי עם כלביא ומרכבות גדעון. גידול זה בסך של כ-40.4 מיליארד ש"ח בהתאם לכלל ההוצאה, מורכב מתוספת הנובעת מנוסחת מגבלת ההוצאה הקבועה בסעיף 6א לחוק הפחתת הגרעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשמ"ה-1985, לרבות ביטול מנגנון "שיעור ההקדמה", ומהגדלה חד פעמית במגבלת ההוצאה אשר נועדה להתאים את ההוצאה המותרת לתוספת ההוצאות הנובעות ממדיניות הממשלה וממלחמת חרבות ברזל. הגידול בהוצאה הנובע מנוסחת מגבלת ההוצאה מורכב מתוספת בסך של 17.1 מיליארד ש"ח כתוצאה מהרכיב הריאלי המושפע מגידול האוכלוסייה ומהפער בין יעד יחס החוב לתוצר בגובה 50 אחוזים לבין יחס החוב לתוצר עבור שנת 2024, בגובה 67.9 אחוזים, ומתוספת בסך של 23.5 מיליארד ש"ח, הנובעת מהצמדת מחירים בשיעור של 2.2 אחוזים, בהתאם לממוצע שיעורי השינוי במדד המחירים לצרכן השנתיים בשנים 2022 עד 2024. גובה הגידול בהוצאה הנובע מהגדלה חד פעמית במגבלת ההוצאה הוא 26.3 מיליארד ש"ח.

השינויים בהצעת התקציב

בהתאם למדיניות הממשלה ולמחויבויות הקיימות, עיקר הגידולים בתקציב המדינה לשנת 2026 יהיו בריבית, בתחבורה, ובחינוך.

להלן עיקרי השינויים בהצעת התקציב לשנת הכספים 2026 בהשוואה לשנת 2025, כפי שחוקק התקציב לפני חוק התקציב הנוסף אשר נדרש בשל פרוץ מבצעי עם כלביא ומרכבות גדעון:

במונחי הוצאה נטו, הגידולים הבולטים בתקציב המדינה בשנת הכספים 2026 כוללים, בהשוואה לשנת 2025: גידול בתקציב תשלומי הריבית בהיקף של כ-8.4 מיליארד ש"ח (כ-15 אחוזים); גידול בתקציב התחבורה בהיקף של כ-7.4 מיליארד ש"ח (כ-20 אחוזים); וגידול בתקציב משרד החינוך בהיקף של כ-7.1 מיליארד ש"ח (כ-8 אחוזים).

הוצאות הצריכה הביטחונית לשנת הכספים 2026 יגדלו בכ-5 אחוזים בהשוואה לאלו שבחוק התקציב השנתי לשנת 2025 כתוצאה מהנטל הפיסקלי הנובע ממלחמת חרבות ברזל, הן לצורך מימון הלחימה עצמה והן בשביל להעריך למציאות הביטחונית המתפתחת בראייה צופה פני עתיד. בשנת 2026 חלקה של הצריכה הביטחונית בהוצאה התקציבית ישאר על כ-26 אחוזים כמו בשנת 2025.

ההוצאה על צריכה אזרחית לשנת הכספים 2026 תגדל בכ-6 אחוזים בהשוואה לזו שבחוק התקציב לשנת 2025. גידול זה מוסבר בחלקו בגידולים הדמוגרפיים המצריכים תוספת תקציבית לשירותים ממשלתיים שונים ובראשם במערכות החינוך, הבריאות והרווחה. כמו כן, גידול משמעותי נוסף הוא בשל התקדמות פרויקטי תשתית בתחום התחבורה. חלק נוסף בגידול נובע מעלויות יישום מדיניות הממשלה. בשנת 2026 חלקה של הצריכה האזרחית בהוצאה התקציבית ישאר על כ-65 אחוזים, בדומה לחלקה בשנת 2025.

תשלומי הריבית יגדלו בשנת הכספים 2026 בשיעור של כ-15 אחוזים בהשוואה לאלו שבחוק התקציב לשנת 2025. רכיב משמעותי מהגידול בתשלומי הריבית נובע מהגידול המשמעותי בהיקף נטילת החוב לצורך מימון הוצאות

מערכת הביטחון, עלויות התכנית הכלכלית וצעדי מדיניות נוספים שמקדמת הממשלה. הגידול הצפוי ברכיב ההוצאה על תשלומי ריבית הוא המשך המגמה של השנים האחרונות של גידול בתשלומי הריבית, וזאת בשונה מהיציבות בתשלומי הריבית בשנים שקדמו לשנת 2019. גידול זה צפוי להגביל את יכולת הממשלה להעביר תקציבים להגדלת שימושים אזרחיים, כפי שאכן קרה בתקציב לשנת 2026, בו חלקה של ההוצאה לצריכה אזרחית מהתקציב לא גדל.

תשלומי הקרן (החזרי קרן ההלוואות), למעט החזרי קרן למוסד לביטוח לאומי, יעלו בשנת הכספים 2026 בכ-11% אחוזים בהשוואה לאלו שבחוק התקציב לשנת הכספים 2025. השינויים בתשלומי הקרן הם פועל יוצא של מבנה לוחות הסילוקין של החוב ועשויים להיות תנודתיים משנה לשנה. רכיב משמעותי מהגידול בתשלומי הקרן נובע מהגידול המשמעותי בהיקף נטילת החוב לצורך מימון הגרעון הנובע מעלויות מלחמת חרבות ברזל. תשלומים אלה אינם כלולים בחישוב הגירעון ובחישוב ההוצאה המותרת לפי חוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, תשנ"ב-1992.

הקצאת התקציב מהקרן לאזרחי ישראל לשנת הכספים 2026

לאור תגליות הגז בים התיכון במים הטריטוריאליים של מדינת ישראל, נקבע כי יוטלו היטלים מיוחדים על רווחי חברות הגז והם יוקצו לקרן ממשלתית ייעודית, וזאת מהטעמים הכלכליים הבאים:

- מניעת נזקים כלכליים שעלולים להגרם כתוצאה מפיתוח שדות הגז: ייצוא גבוה של סקטור ראשוני שאינו עתיר עבודה עלול לפגוע בתחרותיות של מגזרים אחרים ובפרט מגזרי ייצוא אלטרנטיביים, זאת בשל ההשלכות בשוק המט"ח המובילות לייסוף המטבע המקומי. על מנת לצמצם את התופעה האמורה, הקרויה 'המחלה ההולנדית', יש למנוע ממלוא ההכנסות בגין ייצוא הגז להגדיל את הביקוש המצרפי במשק, בין על ידי חברות הגז עובדיהן ובעליהן, בין על ידי הציבור כפרטים, ובין בתצרוכת ציבורית.
- הבטחת ההשלכות הכלכליות החיוביות לשיפור רווחת ציבור האזרחים: ההיטלים המיוחדים על רווחי חברות הגז הם רווחים של הציבור. לשם ניצול הרווחים הללו לשיפור רמת החיים של האזרח, תוך מניעת התפרצותה של המחלה ההולנדית, יש לוודא כי הכנסות אלו תומכות בתצרוכת ציבורית בת-קיימא שאינה מזיקה לתחרותיות המשק, אלא תומכת בהאצת צמיחתו. כמו כן, הקרן מאפשרת את החלוקת התצרוכת הציבורית.
- חלוקה בין דורית של רווחי הגז: מכיוון שהגז הוא משאב מתכלה, יש לוודא כי הרווחים הנובעים מניצולו לא מתקבלים על ידי דורות אחדים בלבד. על ידי ניהול הרווחים בקרן, השימוש ברווחים יעמוד לרשות דורות רבים ויתרום לצדק הבין דורי.

בשנת 2014 נחקק חוק קרן לאזרחי ישראל, התשע"ד-2014, שמטרתו להקים קרן לניהול הכנסות המדינה מהיטל על רווחי גז ונפט. החוק קובע כי סכום הקצאה שנתי יוקצה למטרות חברתיות, כלכליות וחינוכיות במסגרת תקציב המדינה. גובה סכום ההקצאה נקבע כפונקציה של מכפלת שווי נכסי הקרן בתשואה רב שנתית ממוצעת, אולם בשנות פעילותה הראשונות של הקרן, סעיף 38(א) לחוק הקרן קובע כי שווי נכסי הקרן יוכפל ב-3.5%, כשיעור חלופי לתשואה רב שנתית ממוצעת. כך, סכום ההקצאה השנתי לשנת 2026 עומד על כ-236 מיליון ש"ח.

סעיף 38 לחוק הקרן, שעניינו הצעת הממשלה להקצאת סכום ההקצאה השנתי, קובע בסעיף קטן (ד) כי הצעת הממשלה תהיה מפורטת ויצורפו לה בין היתר הסכום המוקצה למחקר ופיתוח, וכן להשקעה באנרגיה מתחדשת, לפיתוח ומחקר שלה ולעידוד תעסוקה בנגב.

הצעת התקציב בנוגע לשימושים בסכום ההקצאה השנתי לשנת 2026

במסגרת תהליך בניית תקציב המדינה לשנת 2026 פנה משרד האוצר לכלל משרדי הממשלה בבקשה לקבלת הצעות וחלופות לשימוש בסכום ההקצאה השנתי מהקרן לפרויקטים שאינם מתוקצבים במסגרת חוק התקציב השנתי, ולאחר מכן ערך בחינה מקצועית של הצעות המשרדים השונות. מרבית המטרות שיפורטו להלן נבחרו מתוך הצעות המשרדים ובהיוועצות עימם בראי שיקולים מקצועיים, השגת מטרות כלכליות, חברתיות וחינוכיות ובכפוף להוראות החוק, ומטרות נוספות נקבעו על ידי שר האוצר.

הצעת התקציב בנוגע להקצאת סכום ההקצאה השנתי לשנת 2026 כוללת שמונה נושאים:

- שיפוץ ובינוי של מוסדות תורניים על תיכונים המעודדים שירות צבאי;
- שיפוץ ובינוי במבני חינוך בלתי פורמלי לפעילות בוגרי מערכת החינוך בשכבות גיל של למעלה מ-18 הנתמכים במסגרת מינהל חברה ונוער;
- הקמה וקירוי של מגרשי ספורט במערכת החינוך;
- הקמת מרכזי שיקום למשרתי מילואים פוסט טראומתיים;
- הקמת מרכזי טיפול יומי ממוקדי טראומה;
- עידוד תעסוקה בנגב ובגליל על ידי הקמת תשתיות וחיזוק האקו-סיסטם הטכנולוגי;
- קידום אנרגיות מתחדשות ומו"פ בים (Blue tech);
- בינוי פיתוח ושיפוצים של תאגידים סטטוטוריים על פי חוק המשמשים מרכזי מורשת.

שיפוץ ובינוי של מוסדות תורניים על תיכונים המעודדים שירות צבאי

מבחינת התמיכה במוסדות התורניים – לימוד ופעולות, מסדירים את התמיכה במוסדות התורניים העל תיכונים, כגון ישיבות, מדרשות וכוללים, שבהם מתקיימים לימודים תורניים סדירים. התמיכה היא בפעילות הלימוד בלבד, ובימים אלו התמיכה מוגבלת לפי פסיקת בג"צ רק לתלמידים שאינם חייבי גיוס.

בתוך כך, פועלות ישיבות הסדר וישיבות המעודדות גיוס המסייעות להתיישבות ולחיזוק אוכלוסיות ברחבי הארץ, במסגרת מדיניות הממשלה לעודד גיוס בחורי ישיבות לצה"ל קיימת חשיבות עליונה לשדרג תשתיות ומבנים למסגרות אלו.

לנושא זה מוצע להקצות 60 מיליון ש"ח בשנת 2026.

בהתאם לסעיף 38(ב) לחוק, מדובר בפעילות חינוכית התואמת את המטרות המנויות בסעיף האמור; כמו כן, בהתאם לסעיף 38(ה) לחוק, הפעילות אינה מחייבת הקצאה נוספת בשנים הבאות ואינה גוררת אפשרות לחיוב הממשלה בהוצאות נוספות כפועל יוצא מהפעילות או מאופן יישום ההקצאה.

שיפוץ ובינוי במבני חינוך בלתי פורמלי לפעילות בוגרי מערכת החינוך בשכבות גיל של למעלה מ-18 הנתמכים במסגרת מינהל חברה ונוער, כפרי סטודנטים, מכינות אופק, קבוצות מחנכים וגרעינים חינוכיים תורניים

כחלק מהחינוך הבלתי פורמלי במערכת החינוך בישראל, מכינות אופק, כפרי הסטודנטים, קבוצות המחנכים וגרעינים חינוכיים תורניים הנם מוסדות ציבור אשר מקיימים פעילות חינוכית וחברתית, מחנכים למעורבות חברתית, מספקים תמיכה חינוכית לאוכלוסיות מוחלשות ומהווים עוגן קהילתי משמעותי בכלל הארץ ובפריפריה החברתית והגיאוגרפית בפרט. פעילות ענפה זו תומכת במענים משלימים לחינוך הפורמלי.

לנושא זה מוצע להקצות 50 מיליון ש"ח בשנת 2026.

- כפרי סטודנטים מהווים עוגן משמעותי לפעילות בלתי פורמלית בקהילות פריפריאליות ואמצעי משיכה של צעירים בתחומי החינוך לקהילות אלו, ובונים פוטנציאל להתיישבות בהמשך. כיום ישנם 2,477 סטודנטים בכ-50 כפרים ברחבי הארץ התומכים בקהילות בסביבתם ומקיימים פעילות חברתית ענפה.
- מכינות אופק הינן תוכניות חצי שנתיות הפונות למגוון קבוצות בחברה הישראלית ובמסגרתן עוברים החניכים והחניכות תהליכים הנוגעים להעצמה אישית, הרחבת אופקים והכנה לקראת שירות משמעותי

בצה"ל. מכינות אלו מסייעות בקידום נוער מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית לתפקידים משמעותיים בצה"ל ובהמשך חייהם. זאת במסגרת תוכניות רבות ומגוונות המתקיימות במכינות, הכוללות עיסוק בזהות הישראלית והיהודית, התנדבות, מנהיגות, והיכרות מעמיקה עם החברה הישראלית. המשתתפים והמשתתפות חיים, עובדים ולומדים יחד ומטפחים עצמאות לצד חיי קהילה, כישורי מנהיגות, אחריות אישית ופיתוח מודעות למתרחש בחברה הישראלית.

- קבוצות מחנכים – מוסדות ציבור שעוסקים בתחומי החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי בקהילה, ומפעילים ומלווים קבוצות מחנכים הפועלים בהתנדבות באיזורי פריפריה גאוגרפית וחברתית.
- גרעינים חינוכיים תורניים – קבוצות משפחות של אנשי תורה וחינוך המתישבים ביישוב כדי להקים בית מדרש מרכזי ללימודי יהדות להתעוררות ביישוב ולקידום תחומי החינוך, התרבות והרווחה מתוך השקפת עולם יהודית.

בהתאם לסעיף 38(ב) לחוק, מדובר בפעילות חינוכית התואמת את המטרות המנויות בסעיף האמור; כמו כן, בהתאם לסעיף 38(ה) לחוק, הפעילות אינה מחייבת הקצאה נוספת בשנים הבאות ואינה גוררת אפשרות לחיוב הממשלה בהוצאות נוספות כפועל יוצא מהפעילות או מאופן יישום ההקצאה.

הקמה וקירוי של מגרשי ספורט במערכת החינוך

כיום ישנו מחסור במתקני ספורט בבתי ספר רבים וכן צורך רב בשיפוץ וקירוי של מגרשים קיימים, פערים אלו מגבילים את האפשרויות לקיום פעילות גופנית סדירה במוסדות החינוך. השקעה במגרשי ספורט אינה רק השקעה בתשתיות פיזיות אלא כלי משמעותי להקניית ערכים חינוכיים, חברתיים ואישיים לתלמידים. הספורט כפעילות חינוכית תורם בפיתוח מיומנויות וערכים משמעותיים ומגוונים אשר מדגישים את החשיבות הרבה בבניית מגרשי ספורט בבתי הספר. לצד זאת, קירוי מגרשי הספורט מאפשר הצבה של מערכות אנרגיה סולארית באופן שמביא לניצול יעיל של השטח לאספקת אנרגיה ירוקה למערכת החשמל ובכך מקדם את היעילות האנרגטית ואת העמידה ביעדי הממשלה בתחום האנרגיה המתחדשת.

לנושא זה מוצע להקצות 10 מיליון ש"ח בשנת 2026.

פעילות הספורט בבתי הספר מקדמת ערכים חשובים כגון:

- ערכים חברתיים – שיתוף פעולה ועבודת צוות, סובלנות וכבוד לאחר, הוגנות ואחריות אישית.
- ערכים אישיים – משמעת עצמית, חתירה למצוינות לצד התמודדות עם כשלון.
- ערכים חינוכיים – חינוך לאורח חיים בריא, למידה חווייתית, חיזוק מוטיבציה ללמידה.
- גיבוש קהילתי – חיזוק השייכות לקהילת בתי הספר ופיתוח גאוות יחידה.

בהתאם לסעיף 38(ב) לחוק, מדובר בפעילות חינוכית וחברתית התואמת את המטרות המנויות בסעיף האמור; כמו כן, בהתאם לסעיף 38(ה) לחוק, הפעילות אינה מחייבת הקצאה נוספת בשנים הבאות ואינה גוררת אפשרות לחיוב הממשלה בהוצאות נוספות כפועל יוצא מהפעילות או מאופן יישום ההקצאה.

הקמת מרכזי שיקום למשרתי מילואים המתמודדים עם פוסט טראומה

משרד הבריאות פועל בשנים האחרונות להרחבת המענה הנפשי, לנוכח הצרכים הגוברים במציאות הביטחונית והחברתית של השנים האחרונות, ובפרט על רקע מלחמת "חברות ברזל". בשנים האחרונות, חלה עלייה ניכרת בצורך בטיפול בפוסט-טראומה בקרב קבוצות שונות באוכלוסייה, ובפרט בקרב משרתי מילואים שנחשפו לאירועים

טראומתיים במהלך שירותם. בהתאם לעמדת משרד הבריאות, מרכזי שיקום ציבוריים נועדו לתת מענה לכלל האוכלוסייה, תוך אפשרות למתן מענים ייעודיים, קבוצתיים ופרטניים, לאוכלוסיות בעלות צרכים ייחודיים, ובהן משרתי המילואים הפוסט טראומתיים. הקמת מרכזי שיקום עם מענים ייעודיים בתחום זה נועדה לחזק את רצף הטיפול והשיקום, להרחיב את זמינות השירותים הציבוריים, ולהבטיח מענה מקצועי, שוויוני ונגיש.

לנושא זה מוצע להקצות 30 מיליון ש"ח בשנת 2026.

- הפעילות היא פעילות חברתית בעלת חשיבות לאומית, אשר נועדה לחזק את המענה הציבורי בתחום המענה הנפשי ולהרחיב את הנגישות לשירותי טיפול ושיקום למתמודדים עם פוסט טראומה בכלל האוכלוסייה, ובפרט למשרתי מילואים המתמודדים עם תופעה זו.
- יש בפעילות כדי לשפר באופן משמעותי את איכות חייהם ותפקודם של מתמודדים עם פוסט טראומה, באמצעות מתן מענה טיפולי מקצועי, רציף ונגיש במסגרת ציבורית מותאמת לצרכיהם.

בהתאם לסעיף 38(ב) לחוק, מדובר בפעילות חברתית התואמת את המטרות המנויות בסעיף האמור; כמו כן, בהתאם לסעיף 38(ה) לחוק, הפעילות אינה מחייבת הקצאה נוספת בשנים הבאות ואינה גוררת אפשרות לחיוב הממשלה בהוצאות נוספות כפועל יוצא מהפעילות או מאופן יישום ההקצאה.

הקמת מרכזי טיפול יומי ממוקדי טראומה

בשנים האחרונות, על רקע המציאות הבטיחונית, חלה עלייה משמעותית ומתמשכת בצרכים לטיפול בטרומה. צורך זה, בא לידי ביטוי בקרב קבוצות שונות באוכלוסייה, הן בקרב אזרחים שנחשפו לאירועים טראומטיים והן בקרב משרתי מילואים שנחשפו למצבי קיצון במהלך שירותם. לנוכח מגמה זו, ולאור העומסים הגוברים על מערך בריאות הנפש, משרד הבריאות פועל להרחבת המענה הציבורי לטיפול נפשי בקהילה, בין היתר באמצעות הקמה והפעלה של מוקדי טראומה ייעודיים. בהמשך לפעילות זו, יש מקום להרחבת סל המענים גם למסגרות של טיפולי יום ממוקדי טראומה, המאפשרות התערבות טיפולית אינטנסיבית במסגרת קהילתית, תוך שמירה על רצף טיפולי, מניעת החמרה במצבם של המטופלים, וצמצום הצורך באשפוז. מסגרות אלה צפויות לחזק את זמינות השירותים הציבוריים בתחום, להרחיב את מגוון הכלים הטיפוליים העומדים לרשות המערכת, ולהבטיח מענה מקצועי, נגיש ושוויוני למתמודדים עם טראומה בכלל האוכלוסייה.

לנושא זה מוצע להקצות 15 מיליון ש"ח בשנת 2026.

- הפעילות היא פעילות חברתית בעלת חשיבות לאומית, שמטרתה לחזק את המענה הציבורי לטיפול בטרומה ולהרחיב את הנגישות לשירותי טיפול נפשי בקהילה למתמודדים עם טראומה בכלל האוכלוסייה.
- יש בפעילות כדי לשפר באופן משמעותי את איכות חייהם ותפקודם של מתמודדים עם טראומה, באמצעות מתן מענה טיפולי מקצועי, אינטנסיבי ורציף במסגרת ציבורית קהילתית המותאמת לצרכיהם.

בהתאם לסעיף 38(ב) לחוק, מדובר בפעילות חברתית התואמת את המטרות המנויות בסעיף האמור; כמו כן, בהתאם לסעיף 38(ה) לחוק, הפעילות אינה מחייבת הקצאה נוספת בשנים הבאות ואינה גוררת אפשרות לחיוב הממשלה בהוצאות נוספות כפועל יוצא מהפעילות או מאופן יישום ההקצאה.

עידוד תעסוקה בנגב ובגליל על ידי הקמת תשתיות וחיזוק האקו-סיסטם הטכנולוגי

משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי פועל מאז פרוץ המלחמה ביתר שאת, הן לשיקום אזורים שנפגעו במהלך המלחמה, הן ליצירת קפיצת מדרגה כלכלית, חברתית ודמוגרפית בנגב ובגליל במטרה לייצר חוסן אזורי ארוך טווח.

אחד הגורמים המשפיעים ביותר על צמיחה דמוגרפית וכלכלית במרחב הנגב והגליל הוא פוטנציאל תעסוקה בשכר גבוה, והזדמנויות תעסוקתיות משמעותיות ואיכותיות. לאור זאת המשרד פועל רבות למשיכת שלוחות הייטק חדשות למרחב, בינוי מתחמי עבודה מתקדמים המאפשרים עבודה מרחוק ועבודה היברידית גם במקומות מרוחקים מבחינה גאוגרפית, קידום מרכזי חדשנות אזורים, וסיוע בבניית חברות הזנק חדשות בשיתוף רשות החדשנות.

לנושא זה מוצע להקצות 30 מיליון ש"ח בשנת 2026.

- הפעילות הינה פעילות חברתית בעלת חשיבות לאומית, שמטרתה להגדיל את פוטנציאל הצמיחה הכלכלית והדמוגרפית בנגב ובגליל ולצמצם פערים בין המרכז לפריפריה.
- הפעילות צפויה להביא לחיזוק האוכלוסייה הקיימת במרחב הנגב והגליל, ולמשיכה של צעירים ומשפחות חדשות אשר מעוניינים בהזדמנויות תעסוקתיות חדשות בשכר גבוה.

בהתאם לסעיף 38(ב) לחוק, מדובר בפעילות חברתית וכלכלית; הפעילות אינה מחייבת הקצאה נוספת בשנים הבאות ואינה גוררת אפשרות לחיוב הממשלה בהוצאות נוספות כפועל יוצא מהפעילות או מאופן יישום ההקצאה, והכל בהתאם לסעיף 38(ה) לחוק.

קידום אנרגיות מתחדשות ומו"פ בים (Blue tech)

מטרת התכנית היא פיתוח תשתית הידע בתחום הבלו-טק על מנת לאפשר חדשנות תוך ניצול מיטבי של המרחב הימי של ישראל, וזאת לאור היקפי השטח הגדולים שיש להקצות לאנרגיות מתחדשות, לצד היות מדינת ישראל צפופה. קידום הבלו-טק בישראל יאפשר לתת מענה לגידול הצפוי בביקוש לאנרגיה בישראל, תוך גידול השיעור של האנרגיות המתחדשות מסך הביקוש לחשמל. על מנת למצות את היתרונות הגלומים במרחב הימי.

לנושא זה מוצע להקצות 15.6 מיליון ש"ח בשנת 2026:

- רכש של תשתיות פיזיות למחקר וניטור הנדרשות לקבל החלטות אופרטיביות ולמקד את הפיתוח באזורים הרלוונטיים ביותר במרחב הימי על ידי משרד האנרגיה או גוף אחר שיוסמך לכך על ידי הממשלה.
- תכנון, איסוף מידע וביצוע סקרים – איתור שטחים לאזורים ימיים מוגנים ולאזורים ימיים מועמדים לפיתוח על ידי אפיון המערכות האקולוגיות; שדרוג מאגר המידע הימי לאומי לחוקרים וליזמים על ידי הרחבת יכולות איסוף, אחסון, ניתוח ושיתוף הנתונים, בין היתר על ידי שדרוג התשתית הקיימת לתשתית מתקדמת שתמוך בהנגשת מידע רחב היקף בזמן אמת.
- תמיכה במו"פ ויצירת מעטפת ליזמי בלו-טק – לאחר אישור התמ"א למו"פ יהיה צורך בתכלול פרויקטים בים וליצירת מסלולים לתמיכה בטכנולוגיות חדשניות. היזמים נתקלים ברגולציה מורכבת וגישה מוגבלת לתשתיות ניסוי.
- לקידום תחום הבלו-טק יש חשיבות ליציבות האנרגטית במדינת ישראל על ידי גיוון מקורות האנרגיה, לקידום האנרגיה המתחדשת בישראל ולהפחתת פליטות, לחיזוק הכלכלה על ידי תמיכה במו"פ, ולניצול מיטבי של המרחב הימי באופן שיצמצם את עתודות השטח הנדרשות לאספקת צרכי האנרגיה המתחדשת בישראל.

בהתאם להוראות סעיף 38(ב) לחוק, מדובר בפעילות כלכלית התואמת את המטרות המנויות בסעיף האמור; כמו כן, בהתאם להוראות סעיף 38(ה) לחוק, הפעילות אינה מחייבת הקצאה נוספת בשנים הבאות ואינה גוררת אפשרות לחיוב הממשלה בהוצאות נוספות כפועל יוצא מהפעילות או מאופן יישום ההקצאה.

בינוי פיתוח ושיפוצים של תאגידים סטטוטוריים על פי חוק המשמשים מרכזי מורשת

תאגידים סטטוטוריים מחזיקים מכח החוק או מכוח הסכמים נכסים המוגדרים אתרי מורשת לאומית. אתרים אלו משמשים משאב חיוני, תיירותי והיסטורי לחיזוק הזהות והקשר של העם ותושבי המדינה לארץ. פעילות הצלה, שימור, פיתוח והנגשת אתרים אלו מאפשרת מתן מענה לצורך בחיבור קבוצות שונות באוכלוסיה למורשת וחיזוק תשתיות אלו לדורות הבאים. פעילות זו צפויה לחזק את שרידות התשתיות הלאומיות, את זמינות השירותים, את הנגשת האתרים למגוון אוכלוסיות ולהביא להבטחת טיפול מקצועי נגיש ושוויוני לאתרים לרווחת האוכלוסיה.

לנושא זה מוצע להקצות 25 מיליון ש"ח בשנת 2026.

בהתאם לסעיף 38 (ב) לחוק, מדובר בפעילות חברתית התואמת את המטרות המנויות בסעיף האמור. מדובר על פעילות חברתית המנגישה את המורשת לקהלים נרחבים. כמו כן בהתאם לסעיף 38 (ה) לחוק, הפעילות אינה מחייבת הקצאה בשנים הבאות ואינה גוררת אפשרות לחיוב הממשלה בהוצאות נוספות כפועל יוצא מהפעילות או מאופן יישום ההקצאה.

תכנית התקציב הרב-שנתית לשנים 2027 עד 2029

בהתאם להוראות סעיף 40א(ט1) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – **החוק**), בחודש יוני 2025 אישרה הממשלה את תכנית התקציב התלת-שנתית לשנים 2026 עד 2028 (להלן – **הפרסום הקודם**) שעודכנה לאחר מכן בעת הגשת הצעת חוק התקציב הנוסף לשנת 2025 בחודש ספטמבר 2025. כעת, בהתאם לסעיף 40א(א) לחוק, מוגשת תכנית התקציב התלת-שנתית לשנים 2027 עד 2029 לכנסת.

בהתאם להוראות החוק, תכנית התקציב התלת-שנתית (להלן – **הנומרטור**) כוללת, עבור כל אחת משנות התקציב הנכללות בה: תחזית צמיחה, סכום ההוצאה הממשלתית הצפויה, תחזית הכנסות המדינה, תחזית הגרעון הכולל, מגבלת ההוצאה המותרת, סכום הגרעון המותר וכן את ההפרש בין סכום ההוצאה הממשלתית הצפויה למגבלת ההוצאה המותרת. בנוסף, כוללת התכנית פירוט על המגבלות הפיסקליות הקבועות בחוק הפחתת הגרעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ"ב-1992 (להלן – **חוק המסגרות**), וכן את ההנחות העיקריות ששימשו לבניית אומדן הוצאות הממשלה ותחזית ההכנסות ממסים.

מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל נתונה הכלכלה הישראלית במצב של חוסר ודאות משמעותי, המקשה על גיבוש תחזיות יציבות לטווח קצר וארוך. תנאי הסביבה המשתנים באופן תכוף גורמים לכך שההערכות המקרו כלכליות נדרשות להתאמות מהותיות בעת עדכון תחזיות. מקור מרכזי לאי-הוודאות נוגע להתפתחויות הגיאו-פוליטיות והמדיניות, אשר משליכות במישרין הן על הצמיחה והן על מצבה הפיסקלי של הממשלה, ובפרט על צרכי מערכת הביטחון לחידוש מלאים, להתעצמות ולגיוס מערך המילואים.

בבסיס התחזית המובאת במסמך זה עומדות מספר הנחות באשר לסביבה הגאו-פוליטית, הביטחונית והכלכלית. תרחיש הבסיס, שלא השתנה מהפרסום הקודם, מניח שלא יתרחשו אירועים בטחוניים בסדר גודל עצים, אך כי לא תהיה הקלה משמעותית בטווח הזמן של התכנית התלת-שנתית בעלויות הביטחון השוטף, ביחס למצב העולם טרם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", והתפתחות תחזית ההוצאה נבנתה בהתאם לתרחיש זה.

בהתאם לסעיף 40א לחוק, הממשלה לא תתמוך בחקיקה, לא תקדם הוראות מנהל, תקנות, חוזים או התחייבויות אחרות שבביצוען כרוכה הגדלה של ההוצאה הממשלתית או הפחתה של הכנסות המדינה, אשר יביאו לחריגה מהמסגרות הפיסקליות הקבועות בחוק המסגרות אלא אם ביצעה פעולה מאזנת, כהגדרתה בסעיף האמור. הוראת חוק זו מקבלת תמיכה מקצועית בקרב המוסדות הכלכליים הבינלאומיים, המציינים לחיוב את השפעתה על התחזקות יציבותה הכלכלית של הממשלה בטווח הבינוני וכן את הגברת השקיפות התקציבית הנובעת מפרסום אומדני ההוצאות וההכנסות במתכונת רב-שנתית¹.

יצוין כי בהתאם להוראות סעיף 40א לחוק, אם תחזית ההוצאה בתכנית התקציב התלת-שנתית שמוגשת לממשלה לצד הצעת חוק התקציב מצביעה על חריגה מתקרת ההוצאה ביחס לאחת או יותר משנות התקציב הכלולות בתכנית, על התכנית לכלול פעולה מאזנת לכיסוי ההפרש מתקרת ההוצאה לתחזית ההוצאה באותן שנים.

מאז חקיקת התכנית להבראת כלכלת ישראל בשנת 2003, שכללה שורת שינויים מבניים משמעותיים במשק הישראלי, החלו להשתפר בהדרגה נתוני הפיסקליים של הממשלה. יחס החוב לתוצר, שעמד על שיעור של למעלה

¹ מקור: IMF article IV consultation 2018, OECD Economic Surveys Israel 2018.

מ-90 אחוזים בשנת 2003 נשחק בהדרגה והתייצב על סביבה של כ-60 אחוזים בסוף העשור הקודם. השפעות התפשטות מגפת הקורונה ומדיניות ההתמודדות עמה העלו באופן זמני בלבד את יחס החוב לתוצר מעל לקו המגמה בשנים 2020 ו-2021, אך כבר בשנת 2022 הוא ירד ל-60.5 אחוזים, רמה סמוכה לזו שהתקיימה ערב התפשטות המגפה, ואף היה צפוי להמשיך במגמת הירידה. שחיקה זו של החוב כאחוז מהתוצר התאפשרה הודות לצמיחה מתמשכת, לריסון תקציבי של הממשלה ולאיימוץ מגבלות פיסקליות שהתבטאו בשחיקת ההוצאה הציבורית כאחוז מהתוצר, מרמה של כ-48 אחוזים בשנת 2003 לסביבה יציבה של כ-39 אחוזים משנת 2014 והלאה (להוציא את שנות משבר הקורונה והמלחמה). שחיקת ההוצאה הציבורית אפשרה לממשלה להוריד את נטל המס בשני העשורים האחרונים לרמות נמוכות בהשוואה למדינות המפותחות, וזאת מבלי להיקלע לגרעונות גבוהים ולאובדן שליטה בחוב. בנוסף, הישג פיסקלי חשוב שהשיגה הממשלה בשני העשורים האחרונים היה שיפור הרכב ההוצאה. הקטנת שיעור הוצאות הריבית והוצאות הביטחון כאחוז מסך ההוצאה אפשרו הקצאת שיעור גבוה יותר מהתקציב להוצאה על שירותים אזרחיים. מגמות אלה יצרו מרווח פיסקלי שאפשר לממשלה להגיב למשברים במדיניות אנטי-מחזורית.

מלחמת "חרבות ברזל" שינתה לבלי היכר את הסביבה הפיסקלית בישראל. כתוצאה מכך, הגרעון לשנת 2023 עלה לרמה של 4.1 אחוזי תוצר לעומת התכנון המקורי² שעמד על 0.9%, הגרעון לשנת 2024 עלה באופן ניכר לשיעור של 6.8% לעומת התכנון המקורי שעמד על 0.8%, והגרעון לשנת 2025 עומד על 4.7%. גרעונות בשיעורים אלו גבוהים משמעותית מסביבת הגרעון ערב המלחמה, וכן מהגרעונות שאפיינו את עשורי הצמיחה. בהקשר זה יש לציין כי הממשלה פעלה באחריות כאשר הגישה תקציבים עם גרעון נמוך במרץ 2023, מדיניות שהוכחה כנכונה ומיטיבה מבחינה פיסקלית. בהתאמה לגידול בגרעון, המגמה הפוחתת של יחס החוב לתוצר התהפכה, והוא עלה בשנת 2023 לרמה של 61.4% ובשנת 2024 לרמה של 67.9%.

כמו כן, חלק משמעותי מהגידול החד בהוצאות הממשלה נוכח מלחמת חרבות ברזל הינו גידול קבוע בטווח הזמן הבינוני, למשל חלק מהוצאות הביטחון, הוצאות הריבית, וכן הוצאות על שיקום ותגמולים. פועל יוצא של כך הוא שההוצאה הממשלתית אינה צפויה לחזור לרמתה טרום המלחמה. ביטוי לכך ניתן לראות בעדכון קבוע שבוצע בהוצאה הממשלתית המותרת בעת חקיקת חוק התקציב לשנת הכספים 2025, בשיעור של 9.2% מסכום ההוצאה הממשלתית המותרת לשנת 2025, כהגדרתו בחוק המסגרות.³

הנטל הפיסקלי בא לידי ביטוי, בין היתר, בעליה במחיר גיוס החוב של הממשלה ובירידה בדירוג האשראי, שצפויים להגדיל משמעותית את הוצאות תשלומי הריבית בשנים הבאות.

הפסקת הלחימה הפעילה במרבית הזירות בחודש אוקטובר 2025 הובילה לירידה מסוימת בהיקף המילואים הצפוי, ויחד איתו להקלה על תקציב הביטחון. עם זאת, רכיבים משמעותיים מהגידול בתקציב הביטחון אינם צפויים להצטמצם בשנים הקרובות, אלא להיפך, צפויות פעולות התעצמות בתקציב הביטחון, בהתאם למדיניות הממשלה. בשל כך, תקציב הביטחון גבוה מהמצב טרום המלחמה, ומהתחזיות שהיו טרום המלחמה, והוא צפוי להיות ה"נורמלי החדש" בטווח הזמן של התוכנית התלת-שנתית.

² הגרעון המתוכנן כפי שפורט בתכנית התקציב הרב-שנתית שאושרה על ידי הממשלה והוגשה לכנסת לצד הצעות חוקי התקציב לשנים 2023 ו-2024 בחודש מרץ 2023.

³ סעיף 22(ג) לחוק הפחתת הגרעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ"ב-1992.

לנוחות הקוראים נתוני תכנית התקציב התלת-שנתית מוצגים גם באתר משרד האוצר בלינק:
<https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/budget-plan-multi-years-redirect>
כלל הנתונים מוצגים במחירים שוטפים כל עוד לא צוין במפורש אחרת.

תכנית התקציב הרב-שנתית לשנים 2027 עד 2029

יציבות פיסקלית ושמירה על אמינותה הפיסקלית של הממשלה הם תנאים הכרחיים ליציבותו הכלכלית של המשק וליכולתה של הממשלה להתמודד בהצלחה עם זעזועים כלכליים. שמירה על אחריות פיסקלית בשני העשורים האחרונים ציידה את מדינת ישראל ביכולת להגיב למשבר בהצלחה, כך גם עם פרוץ המלחמה הייתה לממשלה היכולת להפעיל מדיניות אנטי-מחזורית, לתת מענים מהירים לצרכי המשק השונים ולתמוך בעסקים. בעקבות המלחמה ירד דירוג האשראי של החוב הממשלתי באופן משמעותי ורוחבי, התפתחות אשר משקפת את הסיכון הגובר לכלכלת ישראל ואת החשש מכך שהתאוששות המשק ושיפור מצבה הפיסקלי של הממשלה לא יהיו מהירים. על מנת להשיב את אמון המשקיעים בהתאוששות הצמיחה ובמדיניותה הפיסקלית של הממשלה, ישנה חשיבות מכרעת לתכנית תקציב רב שנתית אשר יש בה כדי להוכיח כי בכונת הממשלה למנוע את התבדרות יחס החוב לתוצר ולהביא לשחיקתו בשנים הקרובות, זאת באמצעות ריסון הגרעון. מעבר לכך, במטרה להבטיח את מוכנותה של מדינת ישראל לקראת אתגרים נוספים שעוד נכוונו למשק הישראלי בשנים הבאות ישנה חשיבות רבה במחויבות הממשלה למדיניות פיסקלית אחראית.

העדכונים המשמעותיים בתכנית קשורים בעיקר לגידול בהוצאות בתחום הביטחון, נוכח צרכי ההתעצמות הצבאיים, בתחום התשתיות, נוכח קצב הביצוע הגבוה של פרויקטי תשתיות בסוף שנת 2025, ובתחום תשלומי הריבית נוכח צפי גיוס חוב גבוה מהתחזית הקודמת, כפי שיפורט להלן.

(במיליארדי ש"ח)	2027	2028	2029
סך מחויבויות הממשלה	674.3	710.8	745.7
מגבלת ההוצאה המותרת על-פי חוק המסגרות	674.3	710.9	748.1
-----	-----	-----	-----
ההוצאה לחישוב הגירעון	673.7	710.3	745.2
תחזית הכנסות המדינה	599.7	625.0	643.2
-----	-----	-----	-----
גירעון חזוי	74.1	85.3	102.0
גירעון מותר על-פי חוק המסגרות	81.2	73.3	64.1
-----	-----	-----	-----
גירעון חזוי באחוזי תוצר	3.1%	3.4%	3.8%
גירעון מותר באחוזי תוצר	3.4%	2.9%	2.4%
-----	-----	-----	-----
ההתאמות הנדרשות לצורך עמידה במגבלת הגרעון -	-	12	37.9
-----	-----	-----	-----

על פי הנוסחה הקבועה בחוק המסגרות, ובהתחשב בהצעת תיקון חוק המסגרות באופן שמגדיל את בסיס חישוב מגבלת ההוצאה בשנת 2026 עבור השנים הבאות, הגידול השנתי הנומינלי הממוצע המותר בתקציב המדינה בין השנים 2027 ל-2029 עומד על סכום של 36.9 מיליארד ש"ח, כך שמגבלת ההוצאה גדלה מ-674.2 מיליארד ש"ח בשנת 2027 ל-710.7 מיליארד ש"ח בשנת 2028 ול-747.9 מיליארד ש"ח בשנת 2029. כמו כן, תקרת הגרעון הקבועה בחוק המסגרות עומדת על 72.9 מיליארד ש"ח בממוצע בשנות התכנית.

הוצאות הממשלה בשנים 2027 עד 2029 מביאות בחשבון את כלל ההוצאות שהממשלה מחויבת אליהן, בהן: הוצאות הנובעות מחקיקה, החלטות הממשלה, פסיקה של בתי משפט והסכמים המחייבים את המדינה. הכל כפי שידוע נכון למועד גיבוש תחזית ההוצאה. בנוסף, תחזית ההוצאה מניחה כי כלל הצעדים הכלולים בהצעת התקציב, בתכנית הכלכלית ובחוקים הנלווים לה, יכנסו לתוקף במועד המתוכנן, לרבות הצעדים שנועדו להפחית את היקף הוצאות הממשלה.

היקף הוצאות הממשלה בשנים 2027 עד 2029 הוא היקף המחויבויות הידועות, נכון למועד פרסום זה, בהנחה שבמהלך שנות התקציב הרלוונטיות לא יבוצעו שינויי מדיניות יזומים או כתגובה לאירועים אקסוגניים. דהיינו, הנתונים מוצגים בהנחה של עמידה בסעיף 40 לחוק, הקובע כי במצב הקיים של חריגה מהמגבלות הפיסקליות הקבועות בחוק המסגרות, אין לקבל החלטות על מחויבויות חדשות ללא נקיטה בפעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

הוצאות הממשלה בטווח הבינוני

2029	2028	2027	(במיליארדי ש"ח)
745.7	710.8	674.3	סך הוצאות הממשלה
167.5	156.9	147.2	הביטחון והסדר הציבורי
327.7	309.9	292.9	השירותים החברתיים
70.6	65.5	59.1	תשתיות
30.9	30.5	29.7	משרדי המטה
53.9	53.8	52	ענפי המשק, שיקום והוצאות אחרות
94.6	93.9	93.3	החזרי חוב (ריבית וקרן בטל"א)
748.1	710.9	674.3	מגבלת ההוצאה המותרת על-פי חוק המסגרות

עיקרי השינויים בתכנית התקציב הרב-שנתית

להלן השינויים בהוצאה הממשלתית בשנים 2027 עד 2029 בהשוואה לתכנית התקציב הרב שנתית לשנים 2026 עד 2028 אשר נערכה ביוני 2025, כפי שהם באים לידי ביטוי בכל אחד מאשכולות התקציב השונים:

2028	2027	(במיליארדי ש"ח)
688.6	655.5	סך ההוצאה הממשלתית בפרסום הקודם (יוני 2025)
11.8	7.4	הביטחון והסדר ציבורי
2.0	1.1	השירותים החברתיים
4.9	3.9	התשתיות
2.4	2.6	משרדי המטה
1.6	1.4	ענפי המשק, שיקום והוצאות אחרות*
-0.8	2.4	החזרי חוב (ריבית וקרן בטל"א)
22.2	18.8	סך שינוי בין פרסומים הנובע משינוי בהיקף ההוצאות
710.8	674.3	סך ההוצאה הממשלתית בפרסום הנוכחי (ינואר 2026)*

* הבדלים בסכומים המצרפיים, ככל שישנם, נובעים מעיגול ספרות.

הביטחון והסדר הציבורי

- קבוצת המשרדים העוסקים בביטחון ובסדר הציבורי כוללת את משרד הביטחון, המשרד לביטחון הפנים וכן הוצאות ביטחוניות אחרות. בקבוצה זו לא נכללות ההוצאות התקציביות של פרויקטי מעבר והקמה של בסיסי צה"ל לנגב.
 - ההוצאה בתקציב לשנת 2027 על אשכול הביטחון והסדר הציבורי עומדת על כ-147.2 מיליארד ש"ח שהם כ-21.8% מסך ההוצאה לשנה זו.
 - על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, בין השנים 2027 עד 2029 צפויה ההוצאה על הביטחון והסדר הציבורי לגדול בכ-20.3 מיליארד ש"ח.
 - עוד נכללות בקבוצת משרדים זו העלויות הצפויות לגופים נוספים במערכת הביטחון.
- להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה:

- היקף גיוס המילואים** – היקף גיוס המילואים השנתי צפוי להיות אחד הגורמים המרכזיים המשפיעים על התפתחות הוצאות הביטחון בטווח הבינוני. שימוש נרחב במערך המילואים לצורך מענה לצרכי הביטחון השוטף נושא עמו עלויות פיסקליות ישירות משמעותיות, לצד השלכות משקיות רחבות, ובהן פגיעה בפריזון ובפעילות הכלכלית. בשנים הקרובות צפויה עלייה במספר ימי המילואים ביחס לתקופה שקדמה למלחמה; ככל שהיקף זה לא יתכנס לרמה נמוכה באופן ניכר ביחס לרמת הגיוס במהלך מלחמת "חרבות ברזל", הוא יהווה נטל הוצאה מתמשך ומשמעותי על תקציב המדינה.
- גידול בהוצאות השכר של גופי המשרד לבל"מ** – בשנים האחרונות נחתמו הסכמי שכר חדשים נרחבים וכן בוצעו גיוסים משמעותיים של שוטרים וסוהרים לצורך חיזוק מערך האכיפה והשמירה, נוכח האתגרים הביטחוניים

והפנימיים שהתגברו בעקבות המלחמה. הסכמי השכר הללו מהווים גורם מרכזי לתוואי ההוצאה העולה של ההוצאה על סדר ציבורי בשל מרכזיות הוצאות השכר בגופים אלו.

- **גידול בהוצאות הפנסיוניות בגופי הבל"מ** – לאור עלייה משמעותית במספר הפורשים בגופי הבל"מ עקב המלחמה ובשל העובדה שקצבאות הגמלה של הפורשים גדלות ביחס זהה למדד המחירים לצרכן, אשר צפוי להיוותר ברמה גבוהה יחסית, יש צפי לגידול משמעותי בהוצאות הפנסיוניות בגופי הבל"מ בשנים הקרובות.

ביחס לפרסום הקודם, השינוי העיקרי בקבוצת המשרדים הזו הוא:

- **הוצאות פקדונות ומענקים לחיילים משוחררים** - ההוצאה התקציבית בגין תשלומי פקדונות שחרור ומענקי שחרור כפופה לשינויים רבים וקשה לחיזוי גם בעתות שגרה, עקב תנודתיות בקצב משיכת הפקדונות אשר אינה עקבית משנה לשנה. בתקופת מלחמת "חרבות ברזל" התגברה תנודתיות זו בין היתר בעקבות שחרור מוקדם של חיילים עקב פציעה, שירות מילואים אשר משפיע על החלטות המשרתים ביחס למימוש הפקדון וכו'. בהתאם, היקף ניצול המענקים והפקדונות בפועל במחצית השנייה של שנת 2025, אשר עלה במעט על התחזיות, הובילו לעדכון התחזית גם לשנים הבאות כלפי מעלה. שינויים אלה בנתוני הביצוע בפועל הם שגורמים לפער בין התחזית הקודמת לזו הנוכחית לשנים 2027-2028.
- **התעצמות מחודשת** - לאחר שנתיים וחצי של לחימה עצימה החליטה הממשלה להקצות משאבים נוספים לטובת התעצמות צבאית מחודשת ומימון צרכים תפעוליים ומבצעיים של היחידות השונות הפועלות בהגנה על גבולות המדינה, על כן, צפויה עלייה מתמשכת בהוצאות הביטחון ביחס לשנים שקדמו למלחמה. הקצאות אלו, החורגות מרמת ההוצאה שהייתה נהוגה בעבר, צפויות להגדיל את ההוצאה הממשלתית ולתרום לעלייה בבסיס התקציב בטווח הבינוני.
- **ביטול הסכם דוקלר** - ביטול הסכם דוקלר החל מינואר 2026 צפוי להביא הוצאה ממשלתית חדשה ומשמעותית בתקציבי הביטחון השונים, הנובעת מהצורך של המדינה לגלם את חבות המס בגין הטבות שניתנו בעבר לעובדים ולמשרתים בגופים הביטחוניים ללא מיסוי מלא, ובהן הטבות נופש, ארוחות ודיר. מהלך זה נובע מהחלטת הממשלה לקדם אחידות ושוויון במיסוי, באמצעות ביטול פטורים היסטוריים. בהתאם להנחיית שר האוצר, משרד האוצר ישפה את גופי הביטחון בגין עלויות המס בשנתיים הקרובות, במטרה למנוע פגיעה בשכר הנטו של המשרתים והעובדים.
- **הוצאות שיקום ותשלומי משפחות** – בשל הימשכות הלחימה במסגרת מלחמת חרבות ברזל, עודכנה תחזית ההוצאה בנושאי שיקום פצועי צה"ל ותגמולים למשפחות שכולות. מספר הזכאים בפועל לקצבאות גדל, וכן התחזית בנוגע למספר הפונים העתידיים להכרה בתור נפגעי PTSD. בשל כך, גם בשנים הבאות, היקף מחויבויות הממשלה צפוי להיות גבוה מכפי שהונח בפרסום הקודם.
- **עיכובי ביצוע בפרויקטי בניוי בתי סוהר** – נוכח העלייה במצבת הכלואים בשירות בתי הסוהר לאור מלחמת חרבות ברזל, ניתן בשנת 2026 מענה לפרויקטי בניוי בהיקף של אלפי מקומות כליאה חדשים. עם זאת, המחסור בכוח אדם מקצועי בענף הבנייה ומגבלות נוספות הקשורות בתנאי המלחמה עיכבו את קידום הפרויקטים ועל כן ביחס לתחזית הקודמת צפויה עלייה בהוצאה בגין הפרויקטים הללו בשנות התלת-שנתית.
- **קצב גיוס ופרישת כח אדם בגופי הבל"מ** – תחזית הוצאות השכר עודכנה כלפי מעלה ביחס לשנים קודמות, נוכח מגמות בקצב הגיוס בפועל. במקביל, קצב הפורשים עלה, ועלות קצבאות הפרישה עלתה נוכח עדכוני המדדים הרלוונטיים.

השירותים החברתיים

- ההוצאה לשירותים החברתיים כוללת את הוצאות משרד החינוך, לרבות מערכת ההשכלה הגבוהה, משרד הבריאות (בתוספת השתתפות בסל בריאות), משרד הרווחה, המשרד לקליטת העלייה, משרדי המדע התרבות והספורט, הקצבות האוצר לביטוח הלאומי והרשות לזכויות ניצולי השואה.
- באשכול זה לא נכללות הוצאות בגין שירותים חברתיים של משרדים אחרים, כגון: משרד הבינוי והשיכון. כמו כן, החלק בהוצאות על שירותים חברתיים, הממומן באמצעות מיסים ייעודיים הנגבים ישירות מהציבור (מס בריאות וביטוח לאומי), אינו מופיע בתקציב המדינה, ולכן אינו נכלל באשכול זה.
- ההוצאה בתקציב לשנת 2027 על אשכול השירותים החברתיים עומדת על כ-292.9 מיליארד ש"ח שהם כ-43.4% מסך ההוצאה.
- על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, בין השנים 2027 עד 2029 צפויה ההוצאה על שירותים החברתיים לגדול בכ-34.8 מיליארד ש"ח.

להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה:

- **גידול טבעי במספר התלמידים במערכת החינוך** – הגידול בתקציב משרד החינוך נובע, בין היתר, ממענה לגידול במספר התלמידים בשנתון והצורך לספק שירות לכל תלמיד במערכת החינוך.
- **הגידול בכמות התלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים** – הגידול בתקציב משרד החינוך נובע בין היתר, מהעלייה המשמעותית במספר התלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים מכוח חוק החינוך המיוחד, התשמ"ח-1988. זאת הן בכיתות החינוך המיוחד והן בשילוב התלמידים הזכאים בכיתות הרגילות.
- **גידול בסל הבריאות** – במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – **חוק ביטוח בריאות ממלכתי**), אזרחי מדינת ישראל זכאים לקבל סל שירותי בריאות הממומן משלושה מקורות: תשלום מס בריאות, השלמת עלות הסל מתקציב המדינה והשתתפות עצמית נורמטיבית (6.45%). סל הבריאות מקודם לפי פרמטרים קבועים של מחירים, דמוגרפיה וטכנולוגיות ולפי תוספות שנקבעו בהחלטות הממשלה.
- **שירותים מכוח תוספת שלישית לחוק ביטוח בריאות ממלכתי** – במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי נקבעו מגוון שירותים המסופקים על ידי משרד הבריאות ובהם טיפולי שיקום וניידות, שיקום נכי נפש, גריאטריה ועוד. הצורך בשירותים אלו עולה עם הגידול הדמוגרפי.
- **השתתפות המדינה בגביית הביטוח הלאומי** – בשל השינויים במספר המועסקים במשק ובשכר הממוצע ולפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995 (להלן – **חוק הביטוח הלאומי**), משתנה סכום דמי הביטוח הלאומי שנגבה מהציבור. לפי סעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי, אוצר המדינה משתתף בגבייה של הביטוח הלאומי, ובעקבות זאת עודכנה השתתפות המדינה.
- **ענף איבה במוסד לביטוח לאומי** – בעקבות אירועי 7 באוקטובר 2023 ומלחמת "חרבות ברזל" שהחלה לאחריהם, גדל משמעותית מספר הזכאים לקצבאות איבה, הן עבור נפגעי פעולות איבה והן עבור בני משפחה שכולים. הגידול בזכאים לקצבת איבה צפוי להימשך עקב חריגות האירועים והימשכות ההשפעה שלהם על נפגעי פעולות האיבה שחוו אותם.

- הסכומים אינם כוללים גידול אקסוגני בקצבאות המתוקצבות באופן מלא על ידי משרד האוצר (כגון הבטחת הכנסה) החורג מההצמדות הרלוונטיות.
- **גירעון בתקציב הביטוחי של הביטוח הלאומי** – בהתאם לתחזיות האוצר והביטוח הלאומי, משנת 2028 הוצאות הביטוח הלאומי צפויות להיות גבוהות מהכנסותיו לאחר החזרי ריבית וקרן. המשמעות היא שללא שינויים מבניים בצד ההוצאה או ההכנסה של הביטוח הלאומי, המוסד לא יוכל לעמוד בתשלומים אליהם הוא מחויב על פי חוק.
- **סיום תקופת הוראת השעה להעלאת דמי הביטוח הלאומי** – במסגרת תכנית הכלכלית שאושרה בממשלה ביחד עם תקציב המדינה לשנת 2025, החליטה הממשלה על העלאת גובה דמי הביטוח הלאומי בשיעור של 1.6 נקודות אחוז על מדרגת הגביה המופחתת לשכירים ועצמאיים, וב-50% למי שאינו שכיר ואינו עצמאי. החוק קובע כי העלאת דמי הביטוח הלאומי תיקבע בהוראת שעה לתקופה של שנתיים בלבד, עם אפשרות הארכה לשנתיים נוספות. גובה השתתפות אוצר המדינה בגבייה של המוסד לביטוח לאומי כפי שהיא נקבעת בסעיף 32 לחוק ביטוח לאומי תעלה לאחר פקיעת הוראת השעה האמורה.

ביחס לפרסום הקודם, עיקרי השינויים בקבוצת המשרדים הזו הם:

- **שינוי מודל הסעות** - הגידול בתקציב החינוך נובע, בין היתר מגידול מספר התלמידים המוסעים בפרט תלמידי החינוך המיוחד וכן מעדכון מודל ההסעות, כך שהקצאת המשאבים להסעות תתבצע בהתאם למודל הסעות חדש המסדיר את תעריפי ההסעות באופן אחיד ונורמטיבי בהתאם לקריטריונים מוגדרים על פי מאפייני הרשויות.
- **הסכם שכר עובדים סוציאליים** - גידול בתקציב השכר של עובדים סוציאליים עקב חתימה על הסכם שכר חדש במהלך שנת 2025 ושינויים בקצב הגידול במספר המטופלים והתייקרות עלות אספקת השירותים.
- **גידול בתשלומי קצבאות במימון אוצר** – עקב גידול בזכאים לקצבאות מסוימות במימון אוצר, כמו גם תיקוני חקיקה וחקיקת משנה שהתבצעו לאור המלחמה והצרכים והמענים שנדרשו בעקבותיה, גדלו התשלומים בענפים מסוימים בביטוח הלאומי, כגון תגמולים לנפגעי פעולות איבה, גמלת השלמת הכנסה וקצבאות ניידות לנכים.

תשתיות

- המשרדים והרשויות הנכללים באשכול התשתיות הם: משרד האנרגיה והמים, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, הרשות הממשלתית למים ולביוב ומשרד הבינוי והשיכון.
- ההוצאה בתקציב לשנת 2027 על אשכול התשתיות עומדת על כ-59.1 מיליארד ש"ח, שהם כ-8.8% מסך ההוצאה.
- על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, בין השנים 2027 עד 2029 צפויה ההוצאה על התשתיות לגדול בכ-11.5 מיליארד ש"ח.

להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה:

- **גידול בהיקף פרויקטי התחבורה בביצוע** – בשנים הקרובות יגיעו לשיאם פרויקטים משמעותיים בתחום הרכבות הכבדות, הרכבות הקלות, האוטובוסים והכבישים. ביניהם; חשמול מסילות הרכבת הכבדה, המסילה הרביעית, רשת הרכבות הקלות בירושלים, בגוש דן והרכבת הקלה בחיפה ובנצרת, חשמול תשתיות האוטובוסים וביצוע תכנית החומש לכבישים. כמו כן, לאחר השלמת התכנון הסטטוטורי למטרו, בשנים הקרובות יחל שלב הביצוע בפרויקט, אשר צפוי להגדיל באופן משמעותי את ההוצאה ברכיב זה.

- **שמירה על היקף אישור תוכניות רב-שנתיות** – על אף קצב הביצוע הגדל ובמטרה לשמור על מלאי פרויקטים עתידי זמין לביצוע, ימשיכו להיות מתוקצבות תוכניות רב-שנתיות בחברות הביצוע של משרד התחבורה, במטרה לשמור על יעדי משרד התחבורה ועל שירותי תחבורה נאותים.
- **גידול בתקציבי התכנון והפיתוח של משרד הבינוי והשיכון** – במסגרת מאמצי הממשלה להגדלת היצע הדירור, גדל המאמץ הממשלתי להרחבת המלאי התכנוני הזמין של תוכניות מגורים. בתוך כך הרחיבה הממשלה את עבודת התכנון לתוכניות מגורים בקרקע פרטית ובקרקע פרטית מרובת בעלים, בדגש על יישובי המיעוטים, ואת עבודתה לתוכניות להתחדשות העירונית בלב המרקם העירוני. כמו כן, גדל היקף הפעילות המסובסדת לפיתוח תשתיות ביישובי הפריפריה וביישובי המיעוטים בהתאם להחלטות הממשלה בנושא.
- **גידול בתקציב הסיוע של משרד הבינוי והשיכון** – במסגרת מאמצי הממשלה להגדלת היצע הדירור, ובמיוחד במסגרת תכנית מחיר למשתכן ושיווקים במחיר מופחת שבהם ניתנים מענקי רכישה, וכן בשל הגידול בקצב מימוש הסיוע בשכר דירה, חל גידול בתקציבי הסיוע של המשרד.

ביחס לפרסום הקודם, השינוי העיקרי בקבוצת משרדים זו הוא:

- **שינויים בקצבי הביצוע של פרויקטי בינוי תשתיות** – ישנו צפי לגידול בהוצאה התקציבית בתחום התשתיות בשנים הקרובות לעומת ההוצאה החזויה על פי הפרסום הקודם. הדבר נובע בין היתר מהתאוששות בקצב הביצוע לאחר תקופת המלחמה, המתבטאת בחזרה לתפוקות מלאות והשלמת עיכובים שנצברו. קצב הביצוע הגבוה שנרשם בשנת 2025 מצביע על שינוי מגמה בשטח ועל יכולת גוברת של המערכות להוציא לפועל עבודות בהיקפים משמעותיים יותר.

משרדי המטה

- קבוצת משרדי המטה כוללת את המשרדים האלה: משרד ראש הממשלה והמטה לביטחון לאומי, משרד האוצר, משרד המשפטים, משרד החוץ ומשרד הפנים ורשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי גבול. באשכול זה נכללות גם הוצאות ממשל, כדוגמת: העברות לרשויות מקומיות, תקציב הכנסת, נשיא המדינה, משרד מבקר המדינה ומימון המפלגות.
- ההוצאה בתקציב לשנת 2027 על אשכול משרדי המטה עומדת על כ-29.7 מיליארד ש"ח, שהם כ-4.4 אחוזים מסך ההוצאה.
- על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, במהלך השנים 2027 עד 2029 צפויה ההוצאה על משרדי המטה לגדול ב-1.2 מיליארד ש"ח.

ביחס לפרסום הקודם, עיקרי השינויים בקבוצת המשרדים הזו הם:

- **חיזוק מאמצי הסברה בינלאומיים** - במסגרת מאמצי הממשלה לחיזוק מעמדה הבין-לאומי של ישראל ומאבק בתופעת הדה-לגיטימציה ההולכת וגדלה מאז ה-7.10.2023, התקבלה החלטה לחיזוק מאמצי ההסברה במשרד החוץ בין היתר על ידי יצירת קמפיינים דיגיטליים במדינות וקהלי יעד, הבאת משלחות נרחבות היקף של אנשי מפתח ומשפיענים לישראל, חיזוק שיתופי פעולה עם ארגוני חברה אזרחית ותגבור פעילויות דיפלומטיות בנציגויות השונות.
- **גידול במענקי האיזון** - במסגרת יישום החלטת ממשלה מס' 3576 מיום 4 בדצמבר 2025 שעניינה "תיקונים בנוסחת מענק האיזון ותיקון החלטות ממשלה", שבמסגרתה נקבעו התאמות מבניות בנוסחת מענק האיזון שנועדו לעדכן ולטייב את מנגנון ההקצאה עודכנו כלפי מעלה אומדני ההוצאה בגין מענקי האיזון. עדכון הנוסחה

כלל בין היתר מעבר למדדים רציפים במקום שימוש באשכולות, יישום אחיד של מנגנון המעבר תוך קביעת אחוז הקפאה אחיד של 50% מגובה מענק השנה הקודמת, וכן תיקונים במענק המותנה (לרבות עדכון רכיבי הגבייה וקביעת מנגנונים להחלקת שינויים חדים ולעידוד שיפור גבייה).

ענפי המשק, שיקום, והוצאות אחרות

- קבוצת המשרדים הנכללים בענפי המשק כוללת את משרד הכלכלה והתעשייה, משרד התיירות, משרד החקלאות, המשרד להגנת סביבה ומשרד התקשורת. כמו כן, הקבוצה כוללת את ההוצאה על גמלאות ופיצויים, לרבות התשלום לקרנות הפנסיה הוותיקות, הוצאות על רשויות פיקוח, הוצאות מנהלת תקומה והמטה ליישום התכנית לשיקום ופיתוח הצפון "תנופה לצפון", רזרבה כללית, וכן הוצאות אחרות.
- תחת תקצוב מנהלת תקומה נכללים התכנית הרב שנתית לשיקום ופיתוח חבל התקומה בסך כולל של 19 מיליארד ש"ח, לרבות שיקום פיזי של היישובים שנפגעו, וכן מימון מגורי ביניים לתושבי יישובים אלה. כמו כן התכניות כוללות תגבור של שירותי בריאות, חינוך ורווחה בחבל וכן פעולות לפיתוח כלכלי ועידוד תעסוקה ועסקים.
- תחת תקציב תכנית הפיתוח לצפון נכלל תקציב על סך של 15 מיליארד ש"ח לשנים 2025-2029. לרבות שיקום פיזי של היישובים שנפגעו, מענקי חזרה לתושבים וכן תקציבי פיתוח הכוללים תכניות לעידוד צמיחה דמוגרפית, תכנית לשיפור השרותים בתחום החינוך, מענקים לעסקים ועוד.
- ההוצאה בתקציב לשנת 2027 על אשכול ענפי המשק עומדת על כ-52.0 מיליארד ש"ח, שהם כ-7.7% מסך ההוצאה.
- על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, במהלך השנים 2027 עד 2029, צפויה ההוצאה על ענפי המשק והוצאות אחרות לגדול ב-1.9 מיליארד ש"ח.

להלן ההנחה לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה:

- **הסדר תשלום לקרנות הפנסיה הוותיקות** – היקף ההוצאה החזוי להסדר התשלומים לקרנות הפנסיה הוותיקות הוא בהתאם ללוח סילוקין שנקבע לפי סעיף 78ד לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. הסיוע האמור כולל תוספת של ריבית 4 אחוזים והצמדה למדד המחירים לצרכן מהמועד שבו חוקק ההסדר ועד למועד התשלום בפועל.

ביחס לפרסום הקודם, השינוי העיקרי בקבוצת משרדים זאת הוא:

- **עדכון התחזית להוצאה עבור התכנית לשיקום ופיתוח הצפון** – בעקבות מלחמת חרבות ברזל ומבצע חיצו צפון, ולצורך שיקום חבלי הארץ שנפגעו בצפון הארץ, הוקצו כ-15 מיליארד ש"ח לתכנית חומש לשיקום ופיתוח הצפון בשנים 2025-2029. מאחר שנכון למועד גיבוש תחזית זו טרם התקבלו כלל ההחלטות הדרושות ליישום תכנית החומש, עודכנה תחזית ההוצאה כך שבשנים הראשונות של תכנית החומש צפויה הוצאה נמוכה ממה שהונח עד כה ובשנים המאוחרות של תכנית החומש צפויה עלייה בהוצאה, כל זאת ביחס לתוואי ההוצאה שהונח בתחזית הקודמת.
- **עדכון התחזית להוצאה עבור התכנית לשיקום חבל תקומה** – בהתאם לקצב ביצוע פרויקטים וכן כתוצאה משינויים בהקצאות עתידיות, לרבות הקצאה ליישובי ה"עוטף של העוטף", עודכנה תחזית ההוצאה באופן שמשקף קצב ביצוע איטי ביחס לצפוי בפרסום הקודם.

החזרי חוב (ריבית וקרן הביטוח הלאומי)

- ההוצאה באשכול זה כוללת את ההוצאה בגין תשלומי ריבית וכן בגין החזרי קרן לביטוח הלאומי.
 - ההוצאה בתקציב לשנת 2027 על אשכול החזרי חוב (ריבית וקרן בטל"א) עומדת על 93.3 מיליארד ש"ח, שהם כ-13.8% מסך ההוצאה.
 - על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, בין השנים 2027 עד 2029 צפויה ההוצאה על החזרי חוב (ריבית וקרן בטל"א) לגדול בכ-1.3 מיליארד ש"ח בסה"כ.
- להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה :

- שינויים בסביבת הריבית** – בעקבות התפרצות האינפלציה ברחבי העולם המערבי, בשנים 2022 עד 2023 בנקים מרכזיים בכלכלות המפותחות, ובראשם הבנק הפדרלי בארה"ב ("הפד") העלו את שיעורי הריביות באופן חד ומהיר. שינוי מדיניות זה, לאחר למעלה מעשור של סביבת ריבית נמוכה עד נמוכה מאוד, הוא בעל השלכות רבות על הכלכלה העולמית. בראש ובראשונה השינוי משפיע באופן מיידי על לווים בבואם למחזר חוב קיים או לגייס חוב חדש, בשל ההתייקרות הדרמטית בעלויות המימון. על אף שהתמתנות האינפלציה אפשרה לנקים המרכזיים לפתוח בסבב של הפחתת שיעורי הריבית במהלך השנה החולפת, תחזיות השווקים אינן צופות חזרה למשטר הריביות הנמוך שאפיין את העשור הקודם. מכיוון שהממשלה צפויה לגייס חוב חדש למימון הגרעון המתוכנן, ולמחזר את חובותיה הקיימים, לשינויים האמורים בסביבת הריבית צפויות להיות השלכות משמעותיות ומצטברות על הוצאות הריבית. מכיוון שחלק ניכר מהחוב הממשלתי הוא בעל מח"מ ארוך, שינוי סביבת הריבית ממשך להיות גורם בעל השפעה רבה על אף הזמן שחלף מאז השינוי המקרו כלכלי האמור.
- גידול במלאי החוב עקב הוצאות מלחמת "חרבות ברזל"** – על פי התחזיות המקרו כלכליות הנוכחיות ונוכח הגרעון המותר של הממשלה בשנים הבאות, צפוי גידול נומינלי משמעותי בתשלומי הריבית בשנים הקרובות. גידול זה מושפע מצרכי הגיוס החריגים לשם מימון המלחמה, הימשכותה והתעצמותה בגזרות נוספות וההשלכות התקציביות הכרוכות בכל אלה. כפועל יוצא מהגדלת גיוסי החוב לצורך מימון הגרעונות האמורים, וכן לאור העליה הנלווית בפרמיית הסיכון של ישראל והירידה בדירוגי האשראי, למלחמה ולתוצאותיה הפיסקליות השלכות ניכרות על תוואי תשלומי הריבית לשנות התכנית התלת-שנתית.
- ביחס לפרסום הקודם, עיקרי השינויים באשכול זה הם :**
- גידול בהנחות הגרעון לשנים הבאות** - עקב החלטות מדיניות שונות שהתקבלו וצפי הוצאות הממשלה המועדכן, תחזית גיוס החוב לשנות תכנית התקציב התלת שנתית עלתה גם היא. לאור צפי למלאי חוב גבוה יותר גדל צפי תשלומי הריבית גם הוא.

הוצאות שלא נלקחו בחישוב היקף הוצאות הממשלה בשנים 2027 ואילך

היקף הוצאות הממשלה המובא במסמך זה עבור השנים 2027 עד 2029 מהווה את היקף המחויבויות הידועות נכון למועד הפרסום. נוכח הוראות סעיף 40 לחוק, חלות על הממשלה מגבלות על קבלת החלטות רב-שנתיות חדשות, שביצוען כרוך בחריגה מהמסגרות הפיסקליות התלת-שנתיות הקבועות בחוק המסגרות לתקופת תכנית התקציב התלת-שנתית. מכיוון שכך, ישנן החלטות שהממשלה קיבלה שהן בעלות תוקף מחייב רק לשנות כספים שלגביהן קיים חוק תקציב מאושר. בהתאם לכך, לא נלקחות בחישוב זה הוצאות מסוימות אשר התקבלה לגביהן החלטה מינהלית בעלת תוקף עד סוף שנת 2026 בלבד. כמו כן, הוצאות בגין הוראות שעה או תכניות שהתקבלה לגביהן החלטה בתוקף עד שנה משנות התכנית הרב-שנתית, כלולות במסגרת התכנית רק עד שנת פקיעתן. עם זאת, החלטות ממשלה והוראות שעה בחקיקה ראשית ובחקיקת משנה שתקפות באופן רציף מלפני שנת 2015, אשר במהלכה עוגן מנגנון הנומרטור בסעיף 40 לחוק, ומחודשות מעת לעת, נלקחו בחשבון כהחלטות שצפויות להתחדש אף אם מועד פקיעתן הוא באחת משנות התכנית התלת-שנתית. במסגרת התוכנית התלת-שנתית נלקחו בחשבון הסכמי השכר שנכללו בתוכנית התקציב התלת-שנתית שהוגשה לצד חוק התקציב לשנת 2025, בה נכללו הסכמי שכר בתוקף בלבד. במהלך שנות התוכנית התלת-שנתית עתידות להסתיים תקופות מיצוי התביעות והשקט התעשייתי של מרבית הסכמי השכר המשמעותיים בשירות הציבורי, קיים צפי כי ייחתמו בשנים אלו הסכמי שכר חדשים, ובהם ההסכמים עם הסתדרות המורים והסתדרות העובדים הכללית החדשה. הסכמים אלה לכשיחתמו יגדילו בצורה משמעותית את הוצאות השכר. כמו כן, לא הובאו בחשבון במסגרת תכנית התקציב התלת-שנתית סכומים המיועדים עבור הסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית והסכמים קואליציוניים.

החלטות מדיניות בעלות השלכות תקציביות משמעותיות שמונחות לפתחה של הממשלה בשנות התכנית התלת-שנתית

הסוגיות המוצגות להלן אינן בגדר מחויבויות של הממשלה כהגדרתן במסמך זה, אלא הן משקפות החלטות כבדות משקל, מבחינת השלכותיהן הפיסקליות, אשר מונחות לפתחה של הממשלה. מכיוון שמדובר במדיניות ממשלתית פוטנציאלית ולא במדיניות שהוכרעה, על כל המשתמע מכך מן הבחינה הפיסקלית בראי סעיף 40 לחוק, הוצאות הנובעות מהחלטות עתידיות שילקחו בחשבון במסגרת דיוני התקציב, לא נכללו בתחזית ההוצאה בתכנית זו. על אף האמור, להחלטות שתוצגנה יש השלכה תקציבית משמעותית בשנות התכנית התלת-שנתית, ובשל כך בראיתנו מן הראוי להביאן לידי ביטוי בפרק זה.

1. **הרחבה נוספת של היקף גיוס המילואים השנתי לצרכי ביטחון שוטף** – תחזית ההוצאה עבור רכיב זה הנכלל בתכנית התלת שנתית מניחה היקף גיוס מילואים קבוע, המשקף את היקף הגיוס המתוכנן בטווח הבינוני בהיעדר התעצמות משמעותית בלחימה. הרחבת היקף גיוס המילואים באופן חד פעמי, למשל נוכח אירוע לחימה עצים, או באופן קבוע, תהיה בעלת השלכות תקציביות משמעותיות.
2. **מדיניות ארוכת טווח בתקציב הביטחון** - לאור מדיניות הממשלה לפעול להקצאת משאבים נוספים להתעצמות ובניין הכוח של הצבא, נמצאת בימים אלו בדיונים תכנית נוספת לבניין כח, שתובא לממשלה בכפוף לאישור מקורות תקציביים. החלטות כאלו ככל שתובאנה, צפויות להביא לעלייה בהוצאות הביטחון ביחס לשנים שקדמו למלחמה. החלטות אלו של הממשלה צפויות להגדיל את ההוצאה הממשלתית בתחום ולעלייה פרמנטית בתקציב הביטחון.

נושאים אשר קיימת בגינם אי-וודאות בשנות תכנית התקציב הרב-שנתית

- הסיכון הגבוה ביותר לתחזית ההוצאה קשור בצרכי מערכות הביטחון, שחשופים לתנודתיות גבוהה במיוחד כתלות בהסלמה מחדש של הלחימה, בהסלמה בגזרות שונות, בשינויים בהערכות המצב ובסביבה הגאו-פוליטית.
- גובה תשלומי הריבית המשולמים מתקציב המדינה מצוי גם כן בחוסר ודאות, הן מסיבות מקומיות והן מסיבות גלובליות. תחילה, סביבת ריבית הגיוס של מדינת ישראל תלויה במידה רבה בסביבה הגאו-פוליטית, במצב הלחימה ובדירוג האשראי, כך שככל שירוע המצב בנושאים אלה ביחס לציפיות המשקיעים, ריבית הגיוס צפויה להתייקר ולהגדיל את ההוצאה הממשלתית. מעבר לכך, סביבת הריבית הגלובלית עודנה גבוהה ונתונה לשינויים בעקבות התפתחויות בציפיות השווקים ביחס לתוואי הצמיחה העולמית, כפי שהודגם בחודשים האחרונים בעקבות צעדי המדיניות האמריקניים בתחום המכסים. האצה מחודשת של האינפלציה במדינות המערב בשל "מלחמת הסחר" או בשל סיבות אחרות, על אף שהאטה משמעותית ביחס לנקודות השיא של ההתפרצות האינפלציונית שאחרי היציאה ממשבר הקורונה, עלולה להביא לכך שקצב הורדות הריבית יהיה איטי מהצפוי, דבר שיותיר את עלויות הגיוס גבוהות לפרק זמן ממושך יותר מהחזוי כעת. מאידך, הימשכות מגמת ירידת הריבית עשוי להוריד את תשלומי הריבית בטווח הבינוני לאור דפוסי מחזור החוב.
- בהתאם לכך, היות שמגמת קצב האינפלציה אינה ברורה כעת, קיימת אי-וודאות בנוגע להיקף ההוצאה הצפוי בסעיפי הוצאה הצמודים למדד המחירים לצרכן, נוכח עדכוני תחזיות האינפלציה כלפי מעלה בחודשים האחרונים. בכלל זה, יש לציין את הוצאות הגמלאות והקצבאות הצמודות למדד המחירים לצרכן וכן את הוצאות הריבית על החוב צמוד המדד.
- התכנית התלת-שנתית נבנתה בהסתמך על שערי החליפין אשר היו קיימים בעת גיבוש התכנית. היות שחלק מההוצאה הממשלתית משולם במטבע חוץ או צמוד אליו, הרי ששינויים משמעותיים בשערי החליפין, למשל בהשפעת המלחמה או הפעילות בסקטור ההייטק על זרמי התשלומים, עשויים להשפיע באופן ניכר על הוצאות הממשלה במסגרת התכנית התלת-שנתית, הן כלפי מעלה הן כלפי מטה.
- לפתחה של הממשלה מספר החלטות מדיניות במסגרת שנת 2026 בעלות משמעויות תקציביות משמעותיות, כפי שהוצג לעיל. החלטות אלו עשויות לשנות משמעותית את תמונת המצב הפיסקלית ובפרט את היקף מחויבויות הממשלה לשנות התוכנית התלת שנתית וכן את החלוקה בין אשכולות ההוצאה השונים. מלבד ההשלכה הישירה להחלטות אלו עשויות להיות השלכות על צרכי גיוס החוב של הממשלה וכנגזרת גם על הוצאות תשלומי הריבית. לבסוף, שינויים דרמטיים בהיקף ההוצאה הממשלתית, ובפרט הרחבה פיסקלית, עשויים להיות בעלי השלכות מקרו-כלכליות על סביבת האינפלציה במשק.

הגירעון ומימונו לשנת הכספים 2026

ההוצאות וההכנסות לחישוב הגירעון

ההוצאה התקציבית לחישוב הגירעון עומדת על כ- 659.3 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2026.

תחזית הכנסות, ללא החזרי קרן, עומדת על כ-575.3 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2026.

פירוט תחזית הכנסות המדינה ממיסים ומהכנסות אחרות מופיע בפרק תחזית הכנסות המדינה לשנת הכספים 2026 בחוברת זו.

הגירעון בתקציב המדינה

הגירעון הכולל ללא אשראי בשנת הכספים 2026 צפוי להסתכם בכ- 84.0 מיליארד ש"ח, שהם כ- 3.7 אחוזי תוצר, זאת בהתבסס על הנחת צמיחה של 5.2 אחוזי תוצר (התוצר החזוי לשנת 2026 הוא כ- 2,253 מיליארד ש"ח).

הגירעון הכולל (לרבות אשראי נטו) בשנת הכספים 2026 צפוי לעמוד על כ- 83.6 מיליארד ש"ח, שהם כ- 3.7 אחוזי תוצר.

מימון הגירעון הכולל בשנת הכספים 2026

(מיליארדי ש"ח)

סך המימון בהצעת התקציב לשנת 2026	סך המימון בתקציב המקורי לשנת 2025	
0.4	0.8	החזר אשראי (נטו)
6.8	5.6	הכנסות ממכירת קרקעות והפרטה
1.4	24.1	הלוואות מחו"ל (נטו)
75.4	71.5	מלוות מהציבור (נטו)
84.0	101.9	סך הכול

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק התקציב לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024	חלק א: גרעון
-84,035,479	-101,885,122	-135,622,500	עודף (+) / גירעון (-) ללא אשראי עפ"י תקצוב
=====	=====	=====	התאמות נדרשות לבסיס מזומן ²
575,308,000	517,078,000	484,865,555	סך-הכול הכנסות ללא גביית קרן
316,810,000	285,460,000	255,196,228	מסי הכנסה ורכוש
222,490,000	194,780,000	191,374,857	מכס ומע"מ ללא מע"מ ייבוא ביטחוני
11,500,000	9,000,000	8,827,768	אגרות
2,873,000	1,823,000	3,165,000	מע"מ ייבוא בטחוני
1,968,000	1,493,000	268,656	גביית חובות - ריבית
9,198,000	12,980,000	15,400,000	מלווה מהמוסד לביטוח לאומי מענקים
10,469,000	11,542,000	10,633,045	כל יתר ההכנסות
659,343,479	618,963,122	619,670,853	סך-הכול הוצאות ללא מתן אשראי
91,618,022	82,495,503	75,112,190	משרדים מנהליים
275,238,240	259,150,622	255,888,636	משרדים חברתיים
60,051,228	55,834,762	49,168,655	משרדים כלכליים
138,458,638	133,348,015	167,522,430	ביטחון
9,797,351	8,284,220	3,581,085	הוצאות שונות
	4,200,000		זרבה כללית
84,180,000	75,650,000	68,397,856	ריבית + קרן לביטוח לאומי
447,980	762,217	535,573	אשראי נטו
570,075	562,783	336,332	מתן אשראי
1,018,055	1,325,000	871,905	החזרי אשראי
-83,587,499	-101,122,905	-135,086,927	עודף (+) / גירעון (-) כולל אשראי

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק התקציב לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024	חלק ב: מימון ³
1,420,000	24,081,025	24,991,186	סך-הכול הלוואות מחו"ל - נטו
26,220,000	34,300,000	54,101,729	קבלת הלוואות
24,800,000	10,218,975	29,110,543	פרעון חובות
75,382,952	71,466,656	141,376,019	סך-הכול הלוואות מקומיות - נטו
202,392,952	197,574,532	224,284,033	קבלת הלוואות
127,010,000	126,107,876	82,908,014	פרעון חובות
6,784,547	5,575,224	2,823,561	סך-הכול הכנסות הון נטו
6,810,921	5,629,167	2,828,454	הפרטה
26,374	53,943	4,893	בניכוי: הוצאות הון

סקירת עיקרי ההוצאות והפעולות של משרדי הממשלה

הביטחון והסדר הציבורי

משרדי המטה

השירותים החברתיים

ענפי המשק

תשתיות

החזרי חוב

הוצאות אחרות

הביטחון והסדר הציבורי

קבוצת המשרדים העוסקים בביטחון ובסדר הציבורי כוללת את משרד הביטחון ואת המשרד לביטחון הפנים.

מאפייני התקציב

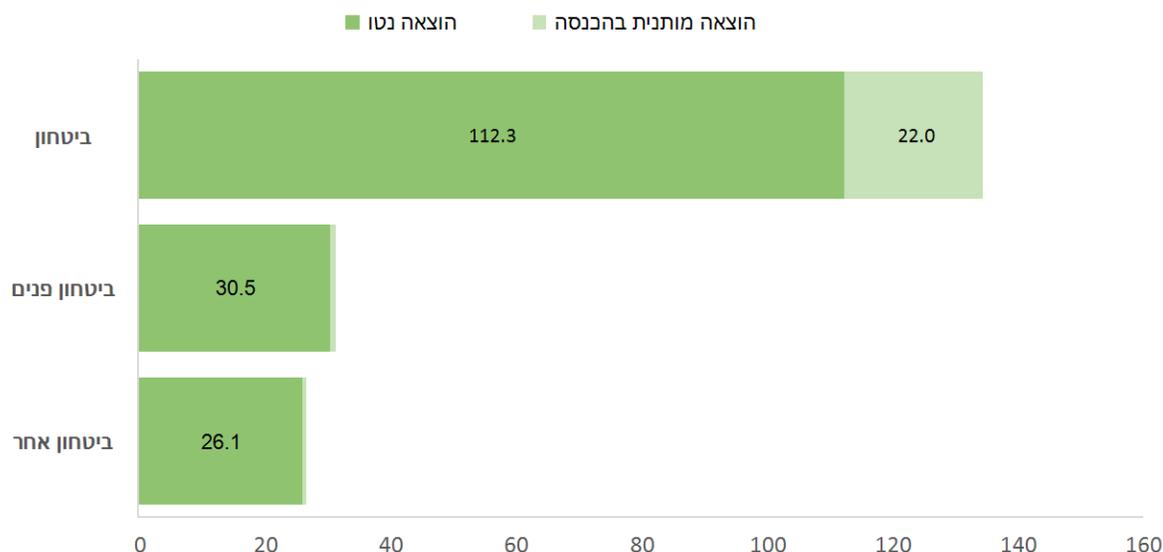
אחד מתחומי ההוצאה העיקריים בהצעת התקציב לשנת הכספים 2026 הוא אשכול הביטחון והסדר הציבורי. הצעת התקציב של אשכול משרדי הביטחון והסדר הציבורי לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-192.5 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-169.0 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-23.5 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה, המושפעת בין השאר מהסיוע הביטחוני האמריקאי. תקציב ההרשאה להתחייב מסתכם בכ-92.1 מיליארד ש"ח.

שיעור ההוצאות (ברוטו) המופנות לפעילות בגין הביטחון והסדר הציבורי עומד על כ-26.1% מסך ההוצאה התקציבית ברוטו בשנת 2026 (בניכוי החזר חוב קרן).

המשרדים העוסקים בביטחון ובסדר הציבורי מאופיינים בעתירות כוח אדם, לכן חלק ניכר מתקציב משרדים אלה מיועד למימון הוצאות שכר וגמלאות. בנוסף, חלק משמעותי מההוצאה מופנה לרכש, חלקה נכלל בהוצאה התקציבית נטו וחלקה מתבסס על סיוע חוץ.

תקציב הביטחון והסדר הציבורי לשנות הכספים 2026

(במיליארדי ש"ח)

משרד הביטחון

הצעת התקציב של משרד הביטחון לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-134.3 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-112.3 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-22.0 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-82.2 מיליארד ש"ח.

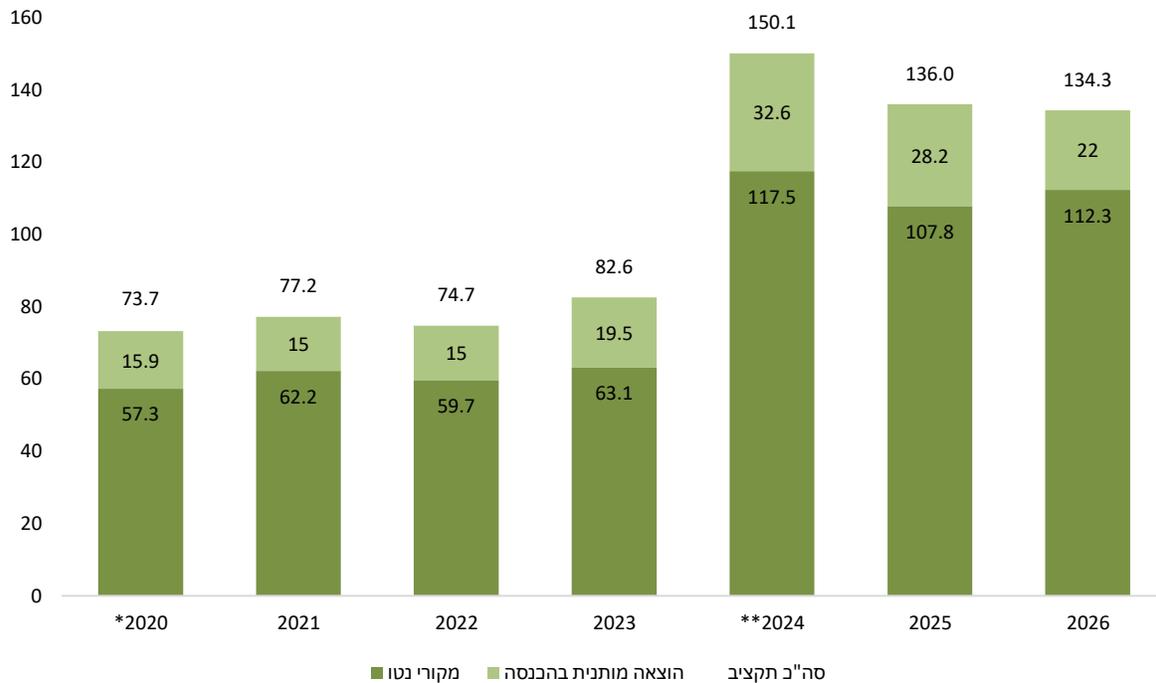
דגשים לשנת הכספים 2026

במסגרת אישור תקציב המדינה, קבעה הממשלה כי בסיס תקציב הביטחון נטו יעמוד בשנת 2026 על כ-112.3 מיליארד ש"ח.

להלן גרף המציג את התפתחות תקציב הביטחון משנת 2020 עד שנת 2026, בחלוקה לתקציב נטו ולתקציב הוצאה מותנית בהכנסה בעת אישור התקציב:

התפתחות תקציב הביטחון 2026-2020

(מיליארדי ש"ח, מחירים שוטפים)

*ע"פ התוכנית המפורטת שאושרה בספטמבר 2020.

** תקציב ההוצאה מותנית בהכנסה בשנת 2024 אינו כולל 18 מיליארד ש"ח מהסיוע האמריקאי למלחמת חרבות ברזל שנכללו במסגרות התקציב המתוכננות אך העברתם בפועל לאוצר המדינה לא בוצעה בשנה זו.

באירועים חריגים ובהתאם למדיניות הממשלה על רקע צרכי החירום, ניתנות תוספות תקציב חד פעמיות עבור הוצאות בלתי צפויות שנבעו מהלחימה. לדוגמה, בשנת 2021 ניתנה תוספת תקציב חד פעמית עבור מימון הוצאות הלחימה של מבצע "שומר החומות" בסך של 2.2 מיליארד ש"ח. מאז תחילתה של מלחמת "חרבות ברזל" סוכמו

תוספות חד פעמיות כנגד הוצאות הלחימה בסך של כ-170 מיליארד ש"ח נטו בשנים 2023-2025. בשנת 2026 ניתנה תוספת תקציבית בסך של כ-25 מיליארד ש"ח עבור ההוצאה הצפויה לתגבור כוחות הבטי"ש וצרכי הביטחון הנלווים בשל כך. תוספת זו תומכת, בין היתר, בהנחיית שר הביטחון כי מספר משרתי המילואים במהלך שנת 2026 יעמוד על כ-40 אלף משרתים בממוצע ביום.

תקציב ההוצאה המותנית בהכנסה

מסגרת ההוצאה המותנית בהכנסה היא סך ההכנסות המיועדות למערכת הביטחון שמקורן אינו ישירות מאוצר המדינה. הכנסות אלו מתווספות לתקציב הביטחון הישיר במטבע מקומי ובמט"ח, ומקורן בגורמים שונים, כגון: מכירת ציוד בארץ ובחו"ל, פרויקטים משותפים עם מדינות זרות, רשות מקרקעי ישראל, מכירת שירותים שונים ותוספת תקציב הסיוע האמריקאי בגין ההסכם הרב-שנתי לשנים 2026-2028. בשנת 2026 מסתכמת סך ההוצאה המותנית בהכנסה בכ-22.0 מיליארד ש"ח.

תקציב ההרשאה להתחייב

ההרשאה להתחייב משמשת ככלי להתקשרויות ארוכות טווח עם התעשיות הביטחוניות ועם ספקים אחרים של מערכת הביטחון בארץ ובחו"ל. הצעת תקציב ההרשאה להתחייב לביצוע לשנת הכספים 2026 עומדת על 82.2 מיליארד ש"ח.

הסיוע האמריקאי

להבדיל מתקציביהם של משרדי הממשלה האחרים הממומנים בעיקר על ידי מקורות המשק בלבד, תקציב הביטחון מורכב גם מכספי הסיוע האמריקאי, כמפורט בטבלה שלהלן:

מיליוני ש"ח *	מיליוני דולר	תקציב מקורי 2026
112,333		מקורות המשק - שקלים
112,333		סה"כ תקציב נטו**
22,000		סה"כ הוצאה מותנית בהכנסה
9,879	3,050	סיוע אמריקאי MOU - רכש בארה"ב
810	250	סיוע אמריקאי MOU - המרה לשקלים
1,620	500	פרוייקטים משותפים
875	270	סיוע אמריקאי - שומר חומות
4,816	1,487	סיוע אמריקאי - חרבות ברזל
4,000		הכנסות אחרות
134,333		סה"כ תקציב ברוטו

* ההמרה ממט"ח למטבע מקומי נעשתה על פי שיע"ח תקציבי של 3.2 ש"ח לדולר בשנת 2026.
** המע"מ בגין הסיוע האמריקאי נכלל בתקציב נטו, וצפוי לעמוד על 18% בשנת 2026.

ככלל, השימושים במט"ח סיוע מיועדים לרכש פלטפורמות ואמצעי לחימה נוספים ולאחזקת אמצעי הלחימה הנרכשים בארה"ב. הרכש במט"ח סיוע כולל את הטמעתן של מערכות ישראליות, אשר מגבירות שיתוף פעולה תעשייתי עם חברות בארה"ב ומשמשות פתח לייצוא ביטחוני נרחב. נתח הסיוע האמריקאי אשר מומר לשקלים מושקע ברכש, בין היתר בתעשיות הישראליות, ובכך תורם לפיתוח התעשייה המקומית.

ב-15 בספטמבר 2016 נחתם הסכם סיוע חדש לשנים 2019 - 2028 בהיקף של 38 מיליארד דולר. שנת 2019 היא השנה הראשונה להסכם זה. בנוסף, בהסכם הסיוע החדש שונו כללי מימוש הסיוע שהיו נהוגים עד כה: הקטנה הדרגתית של נתח ההמרה לשקלים עד איפוסו המוחלט בשנת 2028. שוני משמעותי במסגרת ההסכם החדש לעומת הישן הוא שבהסכם החדש קיימת ודאות על גובה כל רכיבי הסיוע והם אינם צריכים אישרור מידי שנה בקונגרס. כספי הסיוע מיועדים לרכש פלטפורמות, חלפים ותחזוקה ואינם מיועדים לרכש תזקיקים או מוצרים מתכלים. לאורך השנים התקבלו חבילות סיוע נוספות סביב התפתחויות ביטחוניות: חבילת סיוע לאחר מבצע "שומר החומות" וחבילה נוספת ב"חברות ברזל".

הבקרה על תקציב הביטחון

בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – **חוק יסודות התקציב**) קיים פרק ייחודי העוסק בתקציב הביטחון (פרק ג', סעיפים 18 ו-19), אשר מבחין בין משרד הביטחון למשרדים אחרים וקובע כללים ייחודיים לגבי ניהול התקציב.

בהחלטת הממשלה מס' 233 מיום 2 באוגוסט 2021 (להלן – **החלטה מס' 233**), נקבעו צעדים שונים להגברת הפיקוח והבקרה על תקציב הביטחון. בין היתר, נקבע כי משרד הביטחון יעביר למשרד האוצר דיווח עיתי בנוגע למלאים, תוכניות האימונים וסטטוס ביצוע של מיזמים ביטחוניים גדולים. עוד נקבע כי משרד הביטחון יעביר למשרד האוצר דיווח שוטף בדבר היקף מימוש תקני כוח האדם במשרד הביטחון, לרבות שיאי כוח אדם, שעות נוספות, תקני רכב ועוד. בנוסף לאלו, בסיכומים שונים הוחלט כי משרד הביטחון יעביר מידע מפורט הנוגע לחיילי החובה, שירות המילואים ושימוש בקרנות הסיוע.

הוצאות הביטחון כשיעור מהתמ"ג

הוצאות הביטחון הגבוהות בישראל הן, בין היתר, פועל יוצא של האימונים הביטחוניים הניצבים בפניה. עקב כך, שיעור תקציב הביטחון מהתמ"ג גבוה בישראל מאשר במדינות אירופה וארה"ב. טרם מלחמת חרבות ברזל שיעור תקציב הביטחון מהתמ"ג היה במגמת ירידה וכך גם שיעורו מההוצאה הממשלתית. עם זאת, לאור מלחמת חרבות ברזל, והתוספת לתקציב הביטחון בשנים 2023 ואילך, מגמת ירידה זו נבלמה והשתנתה. בשנת 2025 היו הוצאות הביטחון כ-7.1 אחוזי תוצר⁴.

לאחר למעלה משנתיים של לחימה עצימה, שבמהלכן הכלכלה הישראלית נשאה בנטל של הוצאות ביטחוניות חריגות בהיקפן, נדרש מיקוד מחדש בחיזוק יסודות הצמיחה ושמירה על מדיניות פיסקלית אחראית, הכוללת חזרה למסגרת הוצאות ביטחוניות מאוזנת, כך שניתן יהיה לחדש את "כריות הביטחון הפיסקליות" שיאפשרו למדינה להתמודד בעתיד עם זעזועים ביטחוניים ואחרים, מבלי לפגוע ביציבות המאקרו-כלכלית או באמון השווקים. כמו כן, גידול חד בתקציב הביטחון מצמצם את מרחב הפעולה התקציבית של שירותים אזרחיים חיוניים אחרים – בהם חינוך, בריאות, אנרגיה ומים ותשתיות תחבורה – ופוגע ביכולת המדינה להשקיע בהון האנושי והתשתיתי הנדרש לצמיחה ארוכת טווח.

מלבד הוצאות הביטחון, כאמור לעיל, ישנן עלויות ביטחון נוספות למשק, כגון עלויות החלופה של חיילי החובה (הפער בין מסלול "השכר" בשירות החובה לבין השכר בשוק שחיילי שירות החובה היו משתכרים אלמלא היה שירות חובה) ושל אנשי המילואים, עלויות החלופה של החזקת משאבים לאומיים בצה"ל חלף העברתם לסביבה האזרחית דוגמת

⁴ התמ"ג שנלקח בחשבון מבוסס על תחזית הכלכלן הראשי שצפויה להתפרסם יחד עם חוברת זו.

קרקעות באיזורי ביקוש ותדרים, הסטת משאבי בינוי ותשתיות לתחומי הביטחון וכן כ"א איכותי לתעשיות הביטחוניות, הוצאה לבניית מקלטים, עלות אחזקת מלאי חירום, והוצאות לביטחון במשרדי ממשלה אזרחיים.

בהתאם למדיניות הממשלה להעמיק את ההתעצמות וביניין הכוח של צה"ל, מקודמת בימים אלו תכנית לבניין כוח, שתובא לאישור הממשלה בכפוף לאיתור מקורות תקציביים ייעודיים שיובאו על חשבון הפחתת תקציבים אזרחיים, העלאת נטל המס, או הגדלת החוב הציבורי.

כוח האדם

מרכיב כוח האדם המשרת בצה"ל, הכולל את חיילי החובה, משרתי הקבע ומערך המילואים, מהווה נדבך משמעותי ביותר בהוצאה התקציבית של מערכת הביטחון. לצד תרומתו לביטחון המדינה, לשירות בצה"ל עלויות אלטרנטיביות ומשקיות ניכרות המשפיעות על צמיחת המשק, שכן הפניית כוח אדם איכותי לצרכים צבאיים באה על חשבון העסקתו למטרות אזרחיות. השפעות אלו כוללות הפסד ימי עבודה, פגיעה בתוצר הפוטנציאלי ועיכוב בהשתלבות הצעירים בשוק התעסוקה ובהשכלה הגבוהה, גורמים המכבידים על הצמיחה הכלכלית של המדינה לאורך זמן.

מילואים

שירות המילואים מציב אתגרים משמעותיים למשק הישראלי, במיוחד לאור הגידול הנרחב בהיקפי הגיוס החל ממלחמת "חרבות ברזל". העלות התקציבית בגין גיוס המילואים החל מה-7/10/2023 עומדת על כ-70 מיליארד ש"ח בעוד העלות המשקית מוערכת בכ-120 מיליארד ש"ח. מעבר לאובדן התוצר הישיר, קיימת פגיעה היקפית רחבה בבני המשפחה ובסביבתו של המשרת, וכן קשיים משמעותיים המלווים את החזרה המדורגת לשוק העבודה, תוך פגיעה אפשרית בפריון ובמסלולי הקריירה של המשרתים בטווח הארוך. לקראת שנת 2026, תוכנית העבודה של הצבא מתבססת על ממוצע יומי של כ-40 אלף משרתי מילואים וכוללת צעדים רבים שנועדו לצמצום וייצוב היקפי שירות המילואים כמו גם ניהול כוח האדם בצורה אחראית וסדורה.

קבע

בשנים האחרונות השתנו, ועודם משתנים, מודלי השירות של האוכלוסיות השונות המרכיבות את כוח האדם במערכת הביטחון, לרבות: שינוי מודל שירות הקבע בהתאם לצרכיו הייחודיים של צה"ל; מעבר משרתי הקבע להסדר פנסיה צוברת; ושינוי שיטת ההצמדה של קצבאות גמלאי צה"ל. שני המהלכים האחרונים צפויים להביא לגידול בהוצאות מערכת הביטחון בטווח הבינוני-קצר.

בסיכום הרב-שנתי לתקציב הביטחון לשנים 2023-2027 נמשכה ההתמקדות בייעול ובטיוב כח האדם במשרד הביטחון. נמשך הווקטור לפיו יש לשמור על קצבה פנסיונית ממוצעת (בהמשך להחלטות שהתקבלו בשנת 2015). בנוסף, סוכם כי יוצע בצה"ל מסלול תגמול מיוחד למשרתי הקבע, בו יש אפשרות להגדלת השכר של המשרת בהווה על חשבון פנסיית הגישור העתידית. מסלול זה צפוי להרחיב את האפשרות של צה"ל לשמר כח האדם איכותי באמצעות מסלול תגמול נוסף. בנוסף, בסיכום הרב-שנתי ניתנו תוספות שיאי כח אדם למשרתי הקבע, ובמיוחד ניתנו שיאי כח אדם עבור משרתים צעירים ביחידות בהן קיים צורך משמעותי.

יש לציין, כי בעקבות מלחמת חרבות ברזל, ניתנה תוספת משמעותית של תקני קבע לצה"ל, כאשר חלק מתוספת זו ניתנה לזמן מוגבל ועל מנת להתמודד עם גידול המשימות הקשורות למלחמת חרבות ברזל, ובמטרה להפחית את העומס ממשרתי המילואים.

בכדי לשמר כוח אדם איכותי במערכים קריטיים ולהתאים את מודלי השירות לשוק העבודה המשתנה, מקדמים משרדי האוצר והביטחון מודלים חדשניים ובראשם "מסלול התגמול המיוחד" לאנשי הקבע. מודל זה מיועד למשרתים במערכים מסוימים, כגון המערך הכלכלי ועתודאים, ומאפשר להם לבחור במסלול הכולל שכר גבוה יותר בהווה ומענקי התמדה משמעותיים, חלף הזכאות לפנסיה גישור עתידית. המימון למודל זה יתבסס על היוון קצבאות הגישור הממוצעות שהיו צפויות להשתלם למשרתים, מהלך שנועד לאפשר לצבא להתחרות על כוח אדם איכותי. צעדים אלו משתלבים במגמה רחבה יותר של ייעול וטיוב כוח האדם המקודמת במסגרת הסיכומים הרב-שנתיים לשנים 2023-2027.

ועדת השרים להצטיידות

בשנת 2003 הוקמה ועדה לעניין אישור תוכניות פיתוח והצטיידות של מערכת הביטחון (ועדת השרים להצטיידות), שמטרתה לאשר את תוכניות הפיתוח וההצטיידות של צה"ל במערכות נשק חדשות, מערכות לחימה וכו' או הגדלת תוכניות כאמור. החלטת הממשלה מס' 4088 מיום 8 בינואר 2012 הרחיבה סמכויות אלו וקבעה סף תקציבי נמוך יותר לאישור מיזמים ביטחוניים בוועדה, וכן הרחיבה את הבקרה הממשלתית על יישום וניהול מיזמים אלו. במסגרת החלטת ממשלה מס' 41 מיום 31 במאי 2015, שאישרה את מינוי ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי, החליטה הממשלה להעביר את סמכויות ועדת השרים להצטיידות לוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי. החלטה מס' 233 הפחיתה את הסף התקציבי לאישור מיזמים ביטחוניים בוועדת השרים להצטיידות לרמה של 400 מיליון ש"ח במצטבר או 150 מיליון ש"ח בתקציב שנתי, ואף קבעה כי יוקם צוות בראשות המטה לביטחון לאומי, והוא יקבע תנאים ותבחינים נוספים להגדרתם של מיזמים אלו.

משאבים לאומיים

בנוסף למקורות שפורטו לעיל, עומדים לרשות המשרד נכסים אשר הוקצו למשרד הביטחון לצורך ביצוע משימותיו. ייעול השימוש במשאבים אלו, שהם בעלי ערך כלכלי, מאפשר הפניית מקורות לתקציב הביטחון יחד עם קידום פרויקטים ונושאים לתועלת המגזר האזרחי.

קרקעות

מחנות צה"ל רבים, כגון מחנה הקריה, מחנה תל השומר, צריפין, גלילות, השלישות הראשית, סירקין ועוד, ממוקמים במרכז הארץ ובאזורי הביקוש. שטחי מחנות אלו הם בעלי פוטנציאל להגדלת היצע הדיור ושטחי תעסוקה ומסחר. כפי שיפורט להלן, על מנת לפנות מחנות אלו, התקבלה החלטת ממשלה מס' 2392 ביום 4 בינואר 2015 ונחתם הסכם שוה"ם 3 ביום 11 במרץ 2015 בין משרד הביטחון, משרד האוצר, רמ"י ומשרד ראש הממשלה למימוש העתקת מחנות אלו, תוך מתן מענה לצורכי מערכת הביטחון. מהלך הפינוי נמצא בעיצומו וצפוי להוביל להקמה של כ-60 אלף יחידות דיור באזורי ביקוש. עם זאת, גם לאחר השלמת פינוי זה, נותרו מחנות משמעותיים שטרם החלו בתהליך פינוי ובראשם מחנות המש"א והקריה.

ביום 31.10.2024 התקבלה החלטת ממשלה מס' 2278 המנחה את משרדי האוצר, הביטחון ורשות מקרקעי ישראל לפעול להעתקת מחנה הקריה, מחנה המכללות הצבאיות בגלילות ואת מחנות המש"א (מחנה צריפין, תל השומר, ומחנה חיפה) למיקומים חדשים. נושא זה נמצא בדיונים מקצועיים בימים אלו.

מעבר לכך, מטעמי ביטחון מוטלות מגבלות תכנון על שטחי מדינה נוספים. דוח מבקר המדינה בנושא משנת 2010 הצביע על ההיקף הנרחב של המגבלות ועל העלות המשקית הנובעת מכך. במסגרת הסכמות בין משרד האוצר ומשרד

הביטחון הוחלט על בחינת הנושא במסגרת צוות בין-משרדי לבחינת שימוש במשאבים לאומיים, לרבות שימוש בקרקעות ותכנון.

תדרים

מערכת הביטחון עושה שימוש נרחב בתדרי תקשורת לצורכי השונים. בניגוד למצב בעבר, בו השימוש בתדרי תקשורת בתחום האזרחי לא היה רב, כיום יש ביקוש גבוה לשימוש בתדרים עבור מגוון תחומי התקשורת השונים. מצב זה גורם לכך שהתדרים אשר ברשות המערכת הצבאית הופכים להיות בעלי ערך כלכלי רב.

בעקבות כך, משרד הביטחון, משרד האוצר ומשרד התקשורת חתמו בשנים האחרונות על מספר הסכמים, במסגרתם מערכת הביטחון פינתה מספר תחומי תדרים וקיבלה שיפוי תקציבי בגין עלויות ההגירה לתדרים אחרים. התדרים שהתפנו הופנו לשימוש מערכות אזרחיות שונות, בעיקר בתחום התקשורת הסלולרית.

במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2021-2022 החליטה הממשלה כי מעתה ואילך תקבע חובת תשלום אגרה שנתית בעד הועדת תדרי רדיו והקצאתם לכוחות הביטחון בתחומי תדרי הרדיו שוועדת התדרים הועדה גם לשימוש אזרחי. כמו כן, תבוצע בחינה משותפת של משרדי האוצר והביטחון על מנגנון תשלום בגין ביטול הקצאה של תדרי רדיו, ככל שיש בתדר המפונה תועלת משקית מהקצאתו לשימוש אזרחי, והכול בכפוף לסעיף 40א בחוק יסודות התקציב.

נושאים מרכזיים נוספים בתקציב הביטחון

שיקום

אגף השיקום מעניק לנכי צה"ל מענה שיקומי במגוון תחומים, לצד תגמולים והטבות. המענה השיקומי כולל שירותים בתחומי הטיפול הרפואי, תמיכה נפשית, שיקום תעסוקתי והכשרות מקצועיות, וכן מענים משלימים בהתאם למאפייני הפגיעה ולצרכים הנגזרים ממנה. רכיב השיקום התעסוקתי מהווה נדבך מרכזי במענה, ומשמש כלי מרכזי להשבת תפקוד, עצמאות והשתלבות מחדש בחיים האזרחיים. השירותים ניתנים באמצעות שילוב של פעילות ישירה במסגרת אגף השיקום, התקשרויות עם ספקים חיצוניים ומנגנוני החזרים, ובמשק עם גורמים נוספים במערכת הציבורית.

בשנים האחרונות, וביתר שאת מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", חלה עלייה חדה בהיקפי הפעילות, הנובעת מגידול משמעותי במספר המטופלים ובכמות הפניות לאגף. גידול זה מלווה גם בשינוי בתמהיל הפגיעות, ובפרט בעלייה בשיעור הפגיעות הנפשיות, הדורשות מענה מותאם. בנוסף, פרופיל הכניסה הצעיר של חלק ניכר מן הנפגעים בשנים האחרונות מגדיל את משקלם של רכיבי שיקום ארוכי טווח, ובראשם השיקום לתעסוקה ולהכשרה מקצועית, שלהם השלכות מהותיות על מסלול החיים, ההשתלבות במשק והעצמאות הכלכלית של הנפגעים לאורך זמן. על רקע שינויים אלה, פועלת בימים אלו ועדה ציבורית בראשות פרופ' שלמה מור יוסף, אשר הוקמה לצורך בחינה כוללת של המענה הניתן לנכי צה"ל. עבודת הוועדה מתמקדת בהתאמת מודל השיקום למציאות החדשה שנוצרה, המאופיינת בהיקפים גדולים יותר של מטופלים ושינוי בתמהיל הפגיעות, ובבחינת האופן שבו ניתן לפשט את המשק עם הנכה ולחזק את רכיבי השיקום.

מעבר צה"ל לנגב

העתקת יחידות אמ"ן ותקשוב לנגב

במטרה לפנות קרקעות במרכז הארץ לצורך בניית יחידות דיור באזורי הביקוש ולקדם את הפיתוח והצמיחה של הנגב באמצעות העברת משאבים ממשלתיים איכותיים לנגב ולאפשר שיפור משמעותי בתשתיות מערכת הביטחון, התקבלו

בשנים האחרונות החלטות הממשלה האלה: החלטת ממשלה מס' 4415 מיום 20 בנובמבר 2005 (תוכנית לאומית אסטרטגית לפיתוח הנגב), החלטה ממשלה מס' 1529 מיום 1 באפריל 2007 (העברת אגד מחנות הדרכה לצומת הנגב), החלטה מס' 3976 מיום 24 באוגוסט 2008 (ועדת היגוי עליונה להעתקת מחנות צה"ל לנגב), החלטה מס' 3161 מיום 17 באפריל 2011 (העתקת מחנות אמ"ן ותקשוב לנגב), החלטה מס' 546 מיום 14 ביולי 2013 (עדכון התוכנית הלאומית לפיתוח הנגב בעקבות יישום המהלך להעתקת מחנות צה"ל לנגב), החלטה מס' 2392 מיום 4 בינואר 2015 (פינוי שטחי צה"ל מאזורי ביקוש והמשך מעבר אמ"ן ותקשוב לנגב) והחלטת ממשלה מס' 2278 מיום 31.10.2014 (פינוי הקריה, מחנות המש"א, המכללות הצבאיות בגלילות).

בהחלטת ממשלה מס' 2392, עודכן המתווה התקציבי להעברת מחנות אמ"ן ותקשוב לנגב לעומת המתווה המופיע בהחלטת ממשלה מס' 3161 מיום ה-17 באפריל 2011, והוטמעו בנוסף עלויות מימון נוכח נקיטה במימון בשיטת (PFI) (Private Finance Initiative).

העתקת יחידות אמ"ן

העתקת מרבית יחידות חיל המודיעין למתחם ליקית בסמוך לפארק התעשייה בעומר. מהלך העתקת הבסיסים משדרג את התשתיות הצבאיות ביחידות אלה הן בתשתיות הבינוי הן בתשתיות הטכנולוגיות. המהלך אמור לתרום לפיתוח הנגב כזירה הטכנולוגית המובילה בישראל, לסינרגיה בין יחידות המודיעין השונות ולשיפור יכולות המודיעין של מדינת ישראל.

העתקת יחידות תקשוב

העתקת מרבית היחידות הטכנולוגיות של אגף התקשוב ובית התוכנה של חיל האוויר למתחם הפארק הטכנולוגי בצמוד לאוניברסיטת בן-גוריון בבאר שבע. מהלך העתקת הבסיסים משדרג את התשתיות הצבאיות ביחידות אלה הן בתשתיות הבינוי והן בתשתיות הטכנולוגיות. כאמור, המהלך אמור לתרום לפיתוח הנגב ולהפיכתו לזירה טכנולוגית מובילה, לסינרגיה בין יחידות התקשוב השונות של היבשה והאוויר, ולשיפור יכולות המחשוב והשליטה של צה"ל.

הקרון לקליטת חיילים משוחררים (סעיף 46)

הצעת תקציב הקרון לקליטת חיילים משוחררים של משרד הביטחון מסתכמת בכ-3.2 מיליארד ש"ח בשנת 2026

החוק לקליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994 (להלן – **החוק**) מקנה לחיילים משוחררים ולמי ששירתו שירות לאומי או אזרחי זכויות שונות. מטרת החוק היא להעניק סיוע כספי לחיילי החובה המשוחררים ולמשרתי השירות האזרחי והלאומי בתחילת דרכם בחיים האזרחיים. החוק מיושם באמצעות הקרון לקליטת חיילים משוחררים (להלן – **הקרון**) הפועלת במשרד הביטחון ומשמשת כמנגנון המבצע של החוק.

חיילים בשירות חובה (בצה"ל ובשאר מערכת הביטחון, לדוגמה במשטרה, במשמר הגבול ובשירות בתי הסוהר) ומשרתי בשירות אזרחי ולאומי זכאים לצבירה חודשית של כסף בגין חודשי השירות שבוצעו בפועל בהתאם לסוג השירות: לוחם, תומך לחימה או אחר. צבירה זו מחולקת לצבירה בגין מענק כספי וצבירה בגין קרן הפיקדון.

מענק כספי – מענק הניתן בעת השחרור.

קרן פיקדון – סכום כסף הנזקף לזכות החיילים ומיועד למטרות לימודים, הכשרה מקצועית, רכישת דירה, נישואין, לימודי נהיגה או פתיחת עסק. חייל משוחרר שלא מימש את מלוא קרן הפיקדון במהלך תקופת הזכאות, יקבל את כל יתרת הכסף שנצברה לזכותו לאחר חמש שנים ועד תום השנה השביעית לשחרור.

בנוסף לאמור לעיל, על פי חוק, הקרון לקליטת חיילים משוחררים מפעילה שתי קרנות נוספות:

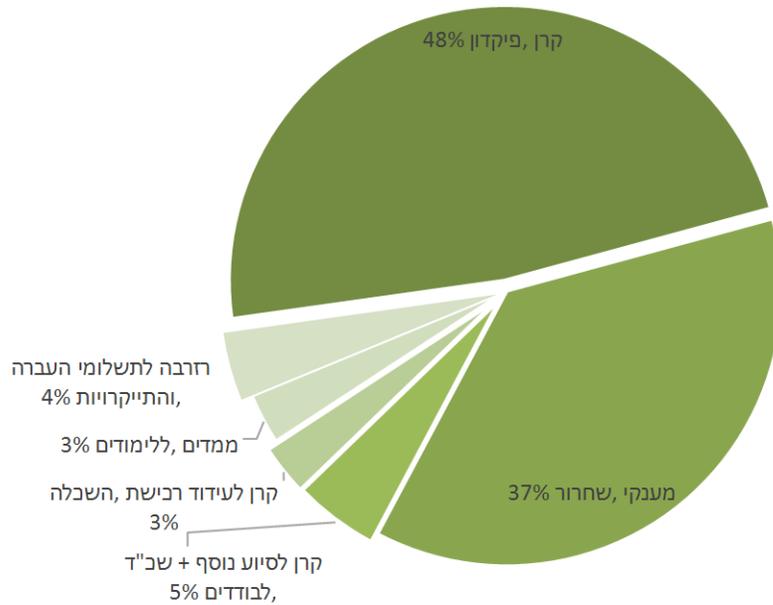
הקרון לסיוע נוסף – קרן המעניקה לחיילים משוחררים הזקוקים לכך סיוע כלכלי מיוחד: מלגות לימודים ומלגות קיום לחיילים משוחררים הלומדים במכינות קדם-אקדמיות. הסיוע ניתן על פי אמות מידה חברתיות-כלכליות. הקרון גם מממנת מלגות לימודים לחיילים משוחררים הלומדים במכללות טכנולוגיות לתוכניות הנדסאים וטכנאים. סיוע זה מועבר, החל משנת הלימודים תשע"ד, ישירות מהקרון למוסדות הלימוד. כמו כן, הקרון מממנת קורסים ייעודיים של הכשרה מקצועית. בנוסף, ניתן סיוע בשכר דירה לחיילים בודדים במהלך השנה הראשונה לאחר שחרורם.

הקרון לעידוד השכלה גבוהה – קרן המממנת את שכר הלימוד בשנת הלימודים האקדמית הראשונה לחיילים משוחררים הלומדים בפריפריה ובירושלים או לחיילים מהפריפריה הלומדים במרכז (על פי קריטריונים שונים).

ממדים ללימודים – סיוע במימון שכר לימוד במוסדות להשכלה גבוהה בגובה 100% משכר הלימוד האוניברסיטאי השנתי עבור חיילים משוחררים ששירתו בתור לוחמים.

כ-80 אחוזים מתקציב הקרון מיועד לתשלומים השוטפים עבור מענקי השחרור והפיקדון המוענקים לזכאים על פי החוק, בהתחשב באופי ובאורך השירות, כפי שפורט לעיל, והיתרה מממנת את פעילות הקרון לסיוע נוסף ואת הקרון לעידוד השכלה גבוהה.

הרכב תקציב הקרן לקליטת חיילים משוחררים, 2026

דגשים לשנת הכספים 2026

- **עיגון תוכנית "ממדים ללימודים" בתקציב המדינה** – בשנת 2021 החליטה הממשלה לעגן את תוכנית "ממדים ללימודים" כחלק מתקציב המדינה. תוכנית זו פעלה החל משנת 2017 בהתבסס על כספי תרומות. במסגרת התוכנית, הוחלט להעניק סיוע בגובה שני שלישים משכר הלימוד לחיילים משוחררים לוחמים ולחיילים משוחררים מאוכלוסיות מיוחדות. החל משנת 2024 תוקן החוק כך שעלה היקף הסיוע למימון של 100% משכר הלימוד באופן מדורג למשך 3 שנים (ולמשך 4 שנים ללומדים רפואה, הנדסה או אדריכלות).
- **סיוע בשכר דירה לחיילים משוחררים בודדים** – החל משנת 2017 ניתן סיוע בדיוור לחיילים בודדים בהיקף של עד 12 מיליון ש"ח במהלך השנה הראשונה לאחר שחרורם.

תיאום הפעולות בשטחים (סעיף 17)

הצעת תקציב תיאום הפעולות בשטחים לשנת הכספים 2026 (סעיף 17) מסתכמת בכ-456 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-145 מיליון ש"ח בהוצאה נטו וכ-311 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

סעיף 17 כולל את תקציב תיאום פעולות הממשלה בשטחים, המפקדה, בית הספר לתיאום וקישור, המנהל האזרחי ביהודה ושומרון (המטה הצבאי והמטה האזרחי), מפקדת תיאום וקישור חבל עזה והקרן לשיקום מחצבות באזור יהודה ושומרון (להלן – **איו"ש או יו"ש**). יחידות פעולות הממשלה בשטחים (להלן – **המתפ"ש**) אחראיות למימוש מדיניות הממשלה בשטחי יהודה ושומרון וברצועת עזה, וכן משמשות סמכות אזרחית להתיישבות בתחומי התכנון והתשתיות באזור יהודה ושומרון. בנוסף, מתאם פעולות הממשלה בשטחים מוביל את התיאום האזרחי והביטחוני עם גורמי הממשל והביטחון ברשות הפלסטינית והארגונים הבין-לאומיים הפועלים בשטחי יהודה ושומרון ועזה. לצד זאת, המתפ"ש מפתח תשתיות ופרויקטים לפיתוח לאוכלוסיית יהודה ושומרון (יהודים ופלסטינים).

דגשים לשנת הכספים 2026

תוכניות העבודה העיקריות של תיאום פעולות הממשלה בשטחים לשנת 2026

- **התפתחות מבנית-ארגונית במנהל האזרחי** – בשנים האחרונות חלה התפתחות במבנה הניהולי של פעילות המדינה ביהודה ושומרון, אשר באה לידי ביטוי בהרחבת המעורבות האזרחית בניהול התחומים האזרחיים המצויים באחריות המנהל האזרחי. התפתחות זו שצפויה להימשך גם בשנת 2026, הינה בהתאם להנחיית הדרג המדיני ונועדה לשפר את יישום מדיניות הממשלה, לחזק את התיאום הבין-משרדי ולייעל את תהליכי העבודה והביצוע באזור. לצורך זאת בהתאם לצווי האלוף החלים באזור ובמסגרת הסמכויות הנתונות למפקד הצבאי, בוצעה האצלת סמכויות מוגדרת בתחומים אזרחיים מהדרג הצבאי לסגן ראש המנהל האזרחי לעניינים אזרחיים. האצלת הסמכויות מתמקדת בנושאים אזרחיים, לרבות תכנון, פיקוח, תשתיות ושירותים אזרחיים, תוך שמירה על אחריות כוללת של מערכת הביטחון ועל המסגרת המשפטית הקיימת. בהלימה לכך, תחומי הייעוץ המשפטי בנושאים אלו הועברו מגורמי צה"ל לייעוץ המשפטי למערכת הביטחון במשרד הביטחון. בנוסף לכך, באישור נציבות שירות המדינה עודכן המבנה הארגוני בהתאם כאשר הסגן לעניינים אזרחיים ויחידות הקמ"טים הרלוונטיות כפופים מקצועית לראש מינהלת ההתיישבות במשרד הביטחון וארגונית לראש המנהל האזרחי. מהלך זה מהווה התאמה של מנגנוני הניהול לאופי הפעילות האזרחית באזור, ותומך בשיפור היעילות התפעולית, בחיזוק הקשר עם משרדי הממשלה ובמימוש סדרי העדיפויות שנקבעים על ידי הדרג המדיני.
- **ניהול מרקם החיים ביהודה ושומרון** - המנהל האזרחי, המהווה את הזרוע הביצועית הגדולה ביותר של מתפ"ש, אמון על ניהול המרחב האזרחי ביהודה ושומרון. ניהול זה כולל פיתוח תשתיות ושימור היציבות הביטחונית ומרקם החיים עבור כלל האוכלוסייה באזור. מלחמת "חרבות ברזל" העצימה משמעותית את אתגרי היחידה, והוסיפה למשימותיה השוטפות מורכבויות חדשות הכוללות ליווי פעילות מבצעית של צה"ל במבצעים השונים ביהודה ושומרון, פיקוח הדוק על מעברים, תיאום סיוע הומניטרי, קשר עם ארגונים בין-לאומיים ושיקום תשתיות. לצד אלו, ממשיך המנהל האזרחי להוביל מאמצי הסברה, פיקוח ותיאום כניסת מתפללים לישראל ולאיו"ש במהלך תקופת חג המולד וחודש הרמדאן, ליווי פעילות המסיק והחריש ופעילות לתפיסה והחרמה של כספי טרור.
- **הגברת האכיפה והפיקוח** – יחידת הפיקוח עוסקת בפיקוח ואכיפה על קרקעות בשטחי "C", ובכלל זה ביצוע הריסות של בניה בלתי חוקית, פיקוח על בניה וקרקעות, פיקוח על אדמות מדינה, פיקוח על אתרי כרייה וחציבה,

פיקוח על גניבות מים ופיקוח על שמורות טבע ואתרים ארכיאולוגיים. בשנת 2026 בכוונת המנהל האזרחי להמשיך בהגדלת היקף הפיקוח והאכיפה באזור. לבצע התייעלות רב ארגונית בתהליכי העבודה של הפיקוח והאכיפה לרבות היבטים טכנולוגיים, ארגוניים, תפעוליים וכן הגברת השת"פ למול חטיבת האכיפה ברמ"י, מערך הצפ"א ברשות המים וכן אכיפה מכוח חוק העתיקות ביו"ש.

- **פיתוח האזור עבור כלל אוכלוסיות האזור** – למנהל האזרחי יש אחריות ממשלתית ורגולטורית על כלל המקרקעין והאוכלוסייה המתגוררת בשטחי C באיו"ש. המנהל האזרחי מקדם מספר רב של פרויקטים לפיתוח האזור בתחומי האנרגיה, חקלאות, מים, איכות הסביבה, ייעור ובריאות בדרכים. כל זאת כחלק משיפור מרקם ואיכות החיים של תושבי האזור ובהתאם שמירה על היציבות הביטחונית והאזרחית באזור.
- **טרנספורמציה דיגיטלית ושיפור השירות** – ביצוע מגוון פרויקטים בתחום הדיגיטל לייעול תהליכי העבודה ושיפור השירות ובכלל זה: מעבר להנפקת כרטיסים חכמים ע"ב מכונות, מעבר ל "קיוסקי תשלום" בחלק מהתחומים, פיתוח ממשקים לשיפור השירות לתושב השלמת מערכת ממוכנת לתחום האכיפה והמקרקעין, וסיום השתלבות המנהל האזרחי במערכת רימון בשיתוף משרד המשפטים-הרשות להסדר מקרקעין. כמו כן, פועל המנהל האזרחי להשתלבות גורמי התשתית והתכנון במערכת תשתיות לאומיות בשיתוף משרד התחבורה ומשרד האוצר. בנוסף, בסיוע מערך הדיגיטל הלאומי, המנהל האזרחי פועל להעמדת תוכנית רב שנתית לאפיון והתאמת סביבת העבודה הדיגיטלית לעובדי המדינה במנהל האזרחי לסטנדרטים הנדרשים במשרדי הממשלה, ובהלימה לכך מתן השירות לתושבי האזור.
- **שיפור תשתיות במעברים** – שדרוג המעברים באיו"ש וביצוע פרויקטים לשיפור התנועה והגישה, שדרוג טכנולוגיות במעברים, פיתוח מעבר הסחורות ביו"ש וזאת על מנת לאפשר למעבר מהיר של סחורות. זאת על מנת לשפר באופן ישיר את מתן השירות לתושב, זמני מעבר התושבים והסחורות תוך הוזלת העלויות ליצוא מהכלכלה הפלסטינית לישראלית.
- **שיפור הפיקוח והתמודדות עם מפגעי איכות הסביבה ופיתוח אתרי טבע ומורשת**–
 - ביצוע פרויקטים בתחום איכות הסביבה, זאת לאור ריבוי המפגעים החוזרים ונשנים בתחום זה, בדגש על נושאי השריפות והשפעותן באזור ומחוצה לו, אתרים לסילוק פסולת, ביוב חוצה גבולות ומתקנים לטיהור שפכים ותחנות מעבר.
 - פרויקטים לשדרוג ולשימור אתרי שמורות טבע וארכיאולוגיה באזור, לרבות חפירות הצלה, בדיקת תוכניות שימור אתרים ושדרוג אתרי שמורות טבע ומרכזי מבקרים.

תקציב הוצאות חירום אזרחיות (סעיף 16)

הצעת תקציב הוצאות החירום האזרחיות (סעיף 16) לשנת הכספים 2026 מסתכמת ב-708 מיליון ש"ח. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-830 מיליון ש"ח.

שני הגופים המרכזיים במשרד הביטחון האמונים על נושאי העורף הם רשות החירום הלאומית ופיקוד העורף. רשות החירום הלאומית הוקמה כחלק מלקחי מלחמת לבנון השנייה בסוף שנת 2007 ושימשה כרשות בתוך משרד הביטחון. תפקיד הרשות הוא לעצב את המדיניות הלאומית להיערכות לאירועי חירום במרחב האזרחי ולשמש כגוף מטה מתאם לשר הביטחון למימוש אחריותו הכוללת לכלל מצבי החירום במרחב האזרחי.

פיקוד העורף מרכז את הסמכות והאחריות להכוונת המערכות הצבאיות והאזרחיות העוסקות בהתגוננות אזרחית (צה"ל, משטרת ישראל, מד"א, כבאות והצלה וכו') במסגרת מקצועית אחת. בשעת חירום, אחראי פיקוד העורף לצמצום הפגיעה באוכלוסייה, לחזרה לשגרה בהקדם האפשרי ולהפעלת שאר גופי ההצלה תוך שחרור הפיקודים המרחביים שבצה"ל לנושאים המבצעיים בחזית. באירוע רב-נפגעים, כדוגמת רעידת אדמה או דליפת חומר מסוכן, פיקוד העורף מסייע לכוחות ההצלה בהצלת חיים ובהשבת הסדר הציבורי על כנו.

דגשים לשנת הכספים 2026

- **תוכנית מיגון העורף** – תוכנית זו מיועדת לתקצוב מיגון פרטי בקו העימות הצפוני בטווח של 0-5 ק"מ מהגבול וכן הקמת מקלטים ומיגון מוסדות חינוך ורווחה ביישובי הצפון והדרום.
- **תוכנית הקמה ואחזקה של מרכיבי ביטחון והתגוננות אזרחית** – התוכנית כוללת אחזקה ופיתוח בתחום מרכיבי הביטחון ובתחום ההתגוננות האזרחית. בתחום מרכיבי הביטחון, התוכנית כוללת אחזקה ופיתוח של מרכיבי הביטחון המבוצעים ביישובי עוטף עזה, קו התפר של אי"ש (קו התפר המזרחי), קו העימות בצפון וכן באזורים שונים בארץ, בהתאם להחלטות ממשלה ולפי הערכות מצב מודיעיניות המתייחסות לאיומים השונים. בתחום ההתגוננות האזרחית, התוכנית כוללת ביצוע פעולות באחריות פיקוד העורף, כגון אחזקה ופיתוח של מערכות צפירה והתרעה, מתן מענה לצורכי מיגון ומקלוט והדרכה והסברה לאוכלוסייה.
- **תוכנית פרויקטי רשות החירום הלאומית** – התוכנית מיועדת לתקצוב הפרויקטים בתחום חיזוק העורף הלאומי והחוסן הלאומי המבוצעים באחריות רח"ל, כגון: סיוע במוכנות לאומית לחירום במשרדי הממשלה, הוועדה הבין-משרדית לרעידות אדמה, שדרוג והקמת מרכזי הפעלה ברשויות המקומיות והקמת המרכז לאיתנות ישראלית.
- **תוכנית מיגון** – תוכנית זו מיועדת לתקצוב מיגון התחבורה הציבורית באזור יהודה ושומרון.
- **תוכנית מיגון האוכלוסייה ("סופת חול")** – בשנת 2026 בתוכנית זו מתוקצבת הפעילות להכנת ההתמודדות עם איומים בלתי קונבנציונליים. פעילות זו כוללת רכש של תרופות שיסייעו במתן מענה רפואי בעת מתקפה בלתי קונבנציונלית וכן שימור קווי הייצור של ערכות ומסכות המגן בארץ.

המשרד לביטחון לאומי

הצעת התקציב של המשרד לביטחון לאומי לשנת הכספים 2026 (סעיף 07) מסתכמת בכ-30.1 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-29.3 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-846 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-1.7 מיליארד ש"ח.

הצעת תקציב הפיתוח של המשרד לביטחון לאומי לשנת הכספים 2026 (סעיף 52) מסתכמת בכ-1.3 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-1.3 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-20 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-168 מיליון ש"ח.

המשרד לביטחון לאומי הוא גוף מטה משולב האחראי לאכיפת החוק, לשמירה על הסדר הציבורי ולפעילות בתחומים השונים של הביטחון הלאומי במדינת ישראל. המשרד פועל, בין היתר, באמצעות גופים אלה:

- **משטרת ישראל** – מופקדת על ביצוע התפקידים והמשימות בתחום הביטחון הלאומי, על שמירת הסדר הציבורי ועל הלחימה בפשיעה, ופועלת על פי הסמכויות שהוענקו לכל שוטר בפקודת המשטרה (נוסח חדש), תשל"א-1971, בחוק המשטרה (דין משמעתי, בירור קבילות שוטרים והוראות שונות), תשס"ה-2005 ובחוקים נוספים.
- **שירות בתי הסוהר** – ארגון כליאה ביטחוני לאומי האחראי על ניהול מערך הכליאה של מדינת ישראל על פי התנאים שנקבעו בחוק ואחראי לטיפול באסירים בתקופת שהותם בבית הסוהר, תוך סיוע בשיקומם ובהשתלבותם בחברה בתום תקופת המאסר.
- **הרשות הלאומית לכבאות והצלה** – עוסקת בעיקר במניעה וכיבוי של דליקות, הגברת הבטיחות באש, חילוץ והצלה, טיפול במפגעים והצלת חיי אדם.
- **הרשות להגנה על עדים** – הרשות מתמודדת עם תופעת האיומים על עדים ברמת סיכון גבוהה וכנגד הפגיעה בשלומם על ידי גורמים עבריינים.

כמו כן, המשרד לביטחון לאומי מפעיל באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי תוכניות שונות למניעת אלימות, להפחתת השימוש בסמים ובאלכוהול ולצמצום הפשיעה.

תקציב משטרת ישראל – הצעת תקציב משטרת ישראל לשנת 2026 מסתכמת בכ-21.3 מיליארד ש"ח (תקציב ברוטו, כולל תקציב פיתוח).

תקציב שירות בתי הסוהר – הצעת תקציב שירות בתי הסוהר לשנת 2026 מסתכמת בכ-7.3 מיליארד ש"ח (תקציב ברוטו, כולל תקציב פיתוח).

תקציב הרשות הלאומית לכבאות והצלה – הצעת תקציב הרשות הלאומית לכבאות והצלה לשנת 2026 מסתכמת בכ-2 מיליארד ש"ח (תקציב ברוטו).

דגשים לשנת הכספים 2026

1. **חיזוק האכיפה במגזר הערבי** – בהמשך לעבודת מטה ממשלתית רחבה שנערכה באמצעות צוות המנכ"לים להתמודדות עם תופעת הפשיעה והאלימות בחברה הערבית ולהמלצותיה שפורסמו בשנת 2020, ונוכח החלטת ממשלה מס' 852 מיום 1 במרץ 2021 וכן החלטות ממשלה נוספות, ובהתאם להיקף הפשיעה הקיימת ותוצאותיה, נמצא כי קיים צורך בהגברת האכיפה והרחבת המענה הניתן על ידי המשרד לביטחון לאומי וגופיו להתמודדות עם תופעת האלימות והפשיעה בחברה הערבית. כיווני הפעולה המרכזיים בתוכנית שגיבש המשרד לביטחון לאומי מתמקדים במאבק בפשיעה המאורגנת והחמורה, עדכון פריסת הכוחות, הקמת מנגנוני פיקוח, שימוש בכלים טכנולוגיים, מיקוד הטיפול בהברחת אמל"ח ועוד. כמו-כן, לאור חשיבות פגיעה במקורות ההכנסה של ארגוני הפשיעה לשם החלשתם, המשרד ימשיך לקדם את התשתית החוקית והטכנולוגית הנדרשת לטובת העמקת הפגיעה הכלכלית בהם.
- **מענה לאירועי חירום בתחום בטחון הפנים** – לאור אירועי הביטחון והחירום שהתרחשו בשנתיים האחרונות, עליית המורכבות בהיבטי הטיפול בהם והסנכרון בין הגופים בעת התרחשות אירועים רב-זירתיים, צפויים משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר והרשות הארצית לכבאות והצלה להתמקד בשיפור המוכנות לאתגרי החירום העתידיים, תוך שדרוג יכולות קיימות בהיבטים טכנולוגיים, והרחבת מנגנוני ההגנה, המודיעין והבקרה בזיהוי וחיזוי אירועים אלו.
 - **שיפור השירות לאזרח** – נוכח ממשקי העבודה הרחבים של המשרד לביטחון לאומי וגופיו עם הציבור, ימשיכו המשרד וגופיו לפעול לשיפור השירות תוך שימת דגש על דיגיטציה נרחבת של פעילותם: הגשת תלונה משטרתית באופן מקוון, יצירת סטנדרטיזציה בטפסי העבודה המוגשים לרשות הארצית לכבאות והפיכתם למקוונים, הקמת ממשקים מקוונים בין המשטרה ושירות בתי הסוהר ובין פרקליטות המדינה וגורמים רלוונטיים נוספים ועוד.
 - **בינוי מקומות כליאה וקידום חלופות כליאה** – נוכח העלייה במצבת הכלואים בשירות בתי הסוהר ולשם עמידה בפסיקת בג"ץ לעניין שטח המחייה משנת 2017, ניתן בתקציב מענה עבור השלמת בינוי מקומות הכליאה ב"קציעות" וב"סהרונים" וקידום אבני הדרך להקמת אשכול מגידו במקביל להגדלת היקף העצורים והשפוטים הפליליים הנמצאים בחלופות מעצר ומאסר וכן תוכניות להפחתת עבריינות חוזרת.
 - **איזון ושיפור מערך הרגולציה ברשות הלאומית לכבאות והצלה** – מתוך מטרה להביא לצמצום הנטל הרגולטורי המוטל על בעלי עסקים ועל גורמים מפוקחים במשק, משרדי האוצר והביטחון הלאומי ממשיכים בהובלת רפורמה לאימוץ תקינה אמריקנית ברגולציית הרשות הארצית לכבאות והצלה, וכן להמשך העברת כלל הוראות הנציב לתקנות. יישום הרפורמה צפוי להביא לאיזון ולשיפור מערך הרגולציה ברשות הלאומית לכבאות והצלה ולקביעת רגולציה מאוזנת מתוך ראייה רחבה של האינטרס הציבורי והשיקולים הכלכליים, מבלי לפגוע בבטיחות הציבור.

משרדי המטה

קבוצת משרדי המטה כוללת את המשרדים האלה: משרד ראש הממשלה והמטה לביטחון לאומי, משרד האוצר, משרד המשפטים, משרד החוץ, משרד הפנים, המשרד לשירותי דת ורשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול. בפרק זה נכללות גם הוצאות ממשל כדוגמת העברות לרשויות המקומיות; תקציב הכנסת, חברי הממשלה, נשיא המדינה ומשרד מבקר המדינה; ומימון המפלגות.

מאפייני התקציב

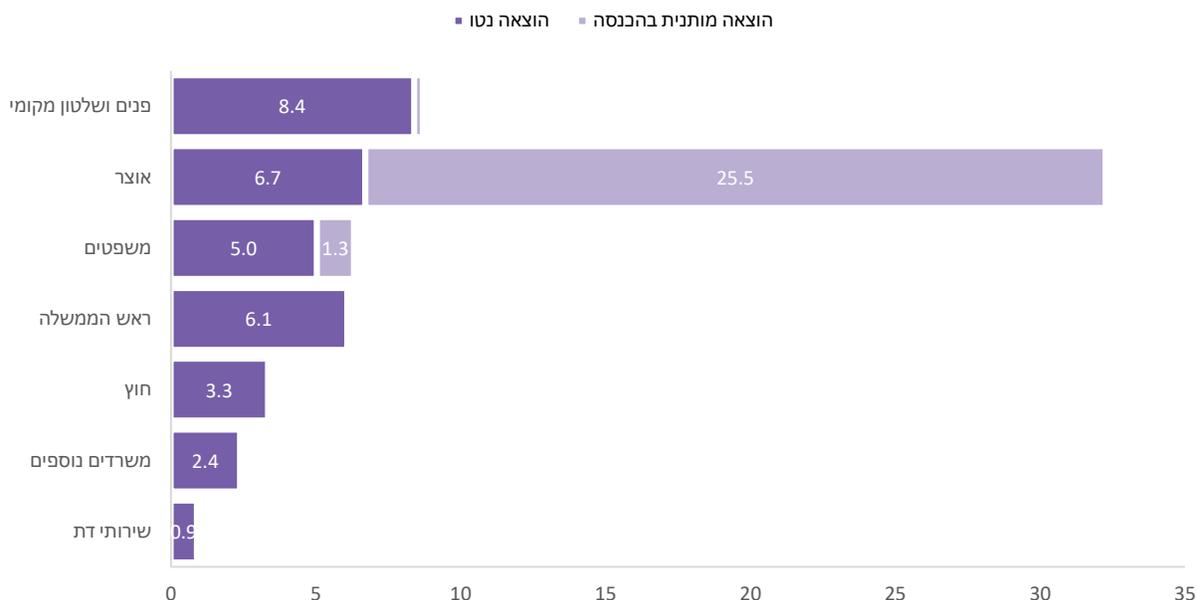
הצעת התקציב של אשכול משרדי המטה לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-60.1 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-32.8 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-27.3 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב מסתכם בכ-8.8 מיליארד ש"ח

שיעור ההוצאות (ברוטו) המופנות לפעילות משרדי המטה עומד על כ-8.1% מסך ההוצאה התקציבית ברוטו בשנת 2026 (בניכוי החזר חוב קרן).

משרדי המטה משרתים קשת רחבה של פעילות מטה ממשלתית. הם מאופיינים בעתירות כוח אדם, ולכן חלק ניכר מהתקציב השוטף במשרדים אלה מיועד למימון הוצאות שכר, והיתרה – לתקציבי קניות ופיתוח, המיועדים בעיקר לתפעול המשרדים.

תקציב משרדי המטה לשנת הכספים 2026

(במחירים שוטפים, במיליארדי ש"ח)

משרד ראש הממשלה

הצעת התקציב של משרד ראש הממשלה לשנת הכספים 2026 (סעיף 04) מסתכמת בכ-6.1 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-6.0 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-114 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-1.5 מיליארד ש"ח.

הצעת תקציב המטה לביטחון לאומי לשנת הכספים 2026 (סעיף 10) מסתכמת בכ-64 מיליון ש"ח ברוטו.

הצעת תקציב המשרד לשירותי דת לשנת הכספים 2026 (סעיף 22) מסתכמת בכ-901 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-887 מיליון ש"ח בהוצאה נטו וכ-14 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-40 מיליון ש"ח.

- משרד ראש הממשלה כולל את היחידות, הגופים והתחומים הכפופים ישירות לאחריות ראש הממשלה וגופים עצמאיים בקביעת תכניות העבודה שלהם ובניהול תקציבם. בנוסף, סעיף זה כולל תקציבים של משרדי ממשלה ויחידות נוספות שאינם תחת אחריות ראש הממשלה כמפורט להלן:
 - היחידות והגופים הכפופים ישירות לאחריות ראש הממשלה: יועצים לראש הממשלה; האגף לממשל וחברה; האגף לתכנון, תיאום ופנים; אגף הכלכלה והתשתיות; המועצה הלאומית לכלכלה; המועצות להנצחת נשיאים וראשי ממשלה ומרכזי ההנצחה למנחם בגין וליצחק רבין; מטה ההסברה הלאומי; מערך הגיור ועוד.
 - היחידות והגופים הכפופים לראש הממשלה, והעצמאיים בקביעת תוכניות העבודה שלהם ובניהול תקציביהם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; מערך הסייבר הלאומי; נציבות שירות המדינה.
 - משרדי ממשלה ויחידות נוספות שאינן תחת אחריות ראש הממשלה: המשרד לירושלים ומסורת ישראל; משרד המורשת; המערך דיגיטלי הלאומי; המשרד לשוויון חברתי; משרד התפוצות; משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי; המשרד לשיתוף פעולה אזורי; משרד ההתיישבות ונתיב.
 - נוסף על יחידות אלו, המטה לביטחון לאומי כפוף למשרד ראש הממשלה, אך מתוקצב בסעיף תקציבי נפרד (סעיף 10). כמו כן, יחידות לשכת הפרסום הממשלתי והמדפיס הממשלתי אשר בעבר היו כפופות למשרד ראש הממשלה, מתוקצבות בסעיף תקציבי נפרד (סעיף 89) כמפעלים עסקיים.
 - עד לשנת 2015, המשרד לשירותי דת היה מתוקצב כחלק מתקציב משרד ראש הממשלה. החל משנת 2016, המשרד מתוקצב כחלק מסעיף תקציבי נפרד (סעיף 22). תקציב זה כולל את המשרד ויחידות הסמך הכפופות לו: הרבנות הראשית ובתי הדין הרבניים.

נושאים מרכזיים בתקציב משרד ראש הממשלה לשנת 2026

משרד ראש הממשלה

- יצירת תשתיות לצמיחה כלכלית ארוכת טווח וחיזוק הקשרים הכלכליים בין ישראל ומדינות מפתח ושווקים מתפתחים.
- טיוב, תיאום ושיפור הרגולציה הממשלתית תוך הפחתת נטל הרגולטורי לעסקים ולאזרחים.
- קידום קבוצות חברתיות וחיזוק הפריפריה, בין היתר חיזוק הקשר בין צעירי העם היהודי בתפוצות למדינת ישראל וקידום שילובם המיטבי של יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית.
- קידום מדיניות הממשלה בישראל ובעולם באמצעות כלי הסברה ותקשורת.
- הובלת סקרים בנושאים שונים על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תוך שימוש בכלים דיגיטליים ומידע ממקורות מנהליים.

הרחבת פעילות מערך הדיגיטל הלאומי במשרד הכלכלה והתעשייה

- האצת השירותים הדיגיטליים לאזרחים ולעסקים תוך הנגשתם באזור האישי הממשלתי לאזרחים ולעסקים.
- קידום המעבר הממשלתי לענן הציבורי ושיפור יכולות הממשלה בתחום הדיגיטל ומערכות המידע.
- הגברת האוריינות הדיגיטלית בחברה הישראלית, תוך מתן דגש על אוכלוסיות בעלות מאפיינים ייחודיים.
- קידום תחומי רוחב הרלוונטיים ליכולות הביצוע של הממשלה בתחום, בין היתר רכש ממשלתי בתחומי הדיגיטל, הון אנושי דיגיטלי, הסרת חסמים משפטיים לדיגיטציה וקידום השימוש בנתונים במגזר הציבורי.
- קידום פלטפורמות רוחביות ויישומים להנגשת מידע ושירותים ממשלתיים לאזרחים ועסקים ולשיתוף מידע וידע בין משרדי הממשלה ויחידות הסמך.

משרד האוצר

הצעת התקציב של משרד האוצר לשנת הכספים 2026 (סעיף 05) מסתכמת בכ-27.4 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-4.1 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-23.3 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

הצעת התקציב של מנהל הדיור הממשלתי לשנת הכספים 2026 (סעיף 51) מסתכמת בכ-4.8 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-2.6 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-2.2 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-4.9 מיליארד ש"ח.

משרד האוצר מורכב משני גופים עיקריים, משרד ראשי ורשות המסים. המשרד הראשי אחראי למדיניות הכלכלית של הממשלה. יחידות המשרד העיקריות הן אגף התקציבים האחראי על גיבוש תקציב המדינה ועל קידום שינויים מבניים במגזר הציבורי ובכלל המשק; החשב הכללי המנהל את כספי המדינה ואת נכסיה; האגף לשכר ולהסכמי עבודה, המנהל משא ומתן עם ועדי העובדים ועם הארגונים המייצגים אותם ואחראי על הסכמי עבודה במשק; אגף הכלכלן הראשי, המגבש מדיניות בתחום הכנסות המדינה ומחקר כלכלי ויוצר קשרים בין-לאומיים כלכליים.

רשות המסים בישראל הינה הגוף הממונה על אכיפת חוקי המס וגביית המסים הישירים והעקיפים.

דגשים לשנת הכספים 2026

- **שיפור המדדים הפיסקאליים** – מלחמת חרבות ברזל גרמה לעלייה משמעותית בהוצאות הביטחון והסיוע האזרחי וכתוצאה מכך נפגעו המדדים הפיסקאליים של מדינת ישראל. שיפור המדדים הפיסקאליים הינו חשוב ביתר שאת בשנה זו הן לצורך יציאה מהמשבר הנוכחי והן לצורך הכנה למשברים עתידיים. לפיכך, לניהול אחראי של תקציב המדינה על ידי עמידה ביעד הגירעון ישנו חשיבות מכרעת.
- **האצת הדיגיטציה והטמעת הבינה המלאכותית (AI)** – קידום שימוש מושכל בטכנולוגיות דיגיטליות ובכלי בינה מלאכותית לשיפור איכות השירות הציבורי, ייעול תהליכי עבודה, חיזוק קבלת החלטות מבוססות נתונים וחיסכון במשאבים. פרויקט מרכזי שמקדם משרד האוצר הוא קידום והטמעה פתרונית דיגיטליים מתקדמים לשיפור שיתוף המידע בין גופי האכיפה במטרה להתמודד עם האתגרים הקיימים במאבק בהון השחור, בהלבנת הון ובמימון טרור.
- **הגברת הצמיחה המשקית בהתבסס על רפורמות מעודדות תחרות וקידום פרויקטי תשתית** – ייזום פרויקטים ותכניות להגברת הצמיחה במשק דרך שילוב אוכלוסיות נוספות בשוק העבודה, ייעול המגזר הציבורי ופרוייקטי דיגיטציה. כמו כן, במטרה להגדיל את היצע התשתיות במשק ולשפר את איכותן, יקדם המשרד פרויקטי תשתיות מרכזיים הנדרשים להמשך צמיחת המשק ולצמצום הפער במלאי התשתיות.
- **צמצום ההון השחור** – בישראל קיים פער משמעותי בין הפעילות הכלכלית המדווחת לבין הפעילות הכלכלית בפועל פער זה נובע בעיקר מ"הון שחור". ההון השחור מהווה מחולל משמעותי לארגוני הפשיעה ונאמד במיליארדי שקלים בשנה. נוסף לזאת, ההון השחור מהווה גם חסם לתחרות החופשית ולצמיחה הכלכלית ואינו מאפשר מערכת מס צודקת בין האזרחים. על מנת להתמודד עם התופעה, רשות המיסים מגבירה את האכיפה בשטח, משפרת את יכולות המודיעין והחקירה וממקדת את עבודתה בתחומי פעילות רלוונטיים וכן יחד עם האגפים השונים במשרד האוצר פועלת ברמה המדינית והאסטרטגית ליצירת כלים להתמודדות עם התופעה.

- **הפחתת רגולציה והגברת התחרות במשק** – הרגולציה הקיימת במדינת ישראל הינה אחד הגורמים המשמעותיים לדחיית השקעות ולהכבדת הנטל על המגזר העסקי. על כן, במסגרת תוכניות העבודה של משרד האוצר מקודמות הפחתת רגולציה בתחומים רבים, ביניהם תחום הרישוי הבנקאי, העמדת ערבויות ועוד. כמו גם צמצום בירוקרטיה משמעותי במנגנון תשלום המס למאות אלפי עסקים זעירים וכן הקלה על מנגנון הרישוי של מפעלים בתעשייה. בנוסף, מתוכננים צעדים נוספים רבים שמטרתם להגביר את רמת התחרות במשק.
- **ייעול פעילות הרשות ושיפור השירות לאזרח** – המשך יישום התכנית האסטרטגית הרב-שנתית ברשות המסים שמטרתה לשנות ולשפר את תפיסת ההפעלה ולהגביר את האפקטיביות של רשות המסים. זאת, לצורך העמקת גביית המסים, הגברת ההרתעה בקרב מעלימי מס ושיפור השירות הניתן לציבור, תוך הנגשת שירותים ומתן אפשרויות נוספות לדיווחים דיגיטליים.

משרד המשפטים

הצעת התקציב של משרד המשפטים לשנת הכספים 2026 (סעיף 08) מסתכמת בכ-6.3 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-5.0 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-1.3 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

משרד המשפטים הוא משרד מטה הפועל לשירות הציבור בתחום המשפט ובמסגרת פעילותו משפיע באופן משמעותי על פעילות המשק במספר צירים: מתן שירותים משפטיים לאזרח, לעסקים ולמשלה, אכיפת החוק, קידום חקיקה ואחריות כוללת לתשתית המשפטית המאפשרת פעילות יעילה במשק. ייעול הפעילות הממשלתית והסדרת הפעילות הכלכלית במשק. תחת אחריותו של שר המשפטים, קיימים שלושה גופים עצמאיים: מטה המשרד הראשי על כל יחידותיו (כ-50 גופים ויחידות, ביניהן – הנהלת המשרד ואגפי המטה, מחלקת ייעוץ וחקיקה, פרקליטות המדינה, הסיוע המשפטי, הסנגוריה הציבורית, רשות התאגידים, האפוטרופוס הכללי ועוד), הנהלת בתי המשפט על כלל המחוזות והערכאות השונות, ורשות האכיפה והגבייה.

דגשים לשנת הכספים 2026

- **ייעול השירותים המשפטיים וצמצום פער הנגישות למשפט בישראל (Access to Justice)** – נגישות למשפט (Access to Justice) היא היכולת של אנשים ועסקים לפתור בעיות משפטיות ולקבל מענה לצרכים משפטיים באופן מהיר, זול והוגן. בישראל, כמות הצרכים המשפטיים גבוהה מאד בהשוואה למדדים בין לאומיים, וממחקר שנערך עולה כי קיים פער משמעותי לנגישות למשפט. על מנת לצמצם את הפער, המשרד יפעל להנגשת מערכת המשפט לאוכלוסיות מגוונות על פי צרכי קהלי היעד ומתן שירותי הכוונה ראשונית; גיבוש כלים לפתרון בעיות וסכסוכים בשירות עצמי ובשלב מוקדם של התהליך; והגברת השימוש בהליכים אלטרנטיביים מחוץ לכותלי בית המשפט.
- **העמקת הקשר עם הציבור** - בתוכנית העבודה לשנת 2026 ניתן דגש על מהלכים להעמקת הקשר עם הציבור, כגון: הנגשת מידע באופן יזום, הרחבת השקיפות בנוגע לפעולות המשרד והיחידות, חיזוק ממשקים ישירים והצגת מלוא המידע הנוגע לשירותי המשרד לציבור הרחב.
- **רגולציה חכמה לפיתוח המשק** – הפחתת הנטל הרגולטורי וקידום רגולציה חדשנית, חכמה ודינמית אשר תתרום לפיתוח המשק, להעלאת הפריור ולשיפור הסביבה העסקית; שימוש בכלים משפטיים גמישים ובטכנולוגיה כתחליף לרגולציה או ככלי לייעול הרגולציה הנדרשת; יצירת מערך נתונים ומעבר לניהול מבוסס נתונים בתהליכי רגולציה באחריות המשרד.
- **הטמעת טכנולוגיות מתקדמות במערכת המשפט** – הנהלת בתי המשפט תקדם בשנת 2026 שורה של פרויקטים שתכליתם הטמעת טכנולוגיות מתקדמות שיסייעו בניהול ההליך המשפטי ומתן מענה לצרכי בתי המשפט. במסגרת זאת, ניתן למנות בין היתר את קידום פרויקט תיעוד הדיונים שבמסגרתו מוקלטים ומתומללים דיונים בהליכים משפטיים, פריסת מערכות לקיום דיונים בהיוועדות חזותית באולמות, וכן הקמת "אולם משפט דיגיטלי" מקצה לקצה שייתרו את הצורך מהתייצבות הצדדים באופן פיזי בבית המשפט, וכן פיתוח מנגנונים ליישוב סכסוכים אזרחיים ללא צורך בניהול הליך משפטי מלא. כמו-כן, שימוש בכלים טכנולוגיים לטובת חיזוק התשתית הניהולית-תפעולית של הנהלת בתי המשפט תוך ניתוח מבוסס נתונים ופיתוח מערכת יעדים ומדידה.
- **הגברת היעילות של ההליך הפלילי והמנהלי** – כמות ההליכים הפליליים וכן אורכו של ההליך הפלילי בישראל גבוהים באופן משמעותי מהמקובל בעולם. מציאות זו נובעת משני גורמים מרכזיים: היקף התיקים הפליליים

הנפתחים בישראל והעלייה בגודל ובמורכבות התיקים בשנים האחרונות. כפועל יוצא, יש צורך בהגברת יעילות ההליך הפלילי, תוך שמירה על זכויותיהם של כל הגורמים המעורבים בהליך. לצורך כך, המשרד יפעל במספר מישורים: ייעול וקיצור ההליך הפלילי תוך שמירה על זכויות המעורבים בו; פיתוח ושימוש בכלים נוספים וחלופיים לצורך שיפור אכיפת החוק בישראל; ואפקטיביות ההליך הפלילי, שיקום והורדת רצידיביזם (עבריינות חוזרת). כמו-כן, המשרד ישקיע בהיערכות לביקורת של ה-FATF תוך קידום תיקוני החקיקה הנדרשים במסגרת המאבק בפשיעה וכן בפיתוח בית הדין המנהלי לתעבורה.

משרד החוץ

הצעת התקציב של משרד החוץ לשנת הכספים 2026 (סעיף 09) מסתכמת בכ-3.4 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-3.3 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-69 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

משרד החוץ מופקד על גיבוש מדיניות החוץ של ממשלת ישראל ועל ביצועה בקרב מדינות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם מדינת ישראל. משרד החוץ מייצג את המדינה בפני ממשלות זרות, ארגון האומות המאוחדות וארגונים בין-לאומיים נוספים.

על המשרד מוטל להסביר את עמדותיה של מדינת ישראל ברחבי העולם; לקדם את הקשרים המדיניים, האסטרטגיים, הכלכליים והמסחריים ואת קשרי התרבות והמדע; להעביר סיוע חוץ; ולפתח מכלולים של שיתופי פעולה עם ארצות מתפתחות ומפותחות. המשרד מטפל בשמירת זכויותיהם של האזרחים הישראלים השוהים בחו"ל ומסייע להם באמצעות נציגויותיו בחו"ל.

השינויים העיקריים בתקציב משרד החוץ לשנת 2026

- על מנת לשפר את מעמדה הבין-לאומי ומאבק בדה-לגיטימציה של ישראל ניתן תגבור תקציבי לפעולות הסברה, דיפלומטיה ציבורית, משלחות ושיתופי פעולה עם מדינות שונות.
- עלייה ברמת הסיכון לפגיעה בסמלי ובמוקדי שלטון ישראליים, בין היתר בנציגויות בחו"ל, שהובילה לעלייה בהוצאות האבטחה על מנת לאפשר רציפות תפקודית.

משרד הפנים והרשויות המקומיות

הצעת התקציב של משרד הפנים לשנת הכספים 2026 (סעיף 06) מסתכמת בכ-413 מיליון ש"ח בהוצאה נטו. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-10 מיליון ש"ח.

הצעת התקציב לרשויות המקומיות לשנת הכספים 2026 (סעיף 18) מסתכמת בכ-7.0 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-415 מיליון ש"ח.

משרד הפנים פועל במספר מישורים הנוגעים לפעילות השלטון המקומי:

חיזוק השלטון המקומי וצמצום פערים בין רשויות מקומיות – המשרד פועל לייצר חלוקה צודקת של משאבים ולהגדיל את היקף משאבי הרשויות המקומיות, תוך שימת דגש על פיתוח כלכלי וקידום חדשנות ויזמות בשלטון המקומי. בנוסף, המשרד שואף לפתח ידע ולשפר תשתיות ארגוניות ברשויות המקומיות, תוך חיזוק ההון האנושי ברשויות ובתאגידים העירוניים. כל זאת, לצורך צמצום פערים ושיפור השירותים הניתנים לתושבים.

פיתוח כלכלי בשלטון המקומי – המשרד פועל לפיתוח והטמעה של מנועי צמיחה כלכליים מקומיים ואזוריים, תוך שימת דגש על יצירת הזדמנויות כלכליות חדשות. יתירה מזו, המשרד שם לו למטרה להגדיל את ההכנסות העצמיות של הרשויות המקומיות ולהרחיב את שיתופי הפעולה המקומיים והאזוריים.

קידום רגולציה אפקטיבית – המשרד פועל לחיזוק העמידה של הרשויות המקומיות והתאגידים העירוניים בכללי המינהל התקין, תוך טיוב וייעול מנגנוני הבקרה והפיקוח על השלטון המקומי. כמו כן, המשרד שואף לשפר את הליכי הבקרה הכלכלית ואת מערכת המיסוי בשלטון המקומי, ליישם ולהטמיע את הרפורמה ברישוי עסקים ולקדם רגולציה מהותית ומאפשרת בתחומי ההון האנושי בשלטון המקומי.

תפקוד מיטבי בחירום ובשיקום בשלטון המקומי – המשרד פועל לחיזוק יכולות השלטון המקומי להתמודדות מיטבית בתקופות חירום, תוך שימת דגש על תרחישי ייחוס שונים. נוסף על כך, המשרד מספק תמיכה לרשויות המקומיות בדרום ובצפון, ומחזק את יכולות השלטון המקומי להתמודדות בתקופות השיקום.

שיפור השירות ופיתוח יכולות משרד הפנים למימוש ייעודו – המשרד פועל ליישור ושיפור תהליכים פנים-משרדיים, כמו גם ליישור ושיפור הממשקים מול השלטון המקומי וגורמים חוץ-משרדיים. יתר על כן, המשרד שם דגש על הגברת השקיפות ועל שיתוף הציבור והנגשת המידע, ושואף לקדם את הסובלנות הבין-דתית ואת שירותי הדת לעדות הלא יהודיות.

דגשים לשנת הכספים 2026

פיתוח כלכלי בשלטון המקומי – משרד הפנים יפעל לקידום פיתוח כלכלי בשלטון המקומי, תוך הטמעה ושיפור של מנועי צמיחה כלכליים מקומיים ואזוריים. המשרד יפעל להקמת תאגידי אנרגיה בשיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות והסקטור הפרטי, ולהפעלה של פורום "התרת חסמים" לשם איתור והסרת חסמים במשרד הפנים. בנוסף, המשרד ימשיך במאמצים להגדלת ההכנסות העצמיות של הרשויות המקומיות, באמצעות ליווי מקצועי ביישום תכניות פיתוח כלכלי ופיקוח על מערך הגבייה. כמו כן, המשרד מקדם את הרחבת שיתופי הפעולה המקומיים

והאזורים, וכחלק מכך גובשה תכנית אסטרטגית לאשכולות האזוריים, תוך צמצום פערים בין הרשויות המקומיות ויצירת מפת מחוזות אחידה לממשלה, בתיאום בין-משרדי.

רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול

הצעת התקציב של רשות האוכלוסין לשנת הכספים 2026 (סעיף 68) מסתכמת בכ-1.3 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-996 מיליון ש"ח בהוצאה נטו וכ-269 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-250 מיליון ש"ח.

דגשים לשנת הכספים 2026:

תעודות זהות ומסמכי נסיעה ביומטריים

בשנת 2026 רשות האוכלוסין וההגירה תפעל ליישום התוכנית להנפקת מסמכים "חכמים" במסגרת פרויקט שדרוג מסמכי הנסיעה ותעודות הזהות. שדרוג זה כולל הכנסת אלמנטים ביומטריים למסמכי הנסיעה ולתעודות הזהות, כך שתופעות מרמה וזיוף המסמכים תצטמצמנה משמעותית. בנוסף, המעבר לתעודת זהות חכמה צפוי לאפשר בעתיד הזדהות וחתימה דיגיטלית, ובכך לאפשר שימושים נרחבים לאזרח, כגון: הזדהות מרחוק באמצעות מערכות מחשוב וקבלת מידע אישי; חתימה אלקטרונית, שדינה כדין חתימה בכתב במקום בו נדרשת חתימה על פי חוק; והפחתת הביורוקרטיה הממשלתית לאזרח.

במסגרת הצעת התקציב הושם דגש מיוחד על שיפור היכולות הטכנולוגיות והתפעוליות ועל מספר העובדים בלשכות הרשות, לשם שיפור השירות בלשכות וקיצור התורים.

טיפול במסתננים ובנתינים זרים

במסגרת ההתמודדות של ממשלת ישראל עם תופעת שהייתם של זרים רבים שלא כחוק בישראל בכלל ועם תופעת ההסתננות לישראל בפרט, הושם דגש בהצעת התקציב על הצורך בקיומה של אכיפה יעילה על מעסיקי עובדים זרים שלא כחוק, לשם צמצום התמריץ הכלכלי שבשהייתם הלא חוקית של זרים בישראל, וכן אכיפה על השוהים עצמם, לשם עידוד יציאתם מרצון והוצאת מסתננים למדינה שלישית. זאת, בין היתר, באמצעות יישום חוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 ותקנות עובדים זרים (פיקדון לעובדים זרים), התשע"ו-2016 במספר ענפים, אשר יאפשרו את הפעלתו של מנגנון כלכלי המתמך יציאה מרצון ומוודא שמירה על זכויות העובדים.

לצד זאת, בעקבות המצב הבטחוני נמנעת כניסתם של כ-110 אלף עובדים פלסטינים אשר הועסקו במשק טרם המלחמה. לכן, במסגרת החלטת ממשלה 1752 מיום 15 למאי 2024, שעניינה "ייעול ושיפור הפיקוח והאכיפה על העסקה של עובדים זרים ותיקון החלטות ממשלה", הורתה הממשלה על יצירת התשתית הנדרשת להגדלת מספר העובדים הזרים שמקורם בחו"ל בכדי לכפר על היעדרותם של העובדים הפלסטינים. בהתאם לכך, הוגדלה מכסת העובדים הזרים לכמות של 330 אלף עובדים, והרשות נערכת לקליטתם באמצעות הגברת המאמצים לחתימה על הסכמים בילטרליים עם מדינות נוספות, הרחבת כוח האדם המטפל בנושא העובדים הזרים, שיפור הפיקוח והאכיפה, ועוד.

שיפור השירות לציבור באמצעות טכנולוגיות מתקדמות

רשות האוכלוסין וההגירה פועלת לשיפור השירות לציבור ולהקלת הנטל הביורוקרטי על ידי רתימת אמצעים דיגיטליים ופלטפורמות טכנולוגיות מתקדמות ומתוך תפיסה של "דיגיטל תחילה".

מהלך זה נמצא בהלימה להחלטות הממשלה בנושא קידום המיזם הלאומי "ישראל דיגיטלית" (מס' 2097 מיום 10 באוקטובר 2014 ומס' 2733 מיום 11 ביוני 2017), להחלטה בדבר אישור המדיניות הלאומית להזדהות בטוחה (מס' 10

2960 מיום 6 באוגוסט 2017), להחלטה בדבר שיפור העברת המידע הממשלתי והנגשת מאגרי מידע ממשלתיים לציבור (מסי' 1933 מיום 30 באוגוסט 2016), ולהחלטה בנושא תוכנית להאצת השירותים הדיגיטליים לציבור ולקידום הלמידה הדיגיטלית ותיקון החלטת ממשלה (מספר 260 מיום 26 ביולי 2020).

מהלך פיתוח השירותים הדיגיטליים לציבור כולל מגוון צעדים. החל מהנפקה של מסמכים דיגיטליים (תעודות, היתרים, רישיונות וכדומה), דרך שילוב דיגיטציה בתהליכים ביורוקרטיים (כגון טפסים ותשלומים מקוונים) ועד לשינוי עומק של תהליכים ביורוקרטיים לכדי מתן מענה רב-ערוצי לאזרחים ולתושבים, בדגש על ארגון השירותים באופן המותאם לצורכי הלקוח. השירותים יונגשו, בין היתר, באזור האישי הממשלתי ובאתר האינטרנט של הרשות.

הפעלת מערך ביקורת גבולות יעיל ומתקדם

רשות האוכלוסין וההגירה מקדמת את שיפור יכולת הבקרה על הנכנסים למדינת ישראל, על ידי שימוש באמצעים ובטכנולוגיות מתקדמים, במטרה למנוע את כניסתו של מי שאין מקום לאשר את כניסתו, ובתוך כך גם לשפר את השירות לעוברים במעברי הגבול הבין-לאומיים. שיפורים אלו יתאפשרו באמצעות יצירת תשתית מתקדמת לאיסוף מידע ולניהולו לצורך זיהוי אמין, מדויק ומהיר של נתינים זרים הבאים בשערי המדינה, לקראת בואם ובמעבר הגבול בישראל. המהלכים המרכזיים הנכללים בנושא זה הם: נטילת מידע ביומטרי מזרים, שמירתו במאגר ושימוש בו לצורך זיהוי וודאי של זרים; קבלת מידע מקדים על נוסע (API – Advanced Passenger Information) מחברות התעופה; פרויקט E-VISA (אשרה דיגיטלית), הכולל הגשת בקשה לכניסה לישראל באופן מקוון ובחינתה על בסיס מידע מוקדם.

זיהוי מוקדם של זרים המעוניינים לבוא בשעריה של המדינה ושיפור יכולת הזיהוי של הנכנסים לישראל ייעלו באופן ניכר את עבודת ביקורת הגבולות ויצמצמו את מספר הזרים הנכנסים למדינת למטרת השתקעות לא חוקית. כפועל יוצא מכך יושג חיסכון בפעולות הכרוכות במניעת כניסה של זרים במעברי הגבול ובטיפול בשוהים לא חוקיים.

מימון מפלגות ותקציב הבחירות

הצעת התקציב למימון מפלגות ותקציב הבחירות לשנת הכספים 2026 (סעיף 14) מסתכמת בכ-727 מיליון ש"ח בהוצאה נטו.

דגשים לשנת הכספים 2026

מימון מפלגות שוטף לסיעות הכנסת ומימון מפלגות לבחירות

מימון מפלגות שוטף

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, קובע את הכללים למימון השוטף של הסיעות בכנסת שעיקריו כדלהלן:

- גובה יחידת המימון עומד על סך של 1,638 אלף ש"ח נכון לחודש ינואר 2026.
- גובה המימון החודשי השוטף לכל מפלגה הוא סכום המנדטים שבו זכתה המפלגה בבחירות לכנסת ועוד אחד (בגין הסיעה) כפול אחוזים מגובה יחידת המימון, (בשנה %72, – 6 אחוזים X 12 = 72 אחוזים).

לשם המחשה, מימון מפלגות שנתי לסיעה בת עשרה חברי כנסת הוא 12,972 אלף ש"ח בהתאם לחישוב שלהלן:

1,638	X	11	X	72 אחוזים	=	12,972
עלות יחידת מימון באלפי ש"ח		10 חברי כנסת ועוד אחד בגין הסיעה	שיעור התשלום השנתי			אלפי ש"ח

אשראי תקציבי למפלגות

בהתאם לתיקון לחוק מימון מפלגות, על משרד האוצר להעמיד אשראי תקציבי למפלגות בהיקף של עד מחצית מסכום מימון המפלגות לשלוש שנים. בתקציב לשנת 2026 תוקצבו עבור רכיב זה כ-25 מיליון ש"ח.

מימון המפלגות לבחירות

במהלך שנת בחירות זכאית כל מפלגה למימון עבור הבחירות, מעבר למימון השוטף המפורט לעיל. ככלל, המימון לכל מפלגה הוא בגובה מכפלת יחידת המימון במספר המנדטים שבו זכתה המפלגה בבחירות ועוד יחידת מימון אחת (בגין הסיעה).

גידול תקציב הפעולות של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת בסך של 494,140 אלפי ש"ח בהוצאה נובע מהרחבת הפעולות שהועדה עתידה לבצע לקראת הבחירות הארציות וכן על מנת לתת מענה להתייקרויות. כמו כן, תקציב ועדת הבחירות מאושר על ידי ועדת הכספים של הכנסת. נכון למועד כתיבת חוברת זו, טרם נקבע התקציב לשנת 2026, התקציב מתבסס על הצעת התקציב שעתידיה להגיע לאישור הועדה. תקציב הועדה יקבע בפועל על ידי ועדת הכספים.

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת מוקמת עם כינוסה של כל כנסת חדשה, ומכהנת עד להקמת ועדת בחירות חדשה, מיד לאחר כינונה של כנסת חדשה. בוועדה המרכזית לבחירות לכנסת חברים נציגים מכל הסיעות של הכנסת ובראשה עומד שופט בית המשפט העליון.

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת אחראית לתכנון, לארגון ולניהול הבחירות לכנסת עד לקביעת תוצאות הבחירות. תקציב ועדת הבחירות המרכזית לשנת 2026 טרם אושר על ידי ועדת הכספים של הכנסת.

השירותים החברתיים

ההוצאה לשירותים החברתיים כוללת את הוצאות משרד החינוך, לרבות מערכת ההשכלה הגבוהה, משרד הבריאות (בתוספת ההשתתפות בסל הבריאות), משרד הרווחה, המשרד לקליטת העלייה, משרדי המדע התרבות והספורט, משרד העבודה והרשות לזכויות ניצולי השואה והיא כוללת את השתתפות משרד האוצר בתקציב המוסד לביטוח לאומי. בנוסף לכך, חלק משמעותי מההוצאה לשירותים החברתיים ממומנת באמצעות מס ייעודי הנגבה ישירות מהציבור, ולכן אינה מופיעה בתקציב המדינה. הוצאות אלה כוללות חלק מהוצאות המוסד לביטוח לאומי ואת הגבייה הישירה של מס הבריאות הממומנת חלק ניכר מעלות סל שירותי הבריאות.

מאפייני התקציב

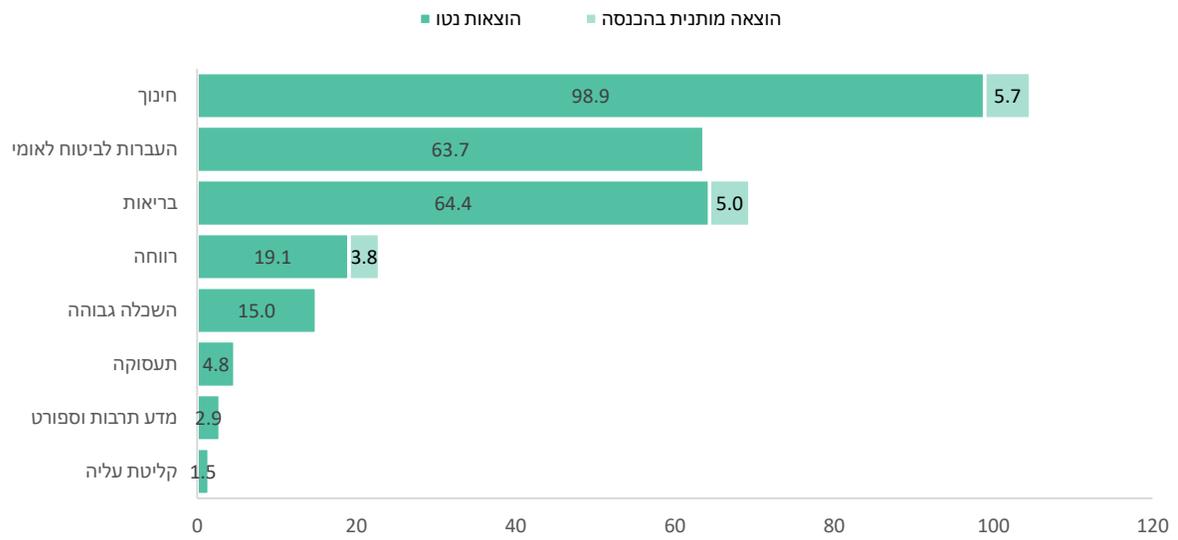
הצעת התקציב של אשכול השירותים החברתיים לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-284.8 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-270.1 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-14.7 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב מסתכם בכ-13.8 מיליארד ש"ח. שיעור ההוצאות (ברוטו) המופנות לפעילות השירותים החברתיים עומד על כ-38.6% מסך ההוצאה התקציבית ברוטו בשנת 2026 (בניכוי החזר חוב קרן).

ההוצאה על השירותים החברתיים מושפעת במידה רבה מתהליכים דמוגרפיים וכן מסדרי העדיפויות של הממשלה הנקבעים בהתאם ליעדים חברתיים שונים. מרכיבי ההוצאה העיקריים הם הוצאות שכר ותשלומי העברה.

כלל ההוצאה הממשלתית לשירותים החברתיים, הכוללת את הוצאות המוסד לביטוח לאומי וסל הבריאות הממומנות גם באופן ישיר על ידי גבייה מהציבור, עתידה להסתכם בכ-387 מיליארד ש"ח לשנת 2026.

התפלגות תקציב השירותים החברתיים לשנת 2026

(מיליארדי ש"ח)

התוספות והשינויים העיקריים לשירותים החברתיים במסגרת התוכנית הכלכלית לשנת הכספים 2026

חינוך – למשרד החינוך ניתנה בשנת 2026 תוספת תקציבית של כ-7 מיליארד ש"ח ביחס לשנת 2025. עיקר התוספת בשנים אלו ניתנה עבור גידול טבעי במערכת החינוך בסך של כ-3.7 מיליארד ש"ח; הסכמי שכר לאוכלוסיות השונות במערכת בסך של כ-650 מיליון ש"ח; וכן תוספות שונות בסך של כ-2.7 מיליארד ש"ח.

ההשכלה הגבוהה – התוכנית הרב-שנתית למערכת ההשכלה הגבוהה כוללת תוספת משאבים בסכום רב-שנתי כולל של כ-9.4 מיליארד ש"ח בשנים תשפ"ג-תשפ"ח. בשנת 2026 צפויה תוספת תקציב בסך של כ-175 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2025.

שנת 2026 תהיה השנה הרביעית, ובחלקה גם החמישית (בהתאם לשנות הלימוד האקדמיות) של התוכנית הרב-שנתית הנוכחית למערכת ההשכלה הגבוהה. במסגרת התוכנית ניתנו תוספות תקציב לנושאים שונים, כגון חיזוק המצוינות המחקרית, פיתוח תשתיות מחקר בכלל הרמות, העברת ידע מהאקדמיה לתעשייה, קידום החדשנות בהוראה, הגברת ההלימה לשוק התעסוקה תוך הכשרת ההון האנושי, ביצוע תוכניות להגברת נגישות ההשכלה הגבוהה באוכלוסיות הערבית, החרדית ובקרב יוצאי אתיופיה ופיתוח פיזי במערכת ההשכלה הגבוהה.

מערכת הבריאות – למערכת הבריאות ניתנה תוספת תקציב של כ-5.3 מיליארד ש"ח בשנת 2026, בין היתר, עבור נושאים אלה: תוספת תקציב בגובה של 4.2 מיליארד ש"ח לתקציב המועבר לקופות חולים וסל הבריאות; תוספות תקציב של כ-200 מיליון ש"ח המיועדת לשיפור והרחבת השירות הגריאטרי; ותוספת תקציב של כ-200 מיליון ש"ח המיועדת לפרויקטים למיגון במערכת הבריאות.

תשלומי העברה ורווחה – במסגרת תקציב 2026 ניתנה תוספת תקציב של כמיליארד ש"ח למוסד לביטוח לאומי לאור הימשכות העלייה בהוצאה על תשלום קצבאות, מענקים ומימון טיפולים רפואיים ושיקומיים לנפגעי איבה, נכים, בני משפחה שכולים, פדויי שבי ובני משפחותיהם. לצד זאת, למשרד הרווחה והשירותים החברתיים ניתנה תוספת של כ-1.7 מיליארדי ש"ח לצורך תגבור ושיפור שירותי הרווחה לרבות מתן מענה לגידול הטבעי במספר המטופלים, להמשך יישום חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות ונוספים.

משרד העלייה והקליטה – עיקר תקציב המשרד בשנת 2026 מיועד לתקצוב תוכניות מיוחדות לעידוד עלייה, למימון תשלום סל קליטה לעולים, למלגות לימוד לסטודנטים עולים, תוכניות שונות ללימודי עברית, לסיוע בתעסוקה לעולים חדשים ולתוכניות קליטה נוספות שנועדו לקדם עלייה כמנוע צמיחה אסטרטגי למשק.

הרשות לזכויות ניצולי השואה – הרשות לניצולי שואה תמשיך לפעול להבטחת חיים בכבוד וברווחה לכלל ניצולי השואה באמצעות אספקת שירותים חברתיים, טיפולים רפואיים, תשלום תגמולים ושיפור מערך מיצוי הזכויות לניצולים.

משרד העבודה – במסגרת הצעת התקציב לשנת 2026 הושם דגש על תוכניות אקטיביות לעידוד תעסוקה, במטרה לעמוד ביעדי התעסוקה ארוכי הטווח שהציבה הממשלה תוך התמקדות בעידוד כמות ואיכות התעסוקה של אוכלוסיות ייעודיות. זאת, בין היתר, באמצעות יישום הרפורמה במכללות הטכנולוגיות ויישום החלטות ממשלה נוספות הכוללות פיתוח כלכלי של האוכלוסייה הערבית ותמיכה בנשים מבוגרות בעקבות העלאת גיל הפרישה לנשים.

המוסד לביטוח לאומי

ההקצאה למוסד לביטוח לאומי מתקציב המדינה בשנת 2026 מיועדת לנושאים אלה:

- תשלום קצבאות במימון המדינה והשתתפות במימון קצבאות לאוכלוסייה לא מבוטחת, בסכום של כ-12 מיליארד ש"ח (ללא תשלומי מילואים).
- השתתפות המדינה בגבייה לפי סעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1955 (להלן – **חוק הביטוח הלאומי**) בסכום של כ-48 מיליארד ש"ח.
- העברות אחרות למוסד לביטוח לאומי, בעיקר לצורך מימון הוצאות מנהל הנגזרות מטיפול בקצבאות במימון אוצר, בסכום של כ-447 מיליון ש"ח.

סך הקצבות אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי בשנת התקציב 2026 יסתכמו בכ-63.7 מיליארד ש"ח.

השתתפות המדינה בתקבולי המוסד לביטוח לאומי

בהתאם לסעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי, אוצר המדינה משפה את המוסד לביטוח לאומי בגין גבייה ממעסיקים ומעצמאים בהתאם לאחוזים הנקובים בחוק. נוסף על כך, מקציב אוצר המדינה לביטוח הלאומי סכומים בגין גביית דמי ביטוח לאומי מהציבור בהתאם לשיעורים הנקובים בחוק.

בשנת 2026, אחוז השתתפות האוצר צפוי לעמוד על 44.57% אחוזים.

עיקרי השינויים בקצבאות המוסד לביטוח לאומי

תגמולים, טיפול ושיקום בנפגעי פעולות איבה אשר נפגעו במתקפת השבעה באוקטובר – מתקפת השבעה באוקטובר הביאה לגידול חסר תקדים במספר האנשים שהוכרו כנכים ובכמות המשפחות השכולות וביניהם הורים שכולים, אלמנות ואלמנים, יתומות ויתומים, אשר תהליך הדיוק במתן המענים עבורם מתמשך ונרחב וכולל תיקוני חקיקה, כמו גם הליכי ועדות רפואיות וקביעת אחוזי נכות שטרם הסתיימו. בנוסף, המוסד לביטוח לאומי מפעיל מנגנון למתן סיוע טיפולי ושיקומי לנפגעי איבה בהתאם להמלצות הוועדה הציבורית למתן סיוע לנפגעים מהאירועים שהחוק הקיים אינו נותן להם מענה מספק שמונתה על ידי שר האוצר ואומצו בהחלטת ממשלה 2185 מיום ה-15.09.24.

תגמולים לפדויי שבי ובני משפחתם – הביטוח הלאומי משלם תגמולים ומממן טיפולים ושירותי שיקום לפדויי השבי ולבני משפחתם.

משרד החינוך

הצעת התקציב של משרד החינוך לשנת הכספים 2026 (סעיף 20) מסתכמת בכ-101.4 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-96.9 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-4.5 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-1.9 מיליארד ש"ח.

הצעת תקציב הפיתוח של משרד החינוך לשנת הכספים 2026 (סעיף 60) מסתכמת בכ-3.2 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-2.0 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-1.2 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-4.2 מיליארד ש"ח.

משרד החינוך אחראי להקניית ידע לילדים הזכאים לחינוך בהתאם לחוק לימוד חובה; לקידום המצוינות, לשיפור ההישגים ולרמת האיכות החינוכית, תוך צמצום פערים חברתיים; לפיתוח תשתיות וסביבה חינוכית; ליצירת מערכת חינוך יעילה שתשרת את צורכי התלמיד ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל; ולקידום ערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים.

המשרד פועל ברמה הארצית באמצעות מטה המשרד ובאמצעות שמונה מחוזות שהם הזרוע הביצועית של המטה. משרד החינוך ממונה על מוסדות החינוך ובכלל זה על גנים, בתי ספר וחינוך בלתי פורמלי.

דגשים לשנת 2026

- **צמצום פערים והגדלת שוויון ההזדמנויות**
 - אקדמיזציה – משרד החינוך משיק את "סמסטר כבר בתיכון", תכנית חדשנית המשלבת לימודים אקדמיים במסגרת כיתתית בבית הספר. התכנית נוצרה מתוך ראיית החשיבות שבקידום השכלה אקדמית בקרב בוגרי מערכת החינוך, לרבות תלמידים מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית.
 - הגדלת שיעור הזכאים לבגרות 5 יחידות לימוד במתמטיקה – פעילות ממוקדת להרחבת הזכאות ל-5 יחידות לימוד בעיקר בקרב תלמידים מהפריפריה ומרקע סוציו אקונומי חלש.
 - הגדלת תקציב עבור מענים לתלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחד.
 - תכנית לצמצום פערים לימודיים וחברתיים כחלק משיקום מערכת החינוך.
- **"ישראל ריאלית"**
 - "ישראל ריאלית" היא תוכנית רב-שנתית לחיזוק מקצועות ה-STEM (מתמטיקה, מדעים, הנדסה וטכנולוגיה) בגנים ובבתי הספר במערכות החינוך.
 - המשרד פועל במסגרת החלטת ממשלה מס' 2986, במטרה לפתח כשירות (ידע, מיומנויות, גישות וערכים) בתחומים אלו בגישה תחומית, בין-תחומית ורב-תחומית.
- **בינה מלאכותית**

- תכנית הלאומית לבינה מלאכותית שמה לה למטרה לקדם את המוכנות המשרדית לעידן ה-AI בארבעה תחומי פעולה מרכזיים: הוון האנושי, תשתיות פדגוגיות וטכנולוגיות, רגולציה וקוד אתי, וקידום חדשנות ארגונית.

הגברת הגמישות במערכת החינוך

- תכנית גפ"ן (גמישות ניהולית פדגוגית) היא תוצר של החלטת הממשלה מס' 226 מיום 1 באוגוסט 2021 להרחבת הגמישות הניהולית והפדגוגית של מנהלי בתי הספר והרשויות המקומיות, זאת במטרה לטייב את התאמת המענים לצרכי התלמידים ובתי הספר ולקדם אפקטיביות חינוכית.
- בשנת הלימודים תשפ"ו מוקצים לתכנית כ-3 מיליארד ש"ח (כולל השתתפות הרשויות המקומיות) אשר מועברים לבתי הספר והרשויות הזכאיות בהתאם לכללים שגובשו במשרד.

לימודי הומניסטיקה

- יישום מתווה גמיש לשינוי בתחום הערכת לימודי ההומניסטיקה במערכת החינוך, במסגרתה התלמידים ידרשו לבצע מטלות מתוקשבות תוך שימוש בפלטפורמה ייעודית. מטלות אלו, המהוות 35% מהיקף בחינת הבגרות, יסייעו בהטמעת מיומנויות נדרשות למאה ה-21.

שורשים – חיזוק הזהות היהודית והציונית

- חיזוק לימודי התנ"ך בחינוך הממלכתי מתוך ראייה של התנ"ך כמקצוע ליבה
- "שבילי מורשת" – תחום דעת חדש הכולל תכנית לימודים בין-תחומית לתלמידי ב' ועד ו'
- למידה חוץ כיתתית חברתית וקהילתית
- "היהדות של כולנו" – חיזוק הזהות היהודית בבתי הספר

ההשכלה הגבוהה

הצעת התקציב למערכת ההשכלה הגבוהה לשנת הכספים 2026 (סעיף 21) מסתכמת בכ-15.0 מיליארד ש"ח.

מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל כוללת מוסדות המופרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה, אשר הוסמכו על ידי להעניק תארים אקדמיים. המדינה משתתפת בתקציבם של מרבית המוסדות להשכלה גבוהה. המועצה להשכלה גבוהה היא תאגיד סטטוטורי שהוקם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958, והיא המוסד הממלכתי לענייני השכלה גבוהה.

תקצוב מערכת ההשכלה הגבוהה נעשה באמצעות הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת) – גוף בלתי תלוי שהוקם על ידי המועצה להשכלה גבוהה ושהואצלו לו סמכויות המועצה בדבר מימון ההשכלה הגבוהה. יצוין כי ישנן מכללות אקדמיות לחינוך הנתמכות על ידי משרד החינוך, ויש מוסדות חוץ-תקציביים אשר אין בתקציבם השתתפות מתקציב המדינה.

נתונים כלליים

במערכת ההשכלה הגבוהה פעלו 61 מוסדות בשנת תשפ"ו (2025-2026), כולל מכללות לחינוך ומכללות לא מתוקצבות. מספר הסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה הסתכם בשנת הלימודים תשפ"ו בכ-336.3 אלף סטודנטים (כולל מכללות אקדמיות לחינוך באחריות משרד החינוך ומוסדות חוץ-תקציביים), מתוכם כ-82 אחוזים למדו במוסדות המתוקצבים על ידי ות"ת (כולל האוניברסיטה הפתוחה). כ-76 אחוזים מהסטודנטים למדו לתואר ראשון, מתוכם כ-36 אחוזים באוניברסיטאות.

דגשים לשנת הכספים 2026

התוכנית הרב-שנתית למערכת ההשכלה הגבוהה

הדגשים העיקריים לשנת 2026 מבוססים על התוכנית הרב-שנתית למערכת ההשכלה הגבוהה שנחתמה ביוני 2022 עבור השנים תשפ"ג-תשפ"ח בהיקף של כ-9.4 מיליארד ש"ח במצטבר לשש השנים. 2026 תהיה השנה הרביעית והחמישית (בהתאמה לשנים האקדמיות) ליישום התוכנית. המטרות העיקריות של התוכנית הרב-שנתית הן:

- עידוד המצוינות המדעית – מחקרית
- עידוד החדשנות בהוראה
- הכשרת ההון האנושי והתאמתו לשוק התעסוקה
- קידום ושילוב אוכלוסיות בתת-ייצוג במערכת ההשכלה הגבוהה.

עידוד המצוינות המדעית-מחקרית

דו"חות שונים מלמדים כי דירוגה של ישראל במדדי פרויקט אקדמי שונים מצוי במגמת ירידה בהשוואה בינלאומית בשנים האחרונות. חלקה של ישראל בפרסומי העולם, מספר הפרסומים לנפש בישראל, מספר שיתופי הפעולה הבינלאומיים ומספר הציטוטים של פרסומים ישראלים נשחק. לפיכך, התכנית הרב-שנתית כוללת הגדלה של התמיכה בתשתיות מחקר מתקדמות, במחקר תחרותי (באמצעות תכניות מענקים) ובכוח אדם, הכל לטובת עיבוי המערך המחקרי, והשאה של תפוקות המחקר של מוסדות וחוקרים ישראלים באמצעות עידוד וחיזוק המצוינות לאורך ולרוחב המערכת.

עידוד החדשנות בהוראה

אחת ממשימותיו העיקריות של מוסד להשכלה גבוהה היא לספק לתלמידיו הוראה באיכות הגבוהה ביותר. בהתבסס על המלצות הוועדה להערכת איכות ההוראה ולקידומה בראשות פרופ' אלישע באב"ד, ובהמשך למודל התמרוץ שהוחל לאורך במסגרת התוכנית הרב-שנתית, הוקצו כספים ייעודיים להרחבת הפעילות בנושא קידום החדשנות בהוראה. בין השאר, הוקצו תקציבים לעדכון תכניות הלימוד בתארים השונים במוסדות הלימוד, וכן ליצירת מקבצי קורסים המשלבים אמצעים חדשים בהוראה. בנוסף, בתוכנית הרב-שנתית מושם דגש על פיתוח מספר משמעותי של קורסים המועברים באמצעות למידה דיגיטלית, ועל הכרה הדדית בקורסים אלה במערכת ההשכלה הגבוהה כולה.

קידום חדשנות בלמידה, תעסוקתיות והעלאת איכות ההוראה

במטרה לעודד את המוסדות המתקצבים לפתח אסטרטגיה לעדכון תכניות הלימוד לתואר ראשון, ועל מנת לשמר את הרלוונטיות של השכלה אקדמית בעולם בו חלופות הלימוד לתואר אקדמי גדלות, שוק העבודה משתנה בקצב מהיר (כך שנדרשות מן הסטודנטים מיומנויות חדשות ומגוונות), ומצופה מן האקדמיה להוות מקפצה לכלל לומדיה ולקדם את סביבתה, הושקה תכנית "אקדמיה 360" לעידוד חדשנות בהוראה, תעסוקתיות הבוגרים וחיוק קשרי אקדמיה-תעשייה-חברה-קהילה. כמו כן, לאור ההזדמנויות שהדיגיטציה טומנת בחובה להרחבת האפשרויות והאופנים לרכישת ידע, ות"ת תעודד את המוסדות להשכלה גבוהה לבצע מהלכים רוחביים לטובת קידום חדשנות בלמידה ושיפור איכות ההוראה. זאת, בין היתר באמצעות הרחבת השימוש בפתרונות למידה דיגיטלית, גיוון המוצר האקדמי דרך הוספת מודל לימודי צבירה ליצירת מקבצי קורסים במהלך התואר ומחוצה לו, וכן באמצעות הצעת פעילויות אשר בגינן לא ניתן קרדיט אקדמי ("אקדמיה 360"), אך הן בעלות ערך רב בהיבט התעסוקתי או החברתי.

קידום ושילוב אוכלוסיות ייחודיות במערכת ההשכלה הגבוהה

בעוד שבקרב יהודים לא-חרדים למעלה מ-55% מהצעירים בגילאים רלוונטיים להשכלה גבוהה משתלבים בלימודים אקדמיים, בקרב יתר קבוצות האוכלוסייה שיעורי ההשתלבות נמוכים יותר משמעותית. בהתאם, שיעורים של הסטודנטים הערבים מכלל הסטודנטים החדשים עמד על כ-19% בשנת הלימודים תשפ"ו, ושיעורם של הסטודנטים החרדים עמד על כ-5%. לאור הפרמיה החיובית להשכלה גבוהה, התכנית הרב-שנתית שמה לה למטרה להגביר את הייצוג של אוכלוסיות בייצוג חסר במערכת, בדגש על קידום השתלבותם בתעסוקה איכותית בתום הלימודים האקדמיים.

העברת ידע יישומי מהאקדמיה לתעשייה

כחלק מתפקידיה של האקדמיה כיוצרת ידע מדעי מצויין, נוצר לעתים קרובות במוסדות המחקר ידע יישומי עבורו קיים פוטנציאל כלכלי-תעשייתי במידה ויגיע לכדי מימוש ויישום מעבר לשדה האקדמי בו הוא נוצר. מעבריות ידע זו היא בעלת פוטנציאל תרומה משמעותי הן לאקדמיה, ששומרת בכך על קשר הדוק עם התעשייה ועם הטכנולוגיה הרלוונטית לתחומי המחקר של המוסד, והן לתעשייה, שבה העברת ידע מיתרגמת להקמת חברות, להסכמי מסחר ולפעילות מו"פ מוגברת בישראל. כתוצאה מכך, העברת הידע האקדמי היא משמעותית גם עבור כלכלת ישראל. בתכנית הרב-שנתית הוקצו תקציבים וכן הוצבו יעדים, הנוגעים הן לפיתוח ומימון מחקר יישומי מצטיין באמצעות מענקים שונים, והן לשיפור מערך התמריצים עבור החוקר ועבור המוסד לעיסוק במחקר יישומי ולמסחר ידע יישומי זה לתעשייה ולהקמת חברות.

הרווחה והביטחון החברתי

הצעת התקציב של משרד הרווחה והביטחון החברתי לשנת הכספים 2026 (סעיף 23) מסתכמת בכ-17.7 מיליארד ש"ח, מהם כ-14.0 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-3.7 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-232 מיליון ש"ח.

משרד הרווחה והביטחון החברתי משמש חולייה מרכזית בהתוויית מדיניות הרווחה בישראל, והוא אחראי לקביעת סטנדרטים של שירותי הרווחה, להערכה ומחקר של השירותים החברתיים ולתקצוב, פיקוח ובקרה של אספקת שירותי הרווחה ברשויות המקומיות, אשר באמצעותן מסופקים מרבית שירותי הרווחה.

דגשים לשנת הכספים 2026

- יישום תכנית לחיזוק ההון האנושי במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות.
 - פיתוח והרחבת שירותים לשילוב מיטבי של אנשים עם מוגבלות בקהילה במסגרת יישום חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות.
 - הרחבת ושיפור המענה של משרד הרווחה בתחום הטיפול בעוני בקרב יחידים ומשפחות.
 - המשך טיפול בהשלכות הסוציאליות של מתקפת ה-7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל על אוכלוסיות שנפגעו באופן ישיר או עקיף.
 - הרחבה ושיפור יכולות ניהול הדאטה ומדידת תוצאות ואפקטיביות של שירותי רווחה.
- דגשים אלה, כמו כל שאר הפעולות, היעדים והתוכניות המוצגות בהצעת התקציב, יבוצעו כחלק מהתקציב ובהתאם למסגרת התקציבית שהוקצתה לשם כך למשרד הרווחה והביטחון החברתי, כמפורט בכל אחד מסעיפיו.

משרד העבודה

הצעת התקציב של משרד העבודה (סעיף 36) לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-4.8 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-4.8 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-38.3 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-1.2 מיליארד ש"ח.

משרד העבודה פועל באמצעים תקציביים, מנהליים, אכיפתיים וחקיקתיים לצורך מימוש יעדיו המרכזיים כמפורט להלן:

- הגדלת ההשתתפות בכוח העבודה ופיריון העבודה של אוכלוסיות מעוטות השתתפות בשוק העבודה, כגון: גברים חרדים, נשים ערביות, אנשים עם מוגבלות ונשים מבוגרות.
- עידוד יציאה לעבודה של הורים באמצעות מערך מעונות היום המסובסדים והשתתפות בהחזקת ילדיהם במערך.
- פיתוח מערכות חינוך מקצועי, הכשרות מקצועיות והכשרות טכנולוגיות המביאות לחיזוק ההון האנושי, הדרוש להצעת התעשייה והמשק קדימה.
- הסדרה ואכיפה של חוקי העבודה, הגנה על זכויות העובד ושמירה על בטיחותו ואכיפת חוקי העבודה בתחום העסקת עובדים זרים.
- אסדרה של עיסוקים חדשים ובחינת האסדרות הקיימות תוך אימוץ הליכים להפחתת רגולציה ובירוקרטיה בתחום. זאת, כחלק ממדיניות הממשלה לפעול למען הפחתת רגולציה ובירוקרטיה.

דגשים לשנת הכספים 2026

משרד העבודה פועל לגיבוש וליישום של תוכניות לעידוד תעסוקה, בין היתר, במטרה לעמוד ביעדי התעסוקה ארוכי הטווח שנקבעו בהחלטת הממשלה מס' 198 מיום 1 באוגוסט 2021 שעניינה "התכנית הכלכלית לשנים 2021-2022". לצורך כך, ובמטרה למצות את פוטנציאל הצמיחה של המשק, בהצעת התקציב לשנת 2026 יבוצעו הצעדים שלהלן ויופעלו תוכניות אלו:

שילוב המגזר הערבי בתעסוקה – יישום החלטת ממשלה מס' 550 מיום 24 באוקטובר 2021 שעניינה "התוכנית הכלכלית לצמצום פערים בחברה הערבית עד לשנת 2026". בהתאם להחלטה זו, בתחום התעסוקה יבוצעו פעולות ישירות לעידוד התעסוקה במגזר הערבי, לרבות הפעלה והרחבה של הפעילות במרכזי הכוון ייעודים הפועלים בפריסה ארצית, הגדלת היצע ההכשרה המקצועית למגזר הערבי, קידום המסוגלות בשפה העברית, העלאת מספר הסטודנטים הערבים במכללות הטכנולוגיות וסיוע בהשמה בחברות טכנולוגיות.

העלאת גיל פרישה לנשים – יישום החלטת ממשלה מס' 197 מיום 1 באוגוסט 2021 שעניינה "צמצום פערים מגדריים בשוק העבודה והתאמת גיל הפרישה מעבודה לעלייה בתוחלת החיים". בהתאם להחלטה זו יופעלו תוכניות ייעודיות לעידוד תעסוקה והכוון של נשים מבוגרות.

עידוד תעסוקת אנשים עם מוגבלויות – שילוב של אנשים עם מוגבלות בעבודה, תוך שימת דגש על מיצוי יכולותיהם האישיות והעלאת רמת חייהם, שכר עבודתם ותנאי עבודתם. המשרד מספק שירותים על פי חוק וכן מפתח ומפעיל תוכניות שונות תוך בחינת מאפייני השוק והמעסיקים כמו גם צורכי אוכלוסייה זו. בנוסף, אסדרה של נהלים ותהליכים בקשר שבין עובד למעסיקים מסוגים שונים החל מעבודה מול האוכלוסייה, השלטון המקומי ועוד.

עידוד תעסוקת חרדים – המשך הפעלת התוכניות במרכזי הכוון ייעודיים, עידוד לימודי הנדסאות בסמינרים לנשים חרדיות ועידוד שילוב גברים חרדים בלימודי הנדסאות במקביל ללימודים בשיבה.

הכשרה מקצועית – יישום תכנית ליעול ולהרחבת מערכת ההכשרה המקצועית. במסגרת זאת פותחו מנגנוני הכשרות חדשים תוך התאמת תוכני הלימוד והיקף ההכשרות לצורכי המשק. פעילות האגף ובוגריו נמדדים על פי "מצפן המקצועות" שמשקף את נתוני התשואה, השכר ואופק ההתפתחות בכל מקצוע. באמצעות כלי זה ניתן לבחון הכרה במקצועות עם תשואה נמוכה ולהקצות את המשאבים להכשרות שיטיבו עם הפרט ועם המשק בכלל.

הכשרת נוער – אגף הכשרת נוער מפקח ומנחה גופים המפעילים בתי ספר לנוער. החוקים העיקריים המנחים את המשרד בפעילותו במערכת הנוער הם חוק החניכות, התשי"ג-1953 וחוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953. הלימודים בבתי הספר מאפשרים לרכוש מקצוע, לצד לימודי ליבה במסגרת "השיטה הדואלית" המשלבת לימודים עיוניים ומעשיים בבית הספר וימי עבודה מעשית בשכר. בשנים האחרונות מוביל האגף רפורמה רחבה שמטרתה לקדם את המוביליות החברתית-כלכלית של נערים ונערות דרך השתלבות במסגרת השכלה גבוהה ו/או תעסוקה משמעותית; ליצור מערכת חינוכית איכותית שאותה מובילים מורים ומנהלים מומחים בתחומם ומלווה האגף להכשרה מקצועית; ולהעניק תעודת סיום שוות ערך המאשרת לימודי המשך ו/או תעסוקה משמעותית.

מה"ט, המכון הטכנולוגי להכשרת הנדסאים – תהליך ההכשרה של הנדסאים נעשה באמצעות מכללות טכנולוגיות הפועלות ברחבי הארץ. כיום פועלות בפיקוח מה"ט 73 מכללות מתוכן 24 סמינרים במגזר החרדי, בהן לומדים כ-40,000 סטודנטים במגוון מגמות לימוד, ביניהן חשמל, מכונאות, תוכנה, אלקטרוניקה, תעשייה וניהול, הנדסה אזרחית, אדריכלות, ועוד. כחלק ממדיניות הממשלה לקידום תעסוקה בקרב אוכלוסיות מעוטות השתתפות, ניתנת תמיכה בלימודי הנדסאות לאוכלוסיות ייעודיות דוגמת גברים חרדים והאוכלוסייה הערבית. כמו כן, לצד בניית תקציב 2023-2024 גובשה תוכנית חומש לשיפור איכות ההכשרה וגידול בכמות המוכשרים לצד תוספת תקציב משמעותית

אגף בכיר לעידוד תעסוקת הורים – אגף בכיר לעידוד תעסוקת הורים פועל לקביעת מדיניות להפעלת מעונות יום, משפחתונים וצהרונים, עבור קידום תחום התעסוקה מתוך הבנה כי המעון, המשפחתון והצהרון משמשים אמצעי חשוב לפתרון תעסוקתי, שכן הם מאפשרים להורים לילדים בגיל הרך להשתלב בהכשרה מקצועית ובשוק העבודה, לצד דאגה לשלומם, בטיחותם והתפתחותם התקינה של הילדים המשולבים במסגרות המוכרות. האגף פועל להסרת חסמים ולמתן פתרונות לשילוב הילדים במסגרות המוכרות, בין היתר על ידי סבסוד שהות הילדים בהן. גובה הסבסוד נקבע בהתאם למבחני תמיכה, אשר מבטאים את הצורך בעידוד ההורים להשתלב בשוק העבודה. האגף מפעיל מערך פיקוח ובקרה על המשפחתונים ודואג להכשרה מקצועית של הצוות החינוכי-טיפול במסגרות אלה.

אכיפת חוקי עבודה – אכיפה באמצעות יחידות הרגולציה האמונות על הסדרה ואכיפה של חוקי העבודה; הגנה על זכויות העובד ושמירה על בטיחותו; ואכיפת חוקי העבודה בתחום העסקת עובדים זרים.

משרד הבריאות

הצעת התקציב של משרד הבריאות לשנת 2026 (סעיף 24) מסתכמת בכ-68.2 מיליארד ש"ח מהם כ-63.3 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-4.9 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-4.1 מיליארד ש"ח.

הצעת תקציב הפיתוח של משרד הבריאות (סעיף 67) מסתכמת בכ-1.2 מיליארד ש"ח, מהם כ-1.0 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-149 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-1.1 מיליארד ש"ח.

הצעת תקציב בתי החולים הממשלתיים הכלליים (סעיף 94) לשנת 2026 מסתכמת בכ-12.7 מיליארד ש"ח. תקציב בתי החולים הממשלתיים לבריאות הנפש (סעיף 93) לשנת 2026 מסתכמת בכ-1.7 מיליארד ש"ח. תקציב בתי החולים הממשלתיים הגריאטריים (סעיף 92) לשנת 2026 מסתכמת בכ-872 מיליון ש"ח.

משרד הבריאות מופקד על התכנון, הפיקוח, הרישוי והתיאום במערכת הבריאות. הוא מתפקד כספק משמעותי של שירותי בריאות במערכת, ובמספר תחומים משמש כמבטח. המשרד מפעיל באופן ישיר מיטות אשפוז בבתי החולים הכלליים ובבתי החולים הפסיכיאטריים והגריאטריים והוא אחראי לאספקתם או מפעיל באופן ישיר את תחום האשפוז הסיעודי וחלק ממערכת השירותים הרפואיים המונעים – הקהילתיים והסביבתיים, לרבות תחנות טיפת חלב, שירותי בריאות התלמיד, פיקוח על המזון וכדומה.

דגשים לשנת הכספים 2026

התאמת כוח האדם וההון האנושי להתפתחות צרכי הבריאות בישראל

משרד הבריאות רואה בהון האנושי את עמודי התווך של מערכת הבריאות, אשר שואבת את עוצמתה מאנשי המקצוע המועסקים בה: רופאות, אחים, אנשי מקצועות הבריאות, אנשי המשק והמנהל, עובדי המעבדות והמטה. לאור הגידול הדמוגרפי והזדקנות האוכלוסייה, משרד הבריאות נדרש לפעול יחד עם המשרדים האחרים להגדלת היקף ההכשרות וחיזוק המקצועות השונים, ובכלל זה הרחבת והאצלת סמכויות. המשרד מוציא לפועל תכניות ארוכות טווח שמטרתן הגדלת כוח האדם על מנת לשפר את רצף הטיפול ולייצר עבודת צוות טובה יותר וחיזוק חוסן המטפלים וצמצום השחיקה בכדי לשמר את כוח אדם במערכת לאורך שנים. בין התכניות להשגת היעד ישנן: הגדלת מספר הלומדים באקדמיה במקצועות השונים והרחבת ההכשרה המעשית לקהילה, תכנון סמכויות ויצירת מקצועות חדשים בעול הבריאות, התאמת אופי העבודה במקצועות השונים לצרכי כוח האדם וצמצום שחיקתו.

חיזוק מערך בריאות הנפש

המשרד ממשיך ביישום התכנית הלאומית של בריאות הנפש שיעדה המרכזי הוא חיזוק הקהילה. במסגרת זו ניתנה תמיכה לקופות החולים בהרחבת שירותים פסיכותרפיים וכן ממומנות הכשרות כוח אדם נוסף למתן מענה בתחומי בריאות הנפש ותמריצים לקליטת כוח אדם מטפל למערכת הציבורית, הגדלת מתמחים בפסיכיאטריה ותכניות נוספות. זאת, לצד קידום חדשנות בטיפול בבריאות הנפש, הרחבת המענה בתחומי החוסן על ידי תוכנית ייעודית

לקידום חוסן בקהילה, ועל ידי מרכזי החוסן הקיימים והקמת מסגרות המהוות חלופות אשפוז בקהילה. כמו כן, התכנית כוללת מהלכים לשיפור שירות במשק האשפוז – עדכון תעריפים בשירותי בריאות הנפש, יצירת מנגנון התחשבות בין הקופות לבתי החולים שמאפשר הסדרה ויציבות למשק האשפוז כמו גם שיפוץ ובינוי מחלקות פסיכיאטריות.

שיפור וייעול השירות והאבחון במערך התפתחות הילד

מערך התפתחות הילד נמצא במגמת עליה דרמטית בביקוש, לאור קצב איבחונים גדל של ילדים על הספקטרום האוטיסטי ואבחנות נוספות בהתפתחות הילד, וזאת לעומת היצע מטפלים ומאבחנים שאינו גדל בקצב מספק, אשר יוצרים תורי המתנה משמעותיים. לצד זאת, ריבוי גופים המעסיקים מטפלים (קופות ובתי חולים, עמותות טב"מ, משרד החינוך, משרד הרווחה, גופים פרטיים) באופן שגורם לאסדרה מורכבת של התחום. בהמשך לכך, המשרד פועל ליישום תכנית עבודה הכוללת: הגדלת היצע המטפלים והמאבחנים, חיזוק המערך הציבורי והגברת הרגולציה על השוק הפרטי, וכן ייעול המערך המטפל באמצעות צמצום אי-הגעה לתורים, שילוב טכנולוגיות וטיוב רגולציה.

חיזוק רפואת הקהילה

מערכת בריאות מאוזנת ואיתנה משלבת בין בתי חולים לבין רפואת הקהילה. עיקר פעילות המניעה והטיפול נמצאת בקהילה – ארבע קופות החולים מספקות שירות לכעשרה מיליון תושבי ישראל. על מנת להקל על העומסים בבתי החולים ולחזק את הקהילה, המשרד פועל לתגבור מתן חיסונים ושירותי המעבדות, קיצור תורים לרפואה יועצת ושיפור הזמינות, הרחבת ערוצים דיגיטליים ברפואה ראשונית, בבריאות הציבור ובריאות הנפש, שיפור אוריינות טכנולוגית והנגשה שפתית.

חיזוק מערך בריאות הציבור ומניעת תחלואה

למניעת תחלואה ערך בריאותי, חברתי וכלכלי מובהק. ההשפעה של שירותי הבריאות על תוצאות הבריאות מסתכמת לכדי 10 אחוזים בלבד, בעוד יתר הגורמים המשפיעים קשורים להתנהגות הפרט ולתנאים סביבתיים, חברתיים ואחרים. לנוכח אלה, המשרד מתעתד לחזק את הפעילות הקיימת ולהמשיך בתנופת העשייה לתחומים נוספים, בהם: תזונה בריאה, עידוד פעילות גופנית, בריאות שן נכונה ואיתור פרואקטיבי מוקדם, בדגש על הגיל הרך, ילדים ונוער וגילאי הזקנה. המשרד מתכנן לקדם את תכניותיו בזירות מגוונות ובשיתוף פעולה עם מערכת החינוך, מערכת הרווחה, השלטון המקומי, מרכזי תעסוקה ועוד.

משרד העלייה והקליטה

הצעת התקציב של משרד העלייה והקליטה לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-1.5 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-1.5 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-6 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-420 מיליון ש"ח.

דגשים לשנת 2026

- **קליטה כמנוע צמיחה** – המשרד ממשיך בפיתוח ובקידום תכניות לשילובם של העולים בתעסוקה, בדגש על מקצועות נדרשים למשק הישראלי, ומסייע במימוש זכויותיהם בעת המפגש עם עולם העבודה. המשרד ממשיך במיקוד פעילות לשיפור קליטת רופאים ומקצועות בריאות במערכת הבריאות בישראל.
- **רישוי מקצועות ותארים בינלאומיים** – המשרד מוביל תכנית להסרת חסמי רישוי למקצועות נדרשים.
- **עידוד העלייה** – קליטה טובה יותר, ומותאמת יותר לצורכי העולים, היא כלי לעידוד המשך העלייה בעתיד ומעודדת עולים פוטנציאלים להחליט על העתקת מרכז חייהם לישראל. המשרד ממשיך בהרחבת פרויקט מערך הליווי, בו עובדי המשרד מלווים את העולים באופן הוליסטי עוד טרם העלייה בארצות המוצא.
- **תוכניות חינוך** – המשרד ממשיך לסייע בתכניות לימודיות לעולים בחינוך הלא-פורמאלי, הן באופן ישיר הן באמצעות גופים נוספים. במסגרת זאת, המשרד ממשיך לשדרג את תוכניות לימוד העברית ולהתאים אותן לשיטות מתקדמות ובתנאים גמישים בהתאם לצרכי העולים.
- **פתרונות דיור לעולים** – המשרד ממשיך בפעילותו למתן שיפור מנגנוני הסיוע בשכר דירה לעולים, ובמתן פתרונות דיור לעולים זכאים בין היתר במסגרת מרכזי הקליטה.
- **סיוע לסטודנטים וחיילים עולים** – המשרד ממשיך לסייע לסטודנטים עולים באמצעות מלגות לשכר לימוד, מלגות קיום והלוואות, וכן מסייע בלימוד השפה העברית, ובמתן שיעורי עזר. בנוסף, המשרד ממשיך לטפל בעולים שהם חיילים בודדים, חיילים נשואים ועולות בודדות המשרתות בשירות הלאומי באמצעות סיוע כספי, ייעוץ והכוונה.
- **קליטה חברתית** – המשרד ממשיך לטפל ולסייע בנושאים השונים של קליטה חברתית, בשיתוף הרשויות המקומיות אשר מקצות מתקציבן לנושא קליטת העלייה.
- **מערכי מידע, דיגיטציה ושיפור שירות** – המשרד ממשיך ברפורמת שיפור שירות, קיצור וטיוב תהליכי רגולציה, פישוט נהלי העבודה ומעבר לתהליכים אוטומטיים, קידום קבלת החלטות מבוססת נתונים, מיקוד התקצוב ומתן פתרונות יעילים ומותאם אישית לעולים.

הרשות לזכויות ניצולי השואה

הצעת התקציב של הרשות לזכויות ניצולי השואה לשנת הכספים 2026 (סעיף 25) מסתכמת בכ- 5.2 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-5.1 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-85 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

הרשות לזכויות ניצולי השואה פועלת מכוח חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954, חוק נכי רדיפות הנאצים, תשי"ז-1957 וחוק ההטבות לניצולי השואה הנזקקים התשס"ז-2007 ותיקונו בשנת 2014.

בסוף שנת 2025 עומד מספר הזכאים הכולל לתגמולים, למענקים ולהטבות מהרשות לזכויות ניצולי השואה על כ-114,157 איש, מתוכם כ-32,918 איש לפי חוק נכי רדיפות הנאצים; כ-90 איש לפי חוק נכי המלחמה בנאצים; כ-40,460 לפי חוק הטבות לניצולי שואה; כ-1,690 לפי חוק הפיצויים הפדרלי הגרמני (BEG), וכן כ-35,271 איש זכאים לסיוע לפי החלטות מנהליות שקיבל שר האוצר.

דגשים מרכזיים לשנת הכספים 2026

- **מיקוד באוכלוסייה ייעודית** – הרשות מבקשת להתמקד במספר קבוצות, אשר לגביהן נדרשת הרחבה של המענים ומיצוי זכויות אוטומטי, כגון אוכלוסיית הדמנטיים, ניצולים סיעודיים, ניצולים הזקוקים להגשה בביתם וניצולים עירייים או חסרי עורף משפחתי.
- **הליכי שיתוף ציבור, שולחנות עגולים וצוות בין-משרדי** – הרשות שואפת לחזק הליכים של שיתוף ציבור, ולבצע סקרים ו/או מחקרים לבחינת צרכיהם העדכניים של הניצולים, בתחומי רווחה בריאות וזכויות, זאת על מנת לרתום שותפים בממשלה ומחוצה לה לטובת הסדרה של מענים מדויקים ורלוונטיים לצרכי הניצולים.
- **דיגיטציה ותכנון ההון האנושי** – הרשות רואה חשיבות רבה בטיוב המענים הדיגיטליים שהיא נותנת, הן במסגרות פנים ארגוניות והן במתן השירותים, בין השאר על ידי המשך המעבר לענן, טיוב ממשקים ביחידות השונות ולניהול פניות ממוחשבות. בנוסף, הרשות תמשיך את עבודת המטה על תכנון ההון האנושי ברשות, זאת לנוכח צמצום עתידי צפוי בצרכים לאור המגמות הדמוגרפיות של ניצולי השואה, תוך שיתוף ורתימת גופי הממשלה המעורבים בהיבטי כוח האדם ברשות.

משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה

הצעת התקציב של משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה (ללא תקציב המטה המשותף למשרד המדע ומשרד התרבות והספורט) מסתכמת בכ-361 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-311 מיליון ש"ח בהוצאה נטו וכ-50 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-133 מיליון ש"ח לשנת התקציב 2026.

משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה אמון, בין היתר, על ביסוס קשרי המדע הבין-לאומיים ומינוף היתרונות היחסיים של ישראל בתחומי המדע והטכנולוגיה, וכן עוסק במספר נושאים נוספים, ביניהם: עיבוי תשתיות אנושיות ופיזיות; קידום המחקר היישומי במוסדות ומכוני המחקר בישראל; חיזוק מעמדה של ישראל בתחומי החלל האזרחי בתעשייה, באקדמיה ובחברה; קירוב המדע לקהילה, חיזוק מגזרים בעלי נוכחות נמוכה בתחום המדע וביסוס המדע בפריפריה החברתית והגיאוגרפית.

דגשים לשנת הכספים 2026

תפקידי משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה:

המטרות המרכזיות של המשרד הן:

- הובלת מדינת ישראל לחזית המדע, הטכנולוגיה והחדשנות;
- שותפות בתוכניות הלאומיות הקיימות בתחומי העדיפות הלאומית (קוונטום, ביו-קונברגנס, בינה מלאכותית), תוך שימור ישראל בקדמת הטכנולוגיה העולמית;
- פיתוח מקורות הון אנושי חדשים, באופן שיגוון את ההון האנושי המדע-טכנולוגי של ישראל, בין השאר באמצעות מרכזי פיזיקה ופעילויות להגדלת כמות הבוגרים בעלי בגרות מדעית-טכנולוגית.
- יצירה ומינוף של קשרים בין-לאומיים לקידום מדינת ישראל כמובילה בתחומי המדע והטכנולוגיה;
- הובלת מדינת ישראל לפסגה העולמית בתחום החלל.

תחומי הפעילות העיקריים של משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה לשנת 2026

- חיבור בין המחקר האקדמי הבסיסי לבין פיתוחים טכנולוגיים תעשייתיים – המשרד פועל באופן ממוקד לשיפור תשתיות הידע והמחקר במדינה, במטרה למקסם את התועלת מהידע הצבור אצל החוקרים במוסדות המחקר בארץ, למען מחקר בעל פוטנציאל יישום משמעותי. לצורך הגברת ההשפעה המחקרית, המשרד פועל לעודד שיתוף פעולה בין חוקרים מתחומים שונים, ולעיתים אף ממוסדות מחקר שונים. להשגת המטרה המשרד פועל בשלושה מישורים עיקריים: מימון מחקרים במסגרת הקרן למחקר יישומי (מיי"ה), הענקת מלגות וסיוע בהקמת מרכזי ידע.
- המשרד יוזם, מרחיב ומכונן קשרי מדע בין מדינת ישראל לבין מדינות אחרות. בתוך כך, המשרד מנהל משא ומתן לחתימה על הסכמים לשיתוף פעולה בתחומי המדע עם מדינות מובילות בתחומי המדע. כמו כן, המשרד מייצג את המדינה בארגונים מדעיים בין-לאומיים, ובכך מאפשר למדענים ישראלים נגישות למתקנים ייחודיים שאינם קיימים בארץ ולמקורות מימון שאינם ישראליים.
- המשרד פועל להגברת החשיפה של הציבור הרחב לתחומי המדע השונים, להגדלת השפעת המדע על חיי היום-

- יום של אזרחי המדינה ותרומתו לכלכלה, לטיפוח ההון האנושי ולצמצום הפערים בחברה. המשרד תומך במרכזי מחקר ופיתוח בפריפריה, כדי לעודד ולהרחיב את המחקר ולקרוב את המדע ואת תוצריו לרשויות המקומיות.
- המשרד פועל להרחבת שילובן של אוכלוסיות בייצוג חסר בענף ההייטק, בעיקר דרך קידום מו"פ יישומי במגזר הערבי.
- במסגרת פעילות המשרד פועלת סוכנות החלל הישראלית, אשר מסייעת בפיתוח טכנולוגיות ובקידום תעשיית החלל הישראלית. בנוסף, הסוכנות מקדמת את קשרי החוץ, ההסכמים ושיתופי הפעולה עם סוכנויות החלל המובילות בעולם. כמו כן, הסוכנות מקדמת מחקר באמצעות מימון מחקרי תשתית באקדמיה ובמכוני מחקר בתחומי החלל ומקיימת פעילות חינוכית בקהילה ובחברה בנושאי החלל.
- שרת החדשנות, המדע והטכנולוגיה היא השרה האחראית ליישום חוק המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח (המולמו"פ). המועצה היא גוף עצמאי על פי חוק, הכפוף לשרה. המולמו"פ תפעל לגיבוש והמלצה על תחומי עדיפות לאומית טכנולוגיים-מדעיים לממשלה לחמש השנים הבאות.

משרד התרבות והספורט

הצעת תקציב משרד התרבות והספורט לשנת הכספים 2026 (ללא תקציב המטה המשותף עם משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל) מסתכמת בכ-2.3 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-5.5 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. כמו כן, בשנת הכספים 2026 תועמד לרשות המשרד הרשאה להתחייב בגובה של 534 מיליון ש"ח.

הצעת תקציב המטה המשותף למשרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה ולמשרד התרבות והספורט לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-170 מיליון ש"ח. בנוסף, מתוקצב תחת מטה המשרד גם מרכזה ההסברה, בסך של כ-30 מיליון ש"ח נטו.

משרד התרבות והספורט פועל לקביעת מדיניות ולקידום, חיזוק והקמת תשתית בשני התחומים העיקריים שבסמכותו: התרבות והספורט. בתחום התרבות – המשרד תומך במוסדות תרבות ואומנות, במפעלים ובאירועי תרבות, ביוצרים ובמבצעים המהווים את התשתית לחיי התרבות, לאיגודים, להתאחדויות ולכלל גופי התרבות. בתחום הספורט – המשרד תומך באיגודים, באגודות ובגופי הרוחב בתחום הספורט ההישגי והתחרותי, פועל לפיתוח תרבות הספורט בקהילה (ספורט עממי) ולקידום נשים בספורט, וכן מוביל תכנית לאומית לבינוי ולשדרוג מתקני ספורט ברחבי הארץ.

דגשים לשנת הכספים 2026

תחום התרבות

- **מימוש תרבות כזכות לכל אזרח** – משרד התרבות והספורט פועל להגדלת ההיצע התרבותי והנגשתה של התרבות לכול, לחיזוק ולעידוד היצירה התרבותית תוך מתן ביטוי למגוון הקולות והאוכלוסיות בחברה, ולמיצוב התרבות ככלי להעצמת המכנה הזהותי וההיסטורי המשותף של אזרחיות ואזרחי מדינת ישראל. במסגרת התפיסה לפיה תרבות היא זכות לכל אזרח, המשרד שם דגש על הפריפריה החברתית והגיאוגרפית.
- **מיצוב מנהל התרבות כגוף המוביל את תחום התרבות בישראל** – מינהל התרבות הוא בעל תפקיד מרכזי בפיתוח ובתחזוקת תחום התרבות, ופועל לממש את תפקידו על ידי יצירת תשתית לבניית תכנית אסטרטגית לתרבות בישראל 2030, ובפרט פיתוח קשרי תרבות בינלאומיים. כמו כן מינהל התרבות שם לו למטרה לשפר את השירות למוסדות התרבות בצמצום הבירוקרטיה, במעבר לשירותים דיגיטליים, ובייעול ופישוט מבחני התמיכות באופן שיגביר את הוודאות התקציבית לגופים הנתמכים בשלבים מוקדמים יותר בשנת הכספים.
- **התכנית האסטרטגית בתחום התרבות מתמקדת בתחומים אלה:**
 - הקדמת שלב מתן הוודאות התקציבית לגופים הנתמכים ביחס לשנים קודמות;
 - ייעוץ, תכנון והוצאה לפועל של תכניות שיקום ממשלתיות;
 - קידום ותמיכה בטאלנטים, יוצרים עצמאיים צעירים;
 - גיבוש ויישום מנגנון תמיכה ביצירה חדשה של יוצרים עצמאיים;
 - ייצוג וביטוי הנרטיבים השונים בתרבות הישראלית.

תחום הספורט

- **הנגשת תרבות הספורט לכול, בדגש על הפריפריה החברתית והגיאוגרפית ועל קידום נשים בספורט** – כחלק מהתכנית האסטרטגית לספורט בישראל שגיבש משרד התרבות והספורט, יוגדל מספר העוסקים בספורט ובפעילות גופנית בקהילה תוך הקפדה על שוויון הזדמנויות בספורט ותקצוב דיפרנציאלי המהווה יעד מרכזי. המשרד מקדם במיוחד מדיניות המעודדת ראייה מגדרית בספורט ושם לו ליעד להגדיל את מספר הילדות, הנערות והנשים המשתתפות והעוסקות באימון ובספורט.
- **פיתוח התשתיות האנושיות והפיזיות בספורט** – עולם ספורט פעיל ומפותח נשען על תשתיות איכותיות, הן במובן הפיזי בדמות מתקני ספורט מתקדמים הן במובן ההון האנושי בדמות צוותי מעטפת מקצועיים ובראשם המאמנים. כחלק מפיתוח מתקני הספורט, משרד התרבות והספורט מוביל תכנית רחבת היקף לבינוי, לשיפוץ, לפיתוח ולהנגשת מתקני ספורט לקהילה ולספורט התחרותי וההישגי, באמצעות הקצאת תקציבים לרשויות המקומיות ברחבי המדינה, על פי קריטריונים בהתאם ל"תכנית המתקנים הלאומית". כחלק מפיתוח הון אנושי בספורט, משרד התרבות והספורט מגבש אסטרטגיה לשיפור איכות התשתיות האנושיות בספורט על ידי הסדרת תחום האימון, שדרוג מעמד המאמן, שיפור איכות הניהול בתחום הספורט וקידום קשרי חוץ בין-לאומיים בתחום.
- **התכנית האסטרטגית בתחום הספורט מתמקדת בארבעה תחומים:**
 - **מתקנים** – הנגשת מתקני הספורט לפעילות גופנית ולספורט העממי, התחרותי וההישגי עבור כלל האוכלוסיות;
 - **מועדוני ספורט** – יצירת תשתית חזקה של מועדוני ספורט ברחבי הארץ תוך שיתוף פעולה הדוק עם מערכת החינוך והרשויות המקומיות;
 - **מאמנים** – קידום ופיתוח המאמן כגורם המשפיע ביותר על התפתחותם האישית והספורטיבית של הילדים ושל בני הנוער;
 - **ספורטאי העילית** – תמיכה בספורטאי העילית ובענפי הספורט המועדפים לשם הגדלת ההישגים בזירה הבין-לאומית.

ענפי המשק

קבוצת ההוצאות המשויכות לענפי המשק כוללת את ההוצאות בגין תעשייה תיירות, חקלאות, הגנת הסביבה ותקשורת.

מאפייני התקציב

הצעת התקציב של אשכול ענפי המשק לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-10.0 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-7.7 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-2.3 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב מסתכם בכ-5.2 מיליארד ש"ח.

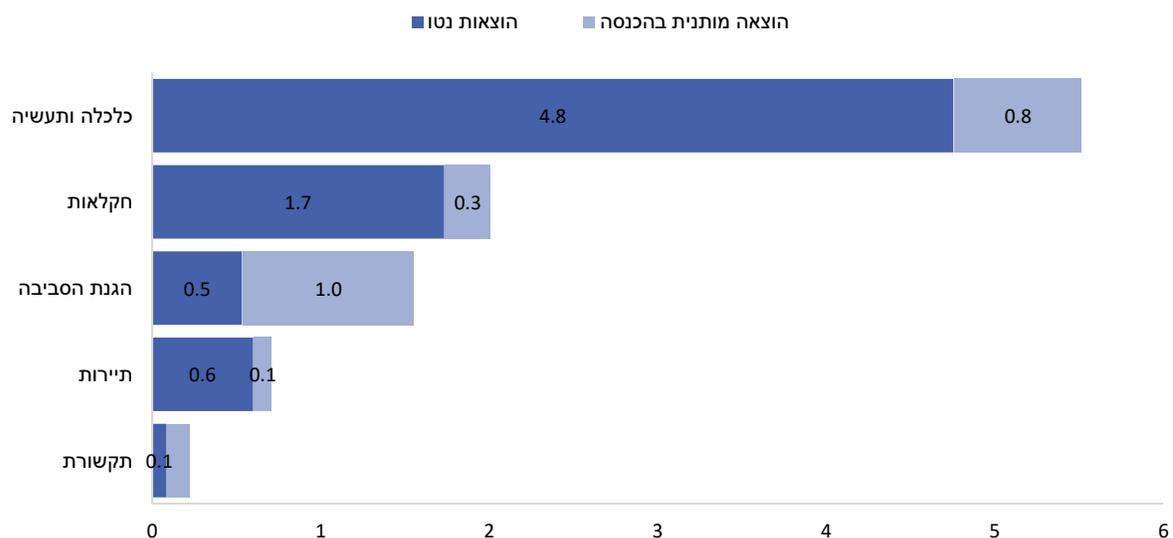
שיעור ההוצאות (ברוטו) המופנות לפעילות ענפי המשק עומד על כ-1.4% מסך ההוצאה התקציבית ברוטו בשנת 2026 (בניכוי החזר חוב קרן).

התמיכה לענפי המשק נועדה לעודד צמיחה בת-קיימא בענפי המשק השונים באמצעות ייזום וקידום רפורמות מבניות וענפיות, הסרת חסמים מנהליים ופתיחת "צווארי בקבוק", שתכליתם לשפר את כושר התחרות של המשק הישראלי באמצעות ניהול תקציב התמיכות למגזר העסקי, שנועד בעיקרו לפתור כשלי שוק שהסקטור העסקי מתמודד עימם. בנוסף, חלק מן המשרדים שדרכם מתבצעת התמיכה לענפי המשק פועלים גם כרגולטור שתפקידו, בין השאר, להבטיח תחרות ענפית.

במסגרת הצעת התקציב לשנת הכספים 2026 החליטה הממשלה, בין היתר, לשים דגש על שינויים מבניים להסרת חסמי סחר בייבוא אישי ומסחרי, הגדלת הפיריון וכושר התחרות של התעשייה הישראלית, הפחתת הנטל הרגולטורי, חיזוק הקשרים הבין-לאומיים של התעשייה עתירת הידע בישראל, עידוד עסקים קטנים ובינוניים, קידום הייצוא והקשרים הכלכליים של מדינת ישראל. כמו כן החליטה להמשיך לפעול להגברת התחרות בענף התקשורת ועוד.

תקציב ענפי המשק לשנת הכספים 2026

(מיליארדי ש"ח)

ענפי המסחר והתעשייה

בשנים 2021–2022 צמח המגזר העסקי והתאושש ממשבר הקורונה תוך חזרה לפעילות סדירה, זאת לצד התאוששות הביקושים מהציבור והגברת הוודאות. בשנת 2022 צמח המגזר העסקי ב-7.8 אחוזים באופן ריאלי, זאת ביחס לצמיחה ריאלית כוללת במשק של 6.4 אחוזים. לצד זאת היו גם עליות משמעותיות בייבוא ובייצוא של 11.7 אחוזים ו-8 אחוזים בהתאמה. כמו כן, המגזר העסקי נהנה מעלייה של 7.7 אחוזים בצריכה הפרטית.

ענף התעשייה בשנים אלו צמח אף יותר מהצמיחה במגזר העסקי וגדל ב-9.1 אחוזים, לעומת זאת ענפי המסחר הסיטונאי והקמעונאי צמחו ב-4.4 אחוזים בלבד. בשנים הקרובות צפוי המגזר העסקי להתמודד עם השפעות האינפלציה והריבית הנלווית לה. לצד זאת, פעולות הממשלה להפחתה ולטיוב הנטל הרגולטורי וכן לפתיחת המשק לייבוא צפויות לעודד את צמיחת המגזר העסקי ואת שיפור הסביבה העסקית, לצד עלייה בפריזון.

בשנת 2024 נאלץ המגזר העסקי להתמודד עם השפעות כלכליות משמעותיות בעקבות מלחמת חרבות ברזל. עסקים רבים, במיוחד באזורים שנמצאו תחת איום ביטחוני ישיר, חוו ירידה חדה בהיקפי הפעילות, פגיעה בתשתיות, ובמקרים מסוימים גם סגירה זמנית או קבועה של הפעילות העסקית. המדינה פועלת לסייע לעסקים שנפגעו באופן ישיר או עקיף, באמצעות מנגנוני פיזיים וייעודיים ותכניות מענקים מותאמות. התכניות כוללות תמיכה מיידית לכיסוי הפסדים ולשיקום הפעילות העסקית, לצד מענקים ארוכי טווח שמטרתם להחזיר את העסקים למסלול של צמיחה. כמו כן, מתקיימת בחינה מתמדת של המצב בשטח, במטרה לוודא שהמענים הניתנים אכן עונים על הצרכים. חשוב לציין כי מאמצי הממשלה מתמקדים לא רק בשיקום הנזק המידי, אלא גם בחיזוק החוסן הכלכלי של העסקים לטווח הארוך, במטרה לצמצם את אי הוודאות ולהניע מחדש את גלגלי הכלכלה.

בשנים 2023–2024 העיבה המלחמה על פעילות המגזר העסקי. בשנת 2023 צמח המגזר העסקי ב-1.1 אחוזים בלבד באופן ריאלי, זאת ביחס לצמיחה ריאלית כוללת במשק של 2.1 אחוזים, ובשנת 2024 כבר נרשמה ירידה של 0.4% בתוצר העסקי, לצד צמיחה של 1.0% בכלל המשק. הייבוא התכווץ ב-7.4% בשנת 2023 וב-0.7% בשנת 2024, ואילו הייצוא התכווץ ב-1.1% וב-4.7% בשנים אלה בהתאמה.

מלחמת "חרבות ברזל" המשיכה להיות מעצב מרכזי של הכלכלה גם בשנת 2025. הרבעון הראשון של השנה התאפיין בהתאוששות ובהתייצבות בשוק העבודה, וברבעון זה התוצר צמח ב-4.8% (בחישוב שנתי). במחצית השנייה של חודש יוני מבצע "עם כלביא" צמצם בצורה משמעותית את הפעילות הכלכלית באזורים נרחבים בארץ, והוביל להתכווצות של 4.3% ברבעון השני (בחישוב שנתי). ברבעון השלישי של השנה נרשמה צמיחה של 12.4% (בחישוב שנתי), בין היתר על רקע ההתאוששות ממבצע "עם כלביא" והשיפור הכללי במצב הבטחוני. עם סיום המלחמה ודעיכת האינפלציה, הצפי הוא להתאוששות בפעילות העסקית בשנת 2026.

בשנת 2024 הועברה הרפורמה שנועדה להתאים את הרגולציה הישראלית לזו הנהוגה באירופה, מתוך הכרה בעקרון לפיו "מה שטוב לאירופה – טוב גם לישראל". מאמצי הממשלה כעת ממוקדים ביישום החוק ובהתאמת הרגולציה המקומית לסטנדרטים האירופיים, במטרה לשפר את כושר התחרות של העסקים הישראליים בשוק הבינלאומי. התאמה זו צפויה גם להוזיל עלויות לצרכן ולתרום להורדת יוקר המחיה, כל זאת תוך חיזוק הסביבה העסקית המקומית.

ענף התיירות

תיירות נכנסת

בשנת 2019 התיירות העולמית המשיכה את מגמת הצמיחה העקבית בקצב גידול שנתי ממוצע של כ-4%. על פי נתוני ארגון התיירות העולמי (UN tourism) מספר נסיעות התיירות העולמי הסתכם בכ-1.46 מיליארד נסיעות תיירות, עלייה של כ-3.7 אחוזים ביחס לשנת 2018. היקף ההכנסות העולמי מתיירות נאמד בכ-1.5 טריליון דולר שהם כ-7 אחוזים מהייצוא העולמי של סחורות ושירותים. בשנת 2020 פקד את העולם משבר הקורונה שאילץ מדינות רבות בעולם לסגור את שעריהן בפני תיירים. חברות התעופה, בתי המלון ושירותי התיירות השונים שחררו את מרבית עובדיהם מה שגרם לירידה של כ-74 אחוזים ביחס לשנת 2019 (כ-400 מיליון נסיעות תיירות בלבד) וירידה של 1.3 טריליון דולר בסה"כ ההכנסות מתיירות. התיירות העולמית התאוששה באופן הדרגתי מהמשבר במהלך השנים 2021 ו-2022 – עם 415 מיליון נסיעות תיירים, 961 מיליון ו-1,286 מיליון נסיעות בהתאמה. שנת 2024 התאפיינה בחזרה לקו המגמה ולצמצום פערי הקורונה, כאשר לראשונה נרשמו 1.46 מיליארד נסיעות תיירות, והיקף הכנסות עולמי מתיירות של 1.74 טריליון דולר, כ-6 אחוזים מהייצוא העולמי של סחורות ושירותים.

בישראל שנת 2019 היתה שנת שיא בתיירות הנכנסת ונרשמו כ-4.5 מיליון כניסות תיירים⁵. מדובר בעלייה של כ-10 אחוזים ביחס לשנת 2018. בנוסף נכנסו לישראל 353 אלף מבקרי יום. מאז שנת 2016 חלה עלייה רציפה ומשמעותית במספר כניסות התיירים לישראל, כך גם ההכנסות מתיירות נכנסת. במרץ 2020 (פרוץ הקורונה) נסגרו השמיים ומנעה כניסה של תיירים לישראל. מספר כניסות התיירים בשנה זו הסתכם בכ-800 אלף בלבד, ירידה של למעלה מ-80 אחוזים. בשנת 2021 נרשמו 397 אלף כניסות תיירים לישראל, ובשנת 2022 נרשמו 2,675 אלף כניסות תיירים. בשנת 2023 נרשמה התאוששות משמעותית בתיירות הנכנסת לישראל ואלמלא פרוץ מלחמת חרבות ברזל והמלחמה בין רוסיה לאוקראינה (מדובר בשתי מדינות מקור משמעותיות של תיירים לישראל) הצפי היה להשוואת שיא הכניסות של שנת 2019. מספר הכניסות בשנת 2023 היה 3,010 אלף. בשנת 2024, שנת המלחמה, נרשמו 962 אלף כניסות תיירים לישראל, ירידה של כ-68 אחוזים משנת 2023. המשרד מעריך כי בשנת 2025 נכנסו לארץ 1.3 מיליון תיירים.

בהתאם לסקר תיירות נכנסת לשנת 2019⁶, כ-29 אחוזים מהתיירים הצהירו שביקרו בישראל למטרת ביקור קרובים וידידים, 25 אחוזים ציינו שמטרתם תיור וטיול, 19 אחוזים הגיעו למטרת צליינות, 14 אחוזים ציינו שמטרת ביקורם היא בילוי והנאה, 8 אחוזים מהתיירים הגיעו למטרת עסקים וכ-4 אחוזים הגיעו לישראל למטרות אחרות (לימודים ומחקר, תיירות רפואיות, כנסים ועוד). בהתייחסות למאפייני הפלחים, ראוי לציין את פלח ביקורי חברים וקרובים המשמש עוגן מסוים בעתות משברים ביטחוניים, זאת לעומת הפלחים האחרים אשר מרביתם מגיב בדרך כלל בהימנעות מביקור בזמנים כאלו. כמו כן, ראוי לציין את הפלחים בילוי והנאה ועסקים ושליחויות שהם מוקד התעניינות של משרד התיירות, זאת בשל העובדה שאוכלוסיית מבקרים זו מתאפיינת בהוצאה גבוהה למבקר.

בשנת 2024 בוצע סקר חצי שנתי, בו כ-44 אחוזים מהתיירים הצהירו שביקרו בישראל למטרת ביקור קרובים וידידים, 15 אחוזים ציינו שמטרת הביקור היא נופש, 12 אחוזים הגיעו לשם תיור וטיול, ויתר הקטגוריות – עסקים, צליינות ולימודים, עמדו על פחות מ-10 אחוזים. על פי סקר שנערך במחצית הראשונה של שנת 2025, כ-9 אחוזים מהתיירים הצהירו שמטרת ביקורם היא צליינות וכ-12 אחוזים נכנסו לצורך עסקים, עלייה קלה מנתוני 2024 בעוד שבשאר הקטגוריות נראתה מגמה זהה.

⁵ לפי ההגדרה הבינלאומית "תייר" הינו מי שנכנס למדינה בדרכון זר ולן לפחות לילה אחד (להבדיל ממבקר יום)

⁶ בשל הקורונה בשנים 2020-2022 ומלחמת חרבות ברזל שנת 2019 היתה השנה המלאה האחרונה בה בוצע הסקר

משרד התיירות צופה ששנת 2026 תהיה שנת מפנה בתיירות הישראלית, עם עלייה משמעותית בכניסת התיירים שמגיעים לצורך נופש, תיור וטיול וצליינות. זאת, כתלות בהמשך מגמת התייצבות המצב הבטחוני.

תיירות פנים

העלייה ברמת החיים ובהכנסה בעולם, במקביל לגידול בפנאי, מתבטאת בפיתוח תרבות הפנאי, הביילוי והתיור, ומביאה לעלייה בהיקף צריכת שירותי התיירות. אומדן ההוצאות של תיירות הפנים בשנת 2019 עמד על כ-13 מיליארד ש"ח (לא כולל תיירות חד-יומית).

בישראל, הגידול בתיירות הפנים על פני השנים יציב. חלקו נובע מהמגמות שצוינו לעיל וחלקו נובע מהגידול הטבעי באוכלוסייה. תיירות הפנים משמשת מעין "רשת ביטחון" עבור בתי המלון בישראל. בעתות של משבר ביטחוני, כאשר התיירות מחו"ל נמצאת בירידה, ניתן לראות כי הישראלים ממשיכים לנפוש בישראל גם בזמנים אלו. בכך הם מאפשרים למלונות לצלוח תקופות מעין אלו. אפקט זה נתן את אותותיו גם בשנים 2020–2025 כאשר תיירות החוץ הצטמצמה ואילו תיירות הפנים אף הייתה יציבה ואף הראתה עליה ביחס לשנת 2019 בשנים 2022 וב-2023. בשנות המלחמה השקיע המשרד משאבים לעידוד תיירות פנים, זאת לצורך חיזוק ענף התיירות בזמן המשבר ותמיכה במשפחות משרתי צבא ומילואים על ידי מימון "שוברי שגרה"- נופשים ומלונות שהזרימו כסף לענף התיירות.

ענף החקלאות

החקלאות הישראלית נמצאת בתהליך פיתוח מתמיד. עם השנים, טכנולוגיות גידול חדישות ושיטות גידול משוכללות תרמו לעלייה בכמות התוצרת ובמגוון הגידולים החקלאיים. עם זאת, כמו במרבית המדינות המפותחות, החקלאות הפכה מענף מוביל במשק בשנותיה הראשונות של המדינה, לענף קטן יחסית, המהווה כ-1.3 אחוז מתוצר המדינה כיום. בענף החקלאות מועסקים כ-38,000 עובדים, מתוכם כ-10,000 עצמאיים, כ-3,000 חברי קיבוצים, וכ-25,000 שכירים. כמו כן, קיימת מכסה של כ-25,700 עובדים זרים, וכ-20,000 עובדים פלסטינים קבועים וזמניים לענף החקלאות.

החקלאות מייצרת מזון טרי המשמש לצריכת האוכלוסייה המקומית והרשות הפלסטינית וכן לייצוא. הייצור החקלאי בישראל סובל מקיפאון ואף מירידה הן בערך התפוקה החקלאית, הן בכמות הייצור החקלאי. בעשור הראשון של המאה ה-21 זינק ערך התפוקה החקלאית מ-18.6 מיליארד ש"ח בשנת 2000 לכ-29 מיליארד ש"ח בשנת 2009, לעומת עלייה לכ-30 מיליארד ש"ח בלבד עשור לאחר מכן. בצד כמויות התפוקה החקלאית הצמחית, שיעור התפוקה המצטבר עמד על כ-4.3 מיליון טון בשנת 2000, והגיע לשיא של 5.5 מיליון טון בשנת 2014. מנקודת השיא חלה ירידה מתמשכת בהיקף הייצור לכמות של כ-4.7 מיליון טון בלבד בשנת 2018. לצד הקיטון בהיקף התוצרת החקלאית בשנים האחרונות, אוכלוסיית ישראל גדלה בעשור האחרון בשיעור של כ-20 אחוזים. שילוב של הירידה בהיצע התוצרת החקלאית והעלייה הדמוגרפית יוצרים פער הולך וגדל בין היצע המזון הטרי בישראל לצרכים. פערים אלו באים לידי ביטוי בירידה של כ-20 אחוזים בצריכת פירות וירקות לנפש, וזינוק של 80 עד 100 אחוזים במחירי הירקות והפירות במהלך שני העשורים האחרונים. פערים אלו מחייבים שינוי מדיניות חד, על מנת לבלום את עליית המחירים ואת הפגיעה בהיצע של המזון הטרי לאזרחי ישראל.

בצד ענפי החקלאות מהחי, ענף החלב הוא מן הענפים הבולטים והמשמעותיים במשק, ופועל מזה עשרות שנים במתכונת של תכנון מרכזי, שבמסגרתה המדינה קובעת את היקפי הייצור, את פריסת היצרנים ואת כללי הפעילות הכלכליים בענף. תכנון זה מתבטא, בין היתר, בהקצאת מכסות ייצור לחלב גולמי, בפיקוח על מחיר החלב הגולמי ובהסדרת יחסי ההתקשרות בין הרפתנים למחלבות, במטרה לייצר יציבות ולהפחית תנודתיות בהיצע. עם זאת, לצד

התכנון במקטע הייצור, הענף מאופיין בריכוזיות גבוהה ובהיעדר תחרות אפקטיבית במקטע המחלבות, המתבטאים במספר מצומצם של שחקנים מרכזיים בעלי כוח שוק משמעותי. שילוב זה של תכנון ריכוזי במקטע הייצור יחד עם ריכוזיות במקטע העיבוד והשיווק יצר לאורך השנים עיוותים מבניים עמוקים, אשר הביאו לרמת מחירים גבוהה של מוצרי החלב בישראל ביחס למדינות המפותחות, ובמקרים מסוימים אף לפגיעה ברציפות אספקת מוצרי חלב בסיסיים, נוכח היעדר גמישות תפעולית ותמריצים מספקים להרחבת קיבולת. נוסף על כך, חלקים נרחבים מענף החלב סגורים או מוגנים במידה גבוהה מפני יבוא, באמצעות מכסים ומגבלות נוספות, דבר המצמצם את החשיפה לתחרות בינלאומית ומעמיק את העיוותים הקיימים. שיטת התכנון המרכזי הנהוגה בענף היא שיטה אשר ברובה נעלמה מן העולם, ורוב המדינות המפותחות נטשו אותה בעשורים האחרונים לטובת מודלים מבוססי שוק, תחרות ורגולציה משלימה. ניסיון בינלאומי מלמד כי תכנון ריכוזי, במיוחד כאשר הוא מתקיים לצד ריכוזיות והיעדר תחרות במקטעי העיבוד והשיווק, מגביל בטווח הארוך את יכולת הענף להתאים עצמו לשינויים כלכליים וטכנולוגיים, מונע מיצוי מלא של כושר הייצור, ופוגע בתמריצים להשקעה, לחדשנות ולהתייעלות. במצבים אלו נפגעת גם היכולת לשמור על רציפות אספקה של מוצרים מתוכננים, שכן המערכת מתקשה להגיב בזמן לשינויים בביקוש או לשיבושים תפעוליים. לנוכח המציאות הענפית המתוארת, הממשלה מקדמת שינויים מבניים בענף החלב, הבאים לידי ביטוי בהצעת התקציב. במסגרת חוק ההסדרים מקודמת רפורמה מבנית אשר נועדה להתמודד עם הכשלים המובנים במתכונת ההסדרה הקיימת, באמצעות שינוי הדרגתי ומבוקר של משטר התכנון המרכזי. הרפורמה מבקשת להחליף מנגנונים ריכוזיים בכלים כלכליים מודרניים, המעודדים התייעלות, השקעות והתרחבות של רפתות בעלות יתרון יחסי, לצד יצירת מסלולים מוסדרים וברורים ליציאה מהענף עבור יצרנים שיבחרו בכך. במסגרת זו מוסדרים מחדש יחסי ההתקשרות בין הרפתנים למחלבות, במטרה לצמצם עיוותים מבניים, להפחית ריכוזיות ולחזק את מנגנוני התחרות במקטע העיבוד, ובכך גם לחזק את רציפות האספקה של מוצרי החלב. במקביל, נקבעים מנגנוני מעבר המעניקים ודאות ויציבות ליצרנים בתקופת היישום, תוך שמירה על רציפות הפעילות בענף. בנוסף, הרפורמה מבקשת לפתוח את ענף החלב לתחרות ע ידי ביטול כלל המכסים בענף. הרפורמה שואפת לאפשר מיצוי מיטבי של כושר הייצור, לחזק השקעות וחדשנות ארוכות טווח, ולבסס מבנה ענפי יעיל וגמיש יותר, התואם את הנהוג במדינות מפותחות ומאפשר התפתחות יציבה של הענף לאורך זמן

ענף התקשורת

הכנסות ענף התקשורת בשנת 2021 הגיעו לכ-16.8 מיליארד ש"ח (ללא מע"מ), עליה של כ-2 אחוזים מהכנסות הענף בשנת 2020, בעיקר עקב עליה בהכנסות במגזר התמסורת ותקשורת הנתונים וכן במגזר הסלולר. להתפתחות שוק התקשורת ישנה השפעה גדולה על התפתחות המשק. תשתית תקשורת מתקדמת ושירותי תקשורת מגוונים בפריסה גיאוגרפית רחבה הם תנאי חשוב להבטחת המשך הצמיחה, שיפור כושר התחרות של המשק הישראלי ושיפור השירותים הניתנים במשק. ההתקדמות הטכנולוגית המהירה בשני העשורים האחרונים הביאה לשינוי מהותי באופיו של ענף התקשורת בישראל ובעולם. במשך שנים רבות, נחשב הענף לכהן שמתקיים בו מונופול טבעי. עלויות ההשקעה הנדרשות להקמת רשת תקשורת והיתרונות המשמעותיים לגודל המאפיינים את הפעילות בענף מנעו קיומה של תחרות אפקטיבית בתחום אספקתם של שירותי תקשורת לציבור. לנוכח מאפיינים אלה, סופקו שירותי התקשורת במרבית מדינות העולם על ידי משרד ממשלתי או על ידי מונופול ארצי בבעלות ממשלתית מלאה. מתחילת שנות השמונים של המאה הקודמת הביאו השינויים הטכנולוגיים לירידה מהירה בהיקף ההשקעה הנדרשת להקמת רשת תקשורת ולירידה בעלויות התפעול השוטפות. תמורות אלו מאפשרות כיום לספק שורה רחבה של שירותי תקשורת במסגרות שוק תחרותיות.

בשנים האחרונות ניתן להצביע על שורה נוספת של שיפורים טכנולוגיים בענף: פיתוחים טכנולוגיים אלחוטיים, שימוש בטכנולוגיות ספרתיות מבוססות סיבים אופטיים בקרבה לבית המנוי (FTTx), שילוב של חומרה ותוכנה ברמה גבוהה וגידול משמעותי ברוחב הפס הנייח והנייד כאחד. שינויים אלו הפכו את מקטע ההפצה, קרי רשת התקשורת, לשירות הניתן לאספקה על ידי מספר גורמים במקביל ואפשרו לספק בצד שירותי התקשורת המסורתיים, מגוון רחב של שירותים מודרניים המותאמים לצרכים הייחודיים של כל לקוח. כמו כן, הענף מתאפיין בשנים האחרונות בהתלכדות של טכנולוגיות (Convergence), תשתיות ושירותים, המטשטשת את קווי התיחום המסורתיים בין תקשורת, מחשב ושידור. תהליך התלכדות הטכנולוגיות השפיע באופן משמעותי על מבנה שוק התקשורת, כך שנוצרו ארבע קבוצות תקשורת מרכזיות המספקות שירותים במרבית התחומים הקיימים בשוק: סלולר, טלפוניה ניידת, תשתית אינטרנט, ISP ושיחות בינ"ל וטלוויזיה רב-ערוצית. תהליך הליברליזציה וקידום התחרות בענף התקשורת טומן בחובו תועלות רבות למשק. להלן העיקריות שבהן: הגדלת החופש לצרכן לבחור בין ספקים, וכתוצאה מכך ירידה במחירי השירותים לצרכן; הרחבת מגוון השירותים הזמינים תוך החדרה מואצת של טכנולוגיות מתקדמות; תמריץ להגדלת ההשקעות ולשיפור השירות לצרכן; שיפור כושר התחרות של המשק כתוצאה מזמינות שירותי תקשורת מתקדמים ותמיכה בצמיחת התוצר הלאומי והרחבת אפשרויות הצריכה והמסחר במשק.

תוצאות התחרות בתחומי התקשורת השונים, הדגימו באופן מובהק את יתרונותיה של התחרות ככלי להשגת יעדי הממשלה בתחום. לפיכך, יש להוסיף ולפעול להחדרתה, להרחבתה ולביסוסה של התחרות בכל תחומי התקשורת, תוך חיזוק מעמדו של הצרכן, בין היתר באמצעות הסרת חסמי מעבר בין ספקים והגברת השקיפות והמידע אודות השירותים המסופקים לו. במסגרת הצעת התקציב לשנת 2026 משרד התקשורת, בשיתוף משרד האוצר, ימשיך לפעול לשמירה על התחרות והתפתחות בענף התקשורת באמצעות הגברת הפריסה של רשתות הסיבים האופטיים על ידי מכרזי התמרוץ, טיוב הפיקוח והרגולציה על חברות הסלולר וקידום רפורמות להסרת חסמים להקמת אתרים סלולריים ובחינת המגזר העסקי בתחום הנייח במטרה לזהות את החסמים ולפעול להגברת התחרות גם במגזר זה.

הגנת הסביבה

המשרד להגנת הסביבה פועל בשלוש רמות: ארצית, מחוזית ומקומית. ברמה הארצית המשרד נושא באחריות לקביעה ולהתוויה של מדיניות סביבתית כוללת וכן מקדם הליכי תקינה בתחום. ברמה המחוזית המשרד פועל באמצעות שישה מחוזות אשר אחראים ליישום המדיניות המוטווית על ידי המטה, בכפוף למאפיינים ולצרכים הסביבתיים הייחודיים של היישובים שבתחום אחריותו. במסגרת המקומית המשרד תומך בכ-50 יחידות סביבתיות שהוקמו בערים ובאיגודי ערים, לרבות במגזרי המיעוטים.

במסגרת הצעת התקציב לשנים 2021–2022 תתמקד פעילות המשרד במספר נושאים: מאבק במדבר האקלים, ניהול פסולת בת קיימא באופן שיביא להפחתת ההטמנה, שיפור מצב הסביבה בחברה הערבית, קידום עירוניות בת קיימא וכן קידום רפורמה ברישוי ובפיקוח הסביבתי.

משרד הכלכלה והתעשייה ורשות החדשנות

הצעת התקציב של משרד הכלכלה והתעשייה ורשות החדשנות לשנת 2026 (סעיף 38) בכ-5.1 מיליארד ש"ח, מהם כ-4.5 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-605 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-3.1 מיליארד ש"ח.

הצעת תקציב הפיתוח של משרד הכלכלה והתעשייה לשנת 2026 (סעיף 76) מסתכמת בכ-431 מיליון ש"ח, מהם כ-281 מיליון ש"ח בהוצאה נטו וכ-150 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-369 מיליון ש"ח.

משרד הכלכלה והתעשייה מופקד על עידוד ענפי התעשייה והמסחר, לרבות עסקים קטנים ובינוניים וקידום היצוא, וכן יישום מדיניות הממשלה להפחתת יוקר המחיה והגברת התחרות במשק.

רשות החדשנות מופקדת על קידום המחקר והפיתוח והובלת החדשנות הטכנולוגית. משרד הכלכלה והתעשייה ורשות החדשנות פועלים באמצעים תקציביים, מנהליים, אכיפתיים ותחיקתיים לצורך מימוש יעדיהם המרכזיים כמפורט להלן.

עיקרי יעדי משרד הכלכלה והתעשייה

"מה שטוב לאירופה וארה"ב טוב לישראל" – הגברת התחרות והיבוא

- הפחתת הריכוזיות והסרת חסמים לתחרות בקרב יצרנים, ספקים וקמעונאים
- עידוד היבוא וכניסת שחקנים זרים לשווקים מקומיים
- קידום צרכנות נבונה ומתקדמת תוך שמירה על סחר הוגן

צמיחה כלכלית וקידום היצוא על בסיס יתרונות יחסיים תחרותיים (ה"קלאסטרים")

- הגדלת גיוון יעדי היצוא וחיזוק הפעילות הכלכלית הבינלאומית תוך קידום משאים ומתנים להסכמי אזור סחר חופשי (אס"ח) חדשים.
- פיתוח קלאסטרים ומנועי צמיחה כלכליים ארציים ואזוריים
- קידום החדשנות והבינה מלאכותית והטמעתן במגזר העסקי
- תכנון, פיתוח ושיווק אזורי תעשייה

צמיחה כלכלית וקידום היצוא על בסיס יתרונות יחסיים תחרותיים

- הגדלת היצוא וחיזוק הפעילות הכלכלית הבינלאומית
- פיתוח קלאסטרים ומנועי צמיחה כלכליים ארציים ואזוריים
- עידוד השקעות והטמעת חדשנות בתעשייה, במסחר ובשירותים
- שיקום הצפון והדרום על רקע המלחמה, הגברת החוסן ומעבר לצמיחה

"מרקטפלייס לתעסוקה" – התאמת היצע העובדים לביקוש המעסיקים

- חיזוק ההלימה בין ביקוש להיצע העובדים בהתאם לצרכי המעסיקים
- העלאת איכות התעסוקה וחיזוק המיומנויות בקרב המועסקים
- גיבוש תהליכי אבחון, הכשרה ובניית קריירה באמצעים ושיטות מתקדמות

פיתוח המשק וקידום המגזר העסקי

- עידוד השקעות, חיזוק יכולות הייצור והעלאת פיריון העבודה במשק
- חיזוק התעשייה והעסקים בצפון ובדרום לאור המלחמה ומימוש פוטנציאל הצמיחה שלהם
- שיפור הסביבה העסקית וחיזוק התחרותיות בדגש על עסקים קטנים ובינוניים תוך העמקת השותפות עם השלטון המקומי
- קידום דיגיטציה ושיפור השירות למגזר העסקי, ציבור האזרחים והצרכנים ולגורמי הממשלה השונים
- הגברת החוסן והמוכנות לחירום בהיבטים משקיים וכלכליים

דגשים לשנת הכספים 2026

תפיסת ההפעלה של משרד הכלכלה והתעשייה עוסקת בקידום כלכלה תחרותית, צומחת ומכלילה בין השאר באמצעות הגברת הייבוא, קידום הייצוא, התאמת היצע העובדים לביקוש המעסיקים, קידום המגזר העסקי ודיגיטציה בשירות הציבורי. להלן הנושאים העיקריים עליהם יושם דגש בתוכנית העבודה ובתקציב לשנת 2026:

צמיחה כלכלית וקידום הייצוא על בסיס יתרונות יחסיים תחרותיים

משרד הכלכלה פועל לקידום יעדי צמיחה – המשרד שואף לחזק את מגזר הייצוא ולהעמידו בתוך חמש עשרה שנה ברמה של טריליון ש"ח. על מנת לעמוד ביעדים, המשרד בנה תכנית לעידוד הצמיחה והפיתוח הכלכלי של המשק ולחיזוק החוסן הכלכלי ואיתנות המגזר העסקי באמצעות קלאסטרים תחרותיים.

תכנית הצמיחה הגדירה שישה קלאסטרים – תחומים או ענפים טכנולוגיים בהם ישראל חזקה ושהינם בעלי ביקוש בינלאומי גבוה סביב האתגרים הגלובלי – אגריפוד-טק, בריאות, הגנה וסייבר, תעשייה מתקדמת, הייטק ודזרטק (לרבות אנרגיה ומים).

בתחומים אלה פועל המשרד לגיבוש ויישום מדיניות צמיחה באמצעות שותפות בין הסקטור העסקי, משרדי הממשלה השונים, האקדמיה וכלל השחקנים באקו-סיסטם. כמו כן הוקמה מינהלת יעודית הפועלת לגיבוש מדיניות ממשלתית תומכת שתאיץ מהלכי צמיחה של המגזר העסקי לטובת כלל אזרחי ישראל.

במסגרת התכנית מפעיל משרד הכלכלה והתעשייה מסלולי סיוע על מנת להגביר את שיעור הייצוא מישראל לעולם, לקדם ולפתח אקוסיסטם, לפתוח את השערים לחברות ישראליות בחו"ל, להביא להשקעת משאבים מיטבית אשר תביא לצמיחה מואצת בכלל האזורים כל זאת באמצעות אימוץ מדיניות מכוונת קלאסטרים תחרותיים אשר מתמקדת בתחומי ליבה בהם למשק הישראלי יתרונות תחרותיים יחסיים לעומת כלכלות בינלאומיות. שתי תכניות דגל לקידום הייצוא גובשו והופעלו בשנת 2025 ופעולתן תימשך בשנת 2026: "צמיחה לעולם" – תכנית המסייעת ליצואנים לקדם שיווק מוצריהן בחו"ל באמצעות השתתפות במשלחות ותערוכות,

וכן "תכנית הפיילוט" המאפשרת השתתפות כספית משמעותית בהתקנות מסחריות ראשונות של חברות ישראליות בשווקים הבינלאומיים.

כמו כן, כדי לחזק את כלכלת ישראל בעולם מתכנן המשרד לפתוח כחמש נספחויות חדשות ולקדם משאים ומתנים עם מדינות על הסכם סחר חופשי שיקל על הפעילות העסקית.

תכנון, פיתוח ושיווק אזורי תעשייה - על מנת לענות על צרכי התעשייה הישראלית גם לטווח של עשרות שנים מהיום, מתכנן ומפתח משרד הכלכלה אזורי תעשייה באזורי עדיפות לאומית. מלאי קרקעות זמין לתעשייה מאפשר הקמת מפעלים בעלות ומשך זמן נמוכים יותר, הוא מתמרץ הקמת מפעלים וקריטי להתפתחות התעשייה ובפרט בפריפריה. תכנון ושיווק אזורי תעשייה מתבצעים בהתאם לצרכי ויתרונותיו התחרותיים של האזור. באופן כזה, אזורי תעשייה מהווים מנוף למימוש פוטנציאל ההצלחה של המפעלים, האזור והכלכלה כולה.

הגברת הייבוא

ביולי-2024 נכנסה לתוקף רפורמת "לא עוצרים בנמל". צעד מדיניות זה, הינו השלב הראשון של הרפורמה "מה שטוב לאירופה טוב לישראל", שממוקדת בהסרת חסמים והשקת הקלות רגולטוריות ביבוא מצרכים הכפופים לתקינה רשמית. מהות הרפורמה הינה מתן אפשרות ליבואנים לשחרור טובין ללא אישור רגולטורי עבור טובין המיובאים בקבוצה 2+3. במהלך זה הוסרה חובת היבואן להגיש, באמצעות מעבדה מוכרת, בקשה לקבלת אישור הממונה. כמו כן נקבעו בחוק פטורים מחובת עמידה בדרישות תקינה רשמית עבור ייבוא לצרכי מו"פ, וכן ייבוא לשם ייצוא.

במהלך חודש אוגוסט 2024 אושר בכנסת תיקון לחוק התקנים, שאיפשר את השקת השלב השני של רפורמת "מה שטוב לאירופה טוב לישראל". אשר נכנסה לתוקף במספר פעימות החל מינואר 2025, הפעימות הקרובות יחולו ביולי 2026 ובינואר 2027.

מהות הרפורמה היא מתן אפשרות לייבא טובין על בסיס עמידה בדרישות הרגולציה האירופית בתחומי התקינה הרשמית (דוגמת מוצרי חשמל ואלקטרוניקה, צעצועים, חומרי ניקוי, ועוד), זאת בנוסף למסלולי הייבוא הקיימים כיום. במקביל משרד הכלכלה ממשיך לסייע למשרדי הממשלה הרלוונטיים להתאמת החיקוקים כנדרש בסעיף 6א9 בחוק התקנים בכדי לאפשר החלה רחבה של הרפורמה.

משרד הכלכלה והתעשייה גיבש לאחרונה הצעת חוק במטרה להשיק את השלב השלישי הצפוי לעבור חקיקה בתחילת שנת 2026. במסגרתו תושק במהלך השנה, רפורמה המשכית "מה שטוב לארה"ב טוב לישראל" שבדומה להקלות שהושקו בהליך יבוא (ייצור) ושיווק מצרכים התואמים את הרגולציה האירופאית, תאפשר לייבא ולשווק טובין מצרכים שייצרו בארה"ב ובישראל על בסיס עמידה בדרישות הרגולציה האמריקאית.

שילוב רפורמות אלו, צפוי להגדיל את היקף הייבוא ולעודד כניסה של יבואנים נוספים באופן שיביא להגדלת היצע המוצרים, גידול במספר היבואנים, הגדלת התחרות על טעמו של הצרכן הישראלי והקלה ביוקר המחיה.

התאמת היצע העובדים לשוק המעסיקים

משרד הכלכלה והתעשייה שואף לחזק את ההתאמה בין ביקוש להיצע העובדים בהתאם לצרכי המעסיקים, לשפר את איכות התעסוקה, להרחיב את המיומנויות בקרב המועסקים וכן לגבש ולטייב תהליכי אבחון, הכשרה

ובניית קריירה באמצעים ושיטות מתקדמות. ביצוע הצעדים כמפורט יהיה באמצעות מעבר ממודל של top down למודל של שותפות בין המעסיקים למשרד הכלכלה והתעשייה ובכלל זה איתור צרכי מעסיקים באופן רציף באמצעות פלטפורמות שיח מגוונות ומותאמות הקיימות במשרד.

שני המסלולים המרכזיים לשותפות בין המשרד למעסיקים הנם מסלולי הכשרה מקצועית "עם מעסיק בקצה" לפיהם מתאפשרת הכשרה בחניכה (OJT) או בכיתה בסבסוד המדינה באופן בו המעסיק מעורב בקביעת התכנים הנלמדים ופועל לאיוש מיידית של מרבית המשתתפים במקומות העבודה. כמו כן קיים נתיב של מיזמים משותפים בו נקבעות הכשרות יעודיות עם גורמים מפעילים בהתאם לצרכים יחודיים.

התאמת היצע העובדים לצרכי המשק מוצאת ביטויה גם במהלכים יחודיים של משרד הכלכלה במהלך 2025 לפיהם הורחבה בצורה משמעותית מכסת העובדים הזרים שקיבלו היתר לעבוד בארץ, והגיעה גם לתחום המסחר והשירותים המשווע לידיים עובדות.

במהלך 2026 משרד הכלכלה והתעשייה ימשיך לקדם את הסדרת תחום העובדים הזרים כמנוע מרכזי לשמירה על הרציפות התפקודית של המשק ולחיזוק ענפי התעשייה, המסחר והשירותים והמסעדות. במסגרת זו, המשרד יוביל מהלכים לשיפור הוודאות התפעולית למעסיקים, לייעול ממשקי העבודה מול רשות האוכלוסין וההגירה, ולקידום התאמות רגולטוריות ומנגנוני פיקוח שיבטיחו שמירה על זכויות העובדים, תוך הקטנת הנטל הבירוקרטי והכלכלי על המעסיקים.

שנת 2026 תעמוד בסימן חיזוק תשתיות הנתונים, ניתוח עומקי השוק, והתאמת המכסות לצרכי המשק המשתנים, מתוך ראייה מערכתית כוללת המבטיחה תגובה מהירה ויעילה למחסור בכוח אדם ולהתפתחויות הכלכליות. בתקופה זו, עם התאוששות המשק ממשבר המלחמה, המשרד רואה חשיבות עליונה במיצוי מיטבי של המכסות להבאת עובדים זרים ובהעמדת כלים שיאפשרו התאוששות מהירה ויציבה של ענפי המשק החיוניים.

פיתוח המשק וקידום המגזר העסקי

משרד הכלכלה והתעשייה שואף להוביל לצמיחה כלכלית בישראל, באמצעות קידום עסקים תחרותיים וחדשניים, חיזוק שוק עבודה מיומן ושוויוני ועיצוב סביבה עסקית תומכת חדשנות, תחרותיות ויזמות. המשרד פועל בכלים של סיוע ישיר לעסקים וכן פעולות שמטרתן יצירת סביבה עסקית תומכת המאפשרת לעסקים להתפתח, למצות את הפוטנציאל העסקי שלהם ולהתחרות.

כמו כן, משרד הכלכלה והתעשייה פועל לעודד השקעות הון ויוזמה כלכלית, תוך מתן עדיפות לחדשנות ופריון ולאזורי פיתוח, לשם שיפור כושר היצור של משק המדינה, שיפור יכולתו של המגזר העסקי להתמודד בתנאי תחרות בסביבה הבינלאומית ויצירת תשתית למקומות עבודה חדשים ובני קיימא.

במסגרת פעילות זו מוצעים מגוון מסלולי סיוע לפיתוח המשק וקידום המגזר העסקי: מסלול מענקים מכוח החוק לעידוד השקעות הון אשר כולל, בין היתר, שני מתווים המיועדים למפעלים פורצי דרך ובעלי חדשנות טכנולוגית גבוהה ובנוסף מסלול הטבות מס לבנייה להשכרה למגורים. בנוסף, מתן מענקים מכוח החלטות ממשלה, שמטרתן הן השקעה בהון הפיזי בתעשייה לצורך קידום חדשנות ושיפור הפריון והן להשקעה בהון האנושי ועידוד תעסוקה איכותית. בשנת 2026 יפעיל המשרד מסלול להטמעת טכנולוגיות ייצור מתקדם ומסלול תשתיות לקלאסטרים, מסלול להקמת פעילויות עתירות ידע באזורי עדיפות לאומית ובירושלים דרך השתתפות

בעלות שכר של עובדים חדשים בעלות העסקה גבוהה, מסלול לקליטת עובדים מהאוכלוסייה הדרוזית והצ'רקסית, מסלולי סיוע לתעשייה בהתמודדות עם מס הפחמן, ועוד.

אחד מכיווני המדיניות המרכזיים של משרד הכלכלה והתעשייה הינו קידום הפריפריה ופיתוח כלכלי של הצפון והדרום. למטרה זו עושה המשרד שימוש בכלים רציפים וקבועים כגון מענקים לתעשייה על פי החוק לעידוד השקעות הון ופיתוח אזורי התעשייה, לצד כלים משתנים דוגמת מסלולי סיוע לשיקום ושימור פעילות עסקית בעקבות מלחמת התקומה. החלטת הממשלה לפיתוח ושיקום אזור קו העימות בצפון שנוסדה בשנת 2025, תמשיך ותבוצע גם בשנת 2026 במטרה להביא לשיקום וצמיחה כלכלית של האזור.

קידום המגזר העסקי פירושו בראש ובראשונה עידוד עסקים קטנים ובינוניים המהווים מעל ל-99% משיעור העסקים במשק. המשרד מפעיל מערך ארצי לסיוע לעסקים ויזמים, אשר עבר בשנת 2025 שינוי משמעותי הכולל התאמה לעולם העסקי המשתנה, התייעלות תפעולית ושיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות כמכפילות כוח לקידום הכלכלה המקומית וכן מפתח ומפעיל כלי תמיכה במטרה להגדיל את הנגישות לאשראי והון צמיחה, לעודד חדשנות ופריון ולהגביר את כושר התחרות של העסקים הקטנים והבינוניים. בין היתר מתוכננים בשנת 2026 מסלול לקידום המחשוב בעסקים קטנים ובינוניים ותוכנית בשיתוף המגזר העסקי והשלישי תוך מינוף תקציב המשרד לקידום מיזמים שיסייעו לעסקים קטנים ובינוניים בתחום הרחבת האשראי ופיתוח פתרונות עסקיים.

יעדי רשות החדשנות

רשות החדשנות אמונה על קידום המחקר והפיתוח התעשייתי, כאמצעי לחיזוק התעשייה עתירת הידע, על מנת שתהיה בעלת ערך מוסף גבוה וכושר תחרות בעידן הכלכלה הגלובלית.

רשות החדשנות פועלת להשגת יעדיה בין השאר באמצעות הדרכים הבאות:

- חיזוק תעשיית הייטק באמצעות השקעה ישירה המאפשרת מחקר ופיתוח פורצי דרך במחקרים, מיזמים, חברות, מאגדים ועוד. השקעה ישירה, ובפרט בתחומי טק המאופיינים ברמת סיכון גבוהה ובהיקפי מימון נמוכים מצד השוק הפרטי, הינה ציר מרכזי ביותר במודל הפעולה של רשות החדשנות.
- חברות מרכזיות בתוכניות הייעודיות לתחומים בעדיפות לאומית, וכן ביצוע הרכיבים שבאחריותה בתכניות אלו, ביניהן תכניות פורום תל"ם לבינה מלאכותית, לביוקונברגנס (Bioconvergence) ולקוונטום.
- תכניות תמיכה בתעשיית הייטק בעקבות התפתחויות מקרו-כלכליות שונות, ביניהן קרן 'יוזמה 2.0' להגדלת ההשקעות של מוסדיים בתעשיית ההייטק הישראלית באמצעות קרנות הון סיכון, וכן מסלול לסיוע לקרנות הון סיכון ישראליות בתחומי טכנולוגיה עמוקים לסגירת סבב הגיוס הראשוני.
- שימור התחרותיות והאטרקטיביות של תעשיית הייטק בישראל למול העולם, בין השאר באמצעות קידום מהלכים לביסוס הוודאות במיסוי וברגולציה של חברות הייטק בשלבים השונים ובגופי השקעות בתעשייה.
- הזנקת חדשנות טכנולוגית בתהליכי הייצור לצורך הרחבת היקף הפעילות בישראל והגברת התחרותיות.
- פעילות למול גופי ממשלה נוספים לקידום צרכי התעשייה עתירת הידע, כדוגמת עבודה להסרת חסמי רגולציה לחברות הייטק בענפי המשק השונים ולקידום ההון האנושי.

דגשים לשנת הכספים 2026

לצד התבססותה והצמיחה המשמעותית בשנים האחרונות, לתעשיית ההיי-טק הישראלית אתגרים לא מעטים. ברמה הגלובלית, בשנת 2022 חלה האטה בתעשיית הייטק העולמית, שניכרה גם בישראל, בעוד בשנת 2023 עליית הריבית חסרת הסיכון בשווקים, לצד נסיבות מקומיות המשיכו להשפיע על התעשייה ביתר שאת למול השוק הגלובלי. מלחמת 'חברות ברזל' שפרצה באוקטובר 2023 הביאה עימה השפעות רחבות לכלל המשק וכן לתעשיית ההייטק, בין השאר בהיבטים של היצע עובדים, גיוסי הון והתפתחות חברות. בשנת 2026, עם הורדת עצימות הלחימה, תעמוד תעשיית ההייטק הישראלי בפני נקודת מפנה לגידול בהיקף ההשקעות, כוח האדם המועסק במשק והיקף החברות בתעשייה. בנוסף לאתגרים אלו, לתעשיית ההייטק הישראלי אתגרים נוספים, דוגמת הצורך הגובר בכוח אדם מיומן, חיכוך גבוה מול רשויות המס, רגולציה מכבידה, צורך גדל בנגישות לתשתיות והתפתחותם של מגוון תחומים טכנולוגיים כאשר לכל תחום מאפיינים וצרכים ייחודיים. לאור כל זאת, ובהתייחס לקצב השינויים המהיר של התעשייה הגלובלית, תידרש תעשיית הייטק הישראלית, ורשות החדשנות כגורם מרכזי בחיזוק תעשיית ההייטק, למעורבות חכמה ויעילה, על מנת לשמר את היתרון היחסי של מדינת ישראל. פעילות רשות החדשנות למול אתגרים אלו מתבצעת באמצעות ארבע זירות הפעולה שלה: זירת הזנק, זירת צמיחה, זירת תשתיות והזירה הבינלאומית.

התמקדות בתחומים טכנולוגיים עתירי סיכון

דגש נוסף לשנת 2026 הוא העמקת פעילות המענקים של רשות החדשנות בתחומים שהינם עתירי סיכון. בשנים האחרונות, למעלה מ-50% מסך ההשקעות הפרטיות בתעשיית הייטק הישראלית בוצעו בחברות טכנולוגיה ומיזמים טכנולוגיים הנמנים על שלושה תחומים עיקריים: סייבר, תוכנה ארגונית ופינטק. לאור זאת, מסלולי רשות החדשנות

שמים דגש על תחומים עבורם זמינות ההון להשקעה בחברות צעירות הוא נמוך, ושטמון בהם פוטנציאל למצב את ישראל בחזית החדשנות העולמית. לרוב, יהיו אלה תחומים הנשענים על טכנולוגיה עמוקה, קרי תחומים שרמת המורכבות הטכנולוגית בהם גבוהה.

■ פיתוח תשתיות טכנולוגיות מתקדמות

דגש נוסף לשנת 2026 הוא פיתוח וחיזוק תשתיות לפעילות מו"פ ולעידוד שיתופי פעולה בין שחקנים לענף בנושא זה, בעבור הבטחת המשך עליונותה הטכנולוגית של ישראל. במסגרת זאת, רשות החדשנות תמשיך לבצע את הרכיבים להם היא אחראית בתכנית השותפים של פורום תל"ם לבינה מלאכותית, וביניהם – הנגשת תשתיות מחשוב מוזלות לתעשייה, הנגשת מאגרי מידע, השקעה בחברות סטארטאפ, וכן מאגדי אקדמיה-תעשייה בתחומי הבינה המלאכותית.

■ תמיכה בהעברת ידע יישומי לתעשיית ההייטק

דגש מרכזי לשנת 2026 הינו שיפור התהליכים, וכן הכמות והאיכות, של הידע היישומי המועבר מהאקדמיה לתעשיית ההייטק הישראלית. בשנים האחרונות, חלים שינויי מגמה בהשקעות בסקטורי טכנולוגיה עולמיים; בין השאר, מסתמן כי רבות מהחברות בסקטורים חדשים אלו מתבססות על ידע עמוק, הנוצר באקדמיה ובמוסדות המחקר לאורך שנים. בהתאם, העברת ידע יישומי שנצבר במוסדות המחקר אל התעשייה היא הכרח לטובת המשך גשוגה של תעשיית ההייטק הישראלית. לשם כך, רשות החדשנות תפעל לפיתוח מסלול לעידוד העברת ידע יישומי לתעשיית ההייטק.

■ השתתפות בתוכנית המו"פ האירופית

במהלך שנת 2026 מדינת ישראל צפויה להמשיך ולהשתתף בתוכנית המסגרת התשיעית למחקר ופיתוח של האיחוד האירופי (Horizon Europe) שהחלה בשנת 2021. תוכנית המסגרת התשיעית היא תוכנית שבע-שנתית בהיקף כולל של 95 מיליארד אירו, אשר מאפשרת לחוקרים מהאקדמיה ומהתעשייה בישראל להתחרות על תקציבי מחקר של הקהילה האירופית ולהשתתף בפעילות מו"פ בין-לאומית. רשות החדשנות היא הגוף המאגם את תקציב השתתפות ישראל בתוכנית, וכן מפעילה מנהלת ייעודית (ISERD) לניהול שיתוף הפעולה השוטף למול האיחוד האירופי.

משרד התיירות

הצעת התקציב של משרד התיירות לשנת הכספים 2026 (סעיף 37) מסתכמת בכ-193 מיליון ש"ח בהוצאה ברוטו. מהם כ-189 מיליון ש"ח בהוצאה נטו וכ-4 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-8 מיליון ש"ח.

הצעת תקציב הפיתוח של משרד התיירות לשנת הכספים 2026 (סעיף 78) מסתכמת בכ-511 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-411 מיליון ש"ח בהוצאה נטו וכ-101 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-361 מיליון ש"ח.

דגשים לשנת הכספים 2026

- שימור התשתיות וההון האנושי של תעשיית התיירות בארץ ובחו"ל – משרד התיירות השקיע במרוצת השנים סכומים משמעותיים בפיתוח תשתיות תיירותיות ובהגדלת היצע מתקני האכסון בישראל. לתקציבים אלה התווספו השקעות מצד גופים ציבוריים אחרים ומצד המגזר הפרטי. תעשיית התיירות המתבססת על תיירות נכנסת, מושפעת באופן משמעותי מהמצב הבטחוני מאז פרוץ המלחמה. במטרה לסייע לתיירות להתאושש עם השינוי במצב הבטחוני, וכן על מנת לשמר את ההון האנושי בתעשייה עתירת כוח אדם זו, משרד התיירות מקצה תקציבים למגוון פעולות, ובכלל זה סיוע למתקנים מלונאים, הגדלת תנועת תיירות הפנים, סיוע למארגני התיירות הנכנסת, פעולות שיווק בחו"ל לצורך עידוד החזרת התיירות הנכנסת, שימור התשתיות השיווקיות של ישראל בחו"ל המסייעת לחזק את ישראל בתודעה, הקצאת שעות ייעוץ לעסקים תיירותיים ועוד.
- קידום פרויקטים תיירותיים משמעותיים בתחום פיתוח תשתיות תיירותיות ציבוריות – המשרד יתמקד ויקצה את עיקר תקציבו לפרויקטים גדולים ומשמעותיים, מחוללי שינוי ובעלי תפיסה אזורית רחבה. המשרד מעוניין לתמוך בפרויקט מלא ולא במקטעים לאורך מספר שנים. בנוסף בכוונת המשרד להגביר את המעקב והבקרה על פרויקטים מאושרים. באזור הצפון ובחבל תקומה בדרום, שנפגעו בעקבות מלחמת חרבות ברזל, המשרד צפוי להשקיע בשיפור והנגשת תשתיות ותכנון סטטוטורי למוקדי תיירות. המשרד ימשיך לסייע לבעלי עסקים תיירותיים פרטיים באמצעות חממות עסקיות וסבסוד שעות ייעוץ.
- הגדלה וגיוון של היצע האכסון המלונאי – ענף המלונאות הינו עתיר הון שהיקף ההשקעות השנתיות בו מסתכמות בכ-1.5 מיליארד ש"ח. יכולתה של מדינת ישראל להוות מוקד משיכה לתיירים בעולם תלויה, בין היתר, בערך התמורה לכסף שמקבל התייר. כחלק ממאמצי משרד התיירות להגדיל את התמורה לכסף, פועל המשרד להגדיל את התחרות והגיוון בענף האכסון המלונאי בישראל. תכנית העבודה לשנת 2026 מבקשת להמשיך ולהגדיל את מספר התחלות הבנייה של חדרי מלון, תוך קביעת קריטריונים שיסייעו להגביר את התחרות וגיוון המוצרים בענף.
- הגברת אפקטיביות והתאמת אסטרטגיית השיווק לאירועים גלובליים לצד הגברת הפרטת חלק מהפעילות – מינהל השיווק נוקט בפעילות שימור לטובת ביסוסה מחדש של רשת ההפצה של המוצר התיירותי בחו"ל במקביל לביצוע מחקרי שוק שמטרתם לייעל ולטייב את פעולות השיווק והכל כדי לפעול ביעילות ובמהירות עם תום המלחמה, לטובת הזנת הכלכלה. בשנת 2026 המשרד יגדיל את השימוש בתוכן שיווקי ובמשפיעני רשת על פני פרסום יזום. בתחום תיירות הפנים המשרד נערך להרחיב את מיזם "חודש התיירות הישראלית" לעידוד תנועת תיירות הפנים בין עונות השיא, מיזם הנותן חוויה תרבותית ותיירותית אטרקטיבית לציבור הישראלי. בנוסף,

בשנת 2026 המשרד ימשיך לשים דגש על מדידת האפקטיביות של פעולות השיווק וקביעת KPI לכל פעולה ופעולה. בתוך כך, המשרד ישלים שורה של מחקרי שוק בקרב קהלים פוטנציאליים לבחינת הסנטימנט למותג הישראלי, תוך התמקדות בקהלים נאמנים. בשנת 2026 המשרד יבצע פעולות שיווק במעגלים הראשונים של הקהלים הנאמנים ובכלל זה אוונגלים, קתולים ויהודים ובהדרגה ירחיב את הפעולות גם לקהלי יעד כלליים, בעיקר בארה"ב, באירופה ובאסיה. כמו כן המשרד ימשיך לקדם את הפיילוט למימוש ה- EVISA לתיירים מהודו שמאפשר הליך קצר ויעיל לקבלת אשרת כניסה לישראל, באופן שצפוי להגדיל משמעותית את התנועה מהיעד. בנוסף, בשנת 2026 המשרד מתכוון לבצע את פעולות האירוח שלו באמצעות חברה חיצונית, כדי להגדיל את כמות האירוחים בארץ של אנשי תקשורת ואנשים מובילים בתעשייה, מבלי להגדיל את מצבת כוח האדם של עובדי האגף.

משרד החקלאות ובטחון המזון

הצעת התקציב של משרד החקלאות ובטחון המזון לשנת הכספים 2026 (סעיף 33) מסתכמת בכ- 2.0 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ- 1.7 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ- 270 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ- 453 מיליון ש"ח.

משרד החקלאות ובטחון המזון אחראי מטעם הממשלה לחקלאות ולמרחב הכפרי בישראל. בין פעילויותיו העיקריות של המשרד ניתן למנות: הקצאת תמיכות במגוון נושאים, כגון: סובסידיות לפי חוק הגליל, שימור הקרקע, קידום הייצוא, הדברה, סבסוד פרמיות ביטוח חקלאי; קידום רפורמות וחקיקה; תכנון והמלצה על הקצאות גורמי ייצור חקלאיים המצויים במחסור, כגון: קרקע, מים ועובדים זרים ופלסטינים; תכנון פרוגרמות להתיישבות המתוכננת ופרויקטים חקלאיים במסגרת ההתיישבות הקיימת; יישום הסכמי הסחר של ישראל; מתן שירותים ופיקוח בתחומי הווטרינריה והגנת הצומח; מתן שירותי הדרכה ופיתוח מקצועי; וקידום המחקר החקלאי בישראל הן באמצעות המדען הראשי הן באמצעות מנהל המחקר החקלאי.

דגשים לשנות הכספים 2026

■ הגדלת פריון וחדשנות בחקלאות

החקלאות הישראלית רשמה צמיחה מרשימה בתוצר החקלאי מאז קום המדינה, אך בעשור האחרון חווה הענף קיפאון מתמשך ללא צמיחה משמעותית. לדוגמה, בעשור הראשון של שנות ה-2000 ערך הייצור החקלאי גדל בכ-60%, אך מאז 2009 נשאר יציב יחסית. גם הפריון הכולל בחקלאות (TFP) מראה מגמת ירידה בעשור האחרון, בניגוד לעלייה המתמדת שנרשמה בעשורים קודמים. פריון העבודה של ישראל היה דומה לזה של ממוצע מדינות האיחוד האירופי עד 2012, אך מאז אותה שנה, נרשמה ירידה בפריון העבודה בישראל בעוד שבמדינות האיחוד האירופי נרשמה מגמת עלייה. בנוסף, גילם הממוצע של החקלאים עלה בשנים האחרונות וכיום מתקרב ל-60. לאור מגמות אלו, משרד החקלאות שם לעצמו כיעד להביא לשינוי מגמה ולהעלאת הפריון החקלאי. במסגרת תוכנית העבודה של המשרד נקבעו מהלכים לקידום היעילות הענפית כך שתהפוך למשגשגת ורווחית, ותוכל לטפח דור חדש של חקלאים שימשיכו את דרכה.

■ ניהול מדיניות הקצאת התמיכות לענפי החקלאות השונים

ענפי החקלאות בישראל פועלים בסביבה ייחודית המאופיינת בתנאי אקלים מאתגרים, מגבלות קרקע ומים, תנודתיות גבוהה במחירי תשומות ותוצרת, וחשיפה מוגברת לסיכונים שוק, אקלים וביטחון. לצד זאת, לחקלאות תפקיד לאומי מהותי בהבטחת ביטחון המזון של מדינת ישראל, בשמירה על רציפות אספקת מזון טרי לאוכלוסייה, בפיזור ההתיישבות ובחיזוק הפריפריה. לאור מאפיינים אלו, מדיניות התמיכה בענפי החקלאות נועדה ליצור רשת ביטחון כלכלית שתאפשר קיום ייצור חקלאי יציב, יעיל ותחרותי, תוך עידוד התאמה לשינויים מבניים במשק, שיפור פריון והטמעת טכנולוגיות מתקדמות. התמיכות הישירות נועדו לספק מענה ממוקד לחקלאים בגין פערים מבניים שאינם בשליטתם, ובהם תנאי ייצור ייחודיים, סיכונים אקלים, מגבלות רגולטוריות ועלויות קבועות גבוהות. תמיכות אלו מאפשרות צמצום תנודתיות בהכנסות החקלאים, חיזוק חוסנם הכלכלי ושימור יכולת הייצור לאורך זמן, תוך שקיפות תקציבית והפחתת עיוותי שוק. לצד זאת, התמיכות העקיפות נועדו להפחית את עלויות הייצור והפעילות החקלאית באמצעות הקצאת תשומות ציבוריות, הסדרים רגולטוריים, השקעה בתשתיות, מחקר ופיתוח, והנגשת שירותים מקצועיים. תמיכות אלו תורמות להעלאת הפריון, לשיפור כושר התחרות של החקלאות הישראלית, ולהפחתת תלות במנגנוני הגנה מחיריים הפוגעים בצרכנים. שילובם של שני כלי התמיכה, הישירים והעקיפים, מאפשר גמישות מדיניות, התאמה לצרכים

המשתנים של ענפי החקלאות השונים, וחיזוק הקשר בין יעדי ביטחון המזון, יעילות כלכלית, פיתוח אזורי ושמירה על משאבי הטבע. מדיניות זו משתלבת עם מגמות בינלאומיות המעודדות מעבר מתמיכה מחיריית לתמיכה ישירה ושקופה, תוך שמירה על יציבות הענף והפחתת יוקר המחיה.

■ **הבטחת רציפות האספקה של מוצרי חקלאות למשק, בשגרה ובחירום**

רציפות האספקה של מוצרי חקלאות למשק היא תנאי יסוד לתפקודו התקין של המשק ולשמירה על ביטחון המזון של האוכלוסייה, הן בשגרה והן במצבי חירום. יעד זה מתמקד ביכולת המערכת להבטיח זמינות, נגישות והמשכיות של אספקת מוצרי חקלאות חיוניים, גם לנוכח שיבושים בשרשראות אספקה, פגיעה בתשתיות, מגבלות כוח אדם, אירועי אקלים קיצוניים או מצבים ביטחוניים. המדיניות בתחום זה אינה נשענת על מקור אספקה יחיד, אלא על ניהול סיכונים רב־שכבתי המשלב כלים תפעוליים, רגולטוריים ולוגיסטיים. במסגרת זו מושם דגש על חיזוק החוסן של שרשראות האספקה, שיפור יכולת הגיבוי והיתירות, פיתוח מנגנוני חירום להתמודדות עם מחסור נקודתי או מערכתי, והבטחת מעבר רציף של סחורות משלב הייצור והיבוא ועד לשיווק לצרכן. במסגרת היעד מקודם שיפור היכולת לניהול מלאים, אחסון וקירור, שינוע והפצה, לצד קידום הסדרים גמישים המאפשרים התאמה מהירה של רגולציה, יבוא והקצאת תשומות בעת הצורך. כן מושם דגש על תיאום בין־משרדי ובין־מערכתי עם גופי ביטחון, תחבורה, אנרגיה ובריאות, לשם הבטחת רציפות תפעולית של רכיבי מפתח בשרשרת האספקה גם בתנאי חירום.

■ **שמירה על בריאות הציבור, הצומח, החי והסביבה**

שמירה על בריאות הציבור, הצומח, החי והסביבה מהווה יעד יסוד בפעילות משרד החקלאות וביטחון המזון, ומשקפת אחריות כוללת לניהול סיכונים בריאותיים, סביבתיים וכלכליים לאורך שרשרת המזון והייצור החקלאי. יעד זה נועד להבטיח הגנה על בריאות האוכלוסייה, מניעת התפשטות מחלות ומזיקים, ושמירה על משאבי הטבע והמערכות האקולוגיות, תוך איזון בין צורכי הייצור החקלאי לבין אינטרסים ציבוריים רחבים. מערכות החקלאות והסביבה חשופות לאיומים מתמשכים, ובהם מחלות בעלי חיים וצמחים, מזיקים פולשים, זיהומים סביבתיים והשפעות שינויי האקלים, העלולים לפגוע בבריאות הציבור, בביטחון המזון וביציבות המשק. לפיכך, המדיניות בתחום זה מתמקדת במניעה מוקדמת, ניטור ובקרה שוטפים, ואכיפה מבוססת סיכון, במטרה לצמצם הסתברויות להתפרצות אירועים בעלי השלכות בריאותיות, סביבתיות וכלכליות רחבות. היעד מקודם חיזוק מערכי הפיקוח, הבקרה והאכיפה בתחומי בריאות בעלי החיים, הגנת הצומח, בטיחות המזון והגנת הסביבה החקלאית, לרבות פיתוח יכולות אבחון, מעבדות, מערכות מידע ומנגנוני התרעה. כן מושם דגש על ניהול מושכל של חומרים, תשומות ושיטות ייצור, צמצום מפגעים סביבתיים ושמירה על איכות הקרקע, המים והאוויר.

■ **שיקום ופיתוח ענף החקלאות בחבל הארץ הצפוני ובחבל תקומה**

מאורעות מלחמת חרבות ברזל הובילו לפגיעה עמוקה ומתמשכת בענף החקלאות בחבל הארץ הצפוני ובחבל תקומה, לרבות פגיעה בכושר הייצור, בתשתיות חקלאיות, בכוח האדם, ברציפות הפעילות ובוודאות הכלכלית של חקלאים ויישובים חקלאיים. לנוכח חשיבותם של חבלי ארץ אלו לביטחון המזון הלאומי, לפיזור ההתיישבות ולחוסן החברתי-כלכלי של המדינה, גובשה תוכנית עבודה משרדית ייעודית לשיקום, ייצוב ופיתוח מחדש של הפעילות החקלאית באזורים אלה. תוכנית העבודה נועדה לספק מענה משולב לאתגרים שנוצרו בעקבות המלחמה, תוך מעבר הדרגתי משלב ייצוב החירום לשלב שיקום ופיתוח ארוך טווח. במסגרת זו מושם דגש על השבת רציפות הפעילות החקלאית, חיזוק החוסן הכלכלי של החקלאים, שיקום תשתיות ייצור ותמיכה, והשקעה בהון פיזי, בהון טכנולוגי ובהון אנושי, באופן שיאפשר חזרה לפעילות מלאה לצד שדרוג מבני של הענף. במסגרת התוכנית מקודמות השקעות בהון החקלאי, לרבות שיקום, חידוש והרחבה של מבנים חקלאיים, מערכות מים והשקיה, מתקני אחסון וקירור, ציוד מכני וציוד ייצור שנפגעו, וכן השקעות הנדרשות להתאמת

התשתיות למציאות ביטחונית ואקלימית משתנה. במקביל, מקודמות השקעות בטכנולוגיות מתקדמות שמטרתן העלאת פריון, צמצום תלות בכוח אדם, שיפור יעילות השימוש במשאבים וחיזוק עמידות הענף לשיבושים עתידיים. התוכנית כוללת עידוד הטמעה של טכנולוגיות חקלאיות מתקדמות, ובהן חקלאות מדייקת, אוטומציה, דיגיטציה של תהליכי ניהול וייצור, מערכות ניטור ובקרה, וטכנולוגיות לחיסכון במים, באנרגיה ובתשומות. צעדים אלו נועדו לאפשר לחקלאים להתמודד עם מחסור בכוח אדם, תנודתיות בשווקים ואתגרי אקלים, תוך שיפור כושר התחרות של החקלאות באזורים שנפגעו. יישום התוכנית מבוסס על שילוב בין כלים תקציביים, רגולטוריים ותפעוליים, תוך תיאום בין-משרדי ושיתוף פעולה עם רשויות מקומיות, מועצות אזוריות וגופים אזוריים.

משרד התקשורת

הצעת התקציב של משרד התקשורת לשנת הכספים 2026 (סעיף 39) מסתכמת בכ- 218 מיליון ש"ח, מהם כ- 86 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, וכ- 132 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

משרד התקשורת משמש כגוף האחראי לאסדרת ענף התקשורת ולפיקוח על הגופים הפועלים בו. המשרד אחראי ליישום מדיניות הממשלה בנושא התקשורת ולקביעת הכללים שבמסגרתם פועלים הגופים בענף על תחומיו השונים. מאחר שבאופיו משרד התקשורת הוא משרד מוטה כוח אדם, רוב תקציבו משמש למימון הוצאות השכר של העובדים, להוצאות תפעול שוטפות, לרכישת שירותי ייעוץ, לעריכת מחקרים וסקרים ולרכישת ציוד לצורך פעילות הפיקוח והאכיפה של המשרד.

תקציבו של משרד התקשורת מיועד לאסדרת תחום התקשורת, וההשקעות בענף נעשות על ידי חברות פרטיות. עיקר תקציבו של משרד התקשורת מיועד להעסקת העובדים העוסקים בפעילותו השוטפת של המשרד – פיקוח ובקרה על הפעילות בתחום וכן ליישום השינויים המבניים המרכזיים המפורטים להלן. גם תקציב הקניות של המשרד מיועד לפעילותו השוטפת וכן להעסקת יועצים לצורך יישום המדיניות כאמור להלן.

דגשים לשנת הכספים 2026

תחום הנייח

במהלך שנת 2026 משרד התקשורת יפעל להגברת התחרות בתחום הנייח באמצעות הצעדים המרכזיים האלה:

- **יישום מדיניות לפרישת תשתיות אולטרה רחבות פס בישראל** – מתוך הבנה של היעדר היתכנות כלכלית לפרישת רשת מתקדמת (לרוב סיבים אופטיים) באזורים מסוימים בארץ, גובש מתווה הסיבים שעבר בחקיקה בדצמבר 2020. מטרת המתווה היא להבטיח כי בכל אזור בארץ יהיה לפחות בעל רישיון אחד המחויב בפרישת רשת מתקדמת ובאספקת שירות סיטונאי על גבי רשת זו. במסגרת המתווה, חברת בזק הודיעה על פרישת רשת מתקדמת לכ-89 אחוזים ממשקי הבית בישראל. במקביל, הוטלה חובת תשלומים על השחקנים הרלוונטיים בשוק התקשורת ל"קרן תמרוץ", שמטרתה להשתתף במימון פרישת רשת מתקדמת באזורים בהם בחרה בזק שלא לפרוש. הסדר זה יביא לפרישה רחבת היקף של סיבים אופטיים הן באזורי הביקוש הן באזורי התמרוץ. בשנת 2026 המשרד צפוי לקיים את המכרז השלישי, וכן להמשיך לבצע פעולות פיקוח על יישום חובות הפריסה בהתאם למתווה, כמו גם קביעת מדיניות באשר לפריסת סיבים ביתרת משקי הבית.
- **המשך מעקב אחר יישום רפורמת השוק הסיטונאי** – רפורמת השוק הסיטונאי שהחלה בשנת 2015 מטילה חובה על בעלות התשתית לספק שירותים סיטונאיים לספקיות שירות חסרות תשתית, כך שהן תוכלנה להציע לצרכנים סלי שירותים הכוללים גישה לאינטרנט, שירותי טלפוניה ושירותים נוספים. כדי להמשיך את יישום הרפורמה, מתוכנן להשלים השנה את עדכון תעריפי השוק הסיטונאי תוך שימת דגש על שימוש בתשתיות פאסיביות, כחלק מעיקרון "סולם השקעות" וכחלק ממדיניות הממשלה להאצת פיתוח תשתיות פס רחב והתאמת הרגולציה לתשתיות אולטרה רחבות פס.

התחום הנייד (סלולרי)

- במהלך שנת 2026 משרד התקשורת יפעל במספר דרכים ליצירת תשתית לפיתוח טכנולוגי בענף, וכפועל יוצא מכך – להבאת מגוון שירותים חדשים ומתקדמים לצרכנים:
- **ייעול השימוש בספקטרום** – תדרי רדיו הם משאב לאומי מוגבל. לצורך ניהול משאב התדרים באופן יעיל לטובת הצרכים של המגזר האזרחי וכוחות הביטחון, ולצורך מניעת שיבושים והפרעות פועלת ועדת התדרים שתפקידה להועיד תחומי תדרים לשימושים השונים, ולהקצות את התדרים למשתמשים השונים. במהלך שנת 2026 צפוי להמשיך ההליך המדורג לסגירת חלק מהרשתות מטכנולוגיות ישנות - דור 2 ו-3 על מנת להפנות את משאב התדר לביסוס טכנולוגיות דור 4 ו-5.
- **עידוד כניסה של שחקנים חדשים לתחום התשתית הסלולרית** – על מנת לעודד שימוש יעיל של משאב התדר ולעודד השקעה, תחרות, גיוון מקורות האספקה וצמצום סיכונים, פעל המשרד לשינוי האסדרה הקיימת כך שיתאפשר לשחקנים חדשים לפעול בשוק בתצורה של רשתות סלולריות לא ציבוריות באזורים מתוחמים. על מנת להשלים את המהלך, המשרד יחתור להשלים את הליך החקיקה המאפשר סחר משני בתדרים.
- **הסרת חסמי פרישה והפחתת עלויות בהקמת מתקני קצה סלולריים** – עלויות התפעול הגבוהות של מתקני הקצה ברשת הסלולרית הציבורית מהוות חסם בפני התרחבות הרשתות. בהתאם להחלטת ממשלה מס' 225 מיום 28 במרץ 2023 יפעל המשרד להסרת חסמי פרישה באמצעות שיתופי פעולה עם גופים ממשלתיים וציבוריים במטרה להפחית עלויות פרישה תוך הגדלת היצע הנכסים הזמינים להקמת מתקני קצה סלולריים וייעול הליכי התכנון והרישוי להקמתם וכן להפחתת עלויות העסקה בהתקשרות בין מפעילים סלולריים לבין בעלי הנכסים, וזאת בין היתר באמצעות תיקוני חקיקה, הגעה להסכמי מסגרת ולהעלאת פרטי הנכסים ותנאי השימוש בהם על גבי מערכת ממוכנת.
- **תימרוץ רשויות מקומיות ושימושים מתקדמים** – המשרד יפקח על יישום התכנית לתמרוץ הרשויות שיצאה לדרך במהלך שנת 2025, במטרה להגדיל באופן ניכר את היצע הנכסים הפוטנציאליים של הרשויות שישמשו להקמת אנטנות, ולהסיר חסמי פרישה באופן שיביא להקמה בפועל של היקף משמעותי של מתקני קצה ולשיפור איכות הרשת הסלולרית בשטחי הרשות.
- **התאמת הוראות האסדרה ושקיפות צרכנית** – המשרד יפעל לעדכון הוראות האסדרה וכללי האכיפה ויקים הליך סדור ועצמאי לבחינת עמידתן של חברות הסלולר בחובות הסיכוי ואיכות הרשת המחויבת מהרישיונות שהוענקו להן ולאכיפתן. בנוסף, בשנת 2026 המשרד יתקשר עם ספק שירות להקמת מערכת שתשקף לציבור את איכות הרשתות הסלולריות מנקודת מבטו של הצרכן.

הקמת מסד נתונים משרדי

בשנת 2026 ימשיך המשרד לקדם את פרויקט הקמת מסד הנתונים המשרדי אשר עתיד להכיל מסד נתונים מכרזי, מערכת GIS ובה נתונים אודות תשתיות התקשורת הקיימות והנפרשות במדינת ישראל, לצד נתונים סטטיסטיים אודות מנויים. נתונים אלו יסייעו בגיבוש מדיניות המשרד בתחום פרישת תשתיות תקשורת ומתן שירותי תקשורת ללקוחות, בעיקר בתחום הייבוא, וכן יסייעו בעיצוב כלי פיקוח ואכיפה מתאימים. כמו כן, המשרד מתכוון להנגיש מידע רלוונטי לציבור, על מנת להגביר את השקיפות ולספק לציבור כלים לבחירה מושכלת של ספקי תקשורת.

הגדלת התחרות בשוק השידורים

שוק הטלוויזיה הרב-ערוצית בישראל הינו באופן מסורתי שוק ריכוזי, בו פועלות שתי שחקניות דומיננטיות - HOT ו-Yes. בשנים האחרונות הולכת ומתפתחת תחרות מצד סלקום, פרטנר ופרי.טי.וי, שמציעות שידורי טלוויזיה על גבי תשתיות אינטרנט וספקי תוכן בין-לאומיים כדוגמת נטפליקס. התחרות המתפתחת הובילה לירידת מחירי חבילות הטלוויזיה הממוצעים ולהשקת מותגים מוזלים המשדרים על גבי האינטרנט (Next) מבית HOT ו-STING (מבית Yes).

בשנים הקרובות צפויה להימשך מגמת התעצמות של התחרות, שתאפשר צמצום משמעותי של הנטל הרגולטורי הרב בתחום השידורים. בשנים האחרונות, פעל המשרד לגיבוש הצעת חוק שתעדכן את האסדרה הקיימת של שוק השידורים. בהתאם, בשנת 2025 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק התקשורת (שידורים), התשפ"ו-2025 והדיונים בה מתקיימים בימים אלה. האסדרה החדשה מבקשת להציע מצע ממוקד של כללי משחק לפיהם יתנהלו כלל השחקנים בתחום. מגרש משחקים "לא מיושר" כפי שקיים היום עלול לפגוע ביכולת השוק להגיע לשיווי משקל מיטבי ולהעניק יתרונות תחרותיים לא מוצדקים לשחקנים מסוימים על פני אחרים. מתוך הבנה שהתמורות הטכנולוגיות והתחרות שהתפתחה כתוצאה מהן מאפשרות שוק דינמי מזה שהיה קיים כשנקבעו הכללים הקיימים כיום, המחילים נטל רגולטורי משמעותי על השחקנים הכפופים להם – המשרד רואה חשיבות בעדכון האסדרה הקיימת כך שתכלול כללים נחוצים בלבד, אשר יחולו באופן שוויוני על כלל השחקנים בשוק ללא תלות בטכנולוגיה שעל גבה מופצים התכנים המשודרים.

המשרד להגנת הסביבה

הצעת התקציב של המשרד להגנת הסביבה לשנת הכספים 2026 (סעיף 26) מסתכמת בכ- 1.5 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ- 535 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, וכ- 1 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ- 919 מיליון ש"ח.

הגנת הסביבה הוא ענף משק אשר מטרתו לצמצם את ההשפעות החיצוניות של הפעילות המשקית ולשקם נזקים וכך לשפר את איכות החיים והבריאות של הציבור. בהיבט הזה, הגנת הסביבה חוצה את כל ענפי המשק ומשפיעה על פעילות משקית בהיקפים של עשרות מיליארדי ש"ח באמצעות רגולציה, לדוגמת רגולציה על פליטות וזיהום מתעשייה, אנרגיה, תחבורה, ביוב ופסולת; צמצום ההשפעה על האקלים והתמודדות עם המשבר; טיפול בקרקעות מזהמות, אכיפת מפגעים סביבתיים כמו רעש וזיהום; איזון בין אינטרסי פיתוח לאינטרסים סביבתיים ובין אינטרסים סביבתיים שונים במסגרת התכנון. בנוסף, הגנת הסביבה מסדירה כיום את הפסולת בישראל, אשר נאמדת במעל 20 מיליון טון בשנה בזרמים השונים. לפיכך, אופן ביצוע הרגולציה הסביבתית והמדיניות הסביבתית של הממשלה משפיעה על רווחת הציבור בצורה משמעותית.

המשרד להגנת הסביבה פועל בשלוש רמות: ארצית, מחוזית ומקומית. ברמה הארצית המשרד נושא באחריות לקביעה ולהתוויה של מדיניות סביבתית כוללת וכן מקדם הליכי תקינה בתחום. ברמה המחוזית המשרד פועל באמצעות שישה מחוזות, לפי חלוקה גיאוגרפית המקבילה למחוזות משרד הפנים. כל אחד מהמחוזות אחראי ליישום המדיניות המותווית על ידי המטה, בכפוף למאפיינים ולצרכים הסביבתיים הייחודיים של היישובים שבתחום אחריותו. במסגרת המקומית המשרד תומך בכ- 50 יחידות סביבתיות שהוקמו בערים ובאיגודי ערים, לרבות במגזרי המיעוטים. הפעילות ביחידות הסביבתיות מקשרת בין יעדי המדיניות הסביבתית-לאומית לבין פעולות היומיום בשטח ברמה המקומית. היחידות הסביבתיות מוציאות לפועל את המדיניות הסביבתית ברמה המקומית ומשמשות גוף נוסף המייצג לרשות המקומית בנושאי הגנת הסביבה.

גופי הסמך שבאחריות השרה להגנת הסביבה הם: רשות הטבע והגנים; החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ; רשות נחל הירקון; רשות נחל הקישון; חברת פארק אריאל שרון בע"מ; חברת המצוק החופי בע"מ.

דגשים לשנות הכספים 2026

- **אסדרת משק הפסולת** – מדינת ישראל בפיגור ניכר אחרי המדינות המפותחות באופן הטיפול בפסולת, כאשר שיעורים משמעותיים מהפסולת מוטמנת או מושלכת באופן בלתי חוקי. לפיכך המשרד שם כיעד להגדיל את שיעור המחזור וההשבה של פסולת, ולצמצם את כמויות הפסולת. במסגרת זו המשרד יפעל למימוש החלטות הממשלה לפיהן על המשרד ועל משרד האוצר להוביל צוות בין משרדי ולהביא תזכיר חוק לאסדרת משק הפסולת באופן כולל על כלל הזרמים הנכללים בו כמשק סגור ומאוסדר על ידי רגולטור ארצי, וכן יקדם חקיקה להסדרת פסולת הבניין לתקופת הביניים עד לכניסת החוק הכולל לתוקף.
- **התמודדות עם פשיעה סביבתית** – לאור הגידול הניכר בפשיעה הסביבתית בישראל ובפרט בהשלכת פסולת בלתי חוקית ושריפתה, המשרד יפעל לשפר את יכולת האכיפה שלו לצורך התמודדות עם שריפת הפסולת בישראל ובאיו"ש ולתת מענה לצרכים המיידיים בתחום.
- **אסדרה חכמה** - המשרד להגנת הסביבה אמון על רישוי ופיקוח בתחומים סביבתיים רבים (אוויר, מים, קרקע, חומרים מסוכנים, שפכים ועוד). בעבר, תהליכי הרישוי של המשרד נעשו באמצעות היתרים מרובים, ללא הגדרת

זמני מענה לפנייות המפוקחים ובעזרת ממשקים דיגיטליים חסרים. על מנת לתת מענה לסוגיות אלו המשרד קידם רפורמה מקיפה ברישוי ובפיקוח הסביבתי לתעשייה, אשר איחדה את עיקר ההיתרים הסביבתיים להיתר משולב, והיא צפויה להכנס לתוקף בשנת 2027. לפיכך במסגרת שנת 2026 המשרד ימשיך להערך ליישום הרפורמה.

- **תכנון סביבתי** – המשרד יפעל במהלך השנה הקרובה לשפר את הליך התכנון הסביבתי בישראל באמצעות שיפור הודאות ומיקוד מערך התכנון הסביבתי במשרד במדיניות ורגולציה, וזאת בהתאם להחלטת ממשלה 3581 מיום 4 דצמבר 2025 בנושא "האצת מיזמי תשתית לאומיים" לפיה היועץ הסביבתי לוודת התכנון המחוזיות בנושא תשתיות לאומיות חיוניות יהיה איש מקצוע שאינו עובד מדינה, והמשרד להגנת הסביבה ומנהל תכנון יבצעו פעולות ליצירת ודאות למקדמי תכניות ולציבור באמצעות יצירת אמות מידה אחידות להנחיות תסקירי סביבה לפי סוג התשתית ובאמצעות ניהול הממשק בין היועצים לגורמי המקצוע במשרד ובשוק. לצורך כך המשרד יפעיל מערך יועצים.

- **סביבה קרובה ועירוניות בריאה** - ישראל היא מדינה קטנה יחסית, ונחשבת לאחת המדינות הצפופות בעולם המערבי. כ-93% מאוכלוסיית ישראל גרה ביישובים המוגדרים כיישובים עירוניים. על מנת לשפר את איכות הסביבה והחיים עבור האוכלוסייה פועל המשרד לצמצם מפגעים להפחתת מפגעי רעש, להפחתת זיהום אוויר מתחבורה, שמירה על הטבע העירוני לרווחת הציבור, קידום בניה ירוקה מתקדמת ועוד.

- **הגנה על הסביבה ושיקומה באזורי עימות** – לאור אתגרי המלחמה המשרד שם כיעד מרכזי את ההגנה על הסביבה מפגעי המלחמה הכוללים בין היתר שריפות, זיהום קרקע, הריסות ופסולת בניין ואסבסט, ריבוי מזיקים ופסולת אשר קיים קושי לפנותה ופגיעה בשטחים פתוחים מפעילות מלחמתית. כמו כן, המשרד שם כיעד לשים דגש סביבתי בהליך השיקום של חבלי הארץ האלו, באמצעות שיפור הסביבה והתשתיות הסביבתיות בחבלי הארץ שסובלים מהעימות, כמנוע לצמיחת האזור.

- **חוסן אקלימי וצמצום פליטות** – שינויי האקלים מהווים סיכון משמעותי לכלכלה ולחברה. לשינויי האקלים צפויות להיות השפעות רחבות ומתמשכות בעולם כולו, ובפרט באזורינו אשר נחשב לרגיש במיוחד. לצורך התמודדות עם שינויי האקלים נדרש אימוץ של מגוון רחב של כלי מדיניות ורפורמות במשקי האנרגיה, התחבורה, התעשייה והחקלאות תוך שמירה על המערכות האקולוגיות. זאת, על מנת למתן את שינויי האקלים על ידי הפחתת פליטות גזי החממה הגורמות להם ולהיערך להשפעתם. המשרד מקדם את יישום הצעדים הנדרשים לצורך עמידת מדינת ישראל ביעדי הפחתת פליטות גזי החממה המעודכנים עליהם התחייבה במסגרת אמנת האקלים. בנוסף, המשרד מוביל את מנהלת ההיערכות לשינויי אקלים ומקדם את היערכות כלל הממשלה להשפעות הנובעות משינויי האקלים.

- **הגנה על הטבע הישראלי** – מדינת ישראל התברכה בטבע עשיר וייחודי, ובמגוון רב של מערכות אקולוגיות. כמו כן יש למדינה תרומה והשפעה על המגוון הביולוגי העולמי למרות שטחה הקטן. למערכות טבעיות יש תרומה חשובה מאוד למיתון משבר האקלים ולשיפור החוסן להתמודדות עם השפעות המשבר. המערכות הטבעיות נתונות ללחצים הולכים וגוברים ונמצאות בסכנה, בעיקר כתוצאה מהרס וקיטוע של בתי גידול וחדירה של מינים פולשים. המשרד להגנת הסביבה פועל לשימור ולשיקום המערכות הטבעיות בישראל באמצעות שיקום נחלים, שמירה על שטחים פתוחים, הנגשת הטבע והשטחים הפתוחים לציבור ושימור והגנה על הסביבה הימית והחופית בישראל.

תשתיות

המשרדים העוסקים בפיתוח תשתיות הם: משרד האנרגיה, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, הרשות הממשלתית למים וביוב ומשרד הבינוי והשיכון. חלק ניכר מן התקציב מוקדש לפעולות פיתוח ולתמיכות.

מאפייני התקציב

הצעת התקציב של אשכול התשתיות לשנת הכספים 2026 מסתכמת בכ-61.1 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-53.6 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-7.4 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב מסתכם בכ-53.7 מיליארד ש"ח.

שיעור ההוצאות (ברוטו) המופנות לפעילות התשתיות עומד על כ-8.3% מסך ההוצאה התקציבית ברוטו בשנת 2026 (בניכוי החזר חוב קרן).

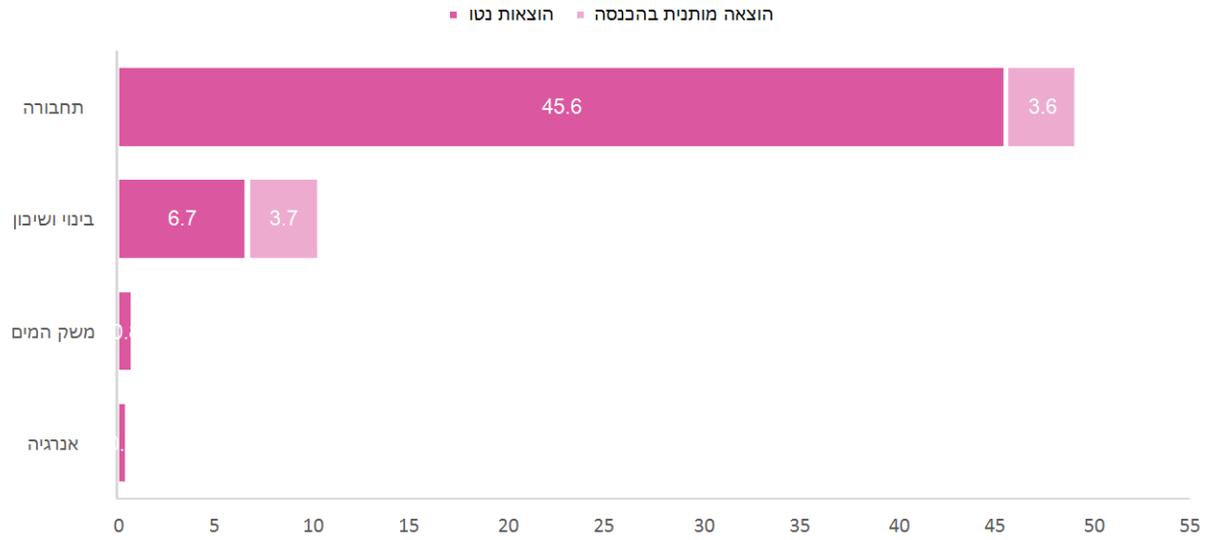
ההשקעה בתשתיות היא האמצעי המרכזי לקידום המשק הישראלי לשם מיצוי פוטנציאל הצמיחה הגלום בו. היערכותם של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, משרד האנרגיה, משרד הבינוי והשיכון ורשות המים להשגת היעדים הכלכליים של הממשלה בענפים שבתחום אחריותם, נעשית בעיקר באמצעות השקעות תשתית המבוצעות ישירות מתקציב המדינה ובאמצעות רפורמות מבניות ופיתוח הרגולציה. תכליתן של אלו לייעל את דרכי הפעולה בענף וליצור כללי משחק חדשים בהסרת מגבלות מנהליות שונות ובשחרור "צווארי בקבוק".

בכל הקשור להשקעות המדינה בתשתיות, הצעת התקציב לשנת הכספים 2026 מתאפיינת בהשקעות בהיקף ניכר בתחבורה; בהמשך הסיוע למימון מפעלי ביוב ברשויות המקומיות; בהמשך הסיוע להשקעות של החברות למים ולביוב, שיוקמו על ידי הרשויות המקומיות; בהמשך הטיפול בתכנון בכלל ובתכנון לבנייה למגורים בפרט; ופיתוח תשתיות של אתרים לבנייה למגורים.

למותר לציין כי ההשקעות בתשתית מבוצעות גם בידי גופים שאינם נכללים בתקציב המדינה, כגון: חברת החשמל לישראל, יצרני חשמל פרטיים, חברת נמלי ישראל – פיתוח ונכסים בע"מ (לשעבר רשות הנמלים), רשות שדות התעופה, חברת מקורות ועוד. בשנת הכספים 2026 צפוי המשך גידול בכלל ההשקעות במשק על ידי גופים אלה, לעומת ההשקעות בשנים עברו.

תקציב התשתיות לשנת הכספים 2026

(מיליארדי ש"ח)

משרד האנרגיה והתשתיות

הצעת התקציב של משרד האנרגיה לשנת הכספים 2026 (סעיף 34) מסתכמת בכ-592 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-543 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, וכ-48 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-255 מיליון ש"ח.

משרד האנרגיה והתשתיות מופקד, בין היתר, על תכנונה ועל ביצועה של המדיניות הלאומית בתחום האנרגיה וניהול משאבי הטבע במדינת ישראל. הפעילות הממשלתית בתחום זה מתבטאת בתכנון התפתחותו של משק האנרגיה, בהבטחת רציפות אספקת האנרגיה, בקביעת מדיניות ויישומה, בהכנת משק האנרגיה לשעת חירום בהסדרת המבנה הענפי של התחומים השונים של משק האנרגיה הישראלי, בפיקוח על משק הדלק, משק הגז הטבעי, משק המים ומשק החשמל, בהסדרת חיפושי הנפט והגז הטבעי, בייעול השימוש באנרגיה, ובפיתוח מקורות אנרגיה חלופיים. כמו כן, המשרד עורך מחקרים מקיפים בתחום מדעי האדמה והים ומפתח תשתיות של מידע טכנולוגי, מדעי וכלכלי לשימוש מגזרי המשק השונים.

המשרד שם דגש בשנים האחרונות על מעבר לאנרגיה נקייה, קידום והסרת חסמים להקמת מתקנים לייצור אנרגיות מתחדשות ואגירה ועל התייעלות באנרגיה בתעשייה, בשלטון המקומי ובמגזר הביתי.

דגשים לשנת הכספים 2026

■ משק החשמל

- **מדיניות בתחום החשמל** – במסגרת החלטת ממשלה 2282 מאוקטובר 2024, הוחלט על קידום תכנון של 19 תחנות כוח באזורי הביקוש לחשמל. במסגרת כך, פועל האגף לקידום משק חשמל יציב, יעיל ותחרותי על ידי יישום החלטת הממשלה וביצוע מעקב שוטף, גיבוש מדיניות לפעילות תחנות כוח במצב חירום, קידום הקמה של תחנות כוח והסרת חסמים. יישום החלטת הממשלה ובחינת המדיניות לתכנון ולהקמה של תחנות כוח נועדה לשפר את רמת התחרותיות במשק על ידי יצירת מלאי תכנוני ועודף בייצור חשמל שיאפשרו להוריד את רמת המחירים במשק החשמל. בנוסף, המדיניות תאפשר למשק החשמל להיות ערוך לשינויים משמעותיים בביקוש, למשל כתוצאה של גידול בביקושי חוות שרתים ורכב חשמלי לחשמל, ולקיים משק חשמל אמין וחסין.
- **התייעלות באנרגיה** – באוקטובר 2021 אושרה החלטת הממשלה 541 לעדכון התכנית הלאומית להתייעלות באנרגיה בהובלת משרד האנרגיה והתשתיות. בשנת 2026 ירוכזו המאמצים להשלמת יישום התכנית הלאומית להתייעלות באנרגיה ויושם דגש על מימוש תכניות מענקים להתייעלות בסקטור התעשייה והמסחר.
- **אנרגיה מתחדשת** – במסגרת החלטת ממשלה 465 מאוקטובר 2020 הוחלט על הגדלת יעדי ייצור החשמל מאנרגיה מתחדשת בתמהיל החשמל, כך שיעמוד על 20 אחוזים בשנת 2025 ו-30 אחוזים בשנת 2030. בהתאם לכך, המשרד פועל לעדכון ולהתוויית מדיניות בתחום שילוב אנרגיות מתחדשות במשק החשמל הישראלי. בנוסף, המשרד מבצע פעילות שוטפת עם הסקטור הפרטי, גורמי ממשל וגופים ציבוריים למימוש היעדים בתחום האנרגיות המתחדשות, בדגש על בחינת חסמים והסרתם.
- **רכב חשמלי** – בשנת 2026 המשרד צפוי להמשיך ולקדם רגולציה מאפשרת לקידום תחבורה חשמלית.

■ משק הגז הטבעי

- **מדיניות משק הגז הטבעי בישראל** – בשנת 2024 מנכ"ל המשרד מינה ועדה לבחינה של מדיניות משק הגז הטבעי. בשנת 2026 הוועדה עתידה להגיש לממשלה המלצות לצעדי מדיניות לטובת שיפור הביטחון האנרגטי, אטרקטיביות חיפושי גז טבעי בישראל וקידום התחרות במשק הגז הטבעי.
- **השקעות בביטחון האנרגטי בתחום הגז הטבעי** – לאור סיום עתודות הגז הטבעי שמתקרב, המשרד יפעל לגיבוש תכנית עבודה רב שנתית לעמידה בביקושים לאחר סיום עתודות הגז הטבעי המקומי. בתוך התכניות תהיה התייחסות לסטטוטוריקה, מימון ושלבם אחרים הנדרשים לשם מוכנות המשק.
- **הסדרת מקטע חלוקת הגז הטבעי** – לאור התועלות המשקיות הכרוכות במעבר לגז טבעי, אשר טומנות בחובן תועלות סביבתיות, כלכליות ואנרגטיות, מוצע במסגרת תקציב המדינה לשנת 2026 להקצות תקציב לסיוע לפריסת קווי חלוקת גז טבעי, כחלק מהמענים לתעשייה במסגרת מס פחמן, תקציב שהוצאתו תתפרס על-פני מספר שנים. במקביל, לתקן אסדרות של תעריפים במועצת הגז הטבעי.
- **חיפושי גז בים ורגולציה בתחום חיפושי הגז הטבעי** – החל משנת 2017 המדינה פרסמה ארבעה הליכים תחרותיים להענקת רישיונות חדשים לחיפושי גז ונפט. עד כה בוצעו במסגרת ההליכים התחרותיים ארבעה קידוחי חיפוש, אשר הניבו 100% הצלחה בגילוי גז טבעי. ההליך התחרותי הראשון היה בשנת 2017, ובו הוענקו שישה רישיונות חיפוש חדשים, חמישה מהם הוענקו לחברת אנרגיאן היוונית ורישיון אחד לקבוצת חברות הודיות. ההליך השני פורסם בשנת 2018, ובו הוענקו 12 רישיונות חיפוש חדשים. שמונה מהם לקבוצת חברות שכללה חברות בריטיות ואת שותפות רציו הישראלית, וארבעה רישיונות לקבוצה שכללה את חברת אנרגיאן ואת שותפות הזדמנות ישראלית. הליך תחרותי שלישי פורסם בשנת 2020 וכולל רישיון אחד אולם בוטל בהמשך. ההליך התחרותי הרביעי פורסם בשנת 2022, ובמסגרתו הוענקו נכון להיום שישה רישיונות חיפוש לשלוש חברות: סוקאר האזרית, בי.פי האנגלית וניומד הישראלית. בשנת 2026 עתיד להתפרסם הליך תחרותי נוסף לחיפושי גז טבעי.
- **פיתוח מאגרים קיימים** – כיום במשק הגז הטבעי ישנם שלושה מאגרים פעילים (תמר, כריש ולוויתן) אשר מספקים את הגז הטבעי למשק הישראלי ולמדינות השכנות בהסכמים ארוכי טווח. קיומם של שלושה מאגרים מפיקים הינם הבסיס לאספקת הגז הטבעי לצרכי מרבית משק החשמל בישראל וכן למספר מתקנים תעשייתיים. תוכנית הפיתוח של מאגר לוויתן אושרה ביוני 2016, ותחילת הזרמה מהמאגר הייתה בדצמבר 2019. תוכניות הפיתוח של מאגרים כריש ותנין אושרה באוגוסט 2017, ותחילת הזרמה מהמאגרים הייתה באוקטובר 2022. בנוסף אושרה תוכנית פיתוח לקבוצת מאגרים קטנה יותר, מאגרי קטלן, אשר הפקה מהם צפויה להתחיל בסביבות שנת 2027. בשנת 2026 עתידים להסתיים פרויקטים אשר ירחיבו את כושר האספקה של מאגר תמר ומאגר לוויתן לכ- BCM 16 ו- BCM 14 בשנה בהתאמה. בנוסף לכך, צפויה החלטת השקעה על פיתוח נוסף של מאגר לוויתן אשר עתיד להרחיב את כושר ההפקה בשנים הקרובות במאגר לעד כ – BCM 21-23.
- **ייעוץ הנדסי ופיקוח על עבודת האסדות** – אסדרת פתרונות הנדסיים לתכנון ולביצוע פעולות המתבצעות במהלך חיפוש והפקת נפט וגז טבעי, כגון, תכנון הנדסי של קידוח, תקלות בקידוחים, בחינת תכניות קידוח ותכניות נטישת קידוחים, פיקוח על אסדות קידוח, ועוד. יעוץ ופיקוח נדרש החל משלב החיפושים, דרך שלב הקמת האסדות או פלטפורמות הקידוח ועד להפעלת האסדות והפקת הגז הטבעי באופן בטוח ומיטבי.

- **הטמנת פחמן דו-חמצני** – המשרד מצוי בשלבי של גיבוש מדיניות בנושא הטמנת פחמן דו-חמצני, כאמצעי משלים לצמצום פליטות לטובת התמודדות עם משבר האקלים. במסגרת זו מקודמים תיקוני חקיקה וגיבוש אסדרה מתאימה לטובת רישוי הפעילות, שיח עם בעלי עניין בתוך הממשלה ומחוצה לה, גיבוש מודלים כלכליים ובחינת שיתופי פעולה בינלאומיים.
- **קידום אחסון גז טבעי** – בחינת פתרונות לאחסון גז טבעי לצורך מתן מענה לשיאי ביקוש ומצבי חירום. בין היתר תוך גיבוש העקרונות הכלכליים לקידום אחסון גז טבעי.

■ משק הדלק

- **יישום מנגנון דמי תשתית** – במסגרת התכנית הכלכלית לשנת 2026 מוצע לאשר חוק שמאפשר לקבוע לראשונה תעריפים אחידים לשירותי תשתית במשק הדלק. לצורך יישום החקיקה, נדרש מינהל הדלק והגפ"מ להכין תכנית של מתקנים קיימים ועתידיים שיכללו ברפורמה, לבצע את העבודה המקצועית שתאפשר את קביעת התעריפים, כולל תקנות שעל השר להתקין והוראות שהמועצה החדשה שמוקמת במסגרת החוק נדרשת לקבוע לטובת מנגנון התעריף.
- **התקנת תקנות חובת אחסון תפעולי בידי חברות הדלק והגפ"מ** – במסגרת חוק ההסדרים 2001, ניתנה הסמכות לשר האנרגיה לקבוע תקנות שיחייבו חברות דלק וגפ"מ להחזיק על חשבון מלאי. במסגרת שנת 2025 נוסחו תקנות בתחום הגפ"מ שיותקנו בשנת 2026, וינוסחו תקנות לעניין הדלק במסגרת שנת 2026. התקנת התקנות תביא לניהול יעיל יותר של המשק בשעת חירום
- **קידום התחרות באספקת גפ"מ למגזר הביתי** – המשרד מצוי בשלבים מאוחרים של שימוע לבחינת צעדים לקידום התחרות באספקת גפ"מ למגזר הביתי. בשנת 2026 יפורסם שימוע בנושא ויגובשו תיקוני החקיקה הנדרשים לטובת קידום הנושא.
- **שכלול וייעול משק הדלק וקידום חקיקה משלימה לחירום** – קידום הצעדים והרגולציה לשכלול משק הדלק לרבות בחינה של מבנה המשק, התשתיות הנדרשות והחקיקה והתקנות לאבטחת אספקת הדלק בחירום וכן יצירה של רגולציה מאפשרת לייעול המשק וקידום התחרות במשק.

■ תכנון וסטטוטוריקה

- **אגרו וולטאי** – המשרד מקדם את תמ"א 1/24 שעתידה שמטרתה אסדרה תכנונית לקידום תכניות למתקנים אגרו וולטאיים, לרבות בשטחים חקלאיים בהם לא ניתן לקדם שדות סולאריים כיום, וכן אפשרות להקמת מתקנים בתנאים שייקבעו בתמ"א בהליך של היתר בניה מבלי להידרש לעריכת תכנית מפורטת.
- **תמ"א 37/1-3** – תכנית להקמת רצועה משולבת לתשתית גז בתוואי מתחנת גז יסודות ועד נתב"ג. עתידה להתאשר במהלך שנת 2026. כמו כן מקדם המשרד את תמ"א 37/3-1 – אשר תאפשר שילוב צנרות מימן בתחומי רצועות תשתיות משולבות מאושרות.
- **סולארי** – כחלק מתוכנית מתאר ארצית 41 לתשתיות אנרגיה, נשמרו שטחים לצורך הקמת מתקנים סולאריים. המשרד מקדם תכנון מפורט של שלושה פוליגונים מתוך תמ"א 41, לשם ייצור אנרגיה, בהיקף של כ-5000 דונם. במהלך שנת 2026 עתיד המשרד להתחיל הליך תכנון מפורט לפוליגון רחב היקף המשלב חקלאות ימית עם ייצור סולארי.

- **תמ"א 37 / 1/3** – תכנית להקמת רצועה משולבת לתשתית גז בתוואי מתחנת גז יסודות ועד נתב"ג. עתידה להתאשר במהלך שנת 2026. כמו כן מקדם המשרד את תמ"א 37 / 1/3 – אשר תאפשר שילוב צנרות מימן בתחומי רצועות תשתיות משולבות מאושרות.
- המשרד מקדם תכנית מתאר לרצועת תשתיות לכבלי חשמל במרחב הימי, מאזור אשקלון ועד חיפה וכן חיבורים בינ"ל.
- המשרד מקדם תיקון שיאפשר טעינת רכבים חשמליים וטעינה של רכבים במימן ובגט"ן בתחנות תדלוק קיימות וחדשות.

חדשנות והשקעה במו"פ

- **מענקי מחקר ופיתוח** – החל משנת 2008, משרד האנרגיה והתשתיות משקיע תקציבים במענקים בתחומי האנרגיה ומדעי האדמה. המענקים מתחלקים לשלושה תחומים: מענקי מו"פ אקדמיים-יישומיים; מענקים לבדיקת היתכנות מדעית-טכנולוגית; ומענקים עבור מתקני חלוץ והדגמה.
- **תוכנית המלגות** – תכנית לתמיכה בסטודנטים מצטיינים בתואר ראשון במוסדות אקדמיים בישראל עד ללימודי פוסט-דוקטורט בחו"ל, המתמקצעים בלימודיהם האקדמיים בתחומים הנחוצים למשק האנרגיה.
- **השקעה במכונני אנרגיה ומרכזי חדשנות** – המשרד יפעל לתמיכה בתשתיות מו"פ ובכלל זה במכונני המחקר שתוקצבו על ידי המשרד, וכן להקמת מרכזי חדשנות וחממות חדשים.
- **קידום תשתיות מימן** – על מנת לפעול לקידום אספקת המימן למשק המקומי, המשרד יפעל לקידום פיילוטים ותשתיות תומכות להטמעת מימן במשק הישראלי, וזאת על פי התכנית האסטרטגית שפרסם המשרד במהלך שנת 2023.

סייבר והגנה על תשתיות

- **הנחייה מקצועית** – המשרד מנחה מקצועית את הגופים השונים ופועל לשיפור האבטחה הפיזית והגנת הסייבר בתשתיות. כחלק מהנחיה זו נעשים תרגילים, תחקירים ופעולות במשרד ועם הגופים הרלוונטיים. פעילות זו התעצמה והורחבה בזמן מלחמת חרבות ברזל, אך היא נעשית באופן שוטף גם בימי שגרה.
- **עיבוי יכולות ההגנה במרכז קיברנטי מגזרי** – משרד האנרגיה מפעיל מרכז קיברנטי מגזרי שמטרתו ניטור תמונת הסייבר של משק האנרגיה.
- **פעילות המעבדה לסייבר המשותפת למשרד ולמערך הסייבר** – קידום הידע והחדשנות הטכנולוגית בהגנת הסייבר על תשתיות האנרגיה באמצעות פעילות בתחום במעבדה הלאומית לסייבר.

קשרי חוץ ופרויקטים בינלאומיים

- **ניהול מדיניות החוץ של המשרד** - תכנון וקידום ישראל כגשר אנרגטי אזורי, והשקעה בחדשנות טכנולוגית כדרך לחיבוריות על ידי חיזוק שיתופי פעולה עסקיים (B2B ו-G2B) בתחום האנרגיה.
- **קידום פרויקטים בין-לאומיים בתחום האנרגיה** - קישוריות בין ישראל ושכנותיה לחיזוק חיבוריות אזורית, בכללם פרויקט הכבל החשמלי התת-ימי לאירופה (The Great Sea Interconnector) בשיתוף קפריסין ויוון, ייצוא גז טבעי למצרים וירדן, פרויקט צינור הגז הטבעי EastMed והסדרת פיתוח מאגר הגז אפרודיטה-ישי.
- **העמקת הקשרים הבין-לאומיים בתחום האנרגיה** - חברות בפורומים וארגונים בין-לאומיים כפורום הגז האזורי – (EMGF) East Mediterranean Gas Forum, הסוכנות הבינ"ל לאנרגיות מתחדשות (IRENA) וה-OECD. בנוסף, פועל המשרד להצטרפות ישראל לארגונים בינ"ל אנרגטיים נוספים, בראשם ה-IEA.
- **הידוק הקשרים הביילטרליים בתחום האנרגיה בין מדינות** - ניהול וקידום שותפויות אסטרטגיות לשת"פ בתחום האנרגיה אשר כולל שיתוף ידע ומימון מו"פ עם גרמניה וארה"ב.

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

הצעת התקציב של משרד התחבורה לשנת הכספים 2026 (סעיף 40) מסתכמת בכ-925 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-660 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, וכ-265 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-90 מיליון ש"ח.

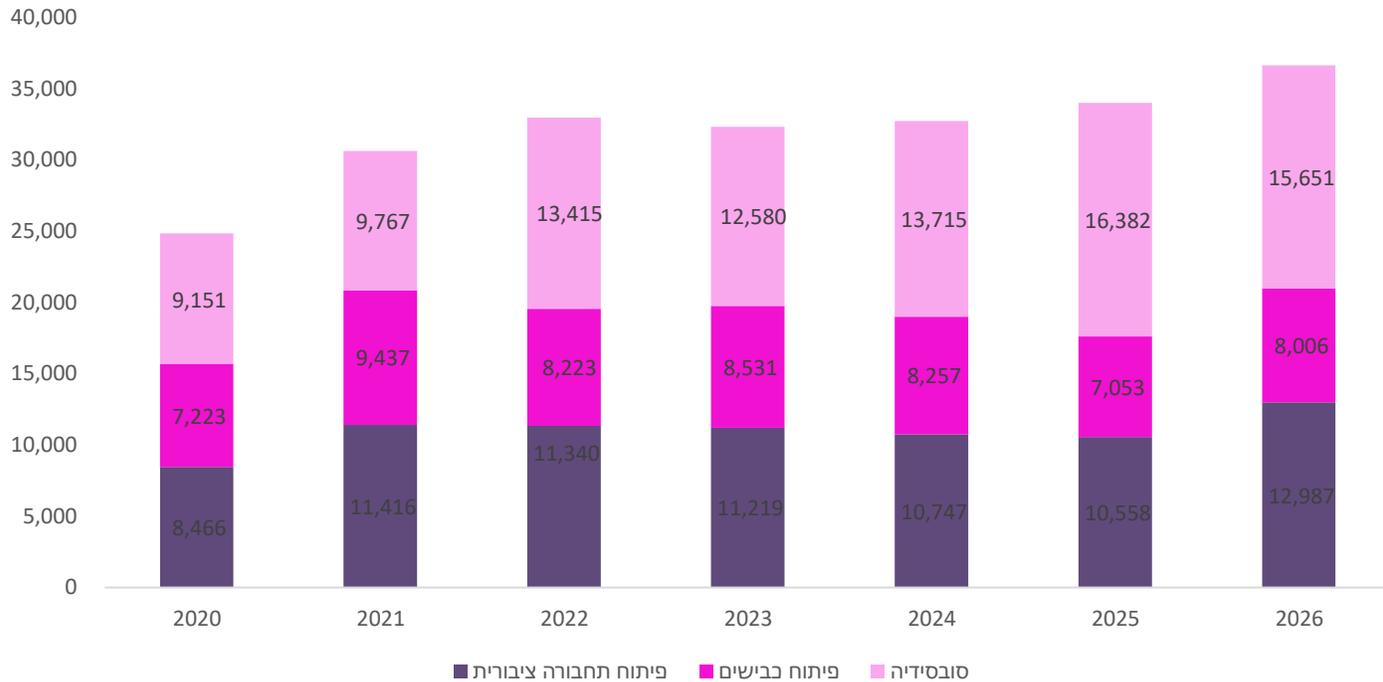
הצעת התקציב הפיתוח של משרד התחבורה לשנת הכספים 2026 (סעיף 79) מסתכמת בכ-48.3 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-44.9 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-3.4 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-45.5 מיליארד ש"ח.

משרד התחבורה אחראי לפיתוח ולהסדרה של מערכות התחבורה היבשתית, האווירית והימית בישראל. מערכת התחבורה היא תשתית משקית אשר נועדה לאפשר קישור בין מוקדי הפעילות השונים במדינה ומחוץ לה. השקעה בפיתוח התשתית נודעת בהשפעתה על שיעור הצמיחה ארוכת הטווח של המשק והיא אמצעי מרכזי להשגת יעדיה של המדיניות הכלכלית. השקעות בתשתית נועדו ליצור תשתית מודרנית ויעילה ובכך לסייע בהסרת חסמים המקשים על ההתפתחות המשקית ולאפשר צמיחה של המגזר העסקי. כמו כן, השקעה זו נועדה ליצור תשתית בטוחה יותר למשתמשי הדרך ולהגביר את הנגישות של האוכלוסייה כולה למרכזים המטרופוליניים, במטרה להגדיל את הזדמנויות התעסוקה, הצריכה והפנאי ולהפחית את הגודש בדרכים. ההשקעות בתחבורה הן בסיס לקידום הפיתוח הכלכלי של המשק כולו ומאפשרות את התפתחותם של ענפים אחרים, ביניהם ענף הדיור. יעילות ההשקעות בתחבורה נבחנת במידת תרומתן ליעדים הלאומיים ובהיענותן לצורכי המשק ולצורכי תושבי המדינה.

השוואה בין-לאומית של מדדים לאיכות התחבורה הציבורית מצביעה על פער מהותי בין תשתית התחבורה הציבורית בישראל בהשוואה למדינות המפותחות בעולם. פער זה מתבטא בשימוש נמוך יחסית בתחבורה הציבורית, בשל כדאיות נמוכה לפרט בשימוש בתחבורה הציבורית בהשוואה לשימוש ברכב הפרטי. כך, יחס הפיצול בישראל (שיעור הנסיעות בתחבורה ציבורית מתוך הנסיעות הממונעות) נמוך בהשוואה עולמית. בעוד שבמטרופולינים תל אביב, ירושלים וחיפה עומד יחס הפיצול על 11 אחוזים, 20 אחוזים ו-15 אחוזים בהתאמה, מטרופולינים מפותחים שונים בעולם מציגים יחס פיצול של כ-40 אחוזים. מצב זה מוביל לעלייה בגודש הדרכים, לזיהום אוויר, לגידול במספר תאונות הדרכים ולאובדן שעות עבודה רבות של אזרחי ישראל. כל אלו אחראים לאובדן כלכלי שנאמד בכ-35 מיליארד ש"ח בשנה. המשך המגמה הקיימת, במקביל לגידול מתמיד במספר הרכבים החדשים בכל שנה, עלול להגדיל את הגודש בקטעי הדרכים המרכזיות בשעות השיא. בהיעדר פעילות ממשלתית רחבה לטיפול בבעיה, האובדן הכלכלי עלול להגיע לכ-70 מיליארד ש"ח בשנת 2040. כדי למנוע משבר תחבורתי זה, נדרשת השקעה משמעותית בפיתוח מערכות הסעת המונים במטרופולינים יחד עם ניהול הביקוש לנסיעה ברכב הפרטי.

תקציב התחבורה על פני השנים

(מיליוני ש"ח, מחירים שוטפים)

* הנתונים עבור השנים 2019-2023 הם נתוני ביצוע בפועל, הנתונים עבור השנים 2024-2025 על פי הצעות התקציב לשנים אלו.

דגשים לשנות הכספים 2026

במסגרת התקציב הנוכחי מוקצים תקציבים משמעותיים לפיתוח תשתית תחבורה ציבורית בדגש על הקמת מערכות הסעת המונים בשלושת המטרופולינים הגדולים. בין הפרויקטים שיצאו לביצוע: הוספת שני קווי רכבת קלה נוספים בתל אביב (הקו הסגול והקו הירוק) והארכת הקו האדום הקיים שהיקפם התקציבי נאמד בכ-31.8 מיליארד ש"ח, שני קווי רכבת קלה נוספים בירושלים (קו ה-JNET והקו הכחול) שהיקפם התקציבי נאמד בכ-27.6 מיליארד ש"ח, קו רכבת קלה נצרת-חיפה בהיקף של כ-7.6 מיליארד ש"ח וכן הארכה והרחבה של פרויקט המטרונית במטרופולין חיפה בהיקף של כ-2.2 מיליארד ש"ח. לצד אלו, נמצאים בביצוע: פרויקט הוספת מסילת רכבת כבדה רביעית באיילון בהיקף של כ-4.9 מיליארד ש"ח, אשר צפויה להגדיל את הקיבולת בכלל הרשת הרכבתית; פרויקט מסילת רכבת 431 המחבר בין ראשון לציון ורמלה למודיעין וירושלים, בהיקף של כ-4 מיליארד ש"ח; סיום פרויקט המסילה המזרחית באורך של כ-64 ק"מ המקביל לכביש 6, בהיקף של כ-9.1 מיליארד ש"ח. בנוסף, מתוכננת הכפלה והקמה של קווי רכבת כבדה מהירים, במהירות של עד 250 קמ"ש בתוואי מסילות החוף בהיקף של כ-15.5 מיליארד ש"ח. נוסף לכך, ימשיך קידומו של השלב הבא במערכת הסעת ההמונים במטרופולין דן – תכנון מפורט וקידומי זמינות של מערכת המטרו וכן הוצאת מכרזים לביצוע עבודות הנדסה אזרחית. פרויקטי תשתית אלה מתוקצבים במסגרת תקציב 2026 בנוסף לפרויקטים נוספים שנמצאים בתהליך ייזום.

מעבר לגידול בתקציבי התחבורה הציבורית המתוארים, ניתנה עדיפות לתחבורה הציבורית גם בתקציב פיתוח הכבישים. במסגרת תכנית החומש של חברת נתיבי ישראל הוקצו כ-7 מיליארד ש"ח לנתיבי תחבורה ציבורית בכבישים בעלי עומסי תנועה גבוהים, אשר יאפשרו קיצור משמעותי של זמני הנסיעה בתחבורה הציבורית ושירות טוב יותר למשתמשים בה. בנוסף, מקודמים פרויקטי נתיבים מהירים נוספים לתל אביב, כולל חניוני חנה וסע בשפיים ובראשון לציון בהיקף של כ-7.7 מיליארדי ש"ח וכן הקמת נתיב מהיר בכביש 5 בעלות של כ-2 מיליארד ש"ח נוספים. בפיתוח מערך הכבישים, הצעת התקציב כוללת את התוכניות הרב-שנתיות של חברות הביצוע של משרד התחבורה. התכנית הנוכחית נקבעה בשנת 2023 לשנים 2023-2027 במסגרת הצעת התקציב לשנת 2026 יתקצבו הפרויקטים הרלוונטים כפי שסוכמו בתכנית הרב שנתית. תוכניות הפיתוח ארוכות הטווח מאפשרות יציבות לחברות הביצוע כמו גם לשוק המקומי והבין-לאומי לגבי הפרויקטים המבוצעים בשנים הקרובות. תיאום מועדי תוכניות הפיתוח של חברות הביצוע השונות יאפשר את בניית התכנית האסטרטגית לכלל הדרכים בישראל, תוך סנכרון בין הכבישים במטרופולינים, כבישים בין-עירוניים ותשתיות התחבורה הציבורית. הצעת תקציב לשנת 2026 כוללת גם את המשך קידום התכנית הרב שנתית לפיתוח BRT של חברת נתיבי איילון. פרויקטים אלה ישלימו את פרויקטי הסעת ההמונים שכבר נמצאים בביצוע במטרופולינים. תכנית זו נמצאת בתהליך ייזום ותקצבה לקראת תכנון במסגרת תקציב 2026.

התכנית הכלכלית 2026

לצד הגידול הצפוי בהשקעה בתשתית התחבורה הציבורית, התכנית הכלכלית לשנת 2026 כוללת שורת צעדים נוספים לקידום ולפיתוח תשתיות התחבורה והתעופה בישראל:

■ שיפור וייעול השירות ברכבת ישראל

בשנים האחרונות מתבצעות השקעות נרחבות בפרויקטי פיתוח רכבתיים, זאת לאור החשיבות המשקית, בפרט בצמצום הגודש, בצמצום תאונות ומניעת זיהום אוויר וכן על מנת לשפר את הנגישות והניידות לתושבי המדינה. במקביל, חלה עלייה בהוצאות הסובסידיה של רכבת ישראל, המיועדות להפעלת השירות לנוסעים ולתחזוקת המערכת. לאור זאת ובשים לב לצורך בבחינה מתמשכת של יעילות ההוצאה הציבורית ומיצוי הפוטנציאל התחבורתי של הרכבת, הוקם צוות בין-משרדי שתכליתו לבחון דרכים לשיפור וייעול השירות ברכבת והגדלת מספר הנוסעים ובכלל זאת בחינת היבטים מבניים וארגוניים בפעילות חברת רכבת ישראל.

■ האצת מיזמי תשתית לאומיים

ישראל נמצאת בשנים האחרונות בעיצומה של תנופת השקעות משמעותית בתשתיות תחבורה, אנרגיה, מים ופסולת, הנובעת הן מן הצורך להגדיל את הפריון במשק והן מן הגידול הדמוגרפי המשמעותי הדורש הרחבה מואצת של תשתיות לאומיות. אולם, קיימת תופעה בלתי רצויה של עיכובים ממושכים וייקור משמעותי במיזמי תשתית לאומיים, הנובעת ממערך רגולטורי מסורבל היוצר כפילויות ושחקני וטו רבים. ריבוי רגולטורים ללא מנגנוני הכרעה יעילים לצד ריבוי גורמי רישוי וחסמים נוספים, גורמים לכך שפרויקטי תשתית חיוניים למשק מתעכבים במשך שנים הן בשלבי התכנון והן בשלבי ההקמה. לאור זאת, ובהמשך לחוק לקידום תשתיות לאומיות שקודם במסגרת חוק ההסדרים ב-2023 הוצע פרק האצת מיזמי תשתית לאומיים, שמטרתו קידום מיזמים על ידי הסרת חסמים בכל שלבי הפרויקט – החל מתכנון ועד לביצוע. מטרת הצעדים הינה לחזק את

הצמיחה במשק באמצעות הסרת חסמים רגולטוריים, קיצור הליכי תכנון ורישוי, קידום תשתיות תחבורה, אנרגיה ופסולת, והסדרת תהליכים המאפשרים ביצוע מהיר ויעיל של מיזמי תשתית לאומיים.

■ קידום פתרונות למשבר התעופה הצפוי

נמל תעופה בן גוריון צפוי להגיע לסף הקיבולת המקסימלית שלו העומדת על כ-40 מיליון נסיעות בשנה לקראת שנת 2035. ללא הקמת שדות תעופה משלימים לנתב"ג ענף התעופה יחווה משבר חמור שיביא למחסור משמעותי בהיצע טיסות ויגרום לעליית מחירי הכרטיסים ולהחמרת יוקר המחייה. בהחלטות ממשלה קודמות בנושא נקבע כי שדות התעופה הבינלאומיים הבאים במדינת ישראל יוקמו באמצעות שיתוף פעולה עם המגזר הפרטי ולא יוקמו ויופעלו על ידי רשות שדות התעופה, בדומה לפרקטיקה המקובלת במדינות מפותחות רבות. שיתוף הפעולה עם המגזר הפרטי ומתן זיכיון להקמה והפעלת שדה התעופה נועדה להגדיל את התחרות במקטע הפעלת התשתית ולהבטיח שירות איכותי, תפעול שוטף ואופטימלי, ניצול מקסימלי של תשתיות השדה ומחירי אטרקטיביים לנוסעים, וזאת תוך מימון שמקורותיו מהמגזר הפרטי אשר יאפשר למדינה לפתח במקביל שדות תעופה משלימים לנתב"ג. מלבד זאת, הקמת שדות תעופה בינלאומיים מובילה לצמיחה כלכלית משמעותית באמצעות פתיחת מקומות תעסוקה הן בשדה עצמו והן בתחומי פעילות הקשורים לשדה התעופה.

שדות התעופה הקיימים בישראל, שהעיקרי בהם הוא נמל התעופה בן-גוריון, מנוהלים כאמור על ידי רשות שדות התעופה מתוקף חוק רשות שדות התעופה. על מנת שניתן יהיה להפעיל שדה תעופה בזיכיון פרטי, נדרש חוק שיסדיר את המבנה של האורגנים השונים בהפעלת שדה תעופה בזיכיון, את מערכת היחסים ביניהם, ואת ההוראות השונות המוטלות עליהם. עם אורגנים אלה נמנים המדינה, בעל הזיכיון, המשתמשים ואורגנים אחרים. חוק "שדה תעופה בזיכיון" שנכלל בתכנית הכלכלית מציע לקבוע את תפקידיו, חובותיו וסמכויותיו של בעל הזיכיון, הוראות לגבי חוזה הזיכיון, סמכויות הפקחים שישמרו על הסדר הציבורי ועל ביטחון הציבור בשדה, כללי פעילות שחלים על ציבור המשתמשים בשדה התעופה, פיקוח ובקרה על בעל הזיכיון, הגנה על אינטרסים חיוניים של המדינה בהפעלת שדה תעופה על ידי בעל זיכיון והוראות שונות אחרות.

משרד הבינוי והשיכון

הצעת התקציב של משרד השיכון לשנת הכספים 2026 (סעיף 29) מסתכמת בכ-377 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-337 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, וכ-39 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

הצעת התקציב של מענקי בינוי במשרד השיכון לשנת הכספים 2026 (סעיף 42) מסתכמת בכ-3.8 מיליארד ש"ח ברוטו.

הצעת התקציב של המרכז למיפוי ישראל לשנת הכספים 2026 (סעיף 43) מסתכמת בכ-125 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-109 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, וכ-16 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-11 מיליון ש"ח.

הצעת תקציב הפיתוח של משרד הבינוי והשיכון לשנת הכספים 2026 (סעיף 70) מסתכמת בכ-6.1 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-2.4 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-3.7 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-7.2 מיליארד ש"ח.

מחירי הדיור מושפעים מתנודות בהיצע ובביקושים, ומשרד השיכון ממקד פעילותו בהרחבת היצע לריסון רמת המחירים. חלק מרכזי בפעילות המשרד מכוון לתכנון ולפיתוח קרקע לצורך שיווקה לבנייה למגורים, במטרה ליצור תנאים להרחבת היצע הדיור, בדרך שתאפשר מתן מענה לביקוש. הפעילות כוללת עשייה במגוון רחב של מרכיבים בשרשרת הייצור של דירה: איתור קרקע, תכנון ושיווקה; עידוד עיבוי הבנייה במרכזי הערים תוך ניצול מערכת התשתית הקיימת; שדרוג התשתיות הקיימות; ורישום הזכויות במקרקעין. לכל אחד מהמרכיבים השפעה על היקף הפעילות בענף.

במקביל, חלק מרכזי נוסף בפעילות המשרד מכוון למתן סיוע בדיור לזכאים ומתמקד בשלושה מסלולים עיקריים: מתן משכנתאות מסובסדות, השתתפות בתשלומי שכר דירה והקצאת פתרונות דיור בשיכון הציבורי.

דגשים לשנות הכספים 2026

■ הרחבת היצע הדיור

משרד הבינוי והשיכון יוזם פעילות תכנון, פיתוח ושיווק קרקע בהתחייבויות חדשות בהיקף של כ-8 מיליארד ש"ח בשנה, באתרים שונים הפרוסים ברחבי הארץ. היקף התקצוב לפעולות המשרד בשנים האחרונות נובע מהרחבת פעולות התכנון והפיתוח של המשרד, במסגרת מאמצי הממשלה הכוללים להרחבת היצע הדיור. כמו כן, פעולות הממשלה להרחבת היצע הדיור הביאו גם לגידול ניכר בהיקף סבסוד עלויות הפיתוח הניתן מכוח החלטות ממשלה ליישובים באיזורי עדיפות לאומית, ביניהן החלטת ממשלה מס' 561 מיום 21 במאי 2023; החלטת ממשלה מס' 1383 מיום 4 בפברואר 2024; והחלטת ממשלה מס' 3425 מיום 26 באוקטובר 2025. בשנים האחרונות הוסט חלק ניכר מביצוע עבודות התכנון והפיתוח בבנייה החדשה מהתקשרות להפעלה ישירה לביצוע באמצעות חברות מנהלות, חברות מתכננות ורשויות מקומיות באתרים שבאחריות המשרד.

■ תוכניות לשיווק קרקע במחיר מופחת

במקביל לצעדים המקודמים לצורך הגדלת ההיצע, המשרד מיישם את החלטת מועצת מקרקעי ישראל להפעלת תכנית "מחיר מטרה" לשיווק קרקע באזורי הפריפריה עבור דירות במחיר מופחת. במסגרת זו פועלים רשות מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי והשיכון לשיווק קרקע בהנחה ממחיר הדירה הסופי.

■ סיוע בדיור ושכירות משנה

במהלך השנים האחרונות חל גידול במספר הפונים לקבלת הסיוע בשכר דירה. כיום עומד מספרם של אלה על כ- 200 אלף משקי בית. עקב הגידול שחל בתחום, תוגבר התקצוב לנושא זה במסגרת הצעת תקציב המדינה לשנת 2026.

■ קידום פיתוח ביישובי המיעוטים

במסגרת יישום החלטות הממשלה לעניין יישובי המיעוטים, פעל המשרד לקידום הסכמים אסטרטגיים עם רשויות מקומיות ביישובי המיעוטים לתקצוב תכנון, הקמת מוסדות ציבור וסבסוד פיתוח ביישובים אלו בהתאם להחלטות הממשלה שנתקבלו לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים (החלטת ממשלה מס' 2856 והחלטת ממשלה מס' 2857 מיום 9 במרץ 2025, החלטת ממשלה מס' 550 מיום 24 באוקטובר 2021, החלטת ממשלה מס' 1279 מיום 14 במרץ 2022, וכן החלטות קודמות. התקצוב הביא לקידום תוכניות דיור בהיקפים נרחבים ביישובי המיעוטים. בשנת 2026 יפעל המשרד למימוש תוכניות הדיור תוך שיווק יחידות דיור רבות ביישובי המיעוטים ולפיתוח הקרקע.

משק המים

הצעת התקציב של הרשות הממשלתית למים וביוב לשנת הכספים 2026 (סעיף 41) מסתכמת בכ-103 מיליון ש"ח ברוטו.

הצעת תקציב הפיתוח של מפעלי מים לשנת הכספים 2026 (סעיף 73) מסתכמת בכ-774 מיליון ש"ח ברוטו. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-743 מיליון ש"ח.

הרשות הממשלתית למים ולביוב הוקמה ביום 1 בינואר 2007 על בסיס נציבות המים. הרעיון שעמד בבסיס הקמת הרשות הוא איגוד כלל סמכויות הממשלה בתחומי המים והביוב במסגרת רשות אחת, במטרה ליצור גוף מקצועי-ממשלתי, בעל ראייה כוללת של צורכי משק המים והביוב. מתוך תפיסה זו, באוקטובר 2009 צורפו גם מנהל המים והממונה על התאגידים והמנהל לפיתוח תשתיות ביוב לרשות המים, על סמכויותיהן החוקיות. במועד זה לא בוצע בפועל מיזוג ושילוב, כי אם איחוד גופים תחת קורת גג אחת. כמו כן, יכולות ומנגנוני הניהול שנדרש שייבנו כחלק מהשינוי מנציבות לרשות, לא מומשו, ולפיכך נוצר פער בין תפקידי הרשות במבנה החדש והיכולות למימוש התפקידים באופן יעיל. לאור האמור לעיל, בוצעה עבודה רחבת היקף שכללה גיבוש חלופה למבנה ארגוני מתאים, הסדרה של תפיסת הניהול וההפעלה, תרבות ותהליכי עבודה. המבנה הארגוני החדש צפוי לתת מענה לבעיות השורש שזוהו ולאפשר התמודדות טובה עם אתגרי ניהול משק המים והביוב. יישומו של המבנה הארגוני החדש החל בשנת 2018 והוא הושלם במהלך שנת 2020.

הרשות הממשלתית כפופה למועצת רשות המים המורכבת מנציגי משרדי הממשלה הרלוונטיים ומנציגי ציבור על פי חלוקה זו: מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב (יו"ר); מנכ"ל משרד החקלאות; מנכ"ל משרד האנרגיה; מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה; מנכ"ל משרד הפנים; הממונה על התקציבים במשרד האוצר; שני נציגי ציבור. מנכ"לים רשאים למנות במקומם את אחד מסמנכ"לי המשרד.

להלן עיקרי התפקידים של הרשות הממשלתית למים ולביוב:

- **ביצוע מדיניות הממשלה בנושאי משק המים והביוב;**
- **תכנון משק המים והביוב** – תכנון ארוך טווח ברמת המפעל הארצי, האזורי והמקומי, תוך הבטחת אספקת מים סדירה ואמינה באיכות ובכמות הנדרשים, ומתן מענה ארוך טווח לטיפול בביוב;
- **ניהול פיתוח משק המים ומקורותיו התעריפיים** – גיבוש מדיניות וניהול תעריף המים המשמש כתקציב המשק. קביעת התעריפים משקפת את העלויות הנדרשות להפקת המים, הולכתם ואספקתם, וכן עלויות סילוק הביוב, לרבות עלויות ריבית, הון ושיקום תשתיות;
- **רגולציה במשק המים והביוב** – קביעת תעריפי מים, עלויות הולכה והפקת מים של כלל המפיקים הפרטיים לכל השימושים וקביעת אמות מידה לשירות על ידי ספקי ומפיקי המים. קביעת רישיונות לקדיחה, לציווד קידוחים, להקמת מתקנים לתפיסה, להטיה או לשאיבה של מים עליים, להקמת מתקנים לטיהור שפכים ולסילוקם ולהקמת מתקנים להחדרת מים לקרקע וכן מתקני התפלה;
- **ניהול ופיתוח משק הביוב** – גיבוש מדיניות, קידום שינוי מבני במשק הביוב, מתן רישיונות לחברות ביוב אזוריות וליווי ובקרה על בעלי רישיון לצורך פיתוח ותפעול יעיל של מערכות הולכה וטיפול;

- **ייזום וקידום מתקני טיפול בשפכים (מט"שים) - קידום מכרזי שותפות ציבורית-פרטית (PPP) להקמת מתקנים אזוריים וליווי ובקרה מקצועית על חברות ביוב אזוריות באמצעות מנהלת מט"שים, ופיקוח על הקמה ותפעול שוטף;**
- **ייזום הקמת מתקני התפלת מי ים ומים מליחים ופיקוח שוטף על תפעולם -** שיריון סטטוטורי לשטח למתקני התפלה, בניית המכרז ומערכות הרגולציה הנדרשות לבחירת המתפיל, תכנון והקמת המתקן וכן מעקב ובקרה אחר התחזוקה והתפעול השוטפים של המתקנים. כמו כן, ייצוג המדינה בבוררות בנושאים שונים מול מתקני ההתפלה;
- **קיצוב והקצאות מים -** ההקצאות למטרות הצריכה השונות, למקורות המים השונים ולאילויות המים השונות, תקבענה בהתאם להחלטות מועצת רשות המים, אפשרויות האספקה של ספקי המים השונים ואפשרויות ההפקה, ובהתאם למצב ההידרולוגי;
- **מדיניות איכות המים -** גיבוש מדיניות בדבר איכות המים לסוגיהם ומניעת זיהום מקורות מים, בתיאום עם משרדי הבריאות והגנת הסביבה;
- **אישור נתוני צריכה ותחזיות צריכה -** אישור צריכה קיימת וצפויה למטרות הצריכה השונות, על פי איכויות המים השונות, על פי חתכים שונים (לדוגמה, מפעלי מקורות, אזורים גיאוגרפיים וכו'), בהתאם לצורך ולאופקי זמן שונים ומעקב אחרי הנתונים לצורך תכנון משק המים;
- **שימור מקורות המים -** באחריות משותפת של השירות ההידרולוגי ואגף בכיר איכות מים, ניטור מקורות מים, פיקוח ומניעת זיהום מקורות מים. שיקום מקורות מים וניהול אינטגרטיבי של הניטור בכנרת ובאגן ההיקוות שלה.
- **ניהול ויישום הסכמי המים עם ממשלת ירדן והרשות הפלשתינאית -** רשות המים מופקדת על יישום הסכמי המים שנחתמו עם השכנים, מנהלת ועדות משותפות למעקב אחר היישום ופותרת בעיות באספקה ובטיפול בשפכים.
- **מטלות נוספות -** קידום החיסכון במים במגזרים השונים וניהול פרסומים בנושאי מים.
- **סיוע למפעלי מים נחותים ותשתיות ביוב -** מתן מענקי סיוע לפיתוח וקידום תשתיות ביוב ומפעלי השבת קולחים ומים נחותים לחקלאות ולשימושים אחרים.

דגשים לשנת הכספים 2026

- **אסדרת מקטע ההולכה והטיפול בביוב**
- בשנת התקציב 2026 תוביל רשות המים רפורמה מבנית במשק הביוב, שמטרתה הסרת חסמים לפיתוח הדיור ומיצוי יתרונות לגודל. המודל הקיים, המבוסס בין עשרות גופים מקומיים, מתקשה לעיתים לתת מענה לקצב הגידול באוכלוסייה ולמורכבות ההנדסית והמימונית של מתקני טיפול אזוריים. אי לכך, עיקר הפעילות בשנת 2026 תתמקד בהקמת מנהלת מט"שים ייעודית וביסוס רובד של חברות ביוב אזוריות המתמחות במימון, הקמה ותפעול של מערכות תשתית מורכבות. במסגרת זו יקודמו מכרזי שותפות ציבורית-פרטית (PPP) לגיוס הון חיצוני, תתאפשר פעילותה של חברת מקורות כחברת ביוב אזורית, וכן יינתנו רישיונות חברת ביוב אזורית ותגדל האחריות איגודי ערים משמעותיים. המהלך ילווה באסדרה תומכת, ובתקציב ייעודי למענקים ואשראי לעידוד הקמת מתקנים באמצעות חברות ביוב ובאמצעות הליכים תחרותיים על מימון, הקמה, ותפעול של מתקני טיפול שפכים בידי חברות ביוב.

■ ייעול משק המים העירוני והמרחב הכפרי

■ משק המים והביוב העירוני כולל פעילות כלכלית ואספקת שירותים בהיקף שנתי של למעלה מ-7 מיליארד ש"ח. בהתאם להוראות חוק תאגידי מים וביוב, הרשויות המקומיות מחויבות לנהל את משק המים והביוב בתחומן באמצעות תאגיד ייעודי. נכון לשנת 2024 היו קיימים 56 תאגידי מים וביוב שסיפקו שירותים לכשמונה מיליון תושבים. במהלך השנה האחרונה חלה התקדמות ביישום החוק עם הקמתם של 3 תאגידי חדשים והצטרפותן של 7 רשויות נוספות, כך שכיום נותרו 16 רשויות מקומיות בלבד שטרם העבירו את ניהול המשק לידי תאגיד.

■ עיקר הפעילות בשנת התקציב 2026 תתמקד בהשלמת הליך התאגוד באמצעות יישום נוהל תאגוד עדכני. במסגרת זו יינתנו מענקים מיוחדים, תמיכה תקציבית והכרה תעריפית בתשתיות לרשויות מתאגדות ולתאגידי קולטים. המהלך נועד לשפר ושידרג את התשתיות ולהעלות את רמת השירות לצרכנים, בדגש על חיזוק תאגידי קיימים וסיוע לרשויות בדירוג סוציו-אקונומי נמוך. במרחב הכפרי, יקודם בשנת 2026 מהלך להסדרה והפרדה מבנית באמצעות הקמת "ספק מים כפרי". ספקים אלו יפעלו תחת רגולציה ואמות מידה לשירות הדומות לאלו של התאגידי העירוניים. רשות המים תפעל להרחבת מעגל היישובים המקבלים שירותים מספקים אלו, תוך שימוש בכללים ובנוהל תמיכה ייעודי להקמה ושידרוג של תשתיות מים וביוב במרחב הכפרי. מפעלי השבת מי קולחים ומים נחותים.

■ מפעלי השבת מי קולחים ומים נחותים

■ השקיה חקלאית במי קולחין היא דוגמה לשימוש יעיל במשאב המים וכוללת תועלות חיצוניות שונות כמו צמצום מטרדי בריאות וסביבה, הוזלת עלות הטיפול בשפכים והגדלת היצע המים לחקלאות באיכות גבוהה ובמחיר נמוך מתעריף המים השפירים.

■ בשנת 2025, ובהמשך לתיקון 31 לחוק המים, אושרה תוכנית רב-שנתית חדשה לפיתוח מפעלי קולחים. התוכנית משנה את מודל התמיכה ומבוססת על שילוב של הכרה תעריפית להולכת שפכים בין-אזורי, יצירת תמריצים תעריפיים לקליטת קולחים באמצעות העלאת מחיר המים השפירים באזורים בעלי חלופת קולחים והגדלת חלקו של הצרכן הביתי בעלויות הטיפול, מהלך שנועד להזייל את תעריפי המים לחקלאות ולהבטיח את הגדלת הביקוש למי קולחים.

■ עיקר הפעילות בשנת התקציב 2026 תתמקד ביישום התוכנית, בהתאמת הכלים התעריפיים ובבקרה ופיקוח על הקמת תשתיות קולחים על ידי בעלי הרישיון, וזאת לצורך הקמת תשתיות הולכה ואיגום מתקדמות, להגדיל את היקפי המים המוקצים לחקלאות ולהגביר את אמינות וכן להזייל את מחירם להבטיח פתרונות קצה לשפכים.

■ **הגברת אמינות אספקת המים הארצית** – חיבור אזורים מנותקים ממערכת המים הארצית, והתאמת יעדי הפקת המים מהמקורות השונים בהתאם לתרחישי התחזית השונים.

רשות מקרקעי ישראל

הצעת התקציב של רשות מקרקעי ישראל לשנת הכספים 2026 (סעיף 98) מסתכמת בכ-35.8 מיליארד ש"ח. תקציב ההרשאה להתחייב יעמוד על כ-20.8 מיליארד ש"ח.

תקציב רשות מקרקעי ישראל הוא תקציב של מפעל עסקי כהגדרתו בסעיף 8 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, דהיינו תקציב שבו סך ההוצאה אינו יכול לעלות על סך התקבולים לאותה שנת הכספים.

הצעת תקציב ההוצאות נטו של רשות מקרקעי ישראל (ללא העברות לבעלים וללא הנחות בקרקע) מסתכמת בכ-15.57 מיליארד ש"ח בשנת 2026, מזה כ-654 מיליון ש"ח מיועדים להוצאות שכר, מנהל, מחשוב ואמרכלות. בנוסף, הצעת התקציב כוללת כ-7.9 מיליארד ש"ח להנחות בקרקע. היתרה מיועדת למימון הוצאות תכנון, פיתוח, פיננסיים כלכליים, פדיון זכויות בקרקע, שמירה על הקרקע וכיו"ב.

דגשים לשנת הכספים 2026

■ יישום וביצוע הסכמים אסטרטגיים

בשנים האחרונות חתמה רשות מקרקעי ישראל על מספר הסכמים אסטרטגיים לפינוי של נכסים ומטרדים שונים, על מנת לאפשר פיתוח של יחידות דיור ושטחי מסחר ותעסוקה על קרקעותיהם. במסגרת הסכמים אלה ובהתאם לפרק משנה 3.9 בקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל לעניין "פינוי והסדרי פינוי", רשות מקרקעי ישראל מעמידה מימון להעסקת מבנים ולפינוי הקרקעות המשולם מתוך הכנסותיה מאותן קרקעות. הסכמים אלה מאפשרים לרשות להגדיל את מלאי הקרקעות הזמינות לשיווק בשנים הבאות ולייעל את השימוש בקרקע באזורי הביקוש.

בין ההסכמים שאושרו, אשר מאפשרים את שיווקן של עשרות אלפי יח"ד חדשות בלב אזורי הביקוש, ישנם הסכמים לפינוי מחנות צה"ל, לפינוי מתחם תל השומר ולפינוי מתחם תע"ש השרון. כמו כן, במהלך שנת 2026 תכנית העבודה כוללת קידום פינוי של מספר מתחמים נוספים, ביניהם מתחם אלתא באשדוד, הקריה החקלאית בבית דגן ופינוי מחנות צה"ל נוספים במסגרת הסכם שוה"ם 4.

■ תכנית לדיור במחיר מופחת

ביום ה-21 ביולי 2025 התקבלה החלטת מועצת מקרקעי ישראל לתיקון פרק 4.7 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל "מכרז לדיור במחיר מטרה" אשר עדכנה את תכנית מחיר מטרה ומיקדה אותה לאזורי הפריפריה בהם ההטבה תינתן לחלקים רחבים יותר בציבור. בנוסף על כך, התיקון כלל הגדלה משמעותית של קדימות בהגרלות לציבור משרתי המילואים. במסגרת התוכנית, משווקת עשרות אלפי יחידות דיור בהנחות שנעות בין 500 ל-600 אלפי ש"ח ליח"ד. משנת 2015 ועד היום עלות תוכניות מחיר למשתכן, דיור במחיר מופחת ומחיר מטרה עומדת על כ-50 מיליארד ש"ח.

■ הסכמי גג ותמרוץ ענף הבנייה למגורים

החל משנת 2013 עיקר שיווקי הקרקעות לבנייה למגורים מבוצעים במסגרת של הסכמי גג. בהתאם לפרק משנה 3.5 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל בנושא "עקרונות להסכמי גג עם רשויות מקומיות לצורך הסרת חסמי שיווק ופיתוח", נקבע כי רשויות בהן קיימת יתרה לשיווק של למעלה מ-5,000 יחידות דיור, וקצב השיווק שלהן

יעמוד לכל הפחות על 2,000 יחידות דיור בשנה, יוכלו לחתום על הסכם גג מול המדינה, אשר יכלול מענה מקיף לצרכי הפיתוח של הרשות, ובכלל זה, תשתיות על בתחום התחבורה, מוסדות חינוך ומוסדות ציבור מסוגים שונים. הרשות המקומית מצידה, מתחייבת להנפיק היתרי בנייה בתוך 90 ימים ממועד הגשת הבקשה על ידי היזם. במשך השנים, קיבלה הממשלה החלטות שונות אשר האריכו את תקופת השיווקים במסגרת הסכם גג.

עד היום, נחתמו על ידי רשות מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי והשיכון למעלה מ-45 הסכמי גג עם עשרות רשויות מקומיות שונות בכל רחבי המדינה, ביניהן – קריית גת, מודיעין, באר שבע, ראש העין, קריית ביאליק, ראשון לציון, רמלה, אור יהודה, אילת, טירת הכרמל, דימונה, לוד, נהריה, אלעד, ירושלים, יהוד-מונוסון, קריית אתא, אשקלון, נתניה, בית שמש, הרצליה, יבנה, עפולה, אופקים, באר יעקב, עכו, אשדוד, מגדל העמק, נתבות, שדרות, חיפה, רמת גן, רמת השרון, ירוחם, צפת ותל אביב בהיקף כולל של כ-605 אלף יחידות דיור.

במסגרת החלטה מספר 3425 מיום 26 באוקטובר 2025 בנושא "תמרוץ ענף הבנייה למגורים" הוחלט לתמרץ רשויות מקומיות תומכות דיור, אשר ישווקו יח"ד וינפיקו היתרי בנייה בהיקפים משמעותיים בשנים 2025-2027, כך שיקבלו תוספת תקציבית משמעותית מטעם המדינה. התוספת כאמור תינתן הן לתקציבן השוטף של הרשויות המקומיות והן לתקציב הפיתוח שלהן, וזאת בהתאם למודל תמרוץ שגובש על ידי משרד האוצר ושמטרתו הינה להביא להאצה ולגידול משמעותי בהיקף יחידות הדיור התוספתיות ברשויות המקומיות בכל הארץ בשנים הקרובות.

תשלום החובות

תשלום החובות בשנת 2026 מסתכם בכ-236.0 מיליארד ש"ח, מתוכם כ-171.4 מיליארד ש"ח לפירעון הקרן וכ-64.6 מיליארד ש"ח לתשלומי הריבית.

דגשים לשנת הכספים 2026

התפתחות ההוצאה על תשלום החובות בשנת 2026

מלחמת חרבות ברזל שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 השפיעה באופן משמעותי על תשלומי החוב והריבית של ממשלת ישראל בשנים שלאחר מכן. הצרכים המיידיים של מערכות הביטחון, לצד הדחיפות במתן מענים לאוכלוסיה האזרחית הביאו להגדלה דרמטית של רמות הגרעון כבר בשנים 2023 ו-2024, ובכך הגדילו באופן ישיר את מלאי החוב של מדינת ישראל. המשך הלחימה והתלקחות גזרות נוספות גם במהלך שנת 2025 הוסיפו להעמיק את הגרעון הממשלתי והגבירו את הצורך בגיוס החוב. בנוסף, המצב הביטחוני וחוסר הוודאות הכלכלי שאפיין את שלוש השנים האחרונות הביאו לעליה בפרמיית הסיכון של המדינה ולהורדות דירוג אשראי משמעותיות על ידי שלוש סוכנויות הדירוג המובילות. הצטברות תנאים זו גרמה לעליה הן בתשלומי פרעון החוב הן בתשלומי הריבית על גיוסי החוב שבוצעו בסביבת ריבית גבוהה יותר. גידול זה בנטל תשלומי החוב והריבית, בהיותו פרמננטי ובלתי ניתן לצמצום בטווח הזמן הנראה לעין, שינה באופן מבני את הרכב ההוצאה הממשלתית. סך פרעונות החוב ותשלומי הריבית בשנת 2026 צפויים לעמוד על כ-236.0 מיליארדי ש"ח.

פירעון חובות הפנים

בשנת 2026 תוקצב סכום בהיקף של כ-201.5 מיליארד ש"ח לפירעון חובות הפנים, מזה כ-146.6 מיליארד ש"ח מיועדים לתשלום החזרי קרן וכ-54.9 מיליארד ש"ח לתשלומי ריבית.

עיקר התשלום לפירעון חובות הפנים מתחלק לפירעון של איגרות חוב סחירות (המוחזקות בידי הציבור - קופות הגמל, קרנות הפנסיה, חברות הביטוח, קרנות ההשתלמות, הבנקים, חברות ואנשים פרטיים), פירעון של איגרות חוב לא סחירות (איגרות חוב מיועדות שהונפקו לקרנות הפנסיה מכוח חוק, הבטחת השלמת תשואה מובטחת המוקצות לקרנות הפנסיה מכוח חוק ואיגרות חוב המונפקות לחברות הביטוח ולקופות הגמל ממשלתיות מתוקף ההסכמים ההיסטוריים שנחתמו עמן), וכן פירעון איגרות חוב שהונפקו למוסד לביטוח הלאומי. התקציב המתוכנן עבור פירעון איגרות חוב למוסד לביטוח הלאומי, לרבות תשלומי הריבית, הוא בהיקף של כ-28.7 מיליארד ש"ח בשנת 2026. ללא התשלומים למוסד לביטוח לאומי, סכום התקציב המתוכנן לפירעון חובות הפנים צפוי לעמוד בשנת 2026 על כ-127.0 מיליארד ש"ח בגין תשלומי הקרן ועל כ-45.8 מיליארד ש"ח בגין תשלומי ריבית.

פירעון חובות חו"ל

החזר החובות בחו"ל בשנת 2026 צפוי להסתכם בכ-34.5 מיליארד ש"ח, מזה כ-24.8 מיליארד ש"ח מיועדים לתשלום החזרי קרן וכ-9.7 מיליארד ש"ח לתשלומי ריבית.

התשלומים לחו"ל הקשורים לחוב הממשלתי כוללים פירעונות של איגרות חוב הנקובות במטבע חוץ וכן תשלומי ריבית עבור איגרות חוב אלו. חוב זה מורכב משלושה מקורות עיקריים:

- מלווה העצמאות והפיתוח – גיוס הון לא סחיר בחו"ל, בעיקר ממשקיעים פרטיים באמצעות ארגון הבונדס.

- איגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בערבות ממשלת ארצות הברית. חוב ממקור זה הונפק בשנות ה-90 וכן בתחילת שנות ה-2000. אף על פי שקיים הסכם המאפשר לממשלת ישראל להנפיק איגרות חוב בערבות ממשלת ארה"ב, לא נעשה שימוש במכשיר זה מאז 2004. בנוסף, לא צפויה הנפקה באפיק זה בעתיד הנראה לעין.
- איגרות חוב שהונפקו בשווקים הבין-לאומיים – בשנת 1995 החלה ממשלת ישראל בגיוסים עצמיים של איגרות חוב סחירות בשווקים הבין-לאומיים. הנפקות אלו נעשות בעיקר בשני מטבעות – דולר ארצות הברית ואירו. בנוסף לשני המטבעות הללו ממשלת ישראל הנפיקה גם במטבע היין היפני.

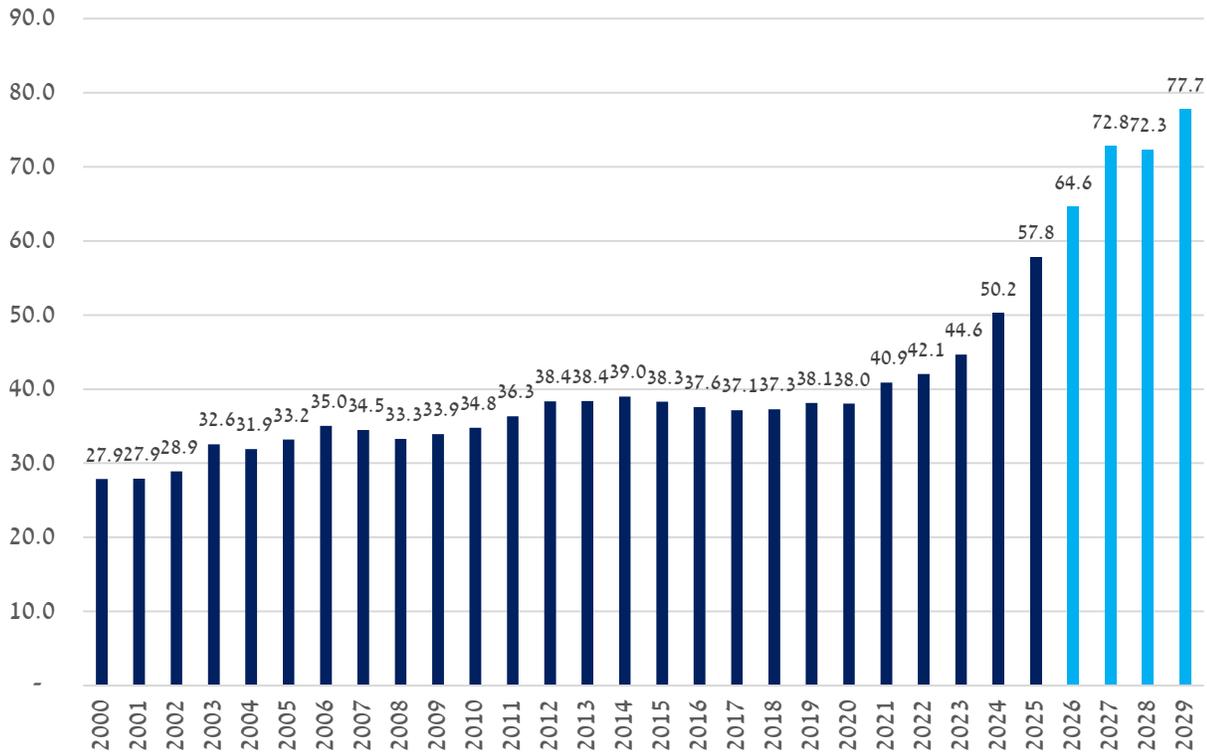
שינוי מגמה בהוצאות המימון

- **שינויים בסביבת הריבית העולמית** – בעקבות התפרצות האינפלציה שאפיינה את מרבית כלכלות העולם המערבי במהלך היציאה ממשבר הקורונה, בשנים 2022 ו-2023 בנקים מרכזיים בכלכלות המפותחות, ובראשם הבנק הפדרלי בארה"ב ("הפד") העלו את שיעורי הריביות באופן חד ומהיר. שינוי מדיניות זה, לאחר למעלה מעשור של סביבת ריבית נמוכה במיוחד, היה בעל השלכות רבות על הכלכלה העולמית, אך בראש ובראשונה השפיע באופן מיידי על לווים בבואם לגייס חוב חדש או למחזר חובות ישנים, בשל ההתייקרות הדרמטית בעלויות המימון. על אף שהתמתנות קצב האינפלציה אפשרה לבנקים המרכזיים להתחיל בתהליך הפחתת שיעורי הריבית, תחזיות השווקים אינן צופות חזרה למשטר הריביות הנמוך שאפיין את העשור שקדם להתפרצות האינפלציונית, אלא התייצבות על רמת "ריבית נייטרלית" הגבוהה משמעותית מרמה אפסית. מכיוון שהממשלה צפויה לגייס חוב חדש למימון הגרעון המתוכנן לשנת 2026, ולמחזר את חובותיה הקיימים בהיקף נרחב, לסביבת הריבית צפויה להיות השלכה משמעותית ומצטברת על הוצאות הריבית.
- **שינויים בפרמיית הסיכון של ישראל והורדת דירוג האשראי** – מחיר החוב מושפע משינויים בפרמיית הסיכון של מדינת ישראל המשקפת את תפיסת הסיכון של המשקיעים כלפי אגרות החוב הממשלתיות ובהתאם את כדאיות ההשקעה בהן ואת גובה הפיצוי הנדרש על כך, קרי גובה הריבית על אגרות החוב. פרמיית הסיכון זינקה עם פרוץ המלחמה ונותרה ברמה גבוהה לאורך זמן נוכח אי הוודאות הגאו-פוליטית וההכבדה על הפעילות המשקית, שבאה לידי ביטוי בחששות המשקיעים לגבי האינדיקטורים המרכזיים של הכלכלה הישראלית ובפרט לגבי צמיחת המשק. בחלקה השני של שנת 2025, החלה פרמיית הסיכון לרדת חזרה לרמתה ערב המלחמה. העליה בפרמיית הסיכון באה לידי ביטוי, בין היתר, בהרעה בפרופיל האשראי של מדינת ישראל. מאז פרוץ המלחמה ירד דירוג האשראי של המדינה בכל אחת משלוש סוכנויות הדירוג המובילות. כך, החוב שגויס ומוחזר מאז פרוץ המלחמה גויס כאשר פרמיית הסיכון הייתה גבוהה, כך שהריבית שתשולם בגין חוב זה בשנת 2026 והלאה צפויה להיות גבוהה באופן יחסי, באופן התואם את פרמיית הסיכון ששררה במשק עת נטלה הממשלה את ההלוואה.
- **גידול צפוי בתשלומי הריבית בשל צרכי הגיוס החריגים בשנים 2023 עד 2025** – על פי התחזיות המקרו-כלכליות הנוכחיות, צפוי גידול נומינלי משמעותי בתשלומי הריבית בשנים הקרובות. גידול זה מושפע מצרכי הגיוס החריגים בשנים 2023 עד 2025 כפי שפורט לעיל. לשם השוואה, תחזית תשלומי הריבית לשנים 2023 עד 2025 כפי שבאה לידי ביטוי בפרסום תכנית התקציב הרב-שנתית בחודש מרץ 2023 עת הונחו הצעות חוקי התקציב לשנים 2023 ו-2024 על שולחן הכנסת, התבססה על גרעונות מתוכננים של 16.9 מיליארד ש"ח, 14.9 מיליארד ש"ח ו-16.2 מיליארד ש"ח בהתאמה בשנים אלו. בפועל, לאחר אישור חוקי תקציב נוספים לשנים אלו הסתיימו השנים 2023 ו-2024 בגרעונות תקציביים של 77.1 ו-135.6 מיליארדי ש"ח בהתאמה, והגרעון השנתי ב-2025 הסתכם ב-98.6 מיליארד ש"ח. כפועל יוצא מהגדלת גיוסי החוב לצורך מימון הגרעונות האמורים, לצד העליה בפרמיית

הסיכון של ישראל והירידה בדירוגי האשראי, עלו תחזיות תשלומי הריבית לשנים 2026 ו-2027 בכ-19.2 ו-26.4 מיליארדי ש"ח בהתאמה בשנים אלו.

- שינוי המגמה בהיקף הוצאות הריבית – נוכח תערובת של גורמים, שחלקם בינלאומיים וחלקם פרטיקולריים לישראל, השנים הבאות צפויות להביא לשינוי דרמטי בהיקף הוצאות המימון.

הוצאות ריבית 2000-2025 והוצאות ריבית חזויות 2026-2029, מיליארדי ש"ח

תקציב הגמלאות והפיצויים

הצעת תקציב הגמלאות והפיצויים לשנת הכספים 2026 (סעיף 12) מסתכמת בכ-27.6 מיליארד ש"ח ברוטו, מהם כ-26.8 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו וכ-829 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

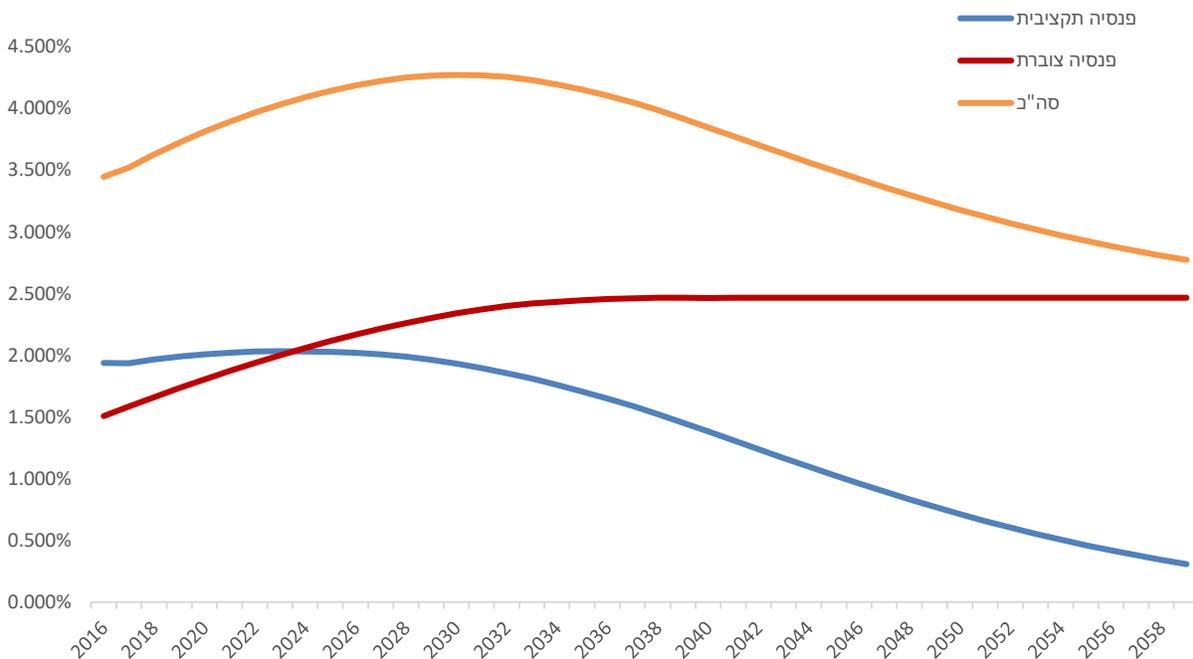
סך תשלומי הגמלאות לשנת הכספים 2026, כולל תשלומי גמלאות בגין שוטרים, סוהרים, משרתי קבע ועובדי מערכת הביטחון, יעמוד על כ-44.3 מיליארד ש"ח, מהם כ-43.4 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-0.9 מיליארד ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

החבות האקטוארית החשבונאית של המדינה שבגין הגמלאים ועובדי המדינה הפעילים, לרבות משרתי הקבע, שוטרים, סוהרים ועובדי הוראה, עמדה בסוף שנת 2024 על כ-716 מיליארד ש"ח בערך הנוכחי.

התרשימים שלהלן מדגימים את תזרים התשלומים הצפוי בגין גמלאי שירות המדינה ובגין גמלאים ועובדי מדינה פעילים בפנסיה תקציבית וכן בפנסיה צוברת.

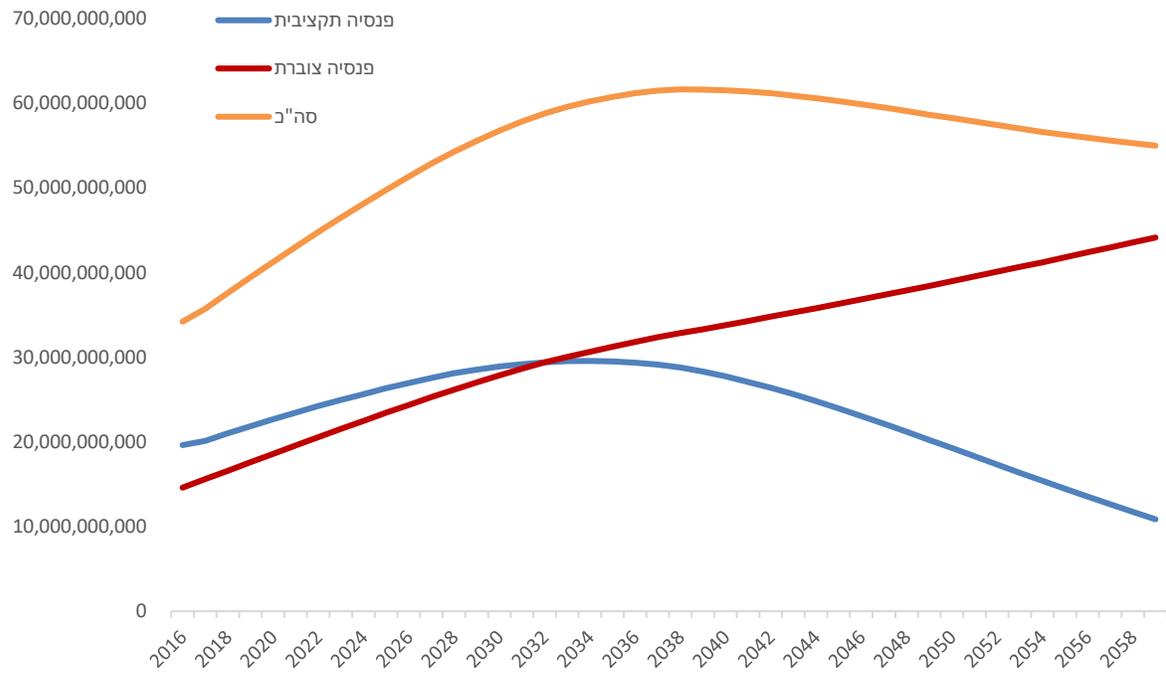
תשלומי הפנסיה הצפויים לעובדי המדינה

(אחוזים מהתוצר)

תשלומי הפנסיה הצפויים לעובדי המדינה

(ש"ח, מחירים קבועים)

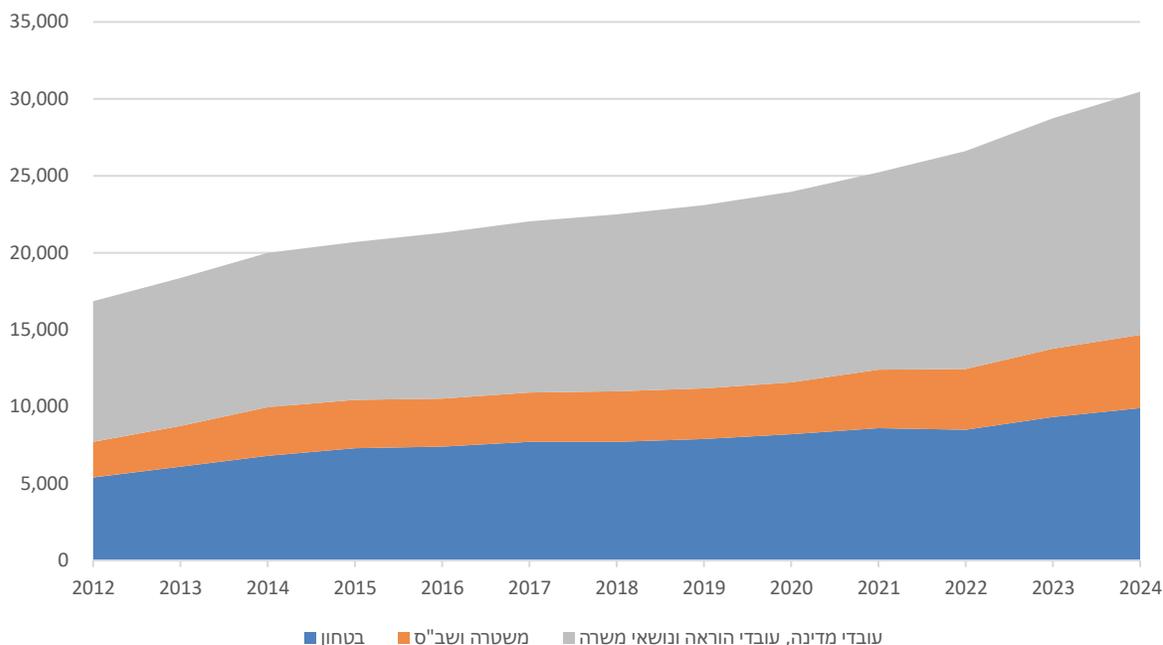

מקור: משרד האוצר.

בנוסף, התרשים שלהלן מדגים את התפתחות תקציב הגמלאות הרב-שנתי בתשלומי הגמלאות בשנים האחרונות:

התפתחות תקציב הגמלאות

(מיליוני ש"ח)

מקור: משרד האוצר.

תשלומי הגמלאות בסעיף 12

בסעיף זה מתוקצבים תשלומי הקצבאות בהסדרי הפנסיה התקציבית המשולמים מאוצר המדינה בהתאם להוראות הדין ולהסדרים עם תאגידיים שהוקמו בחוק ועם חברות ממשלתיות. בדיקת הזכאות ואישור גובה הגמלה נעשים על ידי מנהלת הגמלאות באגף החשב הכללי.

החל משנת 2005 מתוקצבים בסעיף הגמלאות, מלבד תשלומי הפנסיה התקציבית גם הנושאים האלה: סיוע ממשלתי לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר לפי פרק ז'1 לחוק הפיקוח על השירותים הפיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – **חוק הביטוח**), מימון התחייבות המדינה בגין אי-העלאת גיל הפרישה לנשים וסיוע ממשלתי לקרנות הפנסיה הוותיקות שאינן נמנות על קרנות הפנסיה שבהסדר, בשל הקטנת היקף אגרות החוב המיועדות.

מספר מקבלי הגמלאות ממנהלת הגמלאות (גמלאים ושארים) בשנים 2015–2024 ללא מערכת הביטחון, שוטרים וסוהרים

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
97,518	100,940	103,056	105,267	108,895	111,288	113,559	115,843	118,079	119,962

מהנתונים שלעיל ניתן לראות גידול שנתי ממוצע של כ-2,500 גמלאים ושארים. יצוין כי גמלאי שירות המדינה פורשים הן מתוקף הגעה לגיל פרישה הן מתוקף פרישה מוקדמת, כפי שהיא מתאפשרת על ידי חוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], תש"ל-1970 (להלן – **חוק הגמלאות**). לעובדי ההוראה מותרת מדי שנה מכסת פרישה מוקדמת. פורשים אלה, הנמנים על האוכלוסייה שלעיל, מגדילים את מספר הפורשים מעבר לפורשים בפרישה טבעית. גורם נוסף התורם להגדלת פרישות עובדים הוא תוכניות פרישה (ממוקדות ורוחביות). הגידול השנתי הממוצע צפוי להישאר על כנו בשנים הקרובות ולהגיע לשיא בשנת 2036 לערך. בשנה זו צפוי גם שיא ההוצאה על תשלומי גמלאות פנסיה תקציבית לעובדי מדינה ולעובדי הוראה.

המעבר מפנסיה תקציבית לפנסיה צוברת

בחודש מארס 1999 נחתם הסכם בין הממשלה, הרשויות המקומיות, האוניברסיטאות ותאגידים נוספים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה. לפי ההסכם, עובדים חדשים בשירות הממשלתי והציבורי יבוטחו בפנסיה צוברת במקום בפנסיה התקציבית שהייתה נהוגה עד אז. בחודש יולי 2001 נחתם הסכם בין הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבין מרכז השלטון המקומי ושלוש הערים הגדולות, אשר קבע כי החל מיום 1 בנובמבר 2001 עובדים חדשים ברשויות המקומיות יבוטחו בפנסיה צוברת. בחוק ההסדרים במשק המדינה לשנת 2002 תוקן חוק הגמלאות, ובעקבות זאת ניתן יהיה ליישם את ההסכם שנחתם במארס 1999 גם לגבי עובדי המדינה. יישום ההסכם החל ביום 1 באפריל 2004.

במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה לשנת 1999 תוקן חוק גמלאות לנושאי-משרה ברשויות השלטון, תשכ"ט-1969. לפי תיקון החוק, בוטלה הזכאות לגמלאות מאוצר המדינה של נשיא המדינה, חברי כנסת, שרים, שופטים, דיינים, קאדים, רבנים ראשיים, מבקר המדינה, נגיד בנק ישראל ומשנהו, שהחלו בכהונתם לאחר יום 15 במאי 1998. על פי תיקון החוק, זכויותיהם לגמלאות יבוטחו במסגרת קרן פנסיה או קופת גמל לפי בחירתם.

ביום 15 בספטמבר 2003 החליטה הממשלה כי חיילים אשר התחייבו לשירות הקבע החל מיום 1 בינואר 2004, ייקלטו למסלול של פנסיה צוברת, החלטה שנקבעה כחוק בחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004.

הצמדת גמלאות הפנסיה התקציבית למדד המחירים לצרכן

ביום 14 ביולי 2009 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009–2010), התשס"ט-2009. פרק ח' לחוק האמור כולל תיקוני חקיקה לחוק הגמלאות. עיקרו של הפרק הוא שינוי שיטת עדכון המשכורת הקובעת, כך שהיא תעודכן אחת לשנה בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. השיטה האמורה החליפה את השיטה שנהגה לפי חוק הגמלאות עד לאותו מועד, ולפיה הקצבה תעודכן בהתאם לשינויים במשכורת הקובעת של עובד פעיל בדרגתו של הגמלאי ערב פרישתו. כמו כן, בסעיף 9 לחוק הגמלאות נקבעו מספר תוספות לקצבה והן תשולמנה באופן שפורט באותו סעיף.

תיקון דומה הוחל במהלך שנת 2012 על גמלאי צבא הקבע במסגרת תיקון מס' 27 לחוק צבא הקבע (גמלאות) התשמ"ה-1985, התשע"ב-2012, על גמלאי המשטרה במסגרת תיקון מס' 52 לחוק שירות המדינה (גמלאות) התש"ל-1970 ועל גמלאי שירותי הביטחון בשנת 2015.

הסיוע לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר

לנוכח הגירעונות האקטואריים בקרנות הפנסיה הוותיקות הגירעוניות החליטה הממשלה ביום 25 במארכ 2003 על גיבוש תוכנית הבראה לקרנות הגירעוניות, שבמסגרתה יינתן סיוע ממשלתי בהיקפים כספיים חסרי תקדים.

ביום 29 במאי 2003 חוקקה הכנסת את פרק ז'1 לחוק הביטוח במסגרת התוכנית להבראת קרנות הפנסיה הוותיקות הגירעוניות. התוכנית נועדה, כאמור, לטפל בגירעון האקטוארי של קרנות הפנסיה, כדי להביאן לאיזון אקטוארי באמצעות שינויים בזכויות ובחובות העמיתים ובמתן סיוע ממשלתי בסך של 78.3 מיליארד ש"ח במחירי ינואר 2003. סכום הסיוע הממשלתי צמוד למדד ונושא ריבית שנתית ריאלית של 4%, והוא שקול לסיוע של 227 מיליארד ש"ח במחירי דצמבר 2022. בשנת 2026 צפוי הסיוע הישיר לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר לעמוד על סך של כ-6 מיליארד ש"ח.

הסדר קרנות הפנסיה החזיר את הוודאות לעמיתי קרנות הפנסיה, הבטיח התנהלות ראויה בקרנות ושיקם את האמון במערכת החיסכון הפנסיוני בישראל.

הסיוע לקרנות הפנסיה המאוזנות בגין ביטול אג"ח מיועדות

במקביל להסדר קרנות הפנסיה, נעשה שינוי בהיקף אגרות החוב המיועדות המונפקות לקרנות ובסוג האג"ח המיועדות לכלל קרנות הפנסיה הוותיקות (הגירעוניות והמאוזנות), מאג"ח מיועדות מסוג "מירון" לאג"ח מיועדות מסוג "ערד".

מתוך מטרה לסייע לקרנות הפנסיה הוותיקות המאוזנות ובעקבות הפחתת שיעור התשואה על אגרות החוב המיועדות המונפקות, משרד האוצר מעביר לקרנות אלה סיוע בגובה הפער שבין התשואה הריאלית האפקטיבית של אגרות חוב מיועדות מסוג "מירון" לבין שיעור תשואה של 4 אחוזים על הנכסים החופשיים, וכן מעניק סיוע בצורה של השלמת התשואה על אג"ח מסוג "ערד" לתשואת אג"ח מסוג "מירון".

הכנסות המדינה

תחזית ההתפתחויות המקרו-כלכליות והכנסות המדינה
בשנת הכספים 2026

תחזית הטבות המס לשנת הכספים 2026

חלק ד – תחזית ההתפתחויות המקרו-כלכליות והכנסות המדינה ממיסים ומהכנסות אחרות בשנת 2026

עיקרים

חלק זה מפרט את תחזיות אגף הכלכלן הראשי לצמיחת התוצר בישראל ורכיביו, תחזית המחירים והתחזית להכנסות המדינה, המשמשות בבניית התקציב לשנת 2026. קצב הצמיחה החזוי לשנת 2026 עומד על 5.2%, וזאת לאחר קצב צמיחה צפוי של 2.8% בשנת 2025. על פי התחזית, המשק צפוי להתאושש בצורה הדרגתית במהלך שנת 2026, הן מבחינת הביקוש והן מבחינת ההיצע.

בשנת 2025 נרשמה עלייה ריאלית של 15.0% בהכנסות ממיסים ישירים בהשוואה ל-2024, בין היתר על רקע צעדי מיסוי, שכללו מיסוי רווחים לא מחולקים והעלאת מס היסוף על הכנסות שאינן מעבודה. ההכנסות ממיסים עקיפים עלו ריאלית ב-4.8% באותה התקופה, בין היתר על רקע עליית שיעור המע"מ מ-17% ל-18%, וסך ההכנסות ממיסים ואגרות עלו ב-10.7%. תחזית ההכנסות ממיסים לשנת 2026 עודכנה ל-553.4 מיליארד ש"ח.

התחזית להכנסות אחרות לשנת 2026 עומדת על 24.5 מיליארד ש"ח. תחזית סך ההכנסות לשנת 2026 עודכנה ל-577.9 מיליארד ש"ח.

התחזיות האמורות נתונות לאי ודאות גבוהה במיוחד הנגזרת בעיקרה מהמצב הבטחוני והשלכותיו. גורמי הסיכון לתחזית, אשר עלולים להוביל לסטייה מהתחזית, מפורטים בפרק ד' בהמשך מסמך זה.

פרק א': המתודולוגיה לבניית התחזיות

התחזיות המקרו כלכליות והתחזיות להכנסות המדינה מבוססות על חמישה מודלים שפותחו באגף הכלכלן הראשי, כדלהלן:

1. מודל חיזוי למדד המחירים לצרכן
2. מודל חיזוי לתוצר, רכיביו ומצרפי שוק העבודה
3. מודל חצי מבני לחיזוי תוצר ומדד המחירים לצרכן בטווח בינוני
4. מודל לחיזוי הכנסות הממשלה ממיסים ואגרות
5. מודל לחיזוי הכנסות אחרות של הממשלה

המודלים משתמשים בבסיס נתונים משותף, ומניחים הנחות דומות לגבי משתנים אקסוגניים. התחזיות המתקבלות ממודלים (1), (2) ו-(3) משמשות בין היתר לחיזוי ההכנסות ממיסים ומאגרות ולחיזוי ההכנסות האחרות באמצעות מודלים (4) ו-(5). זאת תוך ביצוע התאמות במקרים של שינויים משמעותיים במצב הביטחוני, אירועים כלכליים שאינם נכללים במודל החיזוי, שינויי חקיקה שמשפיעים על הפעילות הכלכלית וכו'.

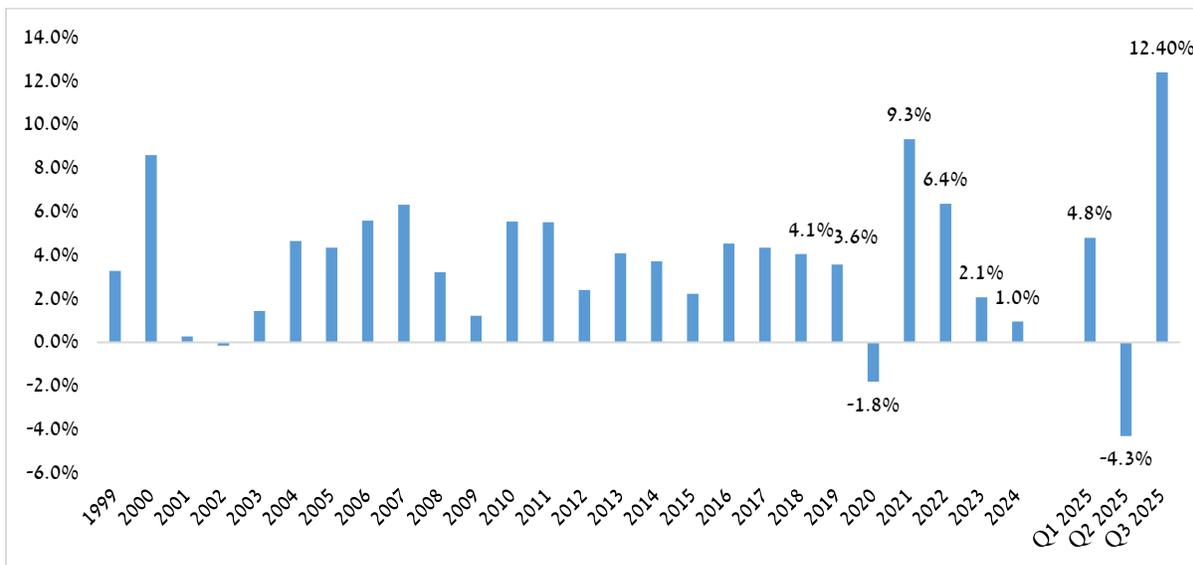
בהתאם לנוהל שנקבע להכנת התחזיות, נערכה התייעצות עם נציגים מבנק ישראל והאגפים הרלוונטיים במשרד האוצר. כמו כן, התחזיות מבוססות על התייעצויות עם גופים פיננסיים מהמגזר הפרטי במסגרת פרויקט "תחזית הקונצנזוס". התייעצויות אלו מהוות חלק מבני ומסייעות להתמודד עם אי-הוודאות הנגזרת מאופק החיזוי הארוך.

תהליך הכנת התקציב הנוכחי מחייב גיבוש תחזיות מקרו-כלכליות ותחזיות להכנסות המדינה בתקופה המאופיינת ברמה חריגה של חוסר ודאות, בהתאם לתרחישים ביטחוניים המשתנים בתדירות גבוהה. התחזית אשר מוצגת בחלק זה ומשמשת לקביעת מסגרות התקציב נערכה באוקטובר 2025.

פרק ב': מגמות ונתוני רקע**מגמות מקרו כלכליות בינואר-ספטמבר 2025**

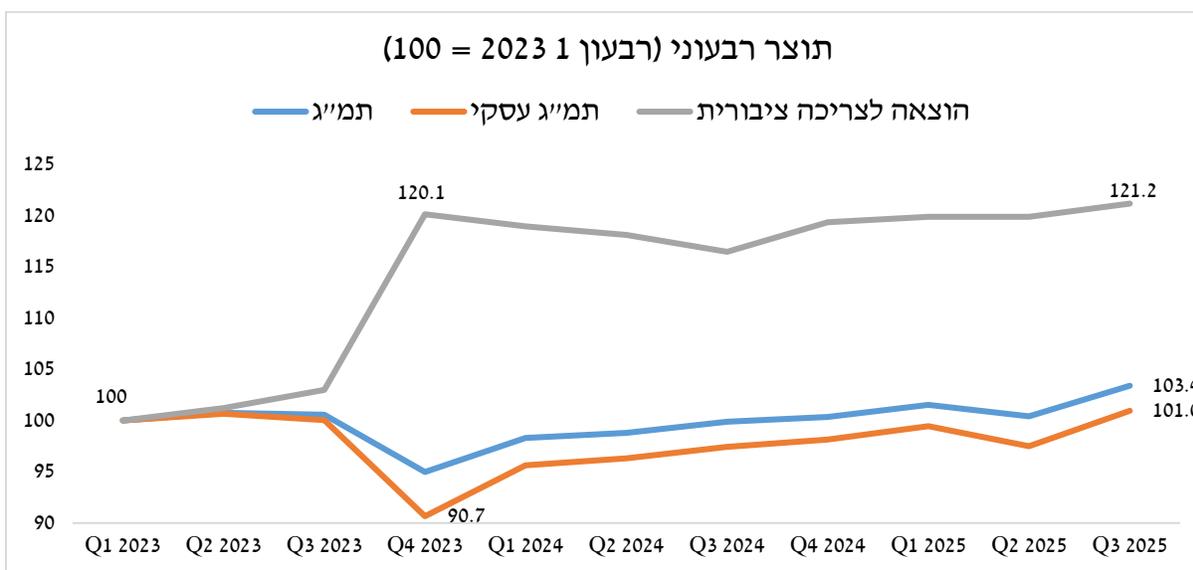
מלחמת "חרבות ברזל" המשיכה להיות מעצב מרכזי של הכלכלה גם בשנת 2025. **הרבעון הראשון** של השנה התאפיין בהתאוששות ובהתייצבות בשוק העבודה, וברבעון זה התוצר צמח ב-4.8% (בחישוב שנתי). במחצית השנייה של חודש יוני מבצע "עם כלביא" צמצם בצורה משמעותית את הפעילות הכלכלית באזורים נרחבים בארץ, והוביל להתכווצות של 4.3% - **ברבעון השני** (בחישוב שנתי). **ברבעון השלישי** של השנה נרשמה צמיחה של 12.4% (בחישוב שנתי), בין היתר על רקע ההתאוששות ממבצע "עם כלביא" והשיפור הכללי במצב הבטחוני. רמת התוצר לנפש ברבעון השלישי 2025 היתה, לראשונה, גבוהה מזו שברבעון השני של 2023 טרם המלחמה.

תרשים 1: קצב צמיחת התמ"ג בשנים 1999 עד 2025

מקור: למ"ס.

תרשים 2: התפתחות התמ"ג, התמ"ג העסקי והצריכה הציבורית

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני הלמ"ס.

הצריכה הפרטית ברבעון השלישי של השנה התאוששה מהפגיעה של צמצום בפעילות במשק ברבעון השני במידה ניכרת: סעיף זה רשם צמיחה של 23% ברבעון השלישי (בחישוב שנתי). הצריכה השוטפת צמחה ב-19%, ובתוך כך ענף השירותים צמח ב-22.5%.

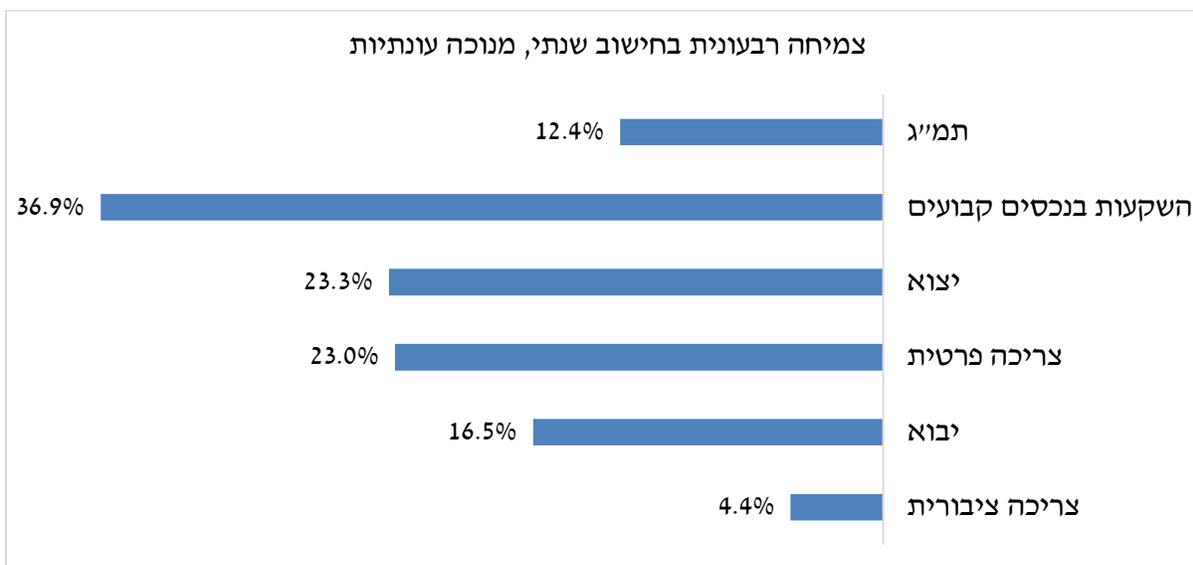
ההשקעה המקומית הגולמית צמחה בשיעור של 22% ברבעון השלישי של 2025. ההשקעות בנכסים קבועים צמחו בשיעור של 36.9%, כאשר ענף הבניה צמח בשיעור של 21.3%. בתוך הענף, בניית בתי מגורים צמחה ב-32.1% ובנייה שלא לבתי מגורים צמחה ב-11%, אולם רמת הבנייה עדיין נמוכה ב-15% לעומת הרמה לפני תחילת המלחמה.

הייצוא צמח בשיעור של 23.3% ברבעון השלישי של 2025, כאשר הייצוא ללא יהלומים וחברות הזנק גדל בשיעור של 18.9%. ייצוא הסחורות צמח בשיעור של 31.0%, וייצוא שירותים אחרים (אשר כולל את ענף ההייטק) עלה בשיעור של 4.6%. ייצוא שירותי התיירות הצטמצם בשיעור של 9.8%, כאשר רכיב התיירות עדיין נמוך ביותר מחצי מרמתו שלפני המלחמה.

הייבוא צמח בשיעור של 16.5% ברבעון השלישי של 2025. במסגרת זאת, ייבוא הסחורות צמח בשיעור של 45.5% וייבוא השירותים צמח בשיעור של 7.6%.

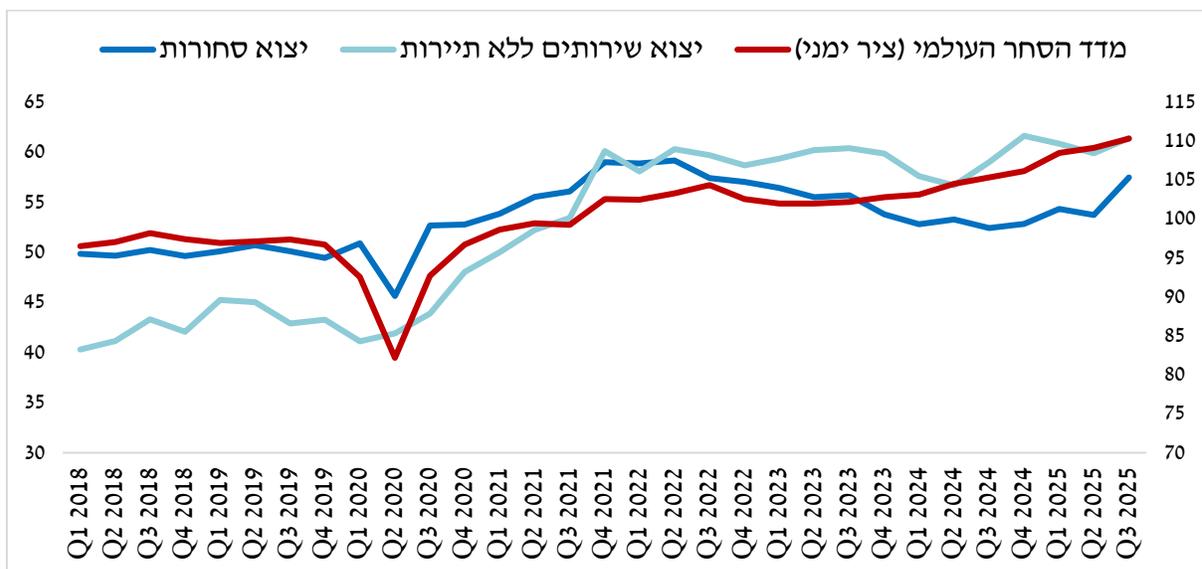
אל מול כל אלה, **הצריכה הציבורית** צמחה בשיעור של 4.4% בלבד, נמוך מכל שאר רכיבי התוצר האחרים. מכאן שהתוצר העסקי הוא שהוביל באופן משמעותי את הצמיחה הרבעון האחרון, עובדה המהווה תנאי חשוב לביסוס צמיחה מחודשת ובת קיימא.

תרשים 3: שיעור צמיחת רכיבי התוצר, רבעון שלישי 2025

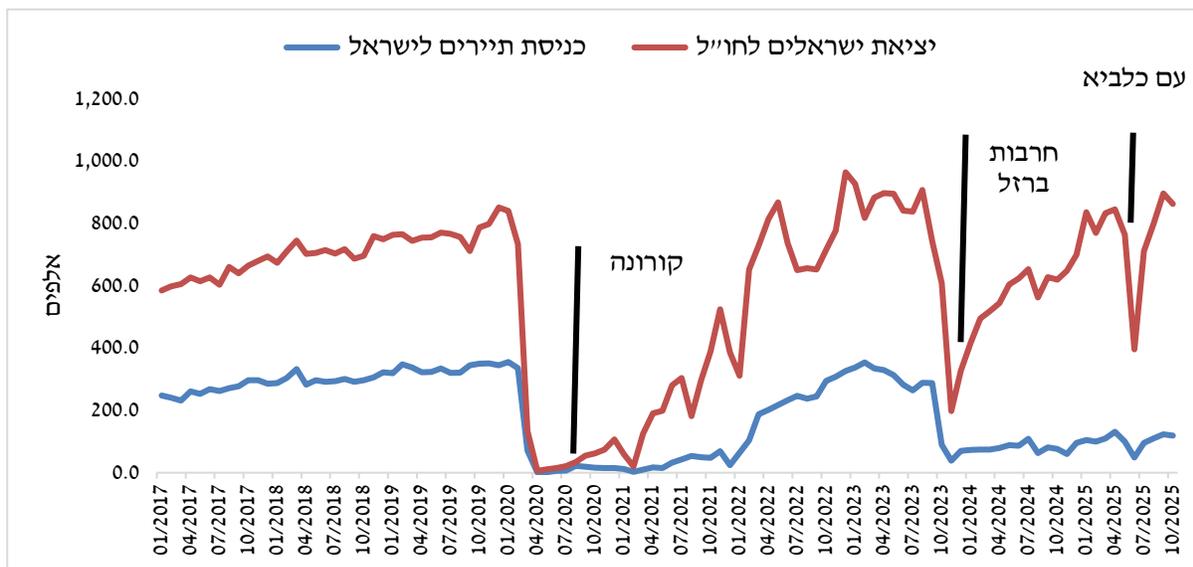
מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני הלמ"ס.

תרשים 4: יצוא סחורות ושירותים (מיליארדי ש"ח)

מקור: למ"ס, CPB

תרשים 5: תיירות לישראל ותיירות ישראלית בחו"ל

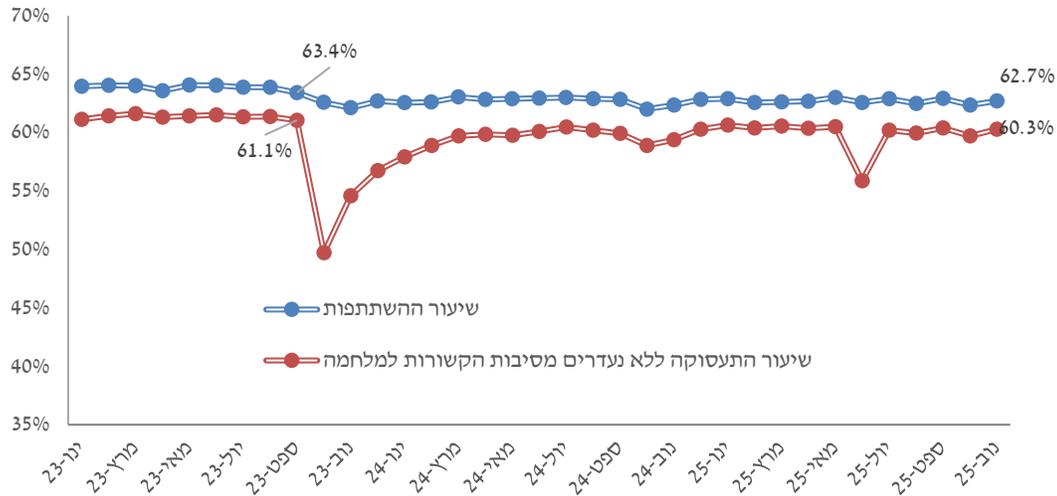

מקור: למ"ס

עד לפרוץ המלחמה באוקטובר 2023 שוק העבודה הפגין חוסן ונותר הדוק; שיעורי התעסוקה וההשתתפות היו גבוהים ושיעור האבטלה היה נמוך יחסית. המלחמה הובילה לגידול ניכר במספר הנעדרים ממקום עבודתם מסיבות כלכליות, עקב שירות מילואים או בגלל סיבות "אחרות" אשר אינן נמנות בין התשובות הסטנדרטיות בשאלון סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לאחר השיא במספר הנעדרים בתחילת המלחמה נרשמה ירידה הדרגתית במספר הנעדרים ולאחר מכן התייצבות, עד לעלייה זמנית נוספת שנרשמה במהלך העימות עם איראן במהלך 2025.

מעבר לתופעת ההיעדרות ממקום העבודה, נרשמה במהלך הלחימה ירידה בשיעור התעסוקה (הכולל נעדרים) ושיעור ההשתתפות; כך למשל בחודש יוני 2025 שיעור ההשתתפות היה נמוך בכ-1.5% ושיעור התעסוקה (הכולל נעדרים) היה נמוך ב-1.0% בהשוואה לחודש יוני 2023. עם זאת, בחודש נובמבר נרשם שיפור מסוים מבחינה זו ושיעורי ההשתתפות והתעסוקה היו נמוכים ב-0.7% ו-0.8% אחוז בהתאמה בהשוואה לחודש ספטמבר 2023.

תרשים 6: שיעור תעסוקה והשתתפות, גילאי +15

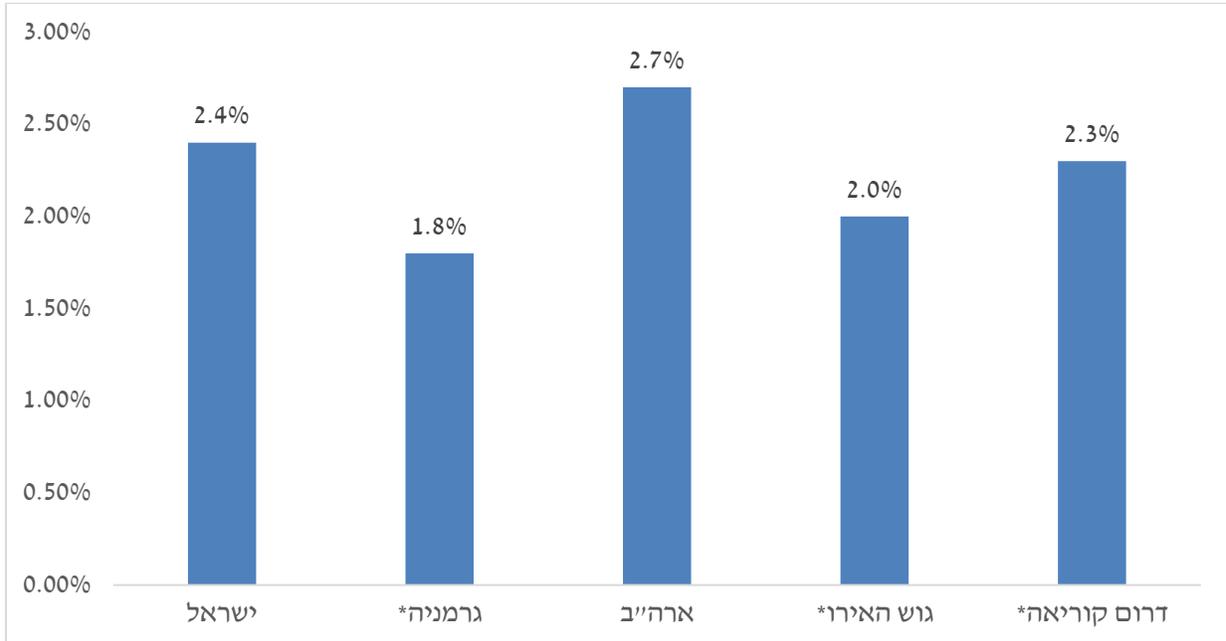
מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני סקר כוח אדם החודשיים של הלמ"ס.

*חודש אוקטובר 2023 אינו כולל את חול המועד ואת נתוני עוטף עזה כולל אופקים; נובמבר 2023 אינו כולל את עוטף עזה למעט שדרות.

האינפלציה נמצאה מעל לגבול העליון של טווח היעד (3%) במחצית השנייה של 2024 ובמחצית הראשונה של 2025. מאז תחילת המחצית השנייה של 2025 האינפלציה נמצאת במגמת התמתנות, ובאוגוסט נכנסה לטווח היעד. האגף צופה כי האינפלציה הממוצעת ב-2026 תתכנס בחזרה לכיוון אמצע טווח היעד ותעמוד על 2.1%⁷.

⁷ התחזית נערכה בספטמבר 2025 ואינה לוקחת בחשבון את מדדי ספטמבר-נובמבר אשר התפרסמו מאז.

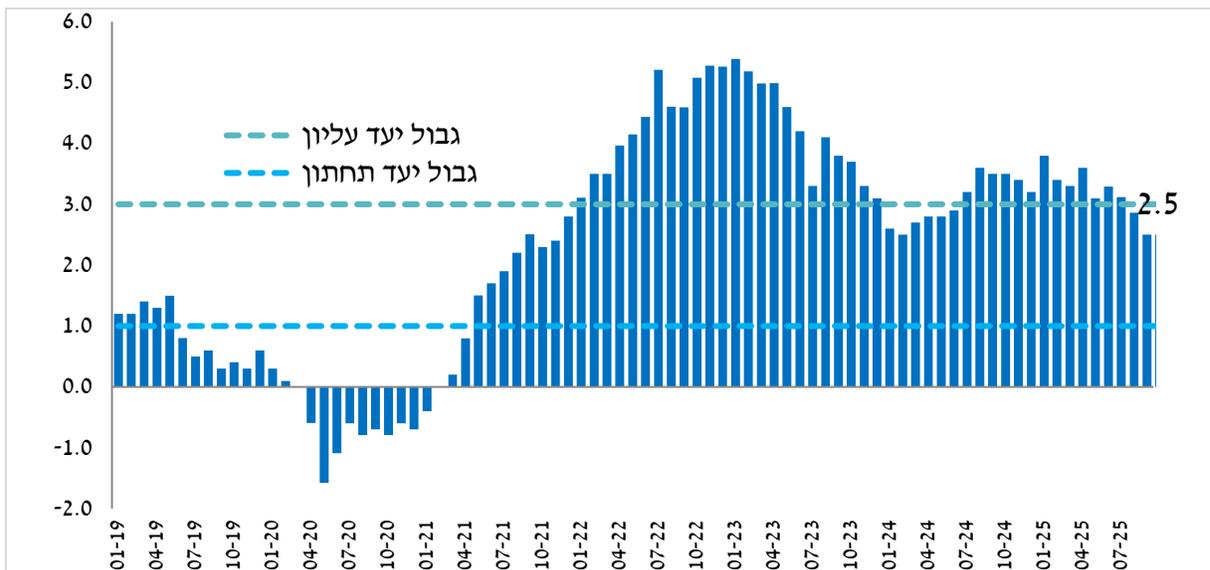
תרשים 7: שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן בשנה האחרונה במדינות נבחרות, נובמבר 2025

*נתון דצמבר

מקור: Trading Economics (מדד נובמבר 2025)

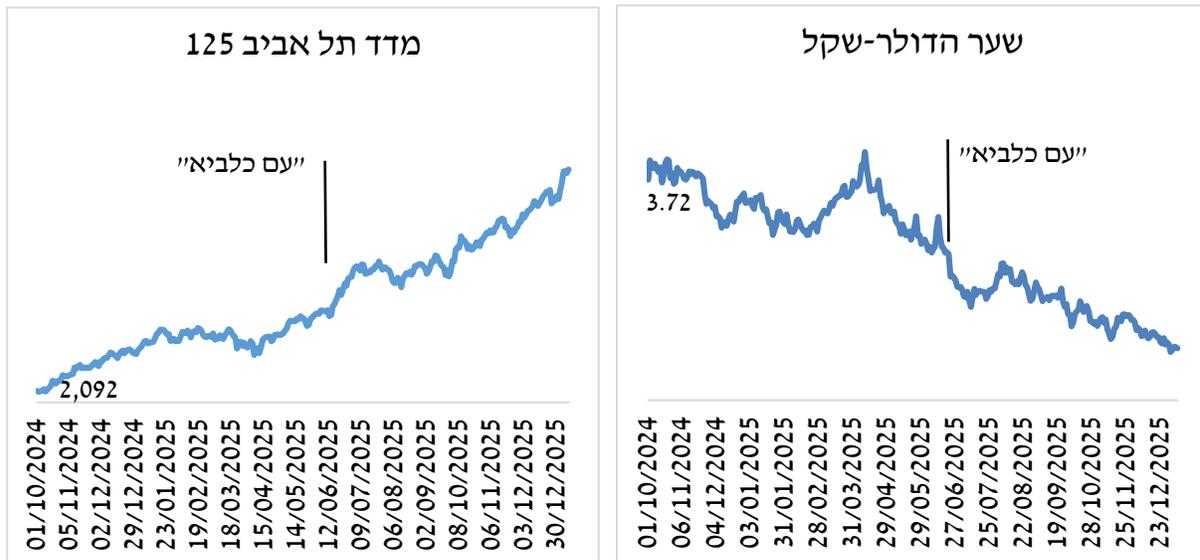
תרשים 8: שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן ב-12 החודשים האחרונים

מקור: למ"ס

המדדים המובילים בשוק ההון עלו בשנה האחרונה באופן משמעותי, וביתר שאת לאחר מבצע "עם כלביא", באופן שמעיד על אמון גבוה ואופטימיות של המשקיעים כלפי הכלכלה הישראלית. השקל התחזק אף הוא לרמות שלא נרשמו מאז שנת 2022.

תרשים 9: מדדי שוק ההון 2024-2025

מקור: בנק ישראל, הבורסה לניירות ערך

מגמות בכלכלה הגלובלית

לאחר צמיחה עולמית של 3.3% בשנת 2024, צפויה האטה קלה בצמיחה: קרן המטבע הבינ"ל צופה כי בשנים 2025 ו-2026 הצמיחה תעמוד על 3.2%-3.1%, בהתאמה. מדובר בצמיחה גבוהה מזו שנחזתה לפני מספר חודשים, שכן הכלכלה העולמית הציגה איתנות יחסית גם אל מול העלאות המכסים בעולם, ועל רקע האצה בענפי הטכנולוגיה.

כלכלת **ארה"ב** צמחה ב-2.8% בשנת 2024, וצפויה לצמוח ב-2%-וב-2.1% בשנים 2025 ו-2026, בהתאמה. מאז ספטמבר 2024 הבנק הפדרלי הוריד את הריבית חמש פעמים לרמה של 3.75%-4%. האינפלציה עודנה נמצאת מעל היעד של 2%, ובהתאם לכך, השוק מתמחר הורדות ריבית מתונות במהלך 2026. שיעור המכס הממוצע (משוקלל סחר) שמטילה כיום ארה"ב על מדינות העולם הוא 15.9%. המכסים צפויים להעלות את רמת המחירים, ולא ברור אם השפעתם עליה תהיה חד-פעמית או מתמשכת.

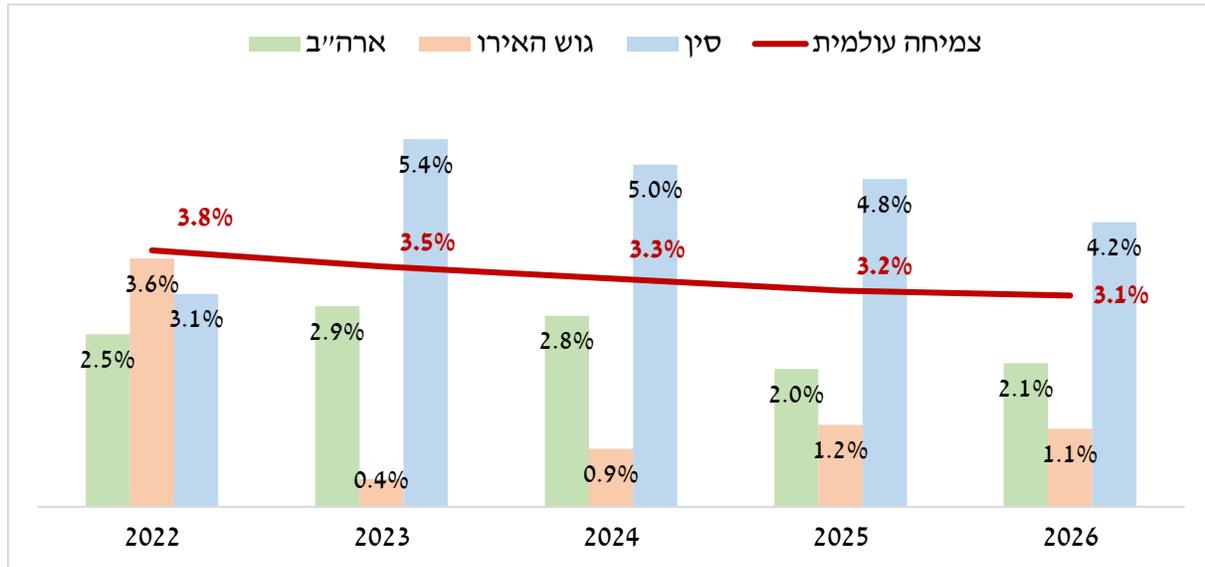
כלכלת **גוש האירו** צמחה ב-0.9% ב-2024 וצפויה לצמוח ב-1.2%-ו-1.1% בשנים 2025 ו-2026, בהתאמה. שיעור האבטלה יציב למדי ונע בין 6.2%-ל-6.4%. האינפלציה נעה סביב יעד האינפלציה של ה-ECB, שעומד על 2%, ושיעור הריבית עומד על 2.15%. חלק מכלכלות הגוש צפויות ליהנות מצמיחה נאה (פולין, ספרד, אירלנד), בעוד גרמניה צפויה לצמוח ב-0.2% בלבד ב-2025. במרץ 2025 אישר האיחוד האירופי למדינות החברות בו לחרוג מיעדי הגירעון והחוב שלהן לטובת הגדלת הוצאות הביטחון בשנים 2025-2028 ('Readiness 2030'), והוא צופה שהדבר יעלה את החוב בשתי נקודות אחוז ואת התמי"ג ב-0.3%-0.6%⁸. שיעור המכס שמטילה ארה"ב על אירופה עומד כיום על 15% ומוטל על רוב הייצוא האירופי. לצד המגבלות על הייצוא האירופי לארה"ב, אירופה צפויה לעסוק בעיצוב יחסי הסחר שלה עם סין. זאת לאור התחרות שסין מציבה לאירופה בייצוא סחורות זולות (בפרט כלי רכב) ולאור דרישות שסין מציבה לאירופה בתחום ייצוא המתכות הנדירות.

⁸ European commission, 'The economic impact of higher defence spending'. 19.05.2025.

כלכלת סין צמחה ב-5% בשנת 2024, וצפויה לצמוח ב-4.8% וב-4.2% בשנים 2025 ו-2026, בהתאמה, בשיעור נמוך משמעותית משיעורי הצמיחה שאפיינו את כלכלתה בעשורים הקודמים. הקדמת הצריכה לפני הטלת המכסים וכן הרחבה פיסקאלית שעודדה את הצריכה הפרטית עודדו את הצמיחה במדינה. מחירי הנדליין במדינה ממשיכים לרדת, אולם קצב ירידתם נמוך מבעבר.

תרשים 10: הצמיחה הגלובלית, לרבות תחזיות לשנים 2025-2026

(אחוז שינוי בתוצר לעומת שנה קודמת)

מקור: IMF WEO, October 2025

פרק ג': התחזית המקרו כלכלית של אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר

תחזית הצמיחה לשנים 2025-2026

תחזית הצמיחה לשנת 2025 אשר עליה התבסס התקציב המעודכן ל-2025 (ספטמבר 2025) עמדה על 3.1%, והיא התבססה על תרחיש בטחוני של סיום לחימה בסוף הרבעון השלישי, תרחיש אשר אכן התממש בפועל. התחזית הוכנה במהלך חודש יולי, טרם פרסום נתוני החשבונאות הלאומית של הרבעון השני, והיא התבססה על אינדיקטורים שוטפים שהיו ידועים בעת הכנת התחזית. עקב פרסום נתוני הרבעון השני, שהיו שליליים מהצפוי, עודכנה התחזית כלפי מטה ל-2.8%⁹.

תחזית הצמיחה לשנת 2026 עודכנה כלפי מעלה ל-5.2%. שנת 2026 צפויה להיות, על פי התחזית, שנת התאוששות, לאחר סיום הלחימה. הצריכה הפרטית צפויה לצמוח בקצב של 4.8%, וזאת לאחר גידול חזוי של 2.5% ברכיב זה

⁹ התחזית עודכנה טרם פרסום ראשוני של נתוני רבעון שלישי ואינה לוקחת אותם בחשבון.

בשנת 2025. הצריכה הציבורית צפויה להמשיך ולתרום לסך צמיחת התוצר גם בשנת 2026, עם קצב גידול של 6.2%. כמו כן, צפויה התאוששות ברכיבי ההשקעות והייצוא, הרכיבים אשר ספגו פגיעה גבוהה ביותר בשנתיים של לחימה.

תרשים 11: התפתחות התוצר (2019 = מדד 100)

כפי שניתן לראות מתרשים 11, על פי התחזית הרב-שנתית הנוכחית, לא צפויה בשנים הקרובות חזרה לרמות התוצר שהיו צפויות תחת תוואי הצמיחה שנחזה טרום המלחמה. זאת בעיקר על רקע ההשפעות השליליות המתמשכות של המלחמה בשנים הקרובות, הצפויות לכלול את התמשכות הנטל הבטחוני המוגבר שיתבטא בנטל מס, הוצאות ריבית ממשלתית ושיעורי גיוס חיילי מילואים וסדיר מוגברים. בנוסף, צפויה השפעה שלילית מתמשכת על פרוץ העבודה של עשרות אלפי בני אדם שנפגעו מהמלחמה, ובהם נכי גוף ונפש. מגמה חזויה זו שונה מדפוסי הצמיחה שנרשמו לאחר משבר הקורונה, במהלך המשק חזר במהירות לרמות התוצר שנחזו טרם המשבר.

תחזית האינפלציה לשנת 2025 עומדת על 3.1% בממוצע (2.8% דצמבר לעומת דצמבר אשתקד). תחזית האינפלציה לשנת 2026 עומדת על 2.1% בממוצע (2.4% דצמבר לעומת דצמבר אשתקד).¹⁰

פרק ד': סיכונים לתחזית אגף הכלכלן הראשי

1. התחזית לצמיחת התוצר בתקופה זו מאופיינת באי ודאות חריגה במיוחד. להלן פירוט הסיכונים המרכזיים שהתממשותם צפויה להביא לעדכון התחזית, הן כלפי מטה והן כלפי מעלה:
2. סיכונים כלפי מטה לתחזית:

(1) **התלקחות מחודשת של הלחימה** – חידוש לחימה עצימה באחת הגזרות או יותר עלול להוביל לגיוס מילואים ולהוצאות בטחון מוגברים, ובתרחישים מסוימים גם להשבתה נרחבת של עובדים ועסקים,

¹⁰ התחזית נערכה בספטמבר 2025 ואינה לוקחת בחשבון את מדדי ספטמבר-נובמבר אשר התפרסמו מאז.

- פגיעה בתשתיות ושיבוש בערוצי סחר חוץ. כל אלה עלולים להוביל לפגיעה משמעותית בפעילות הכלכלית.
- (2) **קושי בהשתלבות אנשי מילואים בשוק העבודה** – גיוס המילואים בשנות המלחמה היה חסר תקדים בהיקפו ובמשכו. בתקופה זו חלו שינויים בשוק העבודה, לרבות שינויים טכנולוגיים וארגוניים, העשויים להקשות על שילובם מחדש של מי שנעדר לתקופות ממושכות. חלק מהמגויסים למילואים גויסו טרם כניסתם לשוק העבודה, וייתכן כי הצטרפות של רבים מהם בו זמנית לשוק העבודה תקשה על השתלבותם בשל פערים בין ההיצע לביקוש לעובדים חדשים.
- (3) **סיכונים לכלכלה העולמית** – גופים כלכליים בעולם, ובהם קרן המטבע העולמית, מזהירים בפני קיומם של גורמי סיכון משמעותיים לכלכלה העולמית, אשר התממשותם תפגע בפעילות הכלכלית הגלובלית. אלה כוללים סיכונים גיאופוליטיים (לרבות על רקע המתח בין ארה"ב לסין והתמשכות מלחמת רוסיה ואוקראינה), טכנולוגיים (הכוללים חששות מההאטה במירוץ ההשקעות בבינה מלאכותית) וכלכליים-פיסקליים (הקשורים בין היתר לקושי של ממשלות לצמצם את הגרעונות והחוב שלהן). התממשות סיכונים אלה תשפיע לרעה גם על כלכלת ישראל, במיוחד דרך ערוצי סחר והשקעות.
- (4) **התמשכות מהלכים בינלאומיים כנגד ישראל** – עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל והתמשכותה התרחב קמפיין הדה-לגיטימציה נגד ישראל והתרחבו מהלכים בינלאומיים כנגדה. סיום המלחמה עצר או האט את קידומם של חלק ממהלכים אלה, אולם חלקם נמשכים באופן משמעותי, בעיקר בערוצים לא מדינתיים. אלה כוללים ניסיון לבצע שימוש חסר תקדים במערכת המשפט הבינלאומית כנגד ישראל, ומהלכי חרמות ודה-לגיטימציה אחרים.
- (5) **סיכונים פיננסיים בסקטור הנדל"ן** - מתחילת השנה נרשמת ירידה משמעותית במכירות הקבלנים בשוק החופשי (ירידה 33% במכירות ינואר-ספטמבר 2025 בהשוואה לאשתקד), וניכרת ירידה במחירי הדירות. כפועל יוצא מוסיף לעלות מספר הדירות החדשות הלא מכורות, אשר מגיע לרמת שיא של 83 אלף דירות (עפ"י הלמ"ס).
- הימשכות תנאים אלה בשוק הנדל"ן עלולה להביא לקושי כלכלי ומימוני משמעותי של שחקנים בענף, אשר בתרחישים מסוימים יכולות להיות לו השפעות שליליות רחבות יותר על הפעילות הכלכלית והאשראי במשק.

3. סיכונים כלפי מעלה לתחזית:

- (1) **חידוש תהליכי הנורמליזציה עם מדינות ערב** – נורמליזציה עם מדינות מוסלמיות שכיום לא מתקיימים איתן קשרים כלכליים יכולה להביא לירידה נוספת בפרמיית הסיכון, לעלייה בהשקעות הזרות ולהאצת קשרי הסחר, אשר יתרמו להגברת הפעילות הכלכלית.
- (2) **האצה ביצוא הבטחוני** – שנות המלחמה סיפקו הזדמנויות רבות לתצוגת תכלית עבור התעשיות הביטחוניות הישראליות. כוונתן של מדינות רבות בעולם, בפרט מדינות נאט"ו, להגדיל את ההוצאה הביטחונית שלהן בשנים הקרובות, עשויה להזניק את היצוא הביטחוני בשנים הקרובות.

(3) **הזדמנויות בתחום הבינה המלאכותית - הבינה המלאכותית** צפויה לתרום לצמיחה הכלכלית בעיקר דרך שיפור בפירוש העבודה. בנוסף, הפיכתה האפשרית של ישראל למובילה עולמית בתחום הבינה המלאכותית תביא לפריחה בענף ההייטק ולהגדלת ההשקעות הזרות.

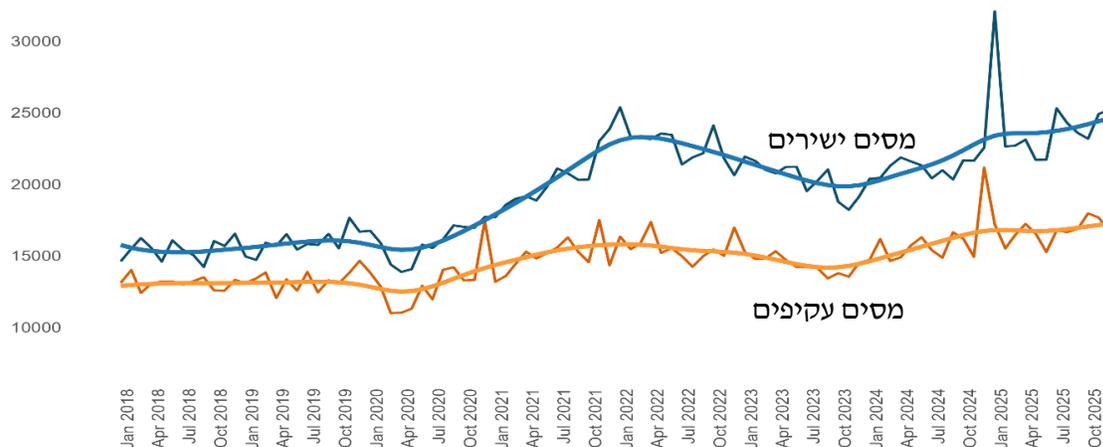
פרק ה': תחזיות אגף הכלכלן הראשי להכנסות המדינה לשנת 2026

מגמות בהכנסות המדינה בשנת 2025 ועדכון תחזית ההכנסות לשנים 2026-2029

הרבעון הראשון של 2025 התאפיין בעלייה תלולה בהכנסות ממיסים, וזאת בהמשך לעלייה ריאלית של 7.2% בשנת 2024. בחודש ינואר נכנסו לתוקף מספר שינויי חקיקה, בעיקר מס יסף נוסף של 2% על הכנסות שמקורן מהון (מדיבנד, שכירות ורווחי הון), מיסוי רווחים לא מחולקים והעלאת שיעור המע"מ מ-17% ל-18%. כתוצאה משינויים אלה התקבלו בינואר 2025 ניכויים מדיבנדנים בסכום גבוה. בהשוואה לרבעון הראשון של שנת 2024, חלה ברבעון זה עלייה ריאלית של 19.1% בהכנסות ממיסים ואגרות, כאשר המסים הישירים זינקו ב-26.7% ואילו המסים העקיפים עלו ב-8.5%.

תרשים 12: הכנסות ממיסים

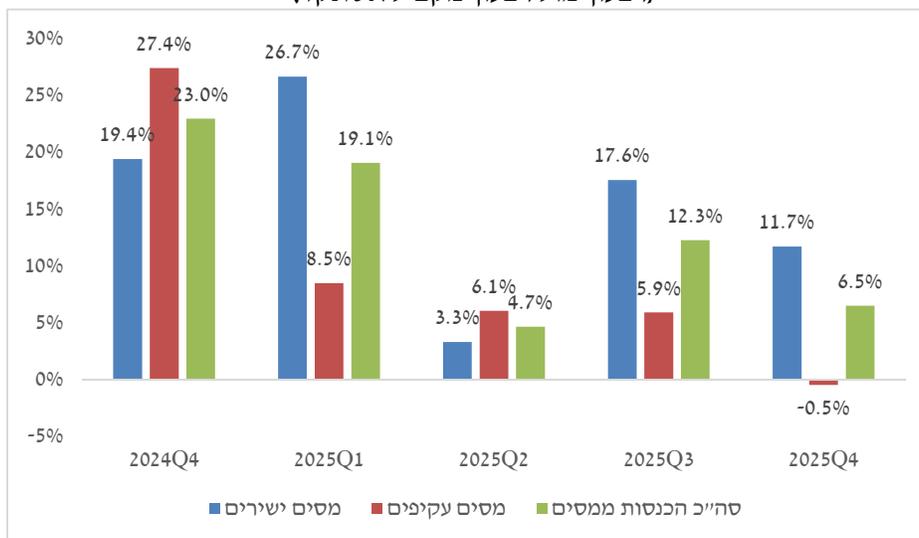
(מיליוני ש"ח, נתוני מגמה ומנוכי עונתיות, מחירים קבועים) (2018-2025)

מקור: משרד האוצר

תרשים 13: שיעור שינוי ריאלי בהכנסות ממיסים

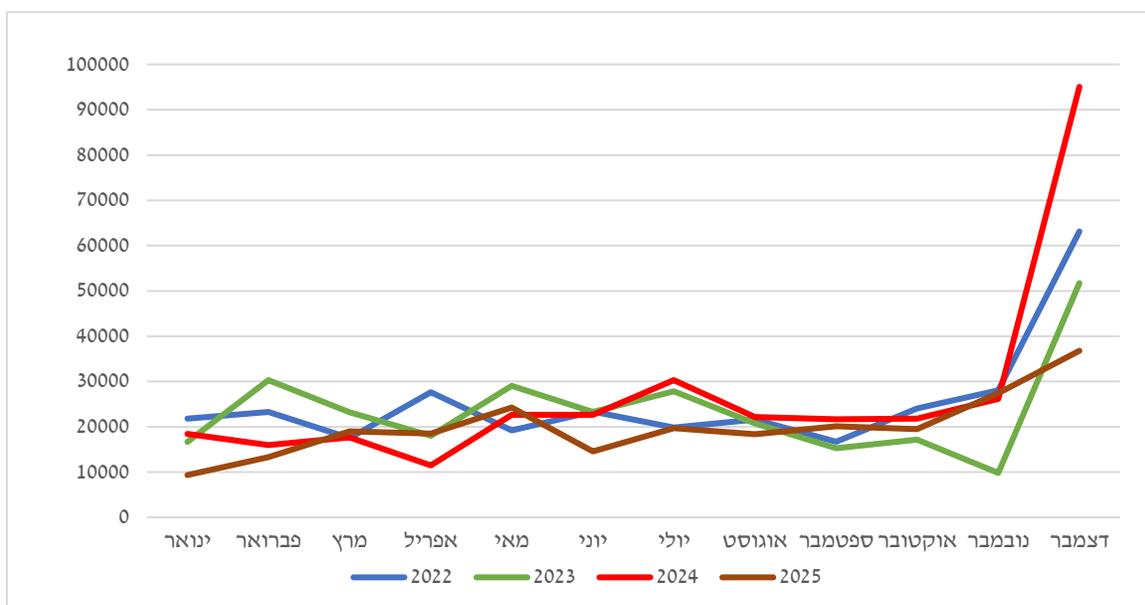
(רבעון מול רבעון מקביל אשתקד)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המסים

המשך השנה התאפיין אף הוא בגידול בהכנסות ממסים בהשוואה לתקופה המקבילה ב-2024, כאשר ברבעון השני נרשמה עלייה ריאלית של 4.7% בגבייה, ואילו ברבעון השלישי חל זינוק של 12.3% בהשוואה למקבילו ב-2024. יש להביא בחשבון כי מלחמת "עם כלביא", שהביאה לבלימת הפעילות הכלכלית במשק במחצית השנייה של חודש יוני, גרמה להסטה בתקבולי המס מהרבעון השני לרבעון השלישי של השנה. ברבעון הרביעי של 2025 נרשמה עלייה ריאלית של 6.5% בהכנסות ממסים, כאשר ההכנסות ממסים עקיפים ירדו ב-0.6% בהשוואה לרבעון המקביל ב-2024, על רקע הקדמת הרכישות והייבוא שנרשמה ברבעון זה.

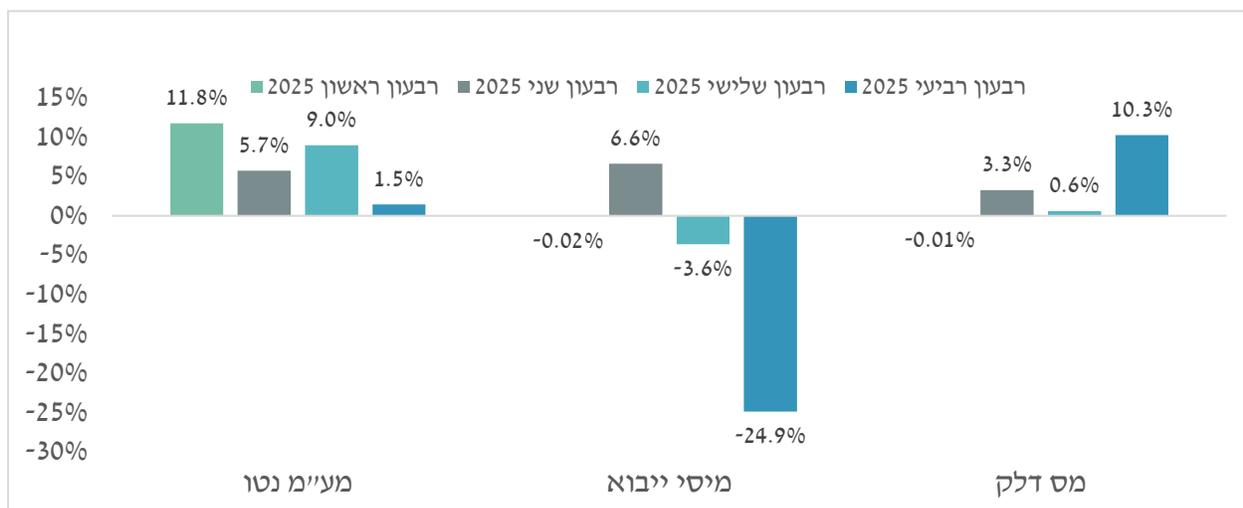
תרשים 14: ייבוא כלי רכב

מקור: רשות המסים

ההקדמה המסיבית בייבוא כלי רכב בדצמבר 2024 הביאה לירידה של 26.1% במספר כלי הרכב שייבאו בשנת 2025 בהשוואה לשנת 2024. ירידה זו השתקפה בהכנסות המדינה ממסי יבוא.

תרשים 15: שיעור שינוי ריאלי בהכנסות ממסים עקיפים (רבעון מול רבעון מקביל אשתקד)

לוח 1: הכנסות ממסים ואגרות בשנים 2023-2025

ממוצע 2010- 2019	שיעור שינוי ריאלי			סך תקבולים (מיליארדי ש"ח)			
	2025	2024	2023	2025	2024	2023	
6.0%	15.0%	4.2%	-10.4%	302.7	255.3	237.7	מסים ישירים
4.0%	4.8%	11.3%	-8.2%	206.6	191.2	166.7	מסים עקיפים
2.5%	12.7%	10.6%	0.8%	10.3	8.8	7.8	אגרות
4.9%	10.7%	7.2%	-9.3%	519.5	455.4	412.2	סה"כ

בסך הכל, ההכנסות ממסים בשנת 2025 עמדו על 519.5 מיליארד ש"ח. תחזית ההכנסות ממסים לשנת 2026 עומדת על 553.4 מיליארדי ש"ח.

ההכנסות האחרות לשנת 2024 עמדו על כ-29.6 מיליארד ש"ח, מעט מתחת לתחזית האגף שעמדה על 30.4 מיליארד ש"ח (פער של 2.7%). בשנת 2025 נגבו הכנסות אחרות בסך 32.4 מיליארד ש"ח¹². התחזית להכנסות אחרות לשנת 2026 עומדת על 24.5 מיליארד ש"ח.

לאור האמור, תחזית סך ההכנסות לשנת 2026 עודכנה ל-577.9 מיליארד ש"ח.

¹² זאת כ-3% מתחת לתחזית, שעמדה על 33.5 מיליארד ש"ח. עיקרי הפערים נובעים משני סעיפים: הפקדה נמוכה של המוסד לביטוח לאומי ביחס לתחזית, וחלוקה נמוכה מהצפוי של דיבידנדים מחברות ממשלתיות. יש לציין כי קיימת אי וודאות באשר לתחזית לשנת 2026, בעיקר עקב שינויים צפויים במדיניות רשות החברות בנוגע לחלוקת דיבידנדים מהחברות הממשלתיות.

לוחות נלווים:

לוח 2: תחזיות הצמיחה של משרד האוצר עבור ישראל בהשוואה לגופים מובילים אחרים

2026	2025	
5.2%	2.8%	משרד האוצר (אוקטובר 2025)
4.7%	2.5%	בנק ישראל (ספטמבר 2025)
3.9%	2.5%	קרן המטבע (אוקטובר 2025)
4.9%	3.3%	OECD (דצמבר 2025)

תחזיות מקרו כלכליות

לוח 3: רכיבי תוצר

2026		2025					2024	2023	2022	2021	2020	
תחזית אוקטובר 2025	תחזית יולי 2025	תחזית התקציב ינואר 2025	תחזית אוקטובר 2025	תחזית יולי 2025	תחזית התקציב ינואר 2025							
5.2%	5.1%	5.4%	2.8%	3.1%	4.3%	1.0%	1.8%	6.3%	9.4%	-1.5%	צמיחה	
4.8%	5.8%		2.5%	3.4%	4.2%	3.7%	-1.2%	7.6%	11.4%	-7.4%	צריכה פרטית	
6.2%	4.9%		2.3%	2.0%	0.5%	13.8%	7.9%	0.2%	5.1%	2.7%	צריכה ציבורית	
5.5%	5.2%		9.4%	5.3%	5.2%	-9.8%	-3.9%	11.3%	13.4%	1.2%	השקעה גולמית מקומית	
5.0%	4.7%		9.5%	5.5%	4.7%	-6.4%	-1.8%	10.6%	13.8%	-3.4%	השקעה בנכסים קבועים	
6.4%	3.6%		2.0%	2.4%	2.0%	-4.9%	-1.1%	9.4%	15.2%	-3.8%	יצוא	
6.7%	4.9%		7.0%	3.6%	-0.3%	-0.4%	-7.5%	12.1%	19.8%	-7.5%	יבוא	

לוח 4: תוצר ומדדים רלוונטיים

2029	2028	2027	2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	
3.7%	3.7%	3.5%	5.2%	2.8%	1.0%	1.8%	6.3%	9.4%	-2.0%	צמיחה
2,672	2,526	2,388	2,253	2,106	2,006	1,883	1,764	1,582	1,414	תוצר נומינלי (מיליארדי ש"ח)
1.9%	1.9%	1.7%	3.3%	1.3%	-0.3%	-0.1%	4.3%	7.6%	-3.6%	צמיחה לנפש
123.4	121.1	118.9	117.0	113.2	111.8	112.1	112.3	107.6	100	תוצר לנפש (מדד) (100=2020)
144.2	139.1	134.1	129.6	123.2	119.8	118.7	116.3	109.3	100	תוצר (מדד) (100=2020)

לוח 5: אינפלציה

2029 תחזית	2028 תחזית	2027 תחזית	2026 תחזית	2025 תחזית	2024	2023	2022	2021	2020	
2.0%	2.0%	2.0%	2.1%	3.1%	3.1%	4.2%	4.4%	1.5%	-0.6%	אינפלציה (ממוצע שנתי)

לוח 6: תחזית הכנסות המדינה

2029	2028	2027		2026		2025			
פרסום נוכחי	פרסום נוכחי	עדכון תקציב 2025	פרסום נוכחי	עדכון תקציב 2025	פרסום נוכחי	עדכון תקציב 2025	בפועל	עדכון תקציב 2025	
620.4	602.5	596.5	574.7	572.9	*553.4	*550.9	519.5	506.6	הכנסות ממסים
20.0	20.9	20.0	¹³ 22.8	20.8	24.5	23.7	32.5	32.5	הכנסות אחרות
640.3	623.4	616.5	597.5	593.7	577.9	574.6	552.1	539.1	סך ההכנסות

¹³ ההכנסות בשנת 2027 כוללות סכומים שצפויים להיכנס להכנסות המדינה בגין הסכמי פשרה שנחתמו מול ארגוני עובדים.

לוח 7: תחזית שוק העבודה

2026	2025	2024	2023	2022	2021	
תחזית	תחזית	בפועל	בפועל	בפועל	בפועל	
4596	4440	4375	4324	4187	3957	מספר מועסקים (אלפים)
3.5	1.5	1.2	3.3	5.8	1.1	שינוי שנתי (באחוזים)
2.5	3.2	3.0	3.4	3.8	5.0	שיעור אבטלה (באחוזים)
63.2	62.8	62.7	63.5	63.3	61.8	שיעור ההשתתפות (באחוזים)

לוח 8: השפעת שינויי חקיקה על הגבייה - כל שנה לעומת קודמתה (במיליוני ש"ח)

2029	2028	2027	2026	
200	4,200	4,800	1,790	מסים ישירים
90	90	90	90	מס שבח על דירה נוספת (השפעת השינוי מ-2014)
			110	הרחבת הטבות לעכו ולישובים אחרים (הוראת שעה עד 2025)
			-80	השפעת ביטול הסדר הסולר על מס חברות
			-70	השכלה גבוהה - נקודת זיכוי אחת לתקופה של 3 שנים למסיימים ב-2023 ואילך
			-800	כפל פחת בכל ענפי המשק בתקופת ספטמבר 2020 - יוני 2021
300				סיום הטבת הניכוי בשווי שימוש של כלי רכב חשמליים בסוף שנת 2028
			50	צמצום השימוש במזומן ל-6000 ש"ח לעסקה החל מאוגוסט 2022 + קנסות
				זיכוי ילדים - תוספת נ.ז. אחת להורים לילדים בני 13-17 מ-2024
				זיכוי ילדים - תוספת שתי נ.ז. להורים לילדים בני 0-3 מ-2024
	40	-10	-10	חוק תעשיות עתירות ידע (חודש 2023-2026)
		-20		קיצור תקופת ההמתנה לדירה מ-24 ל-18 (הוראת שעה לשנתיים 1.6.2023-1.6.2025)
	90			הקלה במס שבח על קרקע פרטית שנרכשה לפני 2001 ותמכר ב-1.7.2023 - 31.12.2027
		-20	-20	שכ"ד - קיזוז משכיר-שוכר
				תיקון סעיף 47א - 52% ניכוי דמי ביטוח לאומי בניכוי החזרים

				קרן פיצויים - הגדלת הפרשה לקרן פיצויים מ-25% ל-80% ב-2024 ול-100% ב-2025	7,500
				בנקים- מס נוסף של 6% על רווח של בנקים גדולים מאפריל 2024 לסוף 2025	-1,300
				מע"מ מוסדות פיננסים - העלאת השיעור ל-18%	270
				דמי הבראה - השתתפות העובדים במימון הטבות לחיילי מילואים (נטו)	-1,300
				העלאת שיעור הקצבה הפטורה מ-52% ב-2024 ל-57%, 57.5%, 62% ו-67% ב-2025-2028	-20
				מס רכישה 8% - הו"ש עד סוף 2026 וחוזר ל-5% ב-2027	-520
				מיסוי רווחים לא מחולקים וחברות משלח יד	-4,800
				הקפאת מדרגות מס הכנסה וערך נקודת זיכוי ל-3 שנים	2,400
				הקפאת שאר פרמטרים במס הכנסה (ישובים, נכים, רכב צמוד ועוד) ל-3 שנים	110
				הקפאת פרמטרים במיסוי נדל"ן ל-3 שנים	50
				הקפאת תקרת פטור משכ"ד לשלוש שנים	90
				הקפאת תקרת הפרשת העובד לפנסיה המזכה בזיכוי של 35% ל-3 שנים	110
				מס יסף 2% על הכנסות מהון מעל 720 אלף שקל בשנה (לא כולל שבת דירת מגורים)	500
				אי התרת הוצאה במזומן לרבות שכר	80
				שלילת הוצאה שלא נוכה ודווח בגינה מס במקור	30
				אי ניכוי הוצאה ללא חשבונית ישראל לצורכי מס הכנסה	500
				שינוי בגביית המס (מעסיקים ועצמאים) כתוצאה מהעלאת דמי בטל"א	-500
				נקודות זיכוי למשרתי מילואים	-950
				הטבת מס לאשקלון - הוראת שעה עד לשנת 2029 (כולל)	-250
				אימוץ פילאר 2	3,500
				מסים עקיפים	480
				צמצום הסדר סולר בתחבורה	420
				מס גודש	1,400
				מיסוי כלי רכב דו-גלגלי - צמצום ההטבה ל-125 סמ"ק במקום 400 סמ"ק ב-2024-26	20
				מכס - דגים (מק"ח 2035)	
				מכס - דגים: ביטול מכס על בורי, אמנון וקרפיון קפואים	
				מכס - שמנים, זכוכית בטחון, פלדה ואלומיניום - (מק"ח 2166, הו"ש עד סוף יוני 2028)	30
				מכס - מזגנים, נייר דבק, כלי שולחן מאלומיניום וכוסות בעלות שכבת פלסטיק אחת (מק"ח 2070, הו"ש עד סוף מאי 2028)	100
					80

מכס - עמדות טעינה (מק"ח 2159, הוי"ש עד סוף שנת 2027)			
20			
ממסים - מיסוי תזקיק שעווני			
		600	מע"מ עוסקים (לא כולל פיננסי) - העלאת השיעור ל-18%
			מיסוי מוצרי טבק - העלאת מס קניה 1.6 ש"ח לחפיסת סיגריות והעלאת סיגריות אלקטרוניות
440	450	340	260
מס פחמן			
		20	480
מע"מ - מודל הקצאת חשבוניות, כולל הקדמת הורדת הרף ל-5,000 ש"ח ב-2026 (במקום 2028)			
			120
חשבוניות I מכוונות לרש"פ			
		140	130
הורדת הרף לדיווח מע"מ מפורט מ-1.5 מיליון ש"ח לחברות ו-2.5 ליחידים ל-0.5 מיליון ש"ח לכולם			
-830	-90	660	-820
שחיקת זיכוי ירוק			
	360	-150	270
ביטול הדרגתי של הטבות לכלי רכב חשמלי (עלייה ל-48% עם תקרה של 22 אלף נה בשנת 2026 ואז עלייה ל-83% בשנת 2027)			
20	30	50	
סיגריות - ביטול הדיוטי פרי בשתי פעימות (ינואר 2027 ויוני 2028)			
			-980
העלאת רף הפטור ממע"מ יבוא אישי ל-150\$			
0	0	0	80
אגרות			
			40
ייעול הגבייה הממשלתית			
ביטול ההטבה באגרה לרכב חשמלי			
			-30
אגרת כניסה לישראל - מעבר לאגרה יעודית			
			70
הפחתת דמי היתר לעובדים זרים חדשים אפריל עד דצמבר 2025			
-70	6,500	5,880	2,350
סה"כ מסים ואגרות			

לוח 9: צעדים בתחום הכנסות המדינה
(השפעה לעומת 2025 במיליוני ש"ח)

2029	2028	2027	2026	שם הצעד
8,600	7,400	5,000	400	מס רכוש
180	0	0	0	הפחתת שיעור הפחת על מטוסים
-5,000	-5,000	-5,000	-4,250	ריווח מדרגות מס הכנסה
500	500	500	100	מיסוי ואסדרת שוק הסיגריות האלקטרוניות ותחליפי מוצרי עישון
-150	-110	-100	-40	עידוד עליה וחזרה לישראל באמצעות הטבות מס לעולים בשנת 2026
-30	-30	-30	0	רפורמה מבנית במשק החלב - ביטול מכסים החל משנת 2027
-3,080	-3,080	0	0	גיבוש תמריצים לשמירה על האטרקטיביות של מדינת ישראל בעקבות פילאר 2
-100	-50	-20	0	קידום התחרות בשוק הבנקאות – עידוד הקמת בנקים חדשים
70	70	70	50	איסור החזקת מזומן בסכום של למעלה מ- 200,000 ₪ (קביעת תקרה להחזקת מזומן עם סמכות תפיסה בצו חיפוש)
120	120	120	90	נש"פים - איסור ניכיון צ'קים במזומן למוסד פיננסי מפקח (מגבלת 6,000 ₪)
10	10	10	10	נש"פים - הטלת חובת דיווח 0
10	10	10	0	הארכת משך שמירת המידע המתקבל במאגר מתקופה של 3 שנים לתקופה של 7 שנים
100	100	60	20	העברת נתונים מפלטפורמות דיגיטליות להשכרת נכסי מקרקעין לטובת שיפור הליכי השומה (airbnb)
200	200	120	40	דלקנים
650	650	650	500	ביטול איחוד עוסקים
130	100	70	40	חובת דיווח שכר דירה
290	290	290	220	ביטול פטור מיסוף על שבח חייב
-460	-460	-460	-460	הטבות מס למנהלים של קרנות השקעה
-240	-240	-240	-200	הטבות מס ליו"ש (איום 3-5)
-100	-100	-100	-80	הטבות מס ישובים מעורבים (הוראת שעה עד 2029)
0	-20	-110	-110	הרחבת הטבות לעכו ולישובים אחרים (הוראת שעה עד 2027)
1,200	1,200	1,400	1,130	מיסוי רווחי יתר של הבנקים*
-30	-30	-30	-30	הגדלת מכסות פטורות ממכס – ארה"ב
2,870	1,530	2,210	-2,570	סה"כ
643.2	625.0	599.7	575.3	תחזית הכנסות לאחר יישום צעדים (מיליארדי ש"ח)

מקור: מינהל הכנסות המדינה

תחזית ההכנסות לשנת 2026 הכוללת יישום צעדי מדיניות מסתכמת ב-575.3 מיליארד ש"ח, מתוכם 550.8 מיליארד ש"ח הכנסות ממיסים ואגרות ו-24.5 מיליארד ש"ח הכנסות אחרות. חשוב לציין כי הגבייה העתידית תהיה תלויה באופן היישום של צעדי המדיניות שצוינו לעיל.

תחזית הטבות המס לשנת הכספים 2026

הטבות המס לשנת 2026 יסתכמו על פי התחזית, בכ-107.1 מיליארד ש"ח, שהם כ-19 אחוזים מהכנסות המדינה ממיסים או כ-4.8 אחוזי תוצר. מתוך סכום זה יסתכמו ההטבות במס הכנסה ובמיסי נדל"ן בכ-90.7 מיליארד ש"ח, ההטבות במיסים עקיפים יסתכמו בכ-15.2 מיליארד ש"ח וההטבות באגרות – בכ-1.3 מיליארד ש"ח.

סכומים אלה כוללים הטבות במס הממשלתי בלבד ואינם כוללים הטבות בדמי הביטוח הלאומי, במס בריאות ובארנונה של הרשויות המקומיות. הטבות אלו עשויות להיות משמעותיות. לדוגמה, בנוסף להטבה במס הכנסה על ההפקדה ועל התשואה, המפקידים בקרנות השתלמות ייהנו בשנת 2026 מהטבה של כ-3.8 מיליארד ש"ח בדמי הביטוח הלאומי ובמס בריאות, ואילו המפקידים בקופות גמל, בקרנות פנסיה ובביטוחי חיים ייהנו מהטבה של כ-10.9 מיליארד ש"ח בדמי הביטוח הלאומי ובמס בריאות. כמו כן, הרשויות המקומיות צפויות להעניק הקלות של כ-8.0 מיליארד ש"ח בארנונה, כך שסך הטבות המס בממשלה הרחבה שעלה בידינו לכמת, יסתכמו בשנת 2026, על פי התחזית, בכ-130 מיליארד ש"ח. על זה יש להוסיף מספר הטבות שעלותן לא ידועה (לדוגמה: הפטור ממס הכנסה למלכ"רים או הפטור הניתן לעולים חדשים ולתושבים חוזרים על ההכנסות מחו"ל).

ישנן שלוש שיטות עיקריות לאמוד את הטבות המס. הראשונה, שיטת הפסד ההכנסות שמוודדת את הירידה בגבייה בהנחה שהתנהגות משלם המיסים אינה מושפעת מעצם קיומה של הטבת המס. השנייה, השיטה של ההוצאה האקוויולנטית המוודדת את עלות מתן אותה הטבה כספית באמצעות הוצאה ישירה, מתוך אותה הנחה שההוצאה אינה משנה התנהגות. השלישית, שיטת תוספת הגבייה, המוודדת את הגידול הצפוי בהכנסות כתוצאה מביטול ההטבה. שיטה זו, בניגוד לשתיה השטות הקודמות, מתחשבת בשינוי בהתנהגות הציבור.

החישוב כאן הוא על פי שיטת הפסד ההכנסות, ולכן יש לצפות שביטול הטבה כלשהי יניב תוספת הכנסות נמוכה מאומדן ההטבה, כתוצאה משינוי התנהגות.

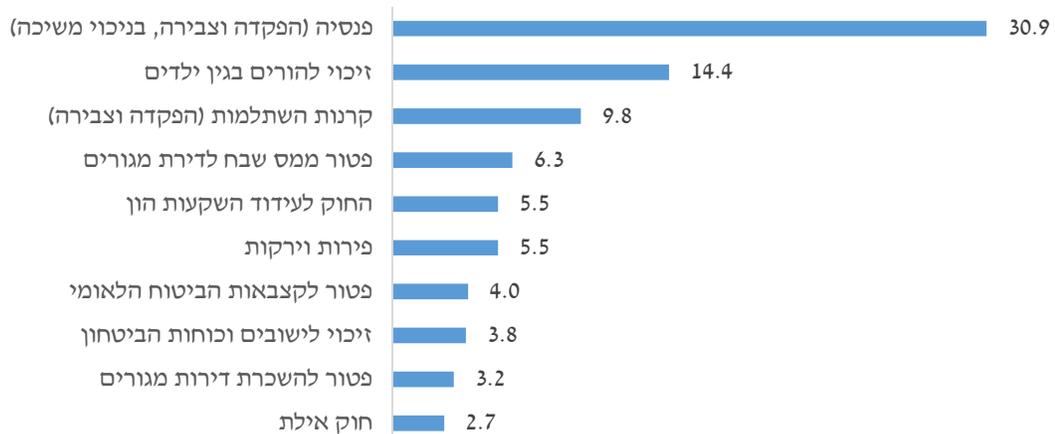
יש לציין שתחזית הטבות המס לשנת 2026 לוקחת בחשבון את השינויים בחוק שנכנסו לתוקף בשנים האחרונות, כדלהלן:

- עד לשנת 2016, הטבת המס לחיסכון פנסיוני חושבה על ידנו רק על רכיב התגמולים. על רכיב הפיצויים לא חושבה הטבת מס, כיוון שהיה בכוחו של המעסיק למשוך או לעקל כספים אלה לטובתו. בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), נקבע שרכיב הפיצויים יהיה שייך לעובד, בדומה לרכיב התגמולים. לכן, החל משנת 2017, שונה חישוב הטבת המס לחיסכון פנסיוני והיא תכלול גם את ההטבה בגין רכיב הפיצויים. שינוי שיטת החישוב הגדיל את הטבות המס בכ-5.5 מיליארד ש"ח. כמו כן, על פי אותו חוק, הפטור ממס על הפקדת המעביד לרכיב הפיצויים, שלא היה מוגבל בתקרה עד שנת 2016, הוגבל, החל משנת 2017, עד לתקרה שנתית של 32,000 ש"ח.
- חוק עידוד השקעות תוקן כדי לעודד פעילות מבוססת קניין רוחני בארץ. החל משנת 2017, מוטל מס חברות של 7.5 אחוזים באזור פיתוח א' או של 12 אחוזים בשאר האזורים (ובמקרים מסוימים אף 6 אחוזים), על מפעל טכנולוגי, ומס של 4 אחוזים על חלוקת דיבידנד, שמקורו במפעל טכנולוגי, לחברה בחו"ל. כמו כן, הופחת שיעור המס על הכנסה מועדפת ממפעל באזור פיתוח א' מ-9 אחוזים ל-7.5 אחוזים. עלות השינויים נאמדה בכ-0.5 מיליארד ש"ח.
- שיעור המס על הכנסות מהגרלות והימורים הועלה החל בשנת 2017 מ-30 ל-35 אחוזים ותקרת הפטור הוקטנה החל משנת 2019 מכ-50,000 ש"ח לכ-30,000 ש"ח.

- החל משנת 2017, אדם שסיים לימודי מקצוע בהיקף העולה על 1,700 שעות, זכאי לנקודת זיכוי אחת, במקום חצי נקודת זיכוי עד כה.
 - בשנת 2017, הועלה הזיכוי בגין ילדים עד גיל 5, הן לאב והן לאם.
 - בשנת 2022, נוספה נקודת זיכוי אחת בגין ילדים בני 6–12, הן לאב והן לאם.
 - בשנת 2024, נוספה נקודת זיכוי אחת בגין ילדים בני 17–13 ושתי נקודות זיכוי בגין ילדים בני 3–0, לאב ולאם.
 - שיעור הקצבה הפנסיונית הפטורה עלה מ-52% בשנת 2024 ל-57% בשנת 2025, ויעמוד על 57.5% בשנת 2026, על 62% בשנת 2027 ועל 67% בשנת 2028 ואילך.
 - החל משנת 2026 הוחלט על מתן נקודות זיכוי למשרתי מילואים לוחמים עבור שירות בשנת המס שקדמה לה. הזיכוי ניתן באופן מדורג החל מ-0.5 נקודות זיכוי עבור 39–30 ימי מילואים ועד 4 נקודות זיכוי עבור 110 ימי מילואים ומעלה. החל משנת 2028 מתווה ההטבה אמור להשתנות ל-0.75 נקודות זיכוי עבור 24–20 ימי מילואים ותוספת של 0.25 נקודות זיכוי עבור כל חמישה ימים נוספים ועד 4 נקודות זיכוי.
 - בעבר, כלי רכב היברידיים וחשמליים נהנו משיעורי מס קניה מופחתים. החל משנת 2020 הטבות המס צומצמו על פי מתווה הדרגתי ובשנת 2026 תישאר רק הטבת המס לרכב חשמלי (מס קנייה בגובה 48% עם תקרת הטבה בגובה 22 אלף ₪).
 - בשבוע האחרון של שנת 2025 עלתה תקרת הפטור ממע"מ לרכישות מחו"ל דרך האינטרנט מ-75\$ ל-150\$.
- בנוסף, תחזית הטבות המס לשנת 2026 לוקחת בחשבון את החלטות הממשלה, על אף שטרם אושרו על ידי הכנסת.
- על פי תחזית לשנת 2026, ישנן כעשר הטבות עם עלות גבוהה מ-2.7 מיליארד ש"ח כל אחת, ובסה"כ עלות של 86 מיליארד ש"ח (ראה תרשים ד-1). עשר הטבות אלו מהוות כ-80 אחוזים מכלל עלות הטבות המס.

תרשים 1: עשר הטבות המס עם העלות הגבוהה ביותר

(מיליארדי ₪, בשנת 2026)

מקור: אגף הכלכלן הראשי.

הערה לתרשים: הטבות במס הממשלתי בלבד. לא כולל הטבות בדמי ביטוח לאומי, במס בריאות ובארנונה.

החישוב שלעיל אינו מביא בחשבון ארבעה גורמים:

- השפעות צולבות של ביטול הטבה מסוימת על עלות הטבות אחרות. עלות כל הטבה נאמדה באופן בלתי תלוי מההטבות האחרות, דהיינו בהנחה ששאר סעיפי החוק נשארים ללא שינוי. במס פרוגרסיבי, ביטול שתי הטבות בנפרד אינו דומה לביטולן יחד. נניח לדוגמה שלאדם יש הכנסה ברוטו של 11,000 ש"ח ושני ניכויים של 1,000 ש"ח כל אחד. נניח גם שמוטל מס של 10 אחוזים עד 10,000 ש"ח ושל 20 אחוזים מעל סכום זה. עלות כל הטבה בנפרד מסתכמת ב-200 ש"ח, בעוד ששתי ההטבות ביחד עולות 300 ש"ח. כתוצאה מכך יש הנמנעים מסכימה של הטבות מס, אך למרות זאת אנו מציגים סיכום של הטבות, עם הסייג שיש לראות בו אינדיקציה בלבד.
 - שינויים אפשריים בהתנהגותם הכלכלית של משלמי המס, כתגובה לביטול ההטבות. לא נלקח בחשבון, לדוגמה, קיטון אפשרי בפעילות כתוצאה מביטול חוק עידוד השקעות הון.
 - עלות אכיפת הגבייה. כמו כן, לא נלקחה בחשבון השפעת ביטול הטבה כלשהי על עלות האכיפה.
 - השפעת ביטול ההטבות על חלוקת נטל המס.
- למרות הסייגים, החישוב מדגים עד כמה מקיפות הטבות המס, ומה גדול מרחב הפעולה שהיה מתאפשר מביטולן.

טיב אומדני הטבות המס והשוואה לשנים קודמות

אומדני הטבות המס סובלים מאי-וודאות גדולה, שכן בהיעדר בסיס נתונים מפורט ועדכני על ניצול הטבות המס, האומדנים בחלק מהמקרים מחושבים על פי נתונים חלקיים ובפיגור של מספר שנים אשר מקודמים לערכי שנת התחזית, בהנחה שאין שינויי התנהגות. הנחה זו סבירה בסביבה מקרו-כלכלית ומיסויית יציבה. אולם, בגלל מחזורי העסקים והשינויים המשמעותיים שמערכת המס עוברת יש לשער שהנחה זו לא מתקיימת במלואה.

נוסף על כך, מדי פעם מתרחב הכיסוי של תקציב הטבות המס. לדוגמה, בשנת 2015 נוסף לפרק הטבות המס אומדן לפטור ממע"מ לרכישות מחו"ל דרך האינטרנט, בשנת 2017 נוספה ההטבה בגין שיעורי מס קנייה מופחתים על רכבים היברידיים וחשמליים, ובשנת 2021 נוסף אומדן לחניה חינם במקום העבודה.

כמו כן, לעתים רחוקות, משתנה המתודולוגיה לאמידת העלות של הטבות מס מסוימות. לדוגמה, עד שנת 2012 הוחלט ש"התקן" שלעומתו תחושב ההטבה בהכנסות מהון הוא שיעור המס השולי של מקבל ההכנסה. לחילופין היה אפשר להתייחס למערכת המס הישראלית כמערכת דואלית המטילה שיעורי מס פרוגרסיביים על ההכנסות מעבודה ושיעורי מס מוגבלים על הכנסות מהון בלי לראות בהם הטבה. משנת 2013 ההטבות על הכנסות מהון (כולל שבח מנכסי נדל"ן) מחושבות לעומת שיעור המס של 25 אחוזים.

בשל כל אלה יש להיזהר מהשוואה פשטנית של אומדני הטבות המס בין השנים.

הטבות כהוצאות תקציביות

הטבות המס, או בשמן האחר "הוצאות המס" (Tax Expenditures), מוגדרות כהפסד הכנסות, הנובע מפטורים או מהנחות במיסים, הניתנים לקבוצות שונות של אזרחים או לסוגים שונים של פעילות כלכלית. להלן סיווג של הטבות המס:

סיווג הטבות מס

סוג הטבה	הגדרה	דוגמאות
פטור	ההכנסה או העסקה פטורה מכל מס	פטור ממע"מ על צריכת פירות וירקות טריים
ניכוי	הפחתה של הוצאה פרטית או של חיסכון מההכנסה החייבת	ניכוי של הפרשה לקופת גמל
זיכוי	הפחתה של המס	זיכוי בגין תרומה למוסד ציבורי
שיעור מס מופחת	מס מופחת על ההכנסה או על העסקה	מס חברות על מפעלים מאושרים
הקדמת ניכוי הוצאה או דחיית חיובה של הכנסה	ניכוי הוצאה לפני מועד חיוב ההכנסה או דחיית חיובה של הכנסה למרות שהופקה	פחת מואץ הגבוה משיעור הפחת הכלכלי או חיוב במס של אופציות לעובדים במועד המימוש ולא במועד ההקצאה

המושג "הוצאות מס" פותח בסוף שנות ה-60 של המאה הקודמת במשרד האוצר האמריקני על ידי פרופ' Stanley Surrey, ומשנת 1974 חייב הקונגרס לכלול דיווח על הטבות המס בתקציב הממשל הפדרלי. רוב מדינות ה-OECD מפרסמות תקציב הוצאות מס וכך גם מרבית המדינות ואף חלק מהערים שבארה"ב. בישראל, החל משנת 1986, מצורף דיווח דומה לתקציב המדינה (על פי סעיף 2(ב)(2) לחוק יסודות התקציב - 1985).

פירוט הדיווח אודות הטבות מס שונה ממדינה למדינה, אולם השאיפה היא שדוח כזה יכלול, ככל שהמידע קיים, את הפרטים האלה:

- רשימה של הטבות מס.
- עלות של כל הטבה.
- הנהנים מההטבה (לפי עשירוני הכנסות או כל משתנה רלוונטי אחר – מין, מעמד בעבודה, אזור גיאוגרפי וכדומה).
- מטרת ההטבה והאם היא משיגה את יעדה ("מועילות").
- האם השגת היעד היא בעלות אופטימלית ("יעילות").
- האם שלטונות המס דואגים שלא יעשה שימוש לרעה בהטבה (ביקורת זכאות).

הקלות במס נועדו להשיג יעדים כלכליים או חברתיים. לעיתים ההקלה נועדה לעקוף קושי מנהלי, לדוגמה דחיית מיסוי רווחי הון למועד המימוש בגלל הקושי לאמוד רווחים אלה בעת הצבירה. הקלה במס אפשר לתת בין בדרך של צמצום בסיס המס ובין בהפחתת שיעורו. אף בדחיית תשלום המס גלומה הטבה השווה לקבלת הלוואה ללא ריבית.

הגדרת הטבת המס נעשית על פי חמשת המאפיינים האלה ("התקן"):

- בסיס המס – לדוגמה בסיס מס הכנסה הוא ההכנסה החייבת, ולכן ההכרה בהוצאות עסקיות הכרוכות בייצור ההכנסה אינה הטבת מס. כמו כן, הגדלת שיעורי הפחת עקב שינוי טכנולוגי לא תיחשב כהטבה, אך הגדלה לשם עידוד השקעות תיכלל ברשימת ההטבות. דוגמה נוספת היא הזיכוי לתושב (דהיינו -2.25 נקודות הזיכוי הניתנות לכל נישום והקובעות את סף המס), בהנחה שהוא שווה ערך לשיעור מס תחילי של 0. לעומת זאת, זיכוי לנשים או לעולים חדשים ייחשב להטבת מס.
 - שיעור המס – שיעור המס התקני לעומתו מחושבת ההטבה משתנה מהטבה להטבה, כדלהלן:
 - הטבות לחברות בחוק עידוד השקעות הון חושבו לעומת שיעור מס חברות בגובה 23 אחוזים החל משנת 2018.
 - הטבות במס הכנסה ליחידים, פרט להכנסה משוק ההון, לזכויות בהגרלות והימורים ולהכנסה משכר דירה (ראה בסעיפים הבאים) חושבו לעומת שיעורי המס על הכנסות מעבודה.
 - הטבות להכנסה משוק ההון: עד שנת 2012, הטבת המס חושבה לעומת שיעור המס השולי של מקבל ההכנסה. משנת 2013 אנו רואים את מערכת המס הישראלית כמערכת דואלית המטילה שיעורי מס פרוגרסיביים על ההכנסות מעבודה ושיעורי מס מוגבלים על הכנסות מהון בלי לראות בהם הטבה. לכן, מתקציב לשנים 2013–2014 ההטבה בגין הפטור על התשואה בקרנות השתלמות או בקופות פנסיה או הניכוי מההכנסה מריבית לקשישים ולבעלי הכנסות נמוכות מחושבים לעומת שיעור מס "תקני" של 25 אחוזים. יש לציין שאין בעולם גישה אחידה לגבי שיעור המס התקני, דבר המגביל כאמור כל השוואה בין-לאומית.
 - הטבה להכנסה משכר דירה חושבה לעומת שיעור מס של 10 אחוזים על ההכנסה ברוטו.
 - הטבה להכנסה מהגרלות והימורים חושבה לעומת שיעור המס הרגיל על הכנסות אלה – 35 אחוזים על ההכנסה ברוטו, החל משנת 2017.
 - הטבות להכנסות משבח מקרקעין חושבו לעומת שיעור מס שבח תקני של 25 אחוזים.
 - הטבות במס קנייה חושבו לעומת שיעור מס תקני על אותו מוצר – לדוגמה ההטבה הגלומה בהסדר הסולר חושבה לעומת בלו של כ-3 ש"ח לליטר סולר.
 - הטבות במע"מ חושבו לעומת שיעור מע"מ של 18 אחוזים.
 - הטבות במס קניה על כלי רכב נוסעים חושבו לעומת שיעור במס של 83% בניכוי הזיכוי הירוק (דהיינו שזיכוי זה לא נחשב כהטבה).
 - הגדרת החייבים במס.
 - הגדרת הגבולות הגיאוגרפיים – לדוגמה, בשיטת מס טריטוריאלית אין הפטור על הכנסות מחו"ל נחשב כהטבה.
 - מנהל המס – הכוונה כאן היא להוראות שונות בחוק, כגון קביעת מועד הגשת דוחות או גובה הקנסות במקרה של איחור בתשלום המס.
- לאחר קביעת התקן, כל סטייה ממנו תיחשב כהטבת מס. אולם ההגדרה בעייתית, שכן לא תמיד ברור מהו התקן שלעומתו יש לחשב את ההטבה. לדוגמה: על ייצוא סחורות חל מע"מ בשיעור 0. אם בסיס המס הוא הערך המוסף, אזי יש לראות בזה הטבה, אך אם המע"מ הוא מס על הצריכה המקומית, אין לכלול את שיעור 0 על ייצוא סחורות ברשימת הטבות המס. לפיכך, יש להתייחס להיקף הטבות המס המדווח כאן בכפוף לקביעת התקן בכל מס ומס. אין זה מן הנמנע, שחוקר אחר היה מגיע להיקף שונה ולהרכב שונה של הטבות המס. חשוב להדגיש שלהחלטה הטכנית לכלול סעיף ברשימת ההטבות אין השלכה על החלטה הערכית האם ההטבה רצויה.

לא רק הגדרת ההטבות נתונה לוויכוח, גם פימוֹתָן בעייתית. השיטה שנבחרה כאן לבניית אומדן הטבות המס מניחה שההטבה הנידונה היא היחידה שקיימת – ללא חישוב ההשלכות ההדדיות שבין הטבות המס למיניהן, ומבלי להביא בחשבון את השינוי האפשרי בהתנהגות הכלכלית במקרה של ביטול ההטבה. שינוי בסעיף מסוים אינו חייב, אפוא, לגרום לשינוי באותו ערך בהכנסות המדינה. נקודה זו תקפה עוד יותר בצירוף של כמה סעיפים. לחלופין, היה אפשר לבחור בשיטה של הפסד הגבייה (לאחר שנלקחו בחשבון שינויי התנהגות) או בשיטה של הוצאה האקוויולנטית (ההוצאה התקציבית שהייתה מביאה לאותו שינוי בהכנסה הפנויה של הנהנה).

רמת הפירוט של הנתונים תלויה במידע שהצטבר במנהל הכנסות המדינה. סעיפים מסוימים מפורטים, בעוד שבסעיפים אחרים האומדנים כלליים. עקב קשיים בחיזוי מידת המיצוי של הטבות המס, האומדנים מבוססים על נתונים לא מעודכנים, לעתים עד כדי פיגור של חמש שנים, המקודמים לערכים (בדרך כלל תוצר או משתנה רלוונטי אחר) של שנת 2025.

היתרונות והחסרונות של הטבות מס ככלי מדיניות

כאשר מתגלה כשל שוק המצדיק התערבות ממשלתית שתטיב עם אוכלוסייה מסוימת או עם פעילות כלשהי, נשאלת השאלה באיזו דרך יש לבחור כדי להעניק את ההטבה – הטבת מס או הוצאה ישירה.

ראשית עולה הטענה שלהטבות מס יתרון על פני הוצאות תקציביות, בכך שביכולתו של מנגנון המס לחלק את ההטבות לאוכלוסייה רחבה ובעלות נמוכה. אולם, נראה שטיעון זה לא תמיד עומד במבחן המציאות. מחד, מנגנון של חלוקת תשלומי ההעברה עשוי להיות לא פחות יעיל (למשל חלוקת קצבאות ילדים על-ידי המוסד לביטוח לאומי), ומאידך – חלוקה דרך מנגנון המס עלולה לצרוך משאבים יקרים לבקרת הזכאות לאותה הטבה, מה עוד שמימונת שלטונות המס היא בגביית מיסים ולא בהכוונת פעילות כלכלית. מימוש הטבות מס מטיל נטל גם על מבקשי ההטבות, הנדרשים להוכיח את זכאותם וככל שאי-הוודאות המשפטית גדלה, עולה העלות למשק.

עוד יתרון (מנקודת ראותם של הנהנים) היא שתוחלת החיים של הטבות המס ארוכה למדי. גם הטבה זמנית, כגון הזיכוי לעבודה במשמרות שהונהגה בשנת 1986 לשנה אחת בלבד, זוכה להארכה מידי שנה בשנה. ניתן לשער שהוצאה תקציבית חלופית לא הייתה מאריכה ימים כמותה. בשל כך ברור למה הנהנה מהטבת מס לא יתנדב לוותר עליה גם בתמורה למענק תקציבי שווה ערך.

בצד החסרונות, נשמעת לעתים הטענה שהנהנים העיקריים מהטבות המס הן השכבות המבוססות. לדוגמה, הקלה במס הכנסה מפלה לרעה את בעלי ההכנסות הנמוכות הנמצאים מתחת לסף המס.

חיסרון נוסף הוא שימוש בהטבת מס כדי לעקוף את מגבלת ההוצאה הקבועה בחוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית.

אולם, החיסרון הגדול של הטבות המס נובע מהיעדר דיון ציבורי אודות התועלת שבהן, ומכך שמרביתן אינן זוכות לאישור תקופתי, להבדיל מתקציב ההוצאות של הממשלה, המאושר בחוק הכנסת מידי שנה. לרבים נדמה שניתן להשיג באמצעותן "יש מאין", כיוון שעלותן אינה ידועה לכול.

כדי להגביר את הבקרה על הטבות המס, יש המציעים לקבוע תאריך תפוגה לכל הטבה, כך שהיא תתבטל כעבור זמן מה, אלא אם כן המחוקק ידון בה מחדש ויחליט להאריכה.

הפחתת מיסים לכלל עדיפה על הטבות ייחודיות

הטבת מס מייטיבה אומנם עם מקבליה, אך היא מעבירה את נטל תשלום המס אל שאר האוכלוסייה ובכך מְרַעָה את מצבה. הטבות מס משנות את חלוקת הנטל, אך תוך כדי כך מסבכות את חוקי המס, מעודדות התחמקות והימנעות מתשלום מס אמת, פוגעות ברווחת כלל הציבור והמשק ומסתירות את ההיקף האמיתי של מעורבות הממשלה במשק.

השינויים ברשימת הטבות המס בשנים האחרונות

- בשנת 2002 התקבל חוק לתיקון מקיף לפקודת מס הכנסה ('הרפורמה') אשר כלל הפחתה הדרגתית בשיעורי המס על עבודה, יחד עם צמצום של הטבות המס הניתנות להכנסות מהון ומעבר משיטת מס טריטוריאלית לשיטת מס פרסונלית. בנוסף לרפורמה, בשנת 2002 הוטל מס חלקי על שווי ההטבה הגלומה בשימוש פרטי בטלפונים סלולריים, ובשנת 2003 צומצם הזיכוי ממס לתושבי אזורי פיתוח; בוטל הזיכוי לנכים זמניים ובגין הורים נטולי יכולת; הוטל מס על זכויות בהימורים, בהגרלות ובפרסים; וצומצמו ההטבות במיסוי העקיף לעולים ולתושבים חוזרים. בשנת 2005 החל מהלך הדרגתי לצמצום ההטבה במס רווחי הון ומס שבח על נכסים היסטוריים, ובשנת 2008 – לצמצום ההטבה לבעלי רכב צמוד.
 - הצעת התקציב לשנים 2013-2014 כללה ביטול או צמצום הטבות מס בהיקף כולל נטו של כ-1.6 מיליארד ש"ח בשנת 2014 (וסכום כפול מזה, בהבשלה מלאה), אך הכנסת אישרה צמצום הטבות בהיקף צנוע של כ-0.4 מיליארד ש"ח בשנת 2014 (סכום שיעלה ל-1.4 מיליארד ש"ח בהבשלה מלאה).
 - בשנת 2016 תקרת השכר, שבגינה הפקדת המעביד לפנסיה פטורה, הוקטנה מפי ארבעה לפעמיים וחצי השכר הממוצע.
 - בשנת 2017 הוגבל הפטור להפקדות מעביד לפיצויים בתקרה של 32,000 ש"ח לשנה.
 - בשנת 2018 החל תהליך, שיבוא לסיומו בשנת 2026, לביטול ההחזר החלקי של המס על סולר לתחבורה ('הסדר הסולר').
 - בשנת 2020 החל תהליך לביטול הטבות במס קנייה על כלי רכב היברידיים, פלאג-אין וחשמליים (לאחרונים תינתן הטבה מופחתת גם בשנת 2026).
 - תקרת הפטור ממס על הגרלות והימורים צומצמה ב-2019 מ-50,000 ש"ח לכ-30,000 ש"ח.
 - בשבוע האחרון של שנת 2025 עלתה תקרת הפטור ממע"מ לרכישות מחו"ל דרך האינטרנט מ-75\$ ל-150\$.
- הניסיון הבין-לאומי והניסיון הישראלי מלמדים שקשה לבצע ביטול הטבות ולהתמיד בו, כיוון שקבוצות לחץ העוללות להפסיד ממהלך זה חזקות דיין כדי לצמצם את ההפסד ואף להחזיר לעצמן את ההטבה שאבדה. לעומת זאת, לכלל הציבור הנפגע מההטבות המסוימות אין בדרך כלל שדולה או אמצעי לחץ.
- בהקשר זה יש להזכיר שבמהלך שנת 2005 הורחבה רשימת היישובים הזכאים להטבות גיאוגרפיות; ניתן פחת מואץ של 100 אחוזים להשקעות בענפי התעשייה, החקלאות והתיירות בתקופה שבין יולי 2005 עד דצמבר 2006; החל משנת 2006 נקבע הסדר מיסוי מיוחד ביחס לחברות החזקה ישראליות שישקיעו בחברות זרות (פטור השתתפות), לפיו משקיעי חוץ יהיו פטורים ממס על רווחי הון גם מחוץ לבורסה; ניתנת נקודת זיכוי אחת במשך שלוש שנים למקבלי תואר ראשון או תעודת הוראה ושנתיים נוספות למקבלי תואר שני; בשנת 2007 הוכפלה תקרת הזיכוי לתרומות מ-2 מיליוני ש"ח ל-4 מיליון ש"ח והוארכה תקופת הזכאות לזיכוי לחיילים משוחררים מ-24 חודשים ל-36 חודשים; בשנת 2008 שוב הועלו שיעורי הפחת על השקעות בענפי התעשייה, החקלאות והתיירות בתקופה שבין יוני 2008 עד

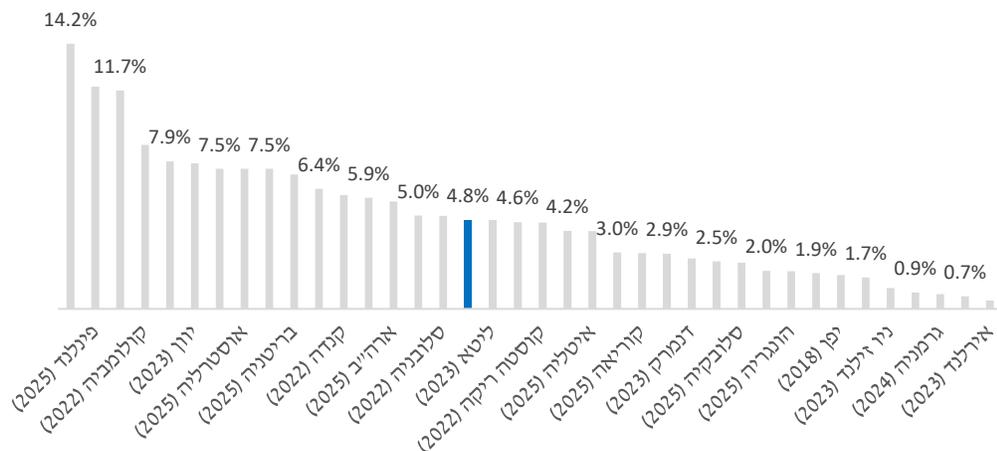
מאי 2009, ובשנים 2009 ו-2012 שוב הועלתה תקרת הזיכוי לתרומות ל-7.5 מיליון ש"ח ול-9.0 מיליון ש"ח, בהתאמה. בשנת 2012 נקבע שאימהות עובדות ייהנו מנקודת זיכוי נוספת בגין כל אחד מילדיהן עד גיל 5, וניתן לראשונה זיכוי לאבות לפעוטות. כמו כן, הוחלט להגדיל את חלק הפטור בפנסיה מ-35 אחוזים בשנת 2011, ל-42 אחוזים בשנת 2012 ועד ל-52 אחוזים בשנת 2020. על פי המתווה המקורי הייתה צפויה העלאת חלק הפטור ל-67 אחוזים החל משנת 2025 שתדחה לשנת 2026 על פי החלטת הממשלה שטרם אושרה בכנסת. בשנת 2016 הורחבה רשימת יישובי הפריפריה שתושביהם זכאים לזיכוי ממס הכנסה ובשנת 2017, כאמור, גדלה ההטבה למפעלים מועדפים באזור פיתוח אי ולחברות טכנולוגיות בעלות קניין רוחני, על פי חוק עידוד השקעות הון. כמו כן, החל משנת 2017, הוגדל הזיכוי לכל אחד מהורים ל-2.5 נקודות זיכוי בגין כל ילד עד גיל 5, בשנת 2022 התווספה נקודת זיכוי אחר לכל אחד מהורים בגין ילדים בני 6-12 ובשנת 2024 התווספה נקודת זיכוי אחת לכל אחד מהורים בגין ילדים בני 13-18 ושתי נקודות זיכוי בגין ילדים בני 3-0. החל משנת 2026 הוחלט על מתן עד 4 נקודות זיכוי למשרתי מילואים לוחמים עבור שירות בשנת המס שקדמה לה ומתן זיכוי ממס הכנסה לתושבי העיר אשקלון (הו"ש) וישובים נוספים.

השוואה בין-לאומית

ההשוואה הבין-לאומית מוגבלת, כיוון שמתודולוגיית חישוב ההטבות שונה ממדינה למדינה. יחד עם זאת, ניתן להתרשם מתרשים 2 שהיקף הטבות המס בישראל, כ-4.8 אחוזי תוצר בשנת 2026, אינו חריג בהשוואה למדינות אחרות בעולם. בקצה התחתון נמצאת אירלנד עם היקף הטבות מס של כ-0.4 אחוזי תמ"ג ובקצה העליון נמצאת הולנד עם היקף הטבות מס של כ-14.2 אחוזי תמ"ג, אך כאמור אלה אומדנים שהתקבלו על פי מתודולוגיות שונות ומתייחסים לתקופות שונות.

תרשים 2: היקף הטבות המס במדינות ה-OECD

(אחוזי תוצר)

מקור: הערכות של מדינות OECD, הבנק העולמי ואגף הכלכלן הראשי.

התפלגות ההטבות על פי מגדר ורמת הכנסה

בשנת 2014 המליצה "הוועדה לבחינת מגדרית של תקציב המדינה" על חובת ניתוח מגדרי של הוצאות והכנסות המדינה, כולל הטבות המס. בהחלטה מס' 2084, מאוקטובר 2014, הממשלה אימצה את המלצות הוועדה.

הניתוח המגדרי, על פי טבעו, אפשרי לגבי הטבות הניתנות ליחידים. לא ניתן לחלק על פי מגדר הטבות מס לחברות, למלכ"רים או לארגונים. כמו כן, הטבות במיסים עקיפים, כגון הפטור ממע"מ על פירות וירקות, ניתנות ליחידת צריכה שהיא משק הבית, בלי הבחנה בין בני משק הבית. גם חלק מההטבות הניתנות ליחידים לא ניתן לחלק על פי מפתח מגדרי, מפאת מגבלות הנתונים. לבסוף, גם עבור הטבות שניתן לחלק על פי מפתח מגדרי, החלוקה כאן מניחה הנחה קיצונית שהרווחה של כל אחד מבני הזוג תלויה רק בהכנסתו ושכני הזוג לא מתחלקים במשאבים.

הניתוח המגדרי כולל עשר הטבות מס: חצי נקודת זיכוי לנשים (אשר בהגדרה נהנות ממנו רק נשים), הזיכוי להורים בגין ילדים, הפטורים לקרנות השתלמות, לנכים, לקצבאות ילדים ולקצבאות זקנה, הזיכוי למתגוררים באזורי פיתוח, לחד-הוריים, לעובדי משמרות והזיכוי להורה שילדו נטול יכולת. כדי להעשיר את הניתוח המגדרי, הוא מוצג בלוח להלן בשילוב עם רמת ההכנסה, דהיינו כל הטבה מוצגת על פי מגדר ועשירוני הכנסה.

מהלוח עולה שחלקן של הנשים בהטבות, פרט לפטור על קצבאות ילדים וחצי נקודת זיכוי לנשים, נע בין 17 אחוזים (לגבי הפטור לנכים) ל-78 אחוזים (לגבי הזיכוי לחד-הוריים). חלקן הנמוך מאוד של הנשים בפטור על קצבאות ילדים – 6 אחוזים, נובע מההנחה שלולא הפטור הקצבה הייתה מתחייבת במס בידי ההורה בעל ההכנסה הגבוהה יותר, דהיינו במרבית המקרים בידי האב. כמוכן, הנשים הן הנהנות הבלעדיות של תוספת חצי נקודת זיכוי לנשים.

יש לציין שהזיכוי להורים בגין ילדים, שניתן עד שנת 2011 רק לנשים (למעט הזיכוי שניתן לגברים במשפחות חד-הוריות), התרחב לראשונה בשנת 2012 לגברים שהם אבות לילדים עד גיל 3, בשנת 2017 לגברים שהם אבות לילדים עד גיל 5, בשנת 2022 לאבות לילדים בני 6 עד 12 ובשנת 2024, גם לאבות לילדים בני 13 עד 18, כך שחלקן של הנשים בהטבה זו ירד מכמעט 100 אחוזים עד שנת 2011 ל-43 אחוזים בשנת 2026.

עוד עולה מהלוח שחלקן של הנשים בעשירון העליון נמוך יותר מחלקן בסך ההטבות – לדוגמה בשנת 2026 נשים זוכות ל-29 אחוזים מהזיכוי להורים בגין ילדים בעשירון העליון, בעוד שחלקן בכלל הטבה זו עומד, כאמור, על 43 אחוזים. כמן כן, נשים זוכות ל-24 אחוזים מההטבה לקרנות השתלמות בעשירון העליון, בעוד שחלקן בכלל הטבה זו עומד על 37 אחוזים.

חשוב לציין שאין בנתונים אלה הוכחה להפליה לרעה של אוכלוסיית הנשים בקבלת הטבה. לגבי חצי נקודת זיכוי ישנה אפילו הפליה לטובת הנשים, בעוד שלגבי ההטבות האחרות, החוק אינו מבדיל בין נשים לגברים. נראה, שמשקלן הנמוך של נשים בקבלת הטבות המס הוא תוצאה משולבת של שיעור השתתפות נמוך יותר בשוק העבודה (כולל מיעוט שעות העבודה) ושל שכר נמוך יותר, לעומת השתתפות גבוהה יותר ושכר גבוה יותר של גברים.

התפלגות עלות הטבות מס נבחרות בשנת 2026, על פי מגדר ועשירוני הכנסה*

(במיליוני ש"ח) **

עשירוניים	חצי נקודת זיכוי לנשים	זיכוי להורים בגין ילדים			הפקדות לקרנות השתלמות			פטור ממס לנכים		
		נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	90	70	60	10	10	10	10	10	10	10
5	190	400	230	170	60	20	40	10	10	10
6	200	1,090	530	560	60	60	90	20	20	20
7	210	2,170	1,040	1,130	150	150	180	40	40	10
8	270	3,330	1,690	1,640	540	1,090	550	80	80	20
9	290	3,790	2,190	1,600	1,180	2,020	840	190	190	60
10	190	3,550	2,510	1,040	2,140	2,830	690	1,250	1,470	220
סה"כ	1,450	14,400	8,250	6,150	6,500	4,100	2,400	1,900	1,580	320

עשירוניים	פטור ממס לקצבאות ילדים			פטור ממס לקצבאות זקנה			זיכוי לתושבי אזורי פיתוח		
	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	20	30	30	-	-	-
3	-	-	-	70	70	150	-	-	-
4	-	-	-	160	120	270	20	20	20
5	-	-	-	190	170	360	60	30	90
6	20	20	20	180	170	350	150	80	220
7	50	50	50	160	190	340	310	130	440
8	170	190	190	160	250	400	630	260	890
9	310	330	330	120	250	370	980	360	1,350
10	480	500	500	100	370	470	690	130	820
סה"כ	1,030	1,100	1,100	1,140	1,610	2,750	2,840	990	3,830

המקור: אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר

עשירונים	זיכוי לחד הורי			זיכוי לעובדי משמרות			זיכוי להורה שילדו נטול יכולת		
	סה"כ	גברים	נשים	סה"כ	גברים	נשים	סה"כ	גברים	נשים
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	10	20	-	-	-	-
6	10	-	-	50	60	20	10	10	10
7	30	10	20	50	70	10	10	10	10
8	50	10	40	10	10	-	30	10	10
9	50	10	40	-	-	-	20	60	20
10	50	10	30	-	-	-	20	70	20
סה"כ	180	40	140	130	160	30	180	60	180

המקור: אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר

* עשירונים, על פי ההכנסה החייבת במס בכלל האוכלוסייה; ** מעוגל ל-10 מיליון ש"ח, כך שיתכן שהסך הכל שונה מסכום הרכיבים.

תחזית ההטבות במיסים ישירים

בשנת הכספים 2026 יסתכמו ההטבות במס הכנסה ובמיסי נדל"ן ב-90.7 מיליארד ש"ח, לפי הפירוט שלהלן:

במיליארדי ש"ח	באחוזים מסה"כ	
41.3	46	חיסכון ושוק ההון
16.1	18	תחום המשפחה
12.2	13	רווחה ופריפריה
6.2	7	מסי נדל"ן
5.7	6	השקעות הון ותעשייה
2.1	2	טובות הנאה
7.1	8	הטבות שונות
90.7	100	סך הכול מיסים ישירים

הטבות להשקעות הון ותעשייה

החוק לעידוד השקעות הון – אומדן הטבת המס מתבסס על ההפרש בין שיעור המס החל על ההכנסה המוטבת לשיעור מס חברות סטנדרטי (23 אחוזים בשנת 2025). בשנת 2017 חוק עידוד השקעות הון תוקן כדי לעודד פעילות מבוססת קניין רוחני בארץ. הוטל מס חברות של 12 אחוזים, ובמקרים מסוימים – של 6 אחוזים, על מפעל טכנולוגי ומס של 4 אחוזים על חלוקת דיבידנד, שמקורו במפעל טכנולוגי, לחברה בחו"ל (ככל שהבעלות של חברות זרות בחברה הישראלית היא בשיעור העולה על 90%). כמו כן, הופחת שיעור המס על הכנסה מועדפת ממפעל באזור פיתוח א' מ-9 ל-7.5 אחוזים. עלות השינויים נאמדת בכ-0.5 מיליארד ש"ח. בשנת 2026, יסתכמו ההטבות, על פי התחזית, ב-5.5 מיליארד ש"ח. יש לציין שהחישוב אינו לוקח בחשבון את השפעת ההטבה על ההתנהלות הכלכלית של החברות, כך שיש לצפות שביטול ההטבה יניב תוספת הכנסות נמוכה מאומדן ההטבה. הטבת מס לפי חוק עידוד השקעות הון היא ריכוזית ומושפעת מתנודתיות בהיקף הפעילות המוטבת של חברות בודדות. מסיבה זו, תחזית עלות ההטבה לשנת 2026 סובלת מאי-ודאות רבה.

חוק תעשיות עתירות ידע – החוק מציע מספר הטבות, כדלהלן:

- למשקיע שהוא יחיד, חברת מעטים או שותפות – השקעה בחברת מו"פ תוכר כזיכוי בשנה שבה בוצעה ההשקעה ובשנים לאחר מכן ככל ולא נוצל הזיכוי במלואו בשנת ההשקעה כאשר סכום ההשקעה (עד 4 מיליון ש"ח) מוכפל בשיעור רווח ההון ושיעור מס היסף (ככל שיש מס יסף) החלים על המשקיע.
- שחלוף לחברות – לגבי משקיע שהוא יחיד, חברת מעטים או שותפות שמכר מניות של חברת מו"פ ברווח הון, ניתן יהיה לדחות את תשלום מס רווח ההון אם נרכשה חברת מו"פ חליפית. הדחייה תהיה באמצעות הקטנת העלות של החברה הנרכשת בגובה רווח ההון (סכום ההשקעה עד 5.5 מיליון ש"ח). יש לציין שאין כפל הטבות, דהיינו משקיע כאמור לא יוכל לקבל זיכוי בגין השקעה בחברת מו"פ וגם שחלוף.

- חברה ישראלית (שהיא חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי) שרוכשת 80 אחוזים מחברה מזכה, בישראל או בחו"ל, תוכל לנכות את העלות נטו בהוצאה לתקופה של חמש שנים מיום השגת השליטה (המחיר המקורי של החברה הנרכשת יופחת בגובה הניכוי שנוצל).
- אפס אחוז ניכוי מס במקור מריבית – חברה מוטבת בעלת מפעל טכנולוגי המוחזקת לפחות ב-5 אחוזים על ידי בעלי מניות ישראלים, פטורה ממס בגין תשלום ריבית למוסד פיננסי בחו"ל על הלוואה של למעלה מ-10 מיליון ש"ח.
- הארכה של ס' 92 לפקודה המאפשר ניכוי של השקעה בחברת מו"פ שנסחרת בבורסה – סכום עד 5 מיליון שהושקע בחברת מו"פ נסחרת יוכר כהפסד הון בשנת הרכישה ושנים שלאחר מכן, עד לסוף תקופת ההטבה (שלוש שנים מיום ביצוע ההשקעה).

מחקר ופיתוח, והשתתפות בחיפוי נפט והפקת סרטים – הוצאות למטרות אלה מותרות בניכוי שוטף, אף שלמעשה אינן הוצאות שוטפות. אין אומדן להטבה זו.

זיכוי לעובדי משמרות – עובד במשמרת שנייה או שלישית בתעשייה זכאי לזיכוי מס בשיעור של 15 אחוזים מהכנסתו, שנבעה מעבודה במשמרות, עד למקסימום של 1,045 ש"ח לחודש (נכון לשנת 2026). החל מיולי 1990 לא ניתן זיכוי להכנסה ממשמרות, שהיקפה, בצירוף להכנסה הרגילה, עולה על 11,920 ש"ח לחודש (נכון לשנת 2026).

החוק לעידוד התעשייה (מיסים) – החוק מאפשר לחברות תעשייתיות לנכות פחת בגין נכסי קניין רוחני והוצאות הנפקה ולהגיש דוחות מאוחדים לצורכי מס. אין אומדן כמותי להטבות אלו.

פחת מואץ – אין בנמצא אומדן כולל של עלות ההטבה הנובעת משיעורי פחת העולים על שיעורי הפחת הכלכלי. יש לציין שההשקעות במכונות וציוד בין ספטמבר 2020 ליוני 2021 נהנו מכפל פחת. משמעות כפל הפחת היא הקדמת ההכרה בהוצאה וחיסכון בשנים 2020–2022, על חשבון שנים מאוחרות יותר.

פטור השתתפות – בשנת 2005 נקבע הסדר מיוחד לחברות החזקה ישראליות שישקיעו בחברות זרות. מטרת ההסדר היא לאפשר הקמה בישראל של מרכזי ניהול בין-לאומיים של תושבי חוץ. חברה שתעמוד במספר תנאים תיהנה מפטור ממס על דיבידנד שהיא תקבל מהחברה המוחזקת הזרה ומפטור ממס רווחי הון במכירת מניות של אותה חברה. אין אומדן להטבה זו.

הטבות לחיסכון ולשוק ההון

קרנות הפנסיה וקופות הגמל לחיסכון פנסיוני הן מכשיר חיסכון לטווח ארוך. חיסכון זה זוכה להקלות מס הן בשלב ההפקדה, הן בשלב הצבירה והן בשלב המשיכה. הטבות המס ניתנות בצורת זיכוי או ניכוי לגבי תשלומי העובד השכיר או העצמאי, ואילו תשלומי המעביד מהווים הוצאה מוכרת למעביד, אך הם אינם הכנסה חייבת בידי העובד. כיום, הפקדת המעביד לתגמולים פטורה עד תקרת שכר של פעמיים וחצי מהשכר הממוצע, ואילו הפקדה על שכר העולה על תקרה זו נחשבת כהכנסת עבודה החייבת במס הכנסה, בדמי הביטוח הלאומי ובמס בריאות. לעומת זאת, עד שנת 2016, הפקדת המעביד לפיצויים הייתה כולה פטורה בידי העובד. החל משנת 2017 הפטור על הפקדה זו מוגבל ל-44,100 ש"ח לשנה (נכון לשנת 2026).

חישוב ההטבה במס הממשלתי בעת ההפקדה – כיוון שאין בידנו מידע מלא על פעילות של כל עובד ועובד בחשבון קופות הגמל שלו, אין באפשרותנו לחשב במדויק את הטבות המס בגין הפעילות בקופות גמל. החישוב של הטבות המס להפקדות בקופות גמל המובא להלן הוא לכן קירוב ויש להתייחס אליו בהתאם. יש לציין שהטבות המס לקרנות

השתלמות מוצגות בסעיף נפרד. החישוב מבוסס על מודל המס של מנהל הכנסות המדינה, המתאר את התפלגות ההכנסות במשק. החישוב מניח שעל ההכנסה המבוטחת כול המעסיקים מפקידים לפנסיית חובה וחלקם אף מפקידים וולונטרית סכומים נוספים. על ההכנסה הלא מבוטחת מופקדות הפקדות עצמאיות חלקיות. על פי חישוב זה, סך ההטבות, כולל ההטבות בגין רכיב הפיצויים, יסתכם בשנת 2026 בכ-34 מיליארד ש"ח, מזה כ-11 מיליארד ש"ח הטבות בדמי הביטוח הלאומי (כולל חלקו של המעביד) ובמס בריאות, כך שההטבות במס הכנסה יסתכמו בכ-23 מיליארד ש"ח.

חישוב ההטבה בעת הצבירה – הונח שהיתרה בקופות הפנסיה ובביטוחי חיים צוברת תשואה שנתית ראלית נטו (בניכוי עמלות) של 3.5 אחוזים הפטורה ממס של 25 אחוזים.

ניכוי המס בעת המשיכה – הקצבה, בניכוי 57.5 אחוזים מתקרת הקצבה המזכה של 9,430 ש"ח לחודש (נכון לשנת 2026) למי שהגיע לגיל פרישה, חייבת במס בעת המשיכה, על פי שיעור המס השולי. שיעור הניכוי היה 35 אחוזים עד שנת 2011, והוא עלה בהדרגה עד ל-52 אחוזים בשנת 2020. על פי המתווה המקורי, הייתה צפויה העלאת החלק הפטור ל-67 אחוזים החל משנת 2025, אך בסופו של דבר היא נדחתה לשנת 2028 במתווה מדורג. כיוון שחלק מהפנסיה פטורה וכיוון שעל מקבלי הפנסיה חל מס שולי נמוך מהמס החל על האוכלוסייה העובדת, שיעור המס הממוצע על הכנסות מפנסיה נמוך במיוחד.

קרנות השתלמות –

לגבי שכיר, הפרשת המעביד לקרן השתלמות, בשיעור שאינו עולה על 7.5 אחוזים (או 8.4 אחוזים לעובדי הוראה) מהמשכורת הקובעת (דהיינו – הכנסת עבודה למעט החזר הוצאות ושכר שעות נוספות), פטורה ממס הכנסה (לפי סי' 3(ה) לפקודת מס הכנסה), מדמי הביטוח הלאומי בידי העובד והמעביד וממס בריאות, עד למשכורת מרבית של 15,712 ש"ח (נכון לשנת 2026). תקרת ההטבה צמודה לפעמיים תקרת השכר לצורכי תשלום תוספת יוקר. כדי לזכות בהטבה זו, חייב העובד בהפקדה (מהנטו, דהיינו ללא הטבת מס) השווה לשליש מהפקדת המעביד.

לגבי עצמאי, ניכוי של 4.5% עד תיקרה של 24,450 ש"ח לחודש (נכון לשנת 2026).

פרט להטבת מס במועד ההפקדה, הריבית והרווחים הנובעים מההפקדות עד התקרה (כולל הפקדת העובד) פטורים ממס (ובלבד שנמשכו במועדים הקבועים בסעיף 16א). החל משנת 2003 רווחים שנצברו על הפקדות שעולות על תקרת ההטבה ושבוצעו החל מהמועד האמור, חייבים בשיעור של 25 אחוזים (15 אחוזים עד 2005 ו-20 אחוזים עד 2011). רווחים בגין הכספים שמקורם בהפקדות לפני 1 בינואר 2003 (כולל חלק ההפקדות העולות על תקרת ההטבה) פטורים ממס.

עבור שנת 2026, הוערכה העלות המצטברת של הטבת המס לקרנות השתלמות כ-13.6 מיליארד ש"ח, לפי הפירוט שלהלן; בעת ההפקדה: כ-10.3 מיליארד ש"ח – 6.5 מיליארד ש"ח במס הכנסה ו-3.8 מיליארד ש"ח בביטוח לאומי (כולל חלק המעסיק) ובמס בריאות. בעת הצבירה: עלות אי-הטלת מס של 25 אחוזים על התשואה הראלית תסתכם בכ-3.3 מיליארד ש"ח.

הכנסות מריבית

החל משנת 2012 מוטל מס בשיעור של 25 אחוזים על הריבית הראלית באפיקי חיסכון צמודים ומס בשיעור של 15 אחוזים על הריבית הנומינלית באפיקים לא צמודים.

בסעיף זה ההטבה נאמדת לעומת שיעור המס המוגבל של 25 אחוזים על הרכיב הראלי והיא כוללת את הניכויים או את הפטורים האלה:

- ניכוי לבעלי הכנסות נמוכות – יחיד שהכנסתו והכנסת בן זוגו בשנת 2025 לא עלתה על 69,840 ש"ח, זכאי לניכוי בסך של 10,920 ש"ח מהכנסתו החייבת מריבית.
- ניכוי לקשישים – יחיד שבשנת המס 2025 הגיעו הוא או בן זוגו לגיל פרישה, ובשנת 2004 מלאו לאחד מהם 55 שנים, זכאי לניכוי בסך של 15,000 ש"ח מהכנסתו מריבית. יחיד שבשנת המס הגיעו הוא ובן זוגו לגיל פרישה, ובשנת 2003 מלאו להם 55 שנים, זכאי לניכוי בסך של 18,360 ש"ח מהכנסתו מריבית.
- פטור לנכים – פטור עד 337,200 ש"ח (נכון לשנת 2025) לנכה ועיוור המקבלים ריבית שמקורה בכספי ביטוח בשל פגיעת גוף.

יש לציין שהאומדן בסעיף זה לא כולל את הפטור על הריבית על פיקדונות במט"ח של עולים חדשים.

פטור למשקיעים זרים

משקיעים זרים זכאים לפטורים בתנאים מסוימים על רווחים ממכירת ניירות ערך ישראלים כמפורט בסעיפים 97(ב2) לניירות ערך נסחרים ו-97(ב3) לניירות ערך שאינם נסחרים.

חלוקת אופציות לעובדים

על פי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, ניתן לדחות את מועד אירוע המס לאחר מתן האופציות לעובד. במסלול הרגיל, העובד ישלם אז מס על פי שיעור המס השולי וההכנסה תיחשב כהוצאה המותרת בניכוי בידי המעביד. ואולם, קיים גם "מסלול רווח הון" שבו העובד משלם מס בשיעור 25 אחוזים, אך המעביד אינו רשאי לנכות את ההוצאה לצורכי מס. אין אומדן להטבה זו.

הטבות מס למנהלי קרנות גידור

במסגרת תקציב 2026 החליטה הממשלה שהחל משנה זו מנהלי קרנות גידור ימוסו על דמי הצלחה מהקרן בשיעור מס שלא יעלה על 27%. בנוסף, הוחלט לתת הטבה בגין השקעת הון עצמי של מנהלי קרנות הגידור כך שהרווחים בגין השקעה של עד שיעור 10% מהון הקרן ימוסו כרווחי הון ולא במס שולי כפי שהיה עד כה. בנוסף, הוחלט לתת פטור גורף מתשלום מע"מ על דמי הצלחה. יש לציין שבמקביל להטבות המס בקרנות גידור התקבלה החלטה להסדיר את מיסוי המשקיעים המוגבלים והמנהלים בקרנות הון סיכון (VC) והשקעה פרטית (PE) כך שהמעמד המיסוי שעד כה נקבע במסגרת אישורים פרטניים (רולינג) הוסדר בחקיקה. אומדן ההטבה בחלק זה הינו עבור קרנות הגידור בלבד.

פטור ממס הכנסה למלכ"ר – מלכ"רים פטורים ממס על הכנסותיהם שלא מעסק. אין נתונים על היקף ההטבה.

פטור על קצבאות משרד הביטחון – פטור על תגמולים ישירים, הניתנים מטעם אגף השיקום במשרד הביטחון למשפחות שכולות, לאלמנות ולנכים (למעט רכב, דיור ושיקום).

פטור לקצבאות הביטוח הלאומי

קצבאות ילדים – הפטור חושב בהנחה שכל הקצבה תמוסָה בידי ההורה עם ההכנסה הגבוהה יותר.

קצבאות זקנה ושאיירים – קצבאות זקנה ושאיירים אינן חייבות במס.

קצבאות אחרות – פטור על קצבאות בגין נכות כללית, פעולות איבה, נידות ומענק לידה. לעומת זאת, דמי אבטלה, דמי פגיעה בעבודה, דמי לידה ותשלומים למשרתים במילואים חייבים במס.

זיכוי לעולים חדשים – עולים חדשים שעלו עד שנת 2021 זכאים ל-3 נקודות זיכוי נוספות ב-18 החודשים הראשונים לעלייתם ארצה, ל-2 נקודות זיכוי בשנה שלאחר מכן ולנקודת זיכוי אחת בשנה שלאחריה. למי שעלה לישראל החל מ-1.1.2022 הוגדלו נקודות הזיכוי והוארכה תקופת הזכאות בשנה נוספת. כחלק מתקציב 2026 הממשלה החליטה להגדיל את ההטבה לעולים חדשים שיעלו בשנת 2026 כך שגובה הכנסתם הפטורה ממס תעמוד בשנה זו (ובשנת 2027) על מיליון ₪ ותפחת בהדרגה עד לסיום ההטבה בשנת 2031. אומדן העלות המוצג כאן כולל את הרחבת ההטבה הנ"ל אך לא לפטור על הכנסות מחו"ל (ראה להלן).

פטור לעולים חדשים ולתושבים חוזרים על ההכנסות מחו"ל – נוסף על הזיכוי לעיל, עולים ותושבים חוזרים זכאים לשורה של הקלות שאין לגביהן אומדן עלות: פטור ממס ופטור מדיווח לעשר שנים על כלל ההכנסות שמקורן בחו"ל של עולה חדש או תושב חוזר ותיק; פטור לחמש שנים על הכנסות פסיביות שמקורן בנכסים בחו"ל שנרכשו לפני חזרתו לארץ של תושב חוזר; פטור לעשרים שנה על הכנסות מריבית מפיקדון במט"ח בבנק ישראלי לעולה חדש ופטור כאמור לחמש שנים לתושב חוזר; פטור על פנסיות מחו"ל בתנאים מסוימים. נציין שעולה חדש או תושב חוזר ותיק שיעלו לישראל החל משנת המס 2026 לא יהיו זכאים לפטור מדיווח על ההכנסות.

החזקת קרוב במוסד – זיכוי בגין הוצאות בשל אחזקת קרוב במוסד, בשיעור של 35 אחוזים מההוצאה העולה על 12.5 אחוזים מההכנסה החייבת. לדוגמה, אדם שילם סכום של 100,000 ש"ח עבור החזקת קרוב במוסד והכנסתו החייבת באותה שנה הייתה 300,000 ש"ח, ייהנה מזיכוי של 21,875 ש"ח, על פי החישוב הזה: $35\% * (300,000 - 100,000) = 21,875$.

הורה שילדו נטול יכולת – נישום המטפל בילד נטול יכולת זכאי ל-2 נקודות זיכוי בתנאי שלא ביקש זיכוי בשל הוצאות רפואיות בגין אותו נטול יכולת.

תרומות – 35 אחוזים זיכוי ליחיד מסכום התרומה (לגבי חברות שיעור הזיכוי היה 35 אחוזים עד שנת 2005 ומשנת 2006 הזיכוי הוא כשיעור מס חברות בשנת מתן התרומה), עד לתקרה של 30 אחוזים מההכנסה החייבת או עד ל-480,000 ש"ח לשנה (נכון לשנת 2000), הנמוך מבין שניהם. בשנת 2001 הועלתה (רטרואקטיבית משנת 2000) התקרה ל-2 מיליון ש"ח וניתנה אפשרות לפרוס תרומות העולות על תקרה זו לשלוש שנים קדימה. מאז הועלתה התקרה והיא עומדת על כ-10.4 מיליון ש"ח בשנת 2025.

עיוורים ונכים – פטור על הכנסה מיגיעה אישית של עיוורים ונכים עד 37,100 ש"ח לחודש (לכני צה"ל ופעולת איבה וכן להכנסות ריבית שהתקבלו בגין כספי הפיצויים קיימת תקרה נפרדת, גבוהה יותר), או על הכנסות אחרות עד 6,830 ש"ח לחודש (נכון לשנת 2025).

זיכוי ליישובים ולכוחות הביטחון – ההנחה ממס ניתנת למתגוררים ביישובי פיתוח, שהוגדרו לצורך זה. הזיכוי הוא בשיעורים של 7 עד 20 אחוזים בהגבלה של תקרה. רשימת היישובים הזכאים צומצמה החל מיולי 2003, אך משנת 2005 היא הורחבה, והיא הורחבה שוב באופן משמעותי ברפורמה שנכנסה לתוקף בשנת 2016. בנוסף, הממשלה החליטה על מתן זיכוי ממס הכנסה החל משנת 2026 גם לתושבי העיר אשקלון (הו"ש) ויישובים נוספים שהובא בחשבון באומדן עלות ההטבה. ההטבה בסעיף זה כוללת הטבה לתושבי אילת וכן הזיכוי של 5 אחוזים (עד תקרה) מהמשכורת המיוחדת בגין תוספת רמת פעילות א' של כוחות הביטחון.

מעבידים באילת – כדי להוזיל את עלות העבודה באילת, ניתן למעסיקים זיכוי בשיעור של 20 אחוזים מההכנסה החייבת של עובדיהם, עד לתקרת המס שנופה משכר עובדים אלה. החל משנת 2003, הטבה זו אינה ניתנת בשל העסקת קרוב או בעל שליטה בחברה המעבידה. החל משנת 2006 הוגבל הזיכוי למס הכנסה שנוכה מכל עובד בנפרד.

מענק פרישה או מוות – סעיף 9(א7) לפקודה מעניק פטור ממס על מענק שקיבל עובד ממעבידו עקב פרישה או מוות וזאת עד לתקרה הקבועה בסעיף ובתנאים המפורטים בו.

הטבות למשפחה

משפחות חד-הוריות וגרושים – נקודת זיכוי אחת ניתנת לראש משפחה חד-הורית (נוסף לנקודת זיכוי אחת בגין כל ילד) ולגרוש המשתתף בכלכלת ילדיו הנמצאים אצל בן הזוג הקודם.

נשים – נשים, בחישוב נפרד, זכאיות לחצי נקודת זיכוי נוספת; נשים בחישוב מאוחד זכאיות לאותה הטבה, בתנאי שהן "בן הזוג הרשום".

ילדים להורים עובדים – אישה עובדת, בחישוב נפרד, הייתה זכאית עד ליולי 1990 לנקודת זיכוי אחת בשל כל אחד מילדיה, שלא מלאו לו עדיין 18 שנה. מאז יולי 1990 ועד שנת המס 1995, ניתנה נקודת זיכוי אחת בגין כל ילד אי-זוגי בלבד, בעוד שאם או אב חד-הוריים המשיכו ליהנות מנקודת זיכוי מלאה עבור כל ילד. החל משנת המס 1996 שוב נתנה לכל אישה, בחישוב שומה נפרד, נקודת זיכוי אחת בגין כל ילד, למעט ילדים בשנת הולדתם הראשונה ובשנה שמלאו להם 18, אשר בגינם ניתנת חצי נקודה זיכוי בלבד. זוג, בחישוב שומה מאוחד, זכאי לרבע נקודת זיכוי בשל ילדיו שלא מלאו להם 18 שנה. החל משנת 2012, אימהות לילדים עד גיל 5 נהנות מנקודת זיכוי נוספת, כדי להתחשב בהוצאות ההשגחה, ולראשונה, אבות לפעוטות עד גיל 3, נהנים אף הם נקודות זיכוי נוספות בגין ילדיהם. בשנת 2017, הורחב שוב הזיכוי והורים, הן גברים והן נשים, זכאים ל-2.5 נקודות זיכוי בגין כל ילד עד גיל 5. בשנת 2022 התווספה נקודת זיכוי לכל הורה בגין כל ילד בגיל 6 עד 12 ובשנת 2024 תתווסף נקודת זיכוי אחת בגין כל ילד בגיל 13 עד 18 ושתי נקודות זיכוי בגין כל ילד בגיל 0-3.

בן זוג שאינו עובד – אדם שכלכלת בן זוגו מוטלת עליו והנישום או בן זוגו הם נכים או הגיעו לגיל פרישה, זכאי לנקודת זיכוי אחת.

משלמי מזונות – על פי ס' 40(ב2) לפקודת מס הכנסה, הורים גרושים המשלמים מזונות לילדיהם זכאים לנקודת זיכוי אחת או לחלק ממנה לפי חלקם בהוצאות הכלכלה של ילדיהם.

הטבות שונות במס הכנסה

הכנסות מהימורים, הגרלות ופרסים – כל זכייה העולה על 33,840 ש"ח חויבה ב-35 אחוזי מס. זכייה מתחת לתקרה זו פטורה ממס.

שכר דירה – שכר דירה מהשכרת דירת מגורים פטור ממס עד לסכום חודשי של 5,654 ש"ח. מעל לסכום זה פוחת הפטור שקל כנגד שקל. לדוגמה, על הכנסה של 6,654 ש"ח יינתן פטור רק עד 4,654 ש"ח. הצעת התקציב לשנת 2025 קבעה שתקרת הפטור לא תעודכן במשך 3 שנים החל משנת 2025. במקביל לכך קבועה הטבה המאפשרת לבעלי דירות לשלם מס בגובה 10% על הכנסותיהם משכר דירה אך ללא ניכוי הוצאות (ס' 122) או 15% מס על הכנסות שכירות מחוץ לישראל (ס' 122א).

עידוד בניית דירות להשכרה – מי שיש בבעלותו בניין שאושר על ידי מינהלת הרשות להשקעות במשרד הכלכלה ואשר 50 אחוזים מדירותיו מושכרות למגורים במשך חמש שנים לפחות מתוך שבע השנים הראשונות לתום הבנייה תמורת דמי שכירות העומדים במגבלות מסוימות, זכאי לשיעור פחת של 20 אחוזים על הבניין ולשיעורי מס על הכנסה חייבת או שבח ריאלי של 11 אחוזים ושיעור מס על הדיבידנד של 20% במקרה של חברה. במקרה של יחיד יהיה שיעור המס על ההכנסות מהבנין 20%. בשנת 2021 שונה מסלול ההטבות וכיום ההטבה ניתנת רק לבעליו של בניין לשכירות מוסדית (אלו שנהנו ממסלול ההטבות הישן יוכלו להמשיך להנות ממנו עד למכירת הבנין ללא מגבלת שנות הטבה).

בניין לשכירות מוסדית הוא בניין שלפחות 66% מהדירות בו אך לא פחות מ-10 דירות ממנו מושכרות לתקופה שלא תפחת מ-15 שנים (בנין שממוקם באז"פ א' – 6 דירות ו- 30%). שיעורי המס על ההכנסה החייבת או השבח מהבנין לשכירות מוסדית נע בין 11% ויורד ל- 5% לחברה כתלות במשך תקופת ההשכרה של הדירות וכן מס דיבידנד בשיעור של 20% וליחיד שיעור מס שנע בין 29% ל- 24%.

חיילים משוחררים – חיילים ומתנדבים בשירות לאומי ששירתו 23 חודשים לפחות זכאים לשתי נקודות זיכוי נוספות לתקופה של שלוש שנים מיום שחרורם. מי ששירת בין 12 ל-23 חודשים זכאי לנקודת זיכוי אחת.

חיילי מילואים - החל משנת 2026 הוחלט על מתן נקודות זיכוי למשרתי מילואים לוחמים עבור שירות בשנת המס שקדמה לה. הזיכוי ניתן באופן מדורג החל מ-0.5 נקודות זיכוי עבור 30-39 ימי מילואים ועד 4 נקודות זיכוי עבור 110 ימי מילואים ומעלה. החל משנת 2028 מתווה ההטבה אמור להשתנות ל-0.75 נקודות זיכוי עבור 20-24 ימי מילואים ותוספת של 0.25 נקודות זיכוי עבור כל חמישה ימים נוספים ועד 4 נקודות זיכוי.

סטודנטים – החל משנת 2005 ניתנת חצי נקודת זיכוי במשך שלוש שנים למקבלי תואר B.A. או תעודת הוראה (לרבות לימודי מקצוע בהיקף של 1,700 שעות אקדמיות) ולמשך שנתיים נוספות למקבלי תואר M.A., אשר סיימו את לימודיהם בשנת 2005 ואילך. החל משנת 2008 הוכפלה ההטבה למקבלי תואר B.A. ותעודת הוראה, אשר סיימו את לימודיהם בשנת 2007 ואילך, לנקודת זיכוי שלמה. בהוראת שעה לשנים 2014-2022 ניתנה ההטבה לשנה אחת בלבד.

ספורטאים ועיתונאים זרים – אלה זכאים לנכות מהכנסתם החייבת את דמי השכירות ואת הוצאות האירוח ששילמו בישראל. על הכנסתם לאחר ניכויים אלה, עליהם לשלם מס בשיעור של 25 אחוזים בלבד. לגבי ספורטאים, הטבות אלה חלות על הכנסה מעיסוק בספורט במשך 48 חודשים, ואילו לגבי עיתונאים הטבות חלות על הכנסה מעבודה עיתונאית במשך 36 חודשים. על פי הצעת התקציב לשנת 2015 שהוגשה באוקטובר 2014, הציעה הממשלה לבטל הטבה זו החל משנת 2015, אך ההצעה לא אושרה. בנוסף, אוכלוסייה זו נהנית גם מתקנות המאפשרות להכיר בהם כתושבי חוץ על אף שעומדים בהגדרת תושב ישראל שבסעיף 1 לפקודת מס הכנסה וזאת לתקופה של 5 שנים מהמועד שהפכו לתושב ישראל. מעמד זה מקנה להם הטבה לפיה הם אינם ממוסים על הכנסות שהופקו או נצמחו מחוץ לישראל.

קרנות וגופים מוטבים

קרן קיסריה אדמונד בנימין דה רוטשילד – הקרן, המפתחת את אדמות קיסריה, פטורה ממס הכנסה וממס שבח בתוקף הסכם משנת 1962 עם שר האוצר.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים – על פי סעיף 8 לחוק באותו שם, האקדמיה פטורה מכל מס.

קרן וולף – על פי סעיף 4 לחוק באותו שם, הקרן פטורה מכל מס.

קרן המדע הדו-לאומית של ארה"ב וישראל – הקרן פטורה ממס שבח, ממס רכישה וממס מעסיקים. שתי קרנות דו-לאומיות ארה"ב-ישראל נוספות (למו"פ תעשייתי ולמו"פ חקלאי) נהנות מאותן ההטבות.

המרכז הישראלי לקידום תרבות האדם – זהו מכון וון ליר, שחוק משנת 1958 קבע לגבי שניכסיו ועסקאותיו יהיו פטורים מכל מס, אגרה וארנונה.

יש גופים נוספים הנהנים אף הם מהטבות מס, וביניהם מרכזי הנצחה לזכרם של יצחק רבין ומנחם בגין, מוסדות להנצחת דוד בן גוריון ויד יצחק בן צבי.

חברת קו צינור הנפט אילת-אשקלון (קצא"א) – החברה מפעילה קו צינורות להעברת נפט גולמי מנמל אילת למזח באשקלון. על פי התוספת הראשונה ל"חוק זיכיון נפט" משנת 1968, החברה פטורה מכל מס, מכס, אגרות או ארנונה. חוק זה קיבל משנה תוקף בסעיף 5 לחוק תשתיות להולכה ולאחסון של נפט על ידי גורם מפעיל, תשע"ז-2017.

הסוכנות היהודית – על פי ס' 11 לאמנה משנת 1979 בין ממשלת ישראל לסוכנות היהודית לארץ ישראל, הסוכנות ושאר מוסדותיה פטורים מכל מס ממשלתי.

קרן חינוך ארה"ב – ישראל – ההסכם לשילובה של ישראל בתוכנית פולברייט לחילופי סטודנטים ומרצים מצטיינים נחתם על ידי שתי המדינות בשנת 1956. במסגרת ההסכם הוקמה קרן החינוך ארצות הברית-ישראל (USIEF). חוק שהתקבל ב-2017 נתן תוקף חוקי להסכם. החוק פוטר את הקרן ממס עקיף ואת עובדיה ומקבלי מענקים מטעם הקרן ממס הכנסה.

הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים - פטור ממס מכוח חוק הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים, תשל"ח-1978. הפטור כולל פטור ממס הכנסה ורווח הון למועסקים תושבי ארה"ב, פטור ממס רכוש, פטור ממס שבח ותוספת מס, ופטור ממס מעסיקים.

קרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדעי - פטור ממס מכוח חוק קרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדע תשנ"ד-1994. הפטור כולל: פטור הקרן ממס הכנסה, פטור ממס הכנסה לגבי הכנסה מהקרן שמשולמת לעובד הקרן, פטור ממס רכוש, פטור ממס שבח וממס רכישה למקרקעין שמשמשים ישירות למטרותיה, ופטור ממס מעסיקים

קרן המדע הדו-לאומית - פטור ממס מכוח חוק קרן המדע הדו-לאומית תשל"ז-1977. הפטור כולל פטור ממס הכנסה ורווח הון למועסקים אזרחי ארה"ב, פטור ממס רכוש, פטור ממס שבח ותוספת מס, ופטור ממס מעסיקים.

טובות הנאה (Fringe Benefits)

טובות הנאה הן תמורות לא כספיות שמעסיק מעניק לעובדיו, כגון העמדת דירת מגורים, רכב צמוד או הלוואה בריבית מסובסדת. פטור או מיסוי חלקי של טובות הנאה ייחשבו כהטבת מס.

רכב צמוד – לבעלי כלי רכב צמודים נזקפת הכנסה חודשים של 2.48% מעלות הרכב בגין טובת ההנאה אולם בעלי כלי רכב היברידיים, פלאג-אין ורכבים חשמליים נהנים מהפחתה בזקיפה – כך למשל, בעלי רכב חשמלי נהנים מניכוי של 1,350 ש"ח לחודש מסכום זקיפת ההכנסה (נכון לשנת 2025). הפחתות אלו נקבעו בהוראת שעה שאמורה הייתה להסתיים בסוף שנת 2025 אך הוראת השעה הוארכה עד לסוף שנת 2028.

חניה במקום העבודה – עובד שמעסיקו העמיד לרשותו מקום חניה אינו חייב בתשלום מס בגין הטבה זו.

הטבות במיסי נדל"ן

הטבות במס רכישה – מס רכישה מופחת לנכה, נפגע, בן משפחה של נְסֶפָה, עולה חדש (עד תקרה שנקבעה). גם במכירה ללא תמורה, מיחיד לקרובו, ניתנת הנחה של שני שלישים לעומת השיעור הרגיל. לנוכח הרחבת מדרגות מס הרכישה החל משנת 2007, הטבות אלו זניחות.

הטבות במס שבח

מס שבח לדירות מגורים – לפי נוסח חוק מס שבח עד שנת 2013, רשאי היה בעל דירת מגורים אחת למכור אותה אחת ל-18 חודשים בפטור מלא ממס שבח (24 חודשים נכון לשנת 2026). מי שברשותו יותר מדירת מגורים אחת, היה

רשאי למכור, בפטור ממס, דירת מגורים אחת, פעם בארבע שנים. החל משנת 2014 בוטל הפטור (וחויב השבח שיצמח החל משנה זו) לגבי בעלי דירה נוספת, והפטור לדירה יחידה הוגבל לערך דירה של 5.0 מיליון ש"ח (נכון לשנת 2025).

מס שבח לנכסים היסטוריים – מס שבח ומס רווח הון לנכסים היסטוריים – על פי ס' 91(ו) לפקודת מס הכנסה ו-48א(ד)(1) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), נכסים שנרכשו עד 1960 חייבים בעת מכירתם במס שבח מוגבל, בין 12 אחוזים ל-25 אחוזים בלבד (או 30% למניות אצל בעל מניות מהותי). החל משנת 2005 צומצמה הטבה זו בהדרגה הן לחברות והן ליחידים. כיום לגבי חברות ההטבה לא קיימת יותר ולגבי יחידים היא צומצמה משמעותית אך עדיין בעלת נפקות בעיקר לנכסים עם עלות זניחה וזאת לאור נוסחת ההטבה שקובעת שיעור מס אחיד של 25% או 30% ללא מיסוי הרווח שלפני המועד הקובע (1.1.03 לנכסים ו-7.11.01 למקרקעין בישראל) במס שולי כאשר מנגד לא ניתנת הגנה למרכיב האינפלציה.

הטבות נוספות במס נדל"ן – קיימות הטבות מס נוספות (לדוגמה לקרנות ריט, שהן קרנות סחירות המשקיעות בנדל"ן מניב באמצעות הבורסה, לפרויקטים של פינוי-בינוי או לפרויקטים לחיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה) אך אין לגביהן אומדני עלות.

תחזית ההטבות במיסים עקיפים

בשנת 2026 יסתכמו ההטבות במסים עקיפים ב-15.2 מיליארד ש"ח, מזה כ-80% מההטבות יהיו במע"מ.

מכס ומס קנייה

סולר – על פי הסדר הסולר, מפעלים תעשייתיים, מובילים והתחבורה הציבורית נהנים מהחזר חלקי של המס על סולר. על פי המתווה שאושר ב-2018, ההטבה למובילים תקטן בהדרגה עד לביטולה ב-2026.

עולים חדשים – עד לשנת 2004 עולה חדש שילם מס מופחת בשיעור של 25 אחוזים בתוספת מע"מ בעת רכישת רכב בנפח מנוע של עד 1750 סמ"ק ו-50 אחוזים בתוספת מע"מ בעת רכישת רכב בנפח מנוע גדול יותר (זאת בהשוואה לשיעור המס הכללי של 95 אחוזים עד 109 אחוזים). החל משנת 2005 שיעור המס הוא 50 אחוזים בתוספת מע"מ, ללא הבדל נפח מנוע.

תושבים חוזרים – תושבים חוזרים ששהו מעל לשש שנים בחו"ל זוכים להטבות במכס ובמס קנייה.

תיירים – ישראלים מעל גיל שנתיים החוזרים מחו"ל, פטורים ממכס וממס קנייה על סחורה שהביאו עימם לצריכה עצמית, בשווי של עד 200 דולר. בנוסף לכך, נכנס מעל לגיל 18 זכאי לייבא כמות מוגבלת של אלכוהול וסיגריות. עיקר ההטבה הוא בגין ייבוא סיגריות. החל מאפריל 2013 צומצם ייבוא הסיגריות בפטור משתי חבילות לחבילה אחת. על פי החלטת הממשלה במסגרת התקציב לשנת 2025 הפטור יצומצם בשנת 2027 ויבוטל בשנת 2028.

אביזרי בטיחות לרכב – מערכת הזיכויים בגין אביזרי בטיחות עברה רפורמה מקיפה באוגוסט 2013, ונכנסו טכנולוגיות חדשות לרשימת המערכות שבגינן ניתנת הטבה במס קנייה.

מס קניה מופחת על כלי רכבים פלאג-אין וחשמליים – עד שנת 2019 כלי רכב היברידיים, פלאג-אין וחשמליים נהנו משיעורי מס קניה מופחתים. החל משנת 2020 הטבות המס צומצמו על פי מתווה הדרגתי ובשנת 2026 תישאר רק הטבת המס לרכב חשמלי (מס קנייה בגובה 48% עם תקרת הטבה בגובה 22 אלף ₪).

מוניות – על כלי רכב המשמשים כמוניות חל מס קנייה מוגבל של 8 אחוזים.

פטורים מותנים – ניתנים במכס ובמס קנייה במקרים כגון פטור למוסדות להשכלה גבוהה על ייבוא חומר מדעי וחינוכי, פטורים על פי אמנות בין-לאומיות או פטור למוסדות בריאות.

מע"מ

שם המס – מס ערך מוסף, עלול להטעות. מע"מ אינו מס על ערך מוסף, אלא מס על הצריכה המקומית, ולכן הטלת שיעור אפס על הייצוא או הפטור על הצריכה של ישראלים בחו"ל (ייבוא שירותי תיירות) אינה נחשבת הטבות מס. לעומת זאת, שיעור מס אפס על מתן שירותי תיירות בישראל לתושבי חוץ, שהוא ייצוא שייחודו הוא שהוא ניתן בארץ, נחשב כהטבת מס. הטבות המס בתחום המע"מ כוללות, בנוסף למע"מ בשיעור אפס על הצריכה של תיירים זרים בבתי מלון (וכן על רכישת שירותים ומוצרים נוספים על-ידי תיירים זרים) גם מע"מ בשיעור אפס על צריכת פירות וירקות טריים, הפטור ממע"מ על הצריכה באזור אילת (פרט לצריכת מוצרים בני קיימא וסיגריות) וכן הפטור על רכישות עד 150 דולר מאתרי אינטרנט בחו"ל (הפטור עמד על 75 דולר ועלה ל-150 דולר בשבוע האחרון של שנת 2025).

אומדן הטבת המס מחושב לעומת שיעור המע"מ הסטנדרטי שבתוקף בשנת 2026 – 18 אחוזים.

תחזית הטבת המס באגרות

שימוש בתדרים על יד מערכת הביטחון – החל משנת 1994 מוטלת אגרה על המשתמשים האזרחיים בתדרים לשידור, ובשנת 1995 הורחבה תחולתה לחברות הטלוויזיה בכבלים. מערכת הביטחון (כולל המשטרה), המשתמשת העיקרית בתדרים, ממשיכה ליהנות מפטור.

רישוי רכב נכים – משרד התחבורה מעניק הנחות באגרת רכב לכ-300,000 נכים.

רישוי רכב ורישיון נהיגה למשרתי במילואים – משרתי מילואים נהנים אף הם, במגבלות, מהנחה באגרת רישוי רכב ובאגרת רישיון נהיגה.

תחזית הטבות המס לשנת הכספים 2026

(מיליוני ש"ח)

נושא	סכום בשנת 2026
סך הכול	107,120
א. הטבות לגורמי ייצור	5,690
1. החוק לעידוד השקעות הון	5,500
2. חוק תעשיות עתירות ידע	30
3. מחקר ופיתוח, חיפושי נפט וסרטים	..
4. זיכוי לעובדי משמרות	160
5. החוק לעידוד התעשייה	..
6. פחת מואץ	-
7. פטור השתתפות	..

סכום בשנת 2026	נושא
41,310	ב. הטבות לחיסכון ולשוק ההון
30,900	1. פנסיה (הפקדה וצבירה, בניכוי משיכה)
23,000	- הטבות בעת ההפקדה
15,900	- הטבות בצבירה
8,000-	- בניכוי מיסוי בעת המשיכה
9,800	2. קרנות השתלמות (הפקדה וצבירה)
6,500	- הטבות בעת ההפקדה
3,300	- הטבות בצבירה
150	3. הכנסה מריבית
..	4. מיסוי אופציות לעובדים במסלול הוני
460	5. הטבת מס למנהלי קרנות גידור
12,150	ג. רווחה ופריפריה
..	1. פטור ממס הכנסה למלכ"ר
1,000	2. פטור לקצבאות משרד הביטחון
3,950	3. פטור לקצבאות הביטוח הלאומי
1,100	- קצבאות ילדים
2,750	- קצבאות זקנה ושארים
100	- קצבאות אחרות
100	4. זיכוי לעולים חדשים
..	5. פטור לעולים חדשים ולתושבים חוזרים על הכנסות מחו"ל
40	6. זיכוי בשל החזקת קרוב במוסד
240	7. זיכוי להורה שילדו נטול יכולת
1,000	8. זיכוי בשל תרומות
3,830	9. זיכוי לישובים וכוחות הביטחון
1,900	10. הטבות לעיוורים ולנכים
90	11. זיכוי למעבידים באילת
16,080	ד. הטבות למשפחה (פרט לפטור על קצבאות ילדים)
180	1. זיכוי למשפחות חד-הוריות
1,450	2. חצי נקודת זיכוי לנשים
14,400	3. זיכוי להורים בגין ילדים
30	4. זיכוי בגין בן זוג לא עובד

נושא	סכום בשנת 2026
5. זיכוי למשלמי מזונות	20
ה. הטבות שונות במס הכנסה	7,140
1. הכנסות מהימורים	2,550
2. פטור להשכרת דירות מגורים	3,200
3. עידוד בניית דירות להשכרה	80
4. חיילים משוחררים	150
5. לוחמים במילואים	950
6. סטודנטים	200
7. ספורטאים זרים	10
ו. קרנות וגופים מוטבים	-
1. קרן קיסריה	..
2. האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים	..
3. קרן וולף	..
4. קרן המדע הדו-לאומית של ארה"ב וישראל	..
5. המרכז הישראלי לקידום תרבות האדם (מכון וון ליר)	..
6. חברת קו צינור אילת-אשקלון (קצא"א)	..
7. הסוכנות היהודית	..
ז. טובות הנאה (Fringe Benefits)	2,050
1. רכב צמוד חשמלי	350
2. חניה במקום העבודה	1,700
ח. הטבות במיסי נדל"ן	6,250
1. הנחות במס רכישה	-
2. פטור ממס שבח לדירת מגורים	6250
חלק שני : מסים עקיפים	15,150
א. מכס ומס קניה	3,300
1. הסדר הסולר	1,230
2. עולים חדשים	40
3. תושבים חוזרים	10
4. תיירים ישראלים	700
5. אביזרי בטיחות לרכב	450
6. מס קניה מופחת על רכבים היברידיים, פלאג-אין וחשמליים	500
7. מס מוגבל למוניות	340

נושא	סכום בשנת 2026
8. פטורים מותנים	30
ב. מע"מ	11,850
1. פירות וירקות	5,500
2. שירותי תיירות	1,500
3. חוק אילת	2,700
4. רכישות מאתרי אינטרנט בחו"ל	2,150
חלק שלישי : אגרות	1,300
1. שימוש בתדירים על יד מערכת הביטחון	700
2. רישוי רכב נכים	520
3. רישוי רכב ורישיון נהיגה למשרתי במילואים	80

מקור: אגף הכלכלן הראשי.

לגבי הטבות בהן רשום '...' - המשמעות היא שבסיס הנתונים לא מאפשר לאמוד את עלות ההטבה.

עקרונות חוק התקציב

מסמכי חוק התקציב

הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 2026

מחירי התקציב

לוחות התקציב

עקרונות חוק התקציב

חוק התקציב השנתי מוגש בהתאם להוראות "חוק יסוד: משק המדינה", שלפיהן ייקבע תקציב המדינה בחוק ויכלול את ההוצאות הצפויות והמתוכננות של הממשלה. בהתאם להוראות החוק, תקציב המדינה לשנת הכספים 2026 מוגש במתכונת חד-שנתית.

חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן - חוק יסודות התקציב) הוא שהניח את היסודות לחוקי התקציב השנתיים, כדלקמן:

- הפרטים והמבנה של חוק התקציב השנתי.
- סמכויות הממשלה לשנות במהלך השנה את התקציב ואת התחומים שבהם היא נדרשת לקבל את אישור הכנסת או את אישורה של ועדת הכספים של הכנסת.
- דרכי השימוש ברזרבות.
- עדיפות חוק התקציב על חוקים אחרים ודרכי אכיפתו.
- מגבלות האשראי על הרשויות המקומיות ועל הגופים המתוקצבים
- הוראות מיוחדות לגבי הגופים המתוקצבים.

בהתאם לאמור בחוק היסוד ובחוק יסודות התקציב, מוצע חוק התקציב לשנת הכספים 2026, הקובע את ההוצאה המרבית שהממשלה מורשית להוציא בשנת הכספים האמורה ואת חלוקתה לסעיפי התקציב, לתחומי פעולה ולתכניות, כמפורט בתוספת הראשונה לחוק.

בנוסף לכך נקבעו בחוק גם סכומים מרביים להוצאה מותנית בהכנסה, להרשאה להתחייב ולשיא כוח האדם. גם אלה מוגדרים ברמת סעיפים, תחומי פעולה ותכניות, והם מפורטים בתוספת הראשונה לחוק.

בתוספת השנייה לחוק קבועים סעיפי התקציב של המפעלים העסקיים.

שר האוצר, כממונה על ביצוע התקציב, מוסמך להתקין תקנות והוראות מנהל לביצועו.

חוק הרשאה

חוק התקציב בישראל הוא חוק הרשאה, המתיר לממשלה להוציא בשנת הכספים לכל היותר את הסכומים הנקובים בו, אך אינו מחייב אותה לעשות כן. הרשאה זו מתייחסת להוצאה, להוצאה מותנית בהכנסה, להרשאה להתחייב ולשיא כוח האדם.

הוצאה

תקציב ההוצאה לשנה מסוימת מתיר לממשלה להוציא באותה השנה סכום שחלוקתו מופיעה בטור הראשון של התוספת הראשונה לחוק. הממשלה רשאית, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להעביר סכומים בין סעיפי התקציב השונים.

הוצאה מותנית בהכנסה

הרשאה נוספת המותנית בקבלת הכנסות מגורמים חוץ-ממשלתיים. חלוקת הוצאה זו מופיעה בטור השני של התוספת הראשונה.

הרשאה להתחייב

בנוסף למגבלה על ההוצאה בפועל, החוק מגביל התחייבויות באמצעות הרשאה להתחייב. הרשאה זו, המופיעה בטור השלישי של התוספת הראשונה, מציינת את הסכום המרבי שהממשלה רשאית להתחייב עליו באותה התכנית במהלך שנת הכספים, גם אם יתבצע התשלום בשנים הבאות. הסדר זה מאפשר לממשלה לפעול במסגרת תכניות רב-שנתיות בפקוח תקציבי נאות.

לגבי התכניות בתקציב הרגיל, שבהן לא נקוב סכום הרשאה להתחייב אלא סכום הוצאה ו/או הוצאה מותנית בהכנסה, ניתן להתחייב בגובה הסכומים האלה אם ההוצאה תיעשה במרוצת אותה שנת הכספים או בשנת הכספים שלאחריה.

שיא כוח האדם

מספר שיא כוח האדם המרבי שהממשלה רשאית למלא בשנה מסוימת מופיע בטור הרביעי של התוספת הראשונה.

בסיס ההוצאה בתקציב**בסיס מזומנים**

חוק התקציב מושתת על בסיס מזומנים. כהוצאה תקציבית נחשב תשלום במזומן או זיכוי של החשב הכללי.

בסיס ביצוע

כדי לאפשר למפעלים העסקיים, המוכרים מוצרים ושירותים לציבור, לנהל מערכת חשבונאות קרובה ככל האפשר לזו של גוף מסחרי, הושתת התקציב שלהם על אותו בסיס ביצוע. כלומר, ההוצאה של מפעלים עסקיים אלה נחשבת בתור שכזו כאשר בוצעה העבודה או משנתקבל השירות או הנכס, בין אם בוצע התשלום ובין אם נדחה למועד מאוחר יותר. על אותו הבסיס מוגדרת גם ההכנסה של המפעלים העסקיים.

רזרבות

בתוספת הראשונה קיימת הרזרבה הכללית. כמו כן קיימות בתקציב רזרבות מיועדות בתקציבי המשרדים השונים. החוק מקנה לשר האוצר סמכות לקבוע, באישור ועדת הכספים של הכנסת, את המטרות ואת היעדים להוצאת סכומי הרזרבות.

שימוש בעודפי השנה הקודמת

כספים שלא הוצאו בשנה מסוימת ניתנים לניצול בשנה שלאחריה, בתנאי שנותר עודף בסעיף ההוצאה הראשי. שר האוצר מוסמך לאשר עודפים לניצול, לאחר מתן הודעה על כך לוועדת הכספים של הכנסת. הסכום המותר לשימוש יתווסף לסכומים המאושרים בתקציב השנה השוטפת.

שינויים בחוק התקציב במהלך שנת הכספים

חוק יסודות התקציב מאפשר ביצוע שינויים במהלך השנה. כל שינוי בתכנית טעון הודעה לוועדת הכספים של הכנסת. שינויים בשיעורים העולים על השיעורים הנקובים בחוק מחייבים את אישורה המוקדם של הוועדה.

דוח תקבולים, הוצאות ומילוי משרות

על שר האוצר להגיש לכנסת דוח על התקבולים, על ההוצאות ועל מילוי המשרות בתקציב, לכל תוספותיו וחלקיו, תוך שישה חודשים מתום שנת הכספים. בנוסף לכך, על השר להגיש לוועדת הכספים של הכנסת, בסוף כל רבעון, אומדן של ביצוע הגירעון ומימונו, המבוסס על נתוני קופה.

ביצוע התקציב

התקנת תקנות והאצלת סמכויות

שר האוצר ממונה על ביצוע 'חוק יסודות התקציב' ו'חוק התקציב'. הוא רשאי להתקין תקנות, לרבות פירוט נוסף של תכניות וכן להאציל את סמכויותיו לפי 'חוק יסודות התקציב', לרבות הסמכות להתקין תקנות ביצוע, כולל סדרי ניהול כספים וחשבונות.

פיקוח על הביצוע מבחינת חוקיות הוצאה

הסמכות לפקח על ביצוע התקציב מבחינת חוקיות הוצאה, העמידה במסגרת התקציב המאושר והתקנת התקנות בדבר סדרי ניהול כספים וחשבונות, מואצלות כל שנה לחשב הכללי. החשב הכללי פועל באמצעות חשבי המשרדים הצמודים למשרדים השונים והם אחראים ישירות בפניו וכפופים לו מבחינה ארגונית. חתימת חשב המשרד היא תנאי הכרחי למתן תוקף לכל התחייבות או הוצאה של הממשלה.

ביצוע תקציב לגבי תאגידים

סעיפי חוק התקציב המתייחסים לגופים המתוקצבים, לרשויות המקומיות ולגופים הנתמכים, מקנים סמכויות ביצוע לשר האוצר, ובנוסף אליו – גם לשרים הנוגעים בדבר (השרים הממונים).

ביקורת חיצונית על ביצוע התקציב

ביקורת חיצונית על ביצוע 'חוק התקציב' נתונה בידי מבקר המדינה, המגיש את הדין וחשבון השנתי שלו לכנסת. ההערות וההמלצות של מבקר המדינה הנוגעות לחוק התקציב ולביצועו, לדין וחשבון על התקבולים ועל הוצאות המדינה ולמאזן התחייבויותיה וזכויותיה של המדינה, נידונות בוועדה לענייני ביקורת המדינה. מסקנות הוועדה מובאות לאישור הכנסת.

מסמכי חוק התקציב

הצעת חוק התקציב השנתי מפרטת את סך ההוצאה השנתית שמותר לממשלה להוציא בכל אחת משנות הכספים. בנוסף לכך מפורטים בהצעה תקציב ההוצאה המותנית בהכנסה, ההרשאה להתחייב, שיא כוח האדם ותקציבי המפעלים העסקיים.

להצעת חוק התקציב מצורפות שתי תוספות:

התוספת הראשונה

פירוט תקציב ההוצאות

בתוספת הראשונה מפורטים תקציב ההוצאה, ההוצאה המותנית בהכנסה, ההרשאה להתחייב ושיא כוח האדם של הממשלה. בפירוט תקציב ההוצאות, מורכבת התוספת הראשונה משני חלקים:

חלק א: התקציב הרגיל

תקציב זה מסווג לפי תחומי משרדי המטה, הביטחון והסדר ציבורי, השירותים החברתיים, תשתיות, ענפי המשק, הוצאות אחרות ותשלומי ריבית.

חלק ב: תקציב פיתוח וחשבון הון

חלק זה כולל השקעות ישירות של הממשלה בתחומים שונים, מתן אשראי ותשלומי קרן.

התקציב לחישוב מגבלת ההוצאה

בהתאם לחוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, תשנ"ב-1992, התקציב לחישוב ההוצאה הממשלתית המותרת הוא תקציב ההוצאה (ללא הוצאה המותנית בהכנסה) בחלק א ובחלק ב כאמור, בניכוי תשלום חובות למעט תשלום חובות לביטוח הלאומי.

תחזית התקבולים והמלוות

תחזית ההכנסות מחולקת גם היא לשני חלקים:

חלק א: תקבולים שוטפים

חלק זה כולל את המסים על הכנסה ורכוש, מסים על הוצאה, אגרות בעד שירותים, ריבית ורווחים, תמלוגים ותקבולים שונים.

חלק ב: תקבולים ממלוות וחשבון הון

חלק זה כולל את החזרי ההשקעות של הממשלה ופירעון ההלוואות שהיא נתנה, הפרשות לפנסיה ולפיצויים, הכנסות הון, מלוות שקיבלה הממשלה בארץ ומלוות ומענקים שקיבלה מחו"ל.

תחזית הטבות המס

בתחזית זו מפורטים הסכומים שלא ייגבו בשל הטבות מס, לפי חלוקה להטבות במסים ישירים, הטבות במסים עקיפים והטבות באגרות.

התוספת השנייה

תוספת זו כוללת את פירוט התקבולים, ההוצאות, ההרשאה להתחייב ושיא כוח האדם של המפעלים העסקיים של הממשלה. התוספת השנייה מורכבת משני חלקים:

תחזית תקבולים של המפעלים העסקיים

חלק זה כולל את תקבולי המפעלים העסקיים (כמו לשכת הפרסום הממשלתית ומנהל מקרקעי ישראל). התקבולים המופיעים כאן נחשבים כתקבולי המדינה, אך הם אינם כלולים באומדן התקבולים והמלוות בתוספת הראשונה.

תחזית ההוצאות של המפעלים העסקיים

חלק זה כולל את אומדני ההוצאות של המפעלים העסקיים.

הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 2026, התשפ"ו - 2026

הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 2026, התשפ"ו-2026

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. (א) בחוק זה -

"חוק יסודות התקציב" - חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985¹⁴;

"סעיף תקציב" - סעיף בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה הקובע את ההוצאות של משרד ממשלתי, של רשות ציבורית או של גוף ציבורי או של נושא בעל היקף או חשיבות המצדיקים את קביעתו בסעיף נפרד, המחולק לתחומי פעולה לפי הצורך;

"שנת הכספים 2026" - התקופה המתחילה ביום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר 2026) ומסתיימת ביום כ"א בטבת התשפ"ז (31 בדצמבר 2026);

"תחום פעולה" - חלק של סעיף תקציב המוקצה לעניין מסוים, המחולק לתכניות לפי הצורך;

"תכנית" - חלק של תחום פעולה המוקצה לעניין מסוים.

(ב) לכל מונח אחר בחוק זה תהיה המשמעות הנודעת לו בחוק יסודות התקציב.

פרק ב': התקציב לשנת הכספים 2026

תקציב ההוצאה לשנת הכספים 2026

2. (א) הממשלה רשאית להוציא בשנת הכספים 2026 סכום של 811,749,928,000 שקלים חדשים (להלן - תקציב ההוצאה לשנת 2026), המורכב מתקציב רגיל בסך 580,755,458,000 שקלים חדשים ומתקציב פיתוח וחשבון הון בסך 230,994,470,000 שקלים חדשים.

(ב) חלוקת תקציב ההוצאה לשנת 2026 לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתכניות, תהיה כמפורט בתוספת הראשונה, בטור שכותרתו "הוצאה".

¹⁴ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התשפ"ה 358.

3. תקציב ההוצאה המותנית בהכנסה לשנת הכספים 2026
- (א) נוסף על תקציב ההוצאה לשנת 2026, רשאית הממשלה להוציא בשנת הכספים 2026, כהוצאה מותנית בהכנסה כמשמעותה בסעיף 5(א) ו-(ב) לחוק יסודות התקציב (להלן - תקציב ההוצאה המותנית בהכנסה לשנת 2026), סכום של 77,221,387,000 שקלים חדשים, המורכב מתקציב רגיל בסך 65,714,824,000 שקלים חדשים ומתקציב פיתוח וחשבון הון בסך 11,506,563,000 שקלים חדשים.
- (ב) חלוקת תקציב ההוצאה המותנית בהכנסה לשנת 2026 לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתכניות, תהיה כמפורט בתוספת הראשונה, בטור שכותרתו "הוצאה מותנית בהכנסה".
4. הרשאה להתחייב לשנת הכספים 2026
- הממשלה רשאית להתחייב בשנת הכספים 2026, בגבולות הסכומים הנקובים בתוספת הראשונה ביחס לכל סעיף תקציב, תכנית ותחום פעולה, בטור שכותרתו "הרשאה להתחייב".
5. שיא כוח אדם לשנת הכספים 2026
- (א) הממשלה רשאית, בשנת הכספים 2026, למלא משרות עד לשיא כוח אדם של 101,658 משרות.
- (ב) חלוקת שיא כוח האדם האמור בסעיף קטן (א) לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתכניות, תהיה כמפורט בתוספת הראשונה, בטור שכותרתו 'שיא כוח אדם' ובטור שכותרתו "משרות עב"צ (עבודה בלתי צמיתה)".
6. מפעלים עסקיים - תקציב, הרשאה להתחייב, שיא כוח אדם ותחזית תקבולים לשנת הכספים 2026
- (א) נוסף על תקציב ההוצאה לשנת 2026 ועל תקציב ההוצאה המותנית בהכנסה לשנת 2026, רשאית הממשלה להוציא בשנת הכספים 2026 במסגרת תקציב מפעלים עסקיים סכום של 52,283,172,000 שקלים חדשים; חלוקת הסכום האמור לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתכניות, תהיה כמפורט בתוספת השנייה, בטור שכותרתו "הוצאה".
- (ב) נוסף על ההרשאה להתחייב כאמור בסעיף 4, רשאית הממשלה בשנת הכספים 2026 להתחייב במסגרת תקציב מפעלים עסקיים, בגבולות הסכומים הנקובים בתוספת השנייה ביחס לכל סעיף תקציב, תחום פעולה ותכנית, בטור שכותרתו "הרשאה להתחייב".

(ג) נוסף על מספר המשרות שהממשלה רשאית למלא בשנת הכספים 2026 לפי סעיף 5(א), רשאית הממשלה בשנת הכספים 2026 למלא משרות במפעלים עסקיים עד לשיא כוח אדם של 39,401 משרות; חלוקת שיא כוח האדם האמור לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתכניות, תהיה כמפורט בתוספת השנייה, בטור שכותרתו "שיא כוח אדם" ובטור שכותרתו "משרות עב"צ (עבודה בלתי צמיתה)".

(ד) תחזית התקבולים לכיסוי תקציב המפעלים העסקיים בשנת הכספים 2026, היא כמפורט בתוספת השנייה.

פרק ג': הוראות שונות

אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות חוק יסודות התקציב, וכל שינוי בסכומים הנקובים בחוק זה ובאופן חלוקתם ייעשה בהתאם להוראות החוק האמור.	7. תחולת חוק יסודות התקציב
תחילתו של חוק זה ביום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר 2026).	8. תחילה
חוק זה יפורסם ברשומות בתוך שלושה חודשים מיום קבלתו.	9. פרסום

מחירי התקציב

הסכומים בחוק ובלוחות התקציב נקובים באלפי שקלים. הנתונים לגבי הצעות התקציב לשנת הכספים 2026 הם במחירים של ממוצעים משוערים לתקופה ינואר-דצמבר 2026. הנתונים המתאימים לשנות הכספים 2024 ו-2025 נקובים במחירי התקציב המקורי לשנים אלו, ביחס לשנה שקדמה להן.

מקדמי המעבר לשנות הכספים 2024 עד 2026 ממוצע לעומת ממוצע

(באחוזים)

2026	2025	2024	
0.0	0.0	0.0	קניות
3.1	2.1	2.6	השכר הממשלתי
-12.5	8.3	4.3	מטבע חוץ (דולר)
-8.4	15.5	-9.9	מטבע חוץ (אירו)

מקור: משרד האוצר

מקדמי התקציב מקדמים את רמת המחירים, שעל בסיסה נבנה תקציב השנה השוטפת, לרמה הממוצעת החזויה בכל אחת משנות התקציב הבאות. משום כך אין לראות במקדמי המעבר המופיעים בלוח דלעיל תחזיות לשינוי מחירים בשנים הבאות.

משרדי הממשלה יתייחסו לתקציב במחירים נומינליים ויתכננו את הוצאותיהם בהתאם לתקציב.

לוחות התקציב

סך תקני כוח אדם לשנת הכספים 2026

סך תקני כוח אדם	עבודה בלתי צמיתה במונחי משרות	שיא כוח אדם	
141,059	4,255	136,804	סך- הכול כללי
=====	=====	=====	=====
101,658	4,254	97,404	סך- הכול משרדי הממשלה

79		78.5	01 נשיא המדינה ולשכתו
1,022	60	962	02 הכנסת
2,599	600	1,999	04 משרד ראש הממשלה
7,130		7,129.5	05 משרד האוצר
726	17	709.5	06 משרד הפנים
50,568	1,214	49,353.5	07 המשרד לביטחון לאומי
10,118	793	9,324.5	08 משרד המשפטים
1,002	36	966.5	09 משרד החוץ
82		82	10 המטה לביטחון לאומי
604		604	11 מבקר המדינה
47		47	14 בחירות ומימון מפלגות
2,510	73	2,436.5	15 משרד הביטחון
36		36	16 הוצאות חירום אזרחיות
329		329	17 תיאום הפעולות בשטחים
282		281.5	19 משרד החדשנות המדע והטכנולוגיה, משרד התרבות והספורט
2,785		2,784.5	20 משרד החינוך
516	25	491	22 המשרד לשירותי דת
3,693	20	3,673	23 משרד הרווחה
5,928	791	5,137.5	24 משרד הבריאות
99		99	25 הרשות לזכויות ניצולי השואה
599	1	598	26 המשרד להגנת הסביבה
518		517.5	29 משרד הבינוי
484	22	461.5	30 המשרד לקליטת העלייה

סך תקני כוח אדם	שיא כוח אדם עבודה בלתי צמיחה במונחי משרות	שיא כוח אדם		
66		66	הוצאות ביטחוניות שונות	31
1,506	216	1,290.5	משרד החקלאות ובטחון המזון	33
333		333	משרד האנרגיה והמים	34
1,349		1,349	משרד הכלכלה	36
179		179	משרד התיירות	37
571		571	תמיכות בענפי משק	38
157	3	153.5	משרד התקשורת	39
943		942.5	משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	40
203	5	197.5	הרשות הממשלתית למים וביוב	41
203		203	המרכז למיפוי ישראל	43
1,153	1	1,152	רשויות הפיקוח	54
2,439	150	2,289	רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבולות	68
806	229	577	רזרבה כללית	47
39,401	1	39,400	סך-הכול מפעלים עסקיים	
101	1	100	מפעלי משרד רה"מ והאוצר	89
2,127		2,127	בתי חולים גריאטריים	92
4,837		4,837	בתי חולים לבריאות הנפש	93
31,498		31,498	בתי חולים ממשלתיים	94
7		7	נמל חדרה	95
831		831	רשות מקרקעי ישראל	98

תקציב ההוצאות ברוטו לשנות הכספים 2024-2026

(באלפי ש"ח)

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024	
888,971,315	840,500,229	798,951,521	סך-הכול כללי
=====	=====	=====	
646,470,282	620,799,910	619,193,315	חלק א: תקציב רגיל
242,501,033	219,700,319	179,758,206	חלק ב: תקציב הפיתוח וחשבון הון
646,470,282	620,799,910	619,193,315	חלק א: תקציב רגיל
-----	-----	-----	
55,273,272	50,913,996	40,460,784	משרדי המטה
=====	=====	=====	
91,003	84,927	90,484	נשיא המדינה ולשכתו 01
1,102,764	1,000,863	921,304	הכנסת * 02
6,119,787	3,527,183	3,498,860	משרד ראש הממשלה 04
27,428,181	27,742,976	17,581,566	משרד האוצר 05
413,153	420,895	1,053,286	משרד הפנים 06
6,284,426	6,072,345	5,887,705	משרד המשפטים 08
3,411,309	2,665,349	1,965,603	משרד החוץ 09
63,996	57,810	53,167	המטה לביטחון לאומי 10
460,800	443,299	433,191	מבקר המדינה ** 11
752,256	258,116	189,820	בחירות ומימון מפלגות 14
6,980,040	6,688,192	6,892,601	הרשויות המקומיות 18
900,827	812,539	787,564	המשרד לשירותי דת 22
1,264,730	1,139,502	1,105,633	רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבולות 68
191,169,264	189,687,606	218,460,542	הביטחון והסדר הציבורי
=====	=====	=====	
30,120,484	27,573,930	25,762,166	המשרד לביטחון לאומי 07
134,333,716	138,027,371	176,606,677	משרד הביטחון 15
708,909	561,400	689,665	הוצאות חירום אזרחיות 16
456,042	409,221	322,319	תיאום הפעולות בשטחים 17
22,182,048	20,190,202	12,057,228	הוצאות ביטחוניות שונות 31
147,927	147,927	147,927	הוועדה לאנרגיה אטומית 35
3,220,138	2,777,555	2,874,560	חוק חיילים משוחררים 46
280,407,274	264,163,559	263,095,525	השירותים החברתיים
=====	=====	=====	

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024		
2,933,613	2,866,283	2,764,908	משרד החדשנות המדע והטכנולוגיה, משרד התרבות והספורט	19
101,424,077	94,713,389	91,165,493	משרד החינוך	20
14,983,727	14,266,438	13,884,786	ההשכלה הגבוהה	21
17,698,845	15,455,375	14,860,064	משרד הרווחה והשירותים החברתיים	23
68,216,423	64,332,568	58,783,220	משרד הבריאות	24
5,178,664	5,215,209	5,471,717	הרשות לזכויות ניצולי השואה	25
63,669,963	61,035,374	70,286,627	הביטוח הלאומי	27
1,512,335	1,640,563	1,672,328	המשרד לקליטת העלייה	30
4,789,627	4,638,360	4,206,381	תעסוקה	36
5,965,504	5,471,792	5,332,381	תשתיות	
=====	=====	=====	=====	
376,852	375,056	361,373	משרד הבינוי	29
591,825	573,793	546,181	משרד האנרגיה והמים	34
925,252	855,372	771,254	משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	40
102,962	107,671	100,645	הרשות הממשלתית למים וביוב	41
3,843,862	3,429,255	3,439,692	מענקי בינוי ושיכון	42
124,751	130,645	113,236	המרכז למיפוי ישראל	43
9,043,613	9,038,286	12,655,726	ענפי משק	
=====	=====	=====	=====	
1,549,664	1,263,166	1,031,727	המשרד להגנת הסביבה	26
2,003,003	2,184,169	1,868,410	משרד החקלאות ובטחון המזון	33
193,065	176,759	4,222,174	משרד התיירות	37
5,079,700	5,195,464	5,324,208	כלכלה ותעשייה	38
218,181	218,728	209,207	משרד התקשורת	39
40,031,355	45,324,671	28,974,085	הוצאות אחרות	
=====	=====	=====	=====	
27,581,298	25,677,958	23,122,640	גמלאות ופיצויים	12
6,468,900	6,643,183	2,024,965	הוצאות שונות	13
	4,200,000		רזרבה כללית	47
5,981,157	8,803,530	3,826,479	רשויות הפיקוח	54
64,580,000	56,200,000	50,214,274	החזרי חוב	
=====	=====	=====	=====	

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024		
64,580,000	56,200,000	50,214,274	תשלום ריבית ועמלות	45
242,501,033	219,700,319	179,758,206	תקציב הפיתוח וחשבון הון	חלק ב:
71,091,033	63,923,468	49,556,067	תקציב הפיתוח	
4,798,884	4,333,276	1,246,755	משרדי המטה	
4,798,884	4,333,276	1,246,755	הדירור הממשלתי	51
1,287,372	902,892	656,375	בטחון וסדר ציבורי	
1,287,372	902,892	656,375	המשטרה ובתי הסוהר	52
4,360,905	4,410,440	3,346,244	השירותים החברתיים	
3,194,019	3,358,000	2,456,216	חינוך	60
1,166,886	1,052,440	890,028	בריאות	67
55,101,548	48,361,976	41,635,943	תשתיות	
6,065,879	6,810,315	5,615,758	שיכון	70
773,603	700,227	528,014	מפעלי מים	73
48,262,066	40,851,434	35,492,170	פיתוח התחבורה	79
942,353	1,074,513	456,497	ענפי משק	
430,982	451,124	134,848	תעשייה	76
511,371	623,389	321,648	פיתוח התיירות	78
4,599,971	4,840,371	2,214,253	הוצאות אחרות	
4,599,971	4,840,371	2,214,253	הוצאות פיתוח אחרות	83
171,410,000	155,776,851	130,202,140	החזר חובות	
171,410,000	155,776,851	130,202,140	תשלום חובות	84

* הצעת התקציב השנתי של הכנסת מוגשת לאישור ועדת הכנסת על ידי יו"ר הכנסת, ומהווה חלק מחוק התקציב.

** תקציב משרד מבקר המדינה נקבע בידי ועדת הכספים של הכנסת ומהווה חלק מחוק התקציב. פירוט של תקציב זה מתפרסם בנפרד לפי חוק יסוד: מבקר המדינה.

תקציב ההוצאות נטו לשנות הכספים 2024-2026

(באלפי ש"ח)

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024	
811,749,928	755,906,699	732,030,635	סך-הכול כללי
=====	=====	=====	=====
580,755,458	547,406,561	560,233,346	חלק א: תקציב רגיל
230,994,470	208,500,138	171,797,289	חלק ב: תקציב הפיתוח וחשבון הון
580,755,458	547,406,561	560,233,346	חלק א: תקציב רגיל
30,246,972	25,938,716	24,842,256	משרדי המטה
=====	=====	=====	=====
89,174	83,098	88,616	01 נשיא המדינה ולשכתו
1,100,264	998,183	921,302	02 הכנסת *
6,006,217	3,459,113	3,483,245	04 משרד ראש הממשלה
4,147,196	4,461,991	3,453,502	05 משרד האוצר
413,153	420,895	1,053,286	06 משרד הפנים
5,033,615	4,828,234	4,638,084	08 משרד המשפטים
3,342,125	2,596,165	1,946,340	09 משרד החוץ
63,996	57,810	53,167	10 המטה לביטחון לאומי
460,800	443,299	433,191	11 מבקר המדינה **
727,106	232,966	133,452	14 בחירות ומימון מפלגות
6,980,040	6,688,192	6,887,885	18 הרשויות המקומיות
887,292	799,004	774,591	22 המשרד לשירותי דת
995,994	869,766	975,595	68 רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבולות
167,732,781	160,075,604	192,699,277	הביטחון והסדר הציבורי
=====	=====	=====	=====
29,274,143	26,727,589	25,176,847	07 המשרד לביטחון לאומי
112,333,716	109,827,371	151,702,552	15 משרד הביטחון
707,909	551,881	682,951	16 הוצאות חירום אזרחיות
144,900	131,079	57,212	17 תיאום הפעולות בשטחים
21,904,048	19,912,202	12,057,228	31 הוצאות ביטחוניות שונות
147,927	147,927	147,927	35 הוועדה לאנרגיה אטומית
3,220,138	2,777,555	2,874,560	46 חוק חילים משוחררים
267,077,046	250,615,865	250,234,627	השירותים החברתיים
=====	=====	=====	=====

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024		
2,878,113	2,807,783	2,742,602	משרד החדשנות המדע והטכנולוגיה, משרד התרבות והספורט	19
96,893,085	89,799,197	86,646,546	משרד החינוך	20
14,983,727	14,266,438	13,884,786	ההשכלה הגבוהה	21
13,965,088	12,203,303	11,684,805	משרד הרווחה והשירותים החברתיים	23
63,336,167	59,148,419	53,774,782	משרד הבריאות	24
5,093,232	5,120,719	5,398,356	הרשות לזכויות ניצולי השואה	25
63,669,963	61,035,374	70,286,627	הביטוח הלאומי	27
1,506,335	1,634,563	1,647,410	המשרד לקליטת העלייה	30
4,751,336	4,600,069	4,168,711	תעסוקה	36
5,596,249	5,146,147	5,028,905	תשתיות	
=====	=====	=====	=====	
337,359	335,563	329,396	משרד הבינוי	29
543,442	541,020	537,371	משרד האנרגיה והמים	34
659,873	617,993	524,272	משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	40
102,962	107,671	100,645	הרשות הממשלתית למים וביוב	41
3,843,862	3,429,255	3,439,692	מענקי בינוי ושיכון	42
108,751	114,645	97,527	המרכז למיפוי ישראל	43
7,017,923	7,131,846	11,097,924	ענפי משק	
=====	=====	=====	=====	
534,664	367,416	261,931	המשרד להגנת הסביבה	26
1,733,415	1,914,581	1,587,723	משרד החקלאות ובטחון המזון	33
188,783	172,477	4,220,795	משרד התיירות	37
4,475,149	4,590,913	4,888,077	כלכלה ותעשייה	38
85,912	86,459	139,397	משרד התקשורת	39
38,504,487	42,298,383	26,116,084	הוצאות אחרות	
=====	=====	=====	=====	
26,752,316	24,835,556	22,312,573	גמלאות ופיצויים	12
5,868,900	4,543,183	2,024,965	הוצאות שונות	13
	4,200,000		רזרבה כללית	47
5,883,271	8,719,644	1,778,546	רשויות הפיקוח	54
64,580,000	56,200,000	50,214,274	החזרי חוב	
=====	=====	=====	=====	

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024		
64,580,000	56,200,000	50,214,274	תשלום ריבית ועמלות	45
230,994,470	208,500,138	171,797,289	תקציב הפיתוח וחשבון הון	חלק ב:
59,584,470	52,723,287	41,595,149	תקציב הפיתוח	
2,556,250	2,508,024	568,477	משרדי המטה	
2,556,250	2,508,024	568,477	דיור ממשלתי	51
1,267,372	882,892	641,165	בטחון וסדר ציבורי	
1,267,372	882,892	641,165	המשטרה ובתי הסוהר	52
3,033,167	3,327,702	2,257,189	השירותים החברתיים	
2,015,149	2,379,130	1,407,937	חינוך	60
1,018,018	948,572	849,253	בריאות	67
48,036,687	41,333,115	36,288,370	תשתיות	
2,398,112	3,142,548	1,275,789	שיכון	70
737,603	700,227	430,714	מפעלי מים	73
44,900,972	37,490,340	34,581,867	פיתוח התחבורה	79
691,223	823,383	344,818	ענפי משק	
280,714	300,856	43,997	תעשייה	76
410,509	522,527	300,821	פיתוח התיירות	78
3,999,771	3,848,171	1,495,131	הוצאות אחרות	
3,999,771	3,848,171	1,495,131	הוצאות פיתוח אחרות	83
171,410,000	155,776,851	130,202,140	החזר חובות	
171,410,000	155,776,851	130,202,140	תשלום חובות	84

* הצעת התקציב השנתי של הכנסת מוגשת לאישור ועדת הכנסת על ידי יו"ר הכנסת, ומהווה חלק מחוק התקציב.

** תקציב משרד מבקר המדינה נקבע בידי ועדת הכספים של הכנסת ומהווה חלק מחוק התקציב. פירוט של תקציב זה מתפרסם בנפרד לפי חוק יסוד: מבקר המדינה.

תשלום חובות קרן לשנות הכספים 2026-2024

(באלפי ש"ח)

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024	
171,410,000	155,776,851	130,202,140	סך הכול-כללי
=====	=====	=====	=====
146,610,000	145,557,876	101,091,597	מלוות פנים
-----	-----	-----	-----
19,600,000	19,450,000	18,183,583	המוסד לביטוח לאומי
127,010,000	126,107,876	82,908,014	מלוות באמצעות מינהל מלוות המדינה
24,800,000	10,218,975	29,110,543	מלוות חוץ
-----	-----	-----	-----

* כולל פירעון קרן לביטוח הלאומי

תשלום חובות ריבית (ברוטו) לשנות הכספים 2024-2026 (באלפי ש"ח)

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024	
64,580,000	56,200,000	50,214,274	סך הכול- כללי
=====	=====	=====	=====
54,910,000	46,705,867	41,132,777	מלוות פנים
-----	-----	-----	-----
9,670,000	9,494,133	9,081,497	מלוות חוץ
-----	-----	-----	-----

תחזית התקבולים והמלוות לשנות הכספים 2024-2026

(באלפי ש"ח)

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024	
811,749,928	755,906,699	766,951,676	סך-הכול כללי
=====	=====	=====	=====
575,308,000	517,078,000	484,865,555	הכנסות לחשבון הגירעון
550,800,000	489,240,000	455,398,853	הכנסות ממיסים
24,508,000	27,838,000	29,466,702	הכנסות אחרות
236,441,928	238,828,699	282,086,121	הכנסות למימון
580,755,458	547,406,561	468,155,239	חלק א: תקבולים שוטפים
230,994,470	208,500,138	298,796,437	חלק ב: תקבולים ממלוות וחשבון הון

580,755,458	547,406,561	468,155,239	חלק א: תקבולים שוטפים
=====	=====	=====	=====
553,673,000	491,063,000	458,563,853	מיסים ותשלומי חובה
-----	-----	-----	-----
316,810,000	285,460,000	255,196,228	מיסי הכנסה ורכוש
-----	-----	-----	-----
281,855,000	251,414,000	231,948,371	001 מס הכנסה
20,595,000	18,184,000	15,804,674	002 מע"מ על מלכ"רים ומוסדות פיננסיים
6,830,000	7,833,000	5,394,588	003 מס שבח
7,500,000	7,948,000	2,043,126	004 מס רכישה
30000	14,000	5,470	005 מס מכירה ומס רכוש
	67,000		007 מס מעסיקים
236,863,000	205,603,000	203,367,625	מסי הוצאה
-----	-----	-----	-----
1,862,000	3,317,000	1,760,902	011 מכס והיטל על היבוא
167,182,000	145,453,000	141,725,225	012 מע"מ, כולל מע"מ על ייבוא ביטחוני
28,134,000	26,302,000	26,668,242	013 מס קנייה
500000	498000	417,000	015 בלו טבק
27,685,000	21,033,000	23,968,488	018 בלו דלק
			020 מס בולים
8,050,000	7,564,000	5,931,425	024 אגרות כלי רכב
3,450,000	1,436,000	2,896,343	025 אגרות ורשיונות אחרים
3,698,000	2,341,000	1,408,722	ריבית ורווחים
-----	-----	-----	-----
1,767,000	1,327,000	14,585	034 ריבית במט"ח

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024		
1,931,000	1,014,000	1,394,137	ריבית בשקלים	035
4,020,000	5,773,000	3,419,293	תמלוגים	
164,000	40,000	51,412	תמלוגים ממפעלים עסקיים	042
2,736,000	3,109,000	2,486,801	תמלוגים מאוצרות טבע	043
220,000	235,000	315,218	תמלוגים מחברות ממשלתיות	044
900,000	2,389,000	565,862	דיבידנדים מחברות ממשלתיות	045
3,519,000	3,771,000	4,763,371	תקבולים שונים	
		42,498	החזר על חשבון תקציב שנים קודמות	046
2,334,000	2,511,000	3,976,903	הכנסות משירותים שונים	047
760,000	760,000	317,032	דמי שימוש בנכסים ממשלתיים	050
425,000	500,000	426,938	הכנסה מיועדת מעל האומדן	048
			רווחי בנק ישראל שמומשו	049
15,845,458	44,458,561		העברה מחלק ב	

230,994,470	208,500,138	298,796,437	חלק ב: תקבולים ממלוות וחשבון הון
2,218,055	2,475,000	2,181,351	החזר השקעות והלוואות הממשלה
1,018,055	1,300,000	845,134	גביית קרן בשקלים
	25,000	26,770	גביית קרן במט"ח
1,200,000	1,150,000	1,309,446	הכנסות ממכירת קרקעות מדינה
		869	הפרשות לפנסיה ולפיצויים
			הפרשות יחידות משקיות
			הפרשות מפעלים עסקיים
		869	הפרשות לפנסיה-חברות
6,810,921	5,629,167	2,828,454	הכנסות הון
6,810,921	5,629,167	2,828,454	הפרטה
211,590,952	210,554,532	239,684,033	מלוות בארץ
9,198,000	12,980,000	15,400,000	מלווה מהמוסד לביטוח לאומי
202,392,952	197,574,532	224,284,033	הכנסה מאמיסיות והפקדות

הצעת התקציב לשנת 2026	חוק מקורי לשנת 2025	ביצוע התקציב לשנת 2024	
26,220,000	34,300,000	54,101,729	מלוות ומענקים מחו"ל
7,260,000	7,800,000	9,365,155	----- מלווה עצמאות ופיתוח 900 בניכוי : הוצאות הפצה 901 מלוות ומענקים מארה"ב : - ביטחון 902 - סיוע אזרחי 904 - מלוות אחרים 907 הלוואות בנקאיות 908
18,960,000	26,500,000	44,736,573	
-15,845,458	-44,458,561		העברה לחלק א